

St.prp. nr. 61

(1999-2000)

Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 2000

*Tilråding fra Finansdepartementet av 12. mai 2000, godkjent
i statsråd samme dag.*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Regjeringen legger i denne proposisjonen fram et samlet opplegg for behandlingen av endringer på statsbudsjettet våren 2000. Ny informasjon tilsier at Regjeringen må foreslå økte bevilgninger for å dekke merutgifter både under folketrygden, i forbindelse med flyktningemottak og rentestøtte og tap på lån i Statens lånekasse for utdanning. I tillegg fremmer Regjeringen bl.a. forslag om økte bevilgninger i forbindelse med Rikshospitalet og om at den siste delen av restruktureringstilskuddet til Posten bevilges i 2000.

Regjeringen har tidligere i år fremmet egne proposisjoner med forslag om styrking av sykehusøkonomien og nødvendige bevilgninger for å følge opp Norges internasjonale forpliktelser i forbindelse med Forsvarets engasjement i Kosovo. Regjeringen har også i en egen proposisjon fremmet forslag om gjeldslette for NSB Gardermobanen AS. For nærmere omtale av forslag som er fremmet tidligere i år vises til de aktuelle proposisjonene.

For å gjennomføre en ansvarlig budsjettpolitikk i 2000, basert på et nøytralt finanspolitisk opplegg, er det nødvendig å redusere utgiftene og øke inntektene på andre kapitler på statsbudsjettet. Regjeringen foreslår på denne bakgrunn bl.a. en reduksjon i forsvarsrammen, at flyktningeutgifter i større grad finansieres over bistandsbudsjettet og delvis inndekning av økte overføringer til sykehusene med reduserte bevilgninger på andre kapitler under Sosial- og helsedepartementet. I tillegg foreslås bl.a. bevilgningene til sykepenger og uføretrygd redusert på bakgrunn av henholdsvis økt arbeidsgiverperiode for sykepenger og opprustning av saksbehandlingen i trygdeetaten.

Gjeldsnedskrivningen på 6,7 mrd. kroner for NSB Gardermobanen AS er holdt utenfor når en vurderer etterspørselsimpulsene fra finanspolitikken mot norsk økonomi i år 2000. For en samlet oversikt over Regjeringens forslag til utgiftsreduksjoner og inntektsøkninger vises til tabell 1.4. Forslagene er nærmere omtalt i kapittel 3 i denne proposisjonen.

Regjeringen vil i løpet av våren fremme en proposisjon om børsintroduksjon av Telenor. Det er fortsatt usikkerhet om kostnadene knyttet til børsintroduksjonen, som bl.a. vil avhenge av omsetningsverdien på aksjene. Disse kostnadene er ikke tatt med i denne proposisjonen.

I dette kapitlet blir det gjort rede for hovedinnholdet i denne proposisjonen. Kapittel 2 gir en omtale av Regjeringens forslag til endrede skatte- og avgiftsregler i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000. I kapittel 3 gjøres det rede for endringene under de enkelte departement.

1.1 Rammene for finanspolitikken

Tabell 1.1: Statsbudsjettets utgifter og inntekter utenom lånetransaksjoner (mill. kroner)

		Regnskap for 1999	Saldert bud- sjett 2000	Anslag på regnskap for 2000
1	Statsbudsjettets stilling			
.				
	A Statsbudsjettets inntekter i alt	499 570	544 787	609 144
	A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	75 589	105 550	160 702
	A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	423 981	439 237	448 442
	B Statsbudsjettets utgifter i alt	467 009	472 949	484 834
	B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	30 962	20 430	22 582
	B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	436 047	452 519	462 252
	Statsbudsjettets oljekorrigert overskudd (A.2- B.2)	-12 066	-13 282	-13 809
+	Overført fra Statens petroleumsfond	18 494	13 282	13 809
=	Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	6 428	0	0
2	Statens petroleumsfond			
.				
	Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens petroleumsfond	44 627	85 120	138 120
-	Tilbakeført til statsbudsjettet	18 494	13 282	13 809
+	Renteinntekter og utbytte i fondet	7 296	7 400	8 800
=	Overskudd i Statens petrole- umsfond	33 429	79 238	133 111
3	Statsbudsjettet og Statens petrole- umsfond samlet			
.				
	Overskudd	39 857	79 238	133 111

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 1.2: Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov (mill. kroner)

		Regnskap for 1999	Saldert bud- sjett 2000	Anslag på regnskap for 2000
Statsbudsjettets finansieringsbehov				
	Utlån, aksjetegning mv.	67 162	55 599	57 220
-	Tilbakebetalinger	54 848	48 415	57 917
-	Statsbudsjettets overskudd	6 428	0	0
=	Netto finansieringsbehov	5 887	7 184	-697
+	Gjeldsavdrag	23 821	2 757	2 757
=	Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	29 707	9 942	2 060

Kilde: Finansdepartementet

Anslag på regnskap for 2000 viser et oljekorrigert underskudd på 13,8 mrd. kroner. Dette er 1,7 mrd. kroner høyere enn i regnskapet for 1999.

På bakgrunn av høy kapasitetsutnytting i norsk økonomi, og klare tegn til sterkere vekst i etterspørselen i fastlandsøkonomien enn lagt til grunn høsten 1999, er det viktig at stramheten i budsjettopplegget opprettholdes i tråd med forutsetningen for Stortingets budsjettvedtak i desember 1999. Regjeringen legger derfor stor vekt på å unngå en svekkelse av det finanspolitiske opplegget, og at merutgifter må dekkes inn ved reduserte utgifter på andre områder og økninger i departementenes inntekter.

Det økonomiske opplegget for 2000 anslås å gi en nøytral finanspolitikk målt ved endringen i det olje-, rente- og aktivitetskorrigerte budsjettunderskuddet. Regjeringens forslag i denne proposisjonen vil innebære at den reelle underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter blir 2 pst. fra 1999 til 2000.

Regjeringen har lagt til grunn at endringer i anslag for oljevirksomhet, skatte- og avgiftsinntekter, renteinntekter fra foliokontoen i Norges Bank, renteutgifter på statsgjelden og dagpenger til arbeidsledige skal slå ut i redusert oljekorrigert budsjettunderskudd. Disse anslagsendringene gir en samlet styrking av budsjettet på 6,2 mrd. kroner og må bl.a. sees på bakgrunn av at regnskapet for 1999 viste høyere skatte- og avgiftsinntekter enn lagt til grunn ved nysalderingen av budsjettet. Disse økte inntektene er videreført til 2000. I tillegg er det i denne proposisjonen teknisk lagt til grunn en vekst i lønninger mv. i inneværende år på 3 3/4 pst. ved beregning av skatte- og avgiftsanslagene. Dette er 1/2 prosentenhet høyere enn forutsatt i saldert budsjett og bidrar dermed til en noe høyere skatte- og avgiftsinngang.

Det er i budsjettet avsatt reserver for å dekke inntektsoppgjør for statsansatte og en G-regulering i forbindelse med trygdedrøftingene innenfor en ramme på 3 1/4 pst. inntektsvekst fra 1999 til 2000. Resultatet av disse oppgjørene kan gi en høyere ramme enn tidligere lagt til grunn. Det vil medføre at reserven for andre tilleggsbevilgninger i 2. halvår vil kunne bli svært begrenset.

St.meld. nr. 2 (1999-2000) Revidert nasjonalbudsjett 2000 inneholder en nærmere drøfting av gjennomføringen av den økonomiske politikken i 2000.

1.2 Endringer på statsbudsjettet siden saldert budsjett

Tabell 1.3: Økte utgifter på statsbudsjettet sammenlignet med saldert budsjett for 2000. Mill. kroner

Forslag som fremmes i denne proposisjonen (før budsjetttiltak)		2 588
Regelstyrte ordninger under folketrygden	1 434	
Utgifter til flyktninger	358	
Tap og rentestøtte, Statens lånekasse for utdanning	414	
Økte kostnader, Rikshospitalet	204	
Tilskudd til restrukturering av Posten	200	
Andre utgiftsforslag, netto	-22	
Forslag fremmet tidligere i år		2 630
Styrking av sykehusøkonomien	1 250	
Forsvarets internasjonale operasjoner	1 289	
Raufoss ASA, gjeldslette	80	
Andre forslag	11	
Økte utgifter tidligere i år og forslag som fremmes i denne proposisjonen ¹⁾		5 218
+ Foreslått avgiftslette		47
- Økte renteinntekter fra statsbankene		855
- Økt aksjeutbytte og andre inntekter under departementene		866
= Utgiftsøkninger som dekkes av utgiftsreduksjoner og inntektsøkninger på andre områder		3 544

¹⁾ Gjeldsnedskrivning NSB Gardermobanen AS og endrede anslag er ikke inkludert.

Kilde: Finansdepartementet

De største utgiftsøkningene som foreslås i denne proposisjonen gjelder økte anslag for regelbundne ordninger under folketrygden, utgifter til flyktninger og tap og rentestøtte i Statens lånekasse for utdanning. Regjeringen foreslår også å bevilge det siste tilskuddet i forbindelse med omstrukturering av posten. I tillegg foreslås økte bevilgninger for å dekke økte kostnader i forbindelse med nytt Rikshospital.

Tidligere i år er det fremmet proposisjoner med forslag om bevilgninger for å styrke sykehusenes økonomi og for å videreføre Forsvarets engasjement i Kosovo. Utenom proposisjonen med gjeldslette for Raufoss AS og gjeldsnedskrivning for NSB Gardermobanen AS er det fremmet proposisjoner som netto innebærer utgiftsøkninger på 11 mill. kroner.

Regjeringen har tidligere i år foreslått en gjeldsnedskrivning på 6,7 mrd. kroner for NSB Gardermobanen AS. Beløpet tilbakeføres til statskassen i forbindelse med sletting av gjelden i kapitalregnskapet. En har valgt å holde disse transaksjonene utenfor når en vurderer etterspørselsimpulsene fra finanspolitikken mot norsk økonomi.

Samlet sett er det fremmet forslag om økte utgifter på i alt 5,2 mrd. kroner som foreslås dekket enten ved utgiftsreduksjoner eller inntektsøkninger i

denne proposisjonen. Bevilgningsendringer som følger av omdisponeringer innen det enkelte departements budsjett er da ikke inkludert. Enkelte av disse endrede utgiftene motsvares av tilsvarende endringer i statsbudsjettets inntekter. Økte renteinntekter gjelder i stor grad renter fra statsbankene, som motsvares dels av økte renteinntekter fra publikum og dels økt rentestøtte fra statskassen til Statens lånekasse for utdanning. I tillegg har en økt enkelte anslag på departementenes inntektskapitler bl.a. når det gjelder aksjeutbytte. Utgiftsøkninger på 3,5 mrd. kroner foreslås dekket gjennom budsjetttiltak på andre områder, jf tabell 1.4.

Det er begrensede midler avsatt på reserven for tilleggsbevilgninger. Samtidig innebærer rammene for inntektsoppgjørene som følger av det anbefalte meklingsforslaget mellom LO og NHO, en sterkere lønnsvekst enn lagt til grunn i saldert budsjett 2000. Det må derfor forventes at inntektsoppgjørene der staten er part vil redusere reserven for andre tilleggsbevilgninger. Det vil dermed etter dekning av inntektsoppgjørene bare gjenstå begrensede reserver for tilleggsbevilgninger i 2. halvår. Det er derfor ikke rom for å dekke inn utgiftsøkningene som er foreslått tidligere i vår og i denne proposisjonen, gjennom nedsettelse av reserven for tilleggsbevilgninger.

Tabell 1.4: Budsjetttiltak som fremmes i denne proposisjonen. Mill. kroner

Reduserte utgifter	
Økt arbeidsgiverperiode, sykepenges	410
Redusert forsvarsramme	500
Reduserte bevilgninger til sykehusutstyr	540
Andre tiltak på helsesektoren	188
Økt finansiering av flyktninger over bistandsbudsjettet	431
Veger, jernbane, post og luftfart	292
Regional- og distriktpolitikken	85
Avvikling av tilskudd til sysselsetting av sjøfolk	110
Redusert kontantstøtte og barnetrygd	85
Statsbygg, investeringer	111
Forbedret saksbehandling, uføre	50
Andre utgiftsreduksjoner	246
Sum utgiftsreduksjoner	3 048
Økte inntekter	
Avgift ved tildeling av nye mobilfrekvenser	400
Overført fra Konesjonsavgiftsfondet	116
Sum budsjetttiltak	3 564

Kilde: Finansdepartementet

Regjeringen foreslår at det gjennomføres utgiftsreduksjoner som utgjør 3,0 mrd. kroner og inntektsøkninger som utgjør 0,5 mrd kroner. De enkelte forslagene er omtalt i kapittel 3.

Tabell 1.5: Endringer i statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd fra saldert budsjett for 2000 til anslag på regnskap. Mill. kroner.

Anslag på oljekorrigert underskudd basert på saldert budsjett høsten 1999			13 282
+	Utgiftsøkninger som ikke dekkes av tilsvarende inntekter		3 544
-	Forslag til budsjetttiltak		3 564
= Oljekorrigert underskudd før endrede anslag			13 262
+	Utgifter i forbindelse med gjeldsnedskrivning NSB Gardermobanen AS		6 712
-	Endrede anslag:		6 164
	Økte skatte- og avgiftsanslag	5 556	
	Økte netto renteinntekter (foliokonto, statsgjeld)	215	
	Reduserte anslag for dagpenger for arbeidsledige	300	
	Overføringer fra Viltfondet og Statens fiskefond, forskyves fra 1999 til 2000	94	
= Anslag på oljekorrigert underskudd			13 809

Kilde: Finansdepartementet

For å beholde stramheten i finanspolitikken fremmer Regjeringen i denne proposisjonen forslag som dekker inn tilleggsbevilgninger fremmet tidligere i år og i denne proposisjonen. Dette gjelder som omtalt ikke bevilgninger på 6,7 mrd. kroner til nedskrivning av gjeld for NSB Gardermobanen AS til staten. Disse bevilgningene holdes også utenfor når en beregner virkningen av finanspolitikken målt ved endringen i det olje-, rente- og aktivitetskorrigerte budsjettunderskuddet.

Endrede anslag bidrar til en reduksjon i statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd med netto 6,2 mrd. kroner.

Samlet er anslagene for skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge økt med 5,6 mrd. kroner sammenlignet med saldert budsjett. Inntektene fra direkte skatter og avgiftene til folketrygden anslås økt med 1,8 mrd. kroner mens anslagene for avgiftsinntektene er økt med 3,8 mrd. kroner.

De samlede budsjettendringene hittil i vår, medregnet forslag om tilleggsbevilgninger og anslagsendringer i denne proposisjonen, gjør at anslag på regnskap for 2000 viser et oljekorrigert underskudd på 13,8 mrd. kroner. Økningen i det oljekorrigerte underskuddet er på 0,5 mrd. kroner sammenlignet med saldert budsjett (Blå bok).

Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås nå til 138,1 mrd. kroner, som er 53,0 mrd. kroner høyere enn i saldert budsjett. Hovedårsakene til oppjusteringen er at anslaget for skatte- og avgiftsinntekter fra petroleumsvirksomheten er økt og at nettoinntekten fra statens direkte økonomiske engasjement i oljevirksomheten (SDØE) går opp. Disse endringene har i stor grad sammenheng med at det nå legges til grunn en gjennomsnittlig oljepris for 2000 på 190 kroner per fat, som er 65 kroner høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Aksjeutbyttet fra Statoil er foreslått redusert som følge av selskapets årsresultat og den fastlagte utbyttepolitikken.

Netto kontantstrømmen overføres til Statens petroleumsfond. Det tilbakeføres så tilstrekkelige midler fra fondet til statsbudsjettet til at det oljekorrigerte underskuddet dekkes og budsjettet dermed gjøres opp i balanse. Netto avsetningen i Statens petroleumsfond for 2000 anslås nå til 124,3 mrd. kroner. Medregnet renter og utbytte på fondets kapital forventes Statens petroleumsfond å få et overskudd på 133,1 mrd. kroner. Fondets kapital anslås til om lag 369 mrd. kroner ved utgangen av 2000.

Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov anslås til 2,1 mrd. kroner, som er 7,9 mrd. kroner lavere enn i saldert budsjett. Endringene er i stor grad et resultat av gjeldsnedskrivningen for NSB Gardermobanen AS og økte tilbakebetalinger av lån fra Husbanken. Økt fondskapital i forskningsfondet øker isolert sett finansieringsbehovet med 1,0 mrd. kroner.

1.3 Statlig økonomistyring

Finansdepartementet varslet i Gul bok for 2000 at det skal hentes inn erfaringer fra departementer og underliggende virksomheter fra deres arbeid med tilpasning til økonomiregelverket for staten (jf. pkt. 7.1.1). En slik erfaringsinnhenting skjer på bakgrunn av at det nå er vel tre år siden et nytt økonomiregelverk trådte i kraft (ved kgl. res. 10.1.1997).

Et viktig siktemål med erfaringsinnhenting er å styrke informasjonsgrunnlaget om statlige virksomheters arbeid innen økonomistyring. Informasjonen som hentes inn skal konkret tjene som grunnlag for å vurdere eventuelle justeringer av selve økonomiregelverket, endringer i det statlige tjenestetilbudet og av organiseringen av felles tilretteleggingstiltak på konsernnivå i staten.

Arbeidet med å forberede erfaringsinnhenting er organisert som et eget prosjekt i Finansdepartementet, der det også deltar medarbeidere fra Statskonsult. Det er lagt vekt på medvirkning fra andre statlige virksomheter med et delansvar innen statlig økonomistyring. De mest sentrale samarbeidspartnere er ut fra dette Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Statskonsult, Statens forvaltningstjeneste og Skattedirektoratet. Det er etablert henholdsvis en styringsgruppe og en referansegruppe for blant annet dette prosjektet, der representanter fra de nevnte departementene og virksomhetene inngår, sammen med representanter fra andre departementer.

Arbeidet og tilrådinger fra prosjektet vil bli presentert i flere delrapporter i løpet av 2000.

Blant områder som vil være sentrale i erfaringsgjennomgangen er henholdsvis etatsstyring mellom departementene og statlige virksomheter, intern styring i virksomhetene, de to regnskapssentralenes tjenestetilbud (henholdsvis Skattedirektoratet/skattefogdkontorene og Statens forvaltningstjeneste), organiseringen av det statlige tjenestetilbudet, tilrettelegging av systemtjenester og kompetansebehov.

Den konkrete datainnhenting vil skje først og fremst i form av en bred spørreskjemaundersøkelse. Undersøkelsen vil primært gi grunnlag for en beskrivelse av status for statsforvaltningen i arbeidet med økonomistyring og tilpasningen til kravene i økonomiregelverket. Temaene vil således være kon-

sentrert om faktainformasjon og i noen grad vurderinger av situasjonen i egen virksomhet.

Undersøkelsen vil rette seg mot departementer, de aller fleste virksomheter direkte underlagt departementene og et utvalg av driftsenheter innen enkelte virksomheter. Det er lagt vekt på at det konkrete utvalget av enheter skal bli balansert bl.a. ut fra departementsområde og virksomhetsstørrelse. Undersøkelsen vil bli sendt ut medio mai, og datainnhenting skal være slutført i løpet av første halvår 2000. Statistisk sentralbyrå vil stå for gjennomføringen av selve spørreundersøkelsen.

Informasjonen fra denne brede spørreundersøkelsen vil bli supplert med informasjon fra brukerundersøkelser som henholdsvis Skattedirektoratet og Statens forvaltningstjeneste gjennomfører blant sine økonomitjenestekunder. Videre vil det bli vurdert å supplere disse med enkelte kvalitative undersøkelser i form av f.eks. intervjuundersøkelser. Tema for disse vil bli fastlagt når resultatene av spørreundersøkelsen foreligger.

Finansdepartementet vil i Gul bok 2001 komme tilbake til arbeidet med erfaringsinnhenting, herunder foreliggende resultater fra den omtalte spørreundersøkelsen rettet mot departementene og underliggende virksomheter. En vil samtidig komme tilbake til oppfølgingen av Riksrevisjonens brev av 3.9.1999 og Finansdepartementets svarbrev av 3.12.1999 på bakgrunn av antegnelser til statsregnskapet for 1998, jf. omtale i Gul bok 2000 (pkt. 7.1.1).

2 Forslag om endrede skatte- og avgiftsregler

2.1 Innledning

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000 foreslås det enkelte endringer i avgiftene for 2000. Disse endringene gir til sammen en innstramming på om lag 350 mill. kroner på 2000-budsjettet, mens endringene er om lag provenytrale ved videreføring i 2001. I det etterfølgende omtales de konkrete forslagene til endringer sammen med noen mer tekniske avgiftsspørsmål.

2.2 Merverdiavgift ved utbygging av vann- og kloakkanlegg

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak foreslo departementet å innføre en ordning med frivillig registrering i merverdiavgiftsmanntallet når det på dugnadsbasis eller lignende i privat regi opparbeides vann- og kloakkanlegg som overdras til kommunen etter ferdigstillelsen. Entreprenørers utbygging ble ikke foreslått omfattet. Det ble antatt at endringen ikke ville gi vesentlig provenytap.

I Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) ba finanskomiteens flertall om at departementet iverksetter tiltak slik at tomteselskaper får samme merverdiavgifts- og investeringsavgiftsbelastning som kommunene. En slik utvidelse kan gi et betydelig provenytap for staten.

Bakgrunnen for departementets forslag var at det etter gjeldende regelverk blir ulik avgiftsbelastning ved henholdsvis privat og kommunal utbygging av vann- og kloakkanlegg. Private utbyggere av vann og kloakk driver ikke avgiftspliktig virksomhet knyttet til omsetning av vann og bortføring av spillvann og overvann (kloakk). De vil derfor ikke ha fradragsrett for avgift påløpt i forbindelse med opparbeidingen av anlegget. Ved en senere overføring av anlegget til kommunen, vil heller ikke kommunen oppnå fradrag for merverdiavgiften som er betalt av de private utbyggerne. Dersom kommunen derimot hadde opparbeidet vann- og kloakkanlegget selv, ville kommunen hatt fradragsrett fordi kommunen har avgiftspliktig virksomhet knyttet til omsetning av vann og kloakk.

I en del tilfeller kan utbyggingen reelt anses foretatt av kommunen eller av kommunen og de private i fellesskap, f.eks. der anlegget opparbeides av de private og deretter overdras til kommunen. I enkelte tilfeller har kommunen garantert for banklån. Det har også forekommet at kommunen har deltatt og betalt utgifter til prosjektering av anlegget. Finansdepartementet var av den oppfatning at det var uheldig at fradragsretten er avskåret fordi private formelt sett står som utbyggere, selv om kommunen i realiteten har finansiert og stått for utbyggingen. På dette grunnlag foreslo departementet en ordning med frivillig registrering i merverdiavgiftsmanntallet når det på dugnadsbasis eller lignende i privat regi opparbeides vann- og kloakkanlegg som overdras til kommunen etter opparbeidingen. I den grad slike private utbyggere er organisert og blir betegnet som tomteselskap, har departementet lagt til grunn at

de vil være omfattet av ordningen, jf. også omtale i St.meld. nr. 2 (1998-99) Revidert nasjonalbudsjett 1999.

Entreprenører er ikke omfattet av forslaget. Entreprenører som bygger ut boligområder, herunder vann- og kloakknnett, vil være registrert i merverdiavgiftsmanntallet for oppføring av bygg for egen eller fremmed regning. Registreringen innebærer at entreprenøren har fradragsrett for inngående merverdiavgift. Mellom entreprenører og kommuner foreligger det derfor ingen avgiftsmessig forskjellsbehandling. På denne bakgrunn er det etter departementets mening ikke grunnlag for å utvide den frivillige registreringsordningen til også å omfatte entreprenører.

Omsetning av fast eiendom er ikke avgiftspliktig virksomhet etter merverdiavgiftsloven. Tomteselskaper, private profesjonelle eiendomsutviklere og andre som driver med omsetning av fast eiendom, herunder der selskapet tilrettelegger eiendommen for vann og kloakk, vil således ikke ha rett til fradrag for inngående merverdiavgift. Dette gjelder ikke bare merverdiavgift knyttet til kostnader for opparbeidelse av vann og kloakk, men også merverdiavgift på andre varer og tjenester selskapet anskaffer. Tilsvarende gjelder også for annen virksomhet som ikke er avgiftspliktig etter merverdiavgiftsloven. Det følger således av lovens system at tomteselskapet ikke kan fradragføre merverdiavgift på slike anskaffelser.

Departementet legger på denne bakgrunn, i likhet med det som ble foreslått i St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, opp til å innføre en begrenset, frivillig registreringsordning og at dette gjøres i forskrift som fastsettes av Finansdepartementet med hjemmel i merverdiavgiftsloven § 70 eller § 75, eventuelt begge.

2.3 Investeringsavgift for nye vannkraftprosjekter

Ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 1999, jf. St.prp. nr. 67 (1998-99) Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1999, vedtok Stortinget, jf. Innst. S. nr. 236 (1998-99), følgende:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake med forslag til lovendring i forbindelse med budsjettforslaget for 2000, som innebærer at nye vannkraftprosjekter gis midlertidig fritak for investeringsavgift fra 1. januar 2000 i 2 år.»

Bakgrunnen for forslaget var et ønske om å stimulere til at flest mulig gjennomførbare prosjekter iverksettes for å sikre det økende behovet for fornybar energi, og å sikre opprettholdelse av kompetanse innen verkstedindustrien.

Stortinget foreslo at et avgiftsfritak kan omfatte rene opprustningsprosjekter, prosjekter som vurderes å ikke kreve konsesjon etter vassdragslovgivningen, samt prosjekter som er under konsesjonsbehandling og som med fritak for investeringsavgift kan få en fremskyndet oppstart og gjennomføring. Tilsvarende gjelder for prosjekter som ble meldt opp i 2. halvår 1999.

Stortingets vedtak skapte en del usikkerhetsmomenter i forhold til hvordan fritaket skal utformes og gjennomføres. Det vises til kapittel 3.2.2 i St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak hvor noen av disse usikkerhetsmomentene ble skissert. Det ble samtidig bedt om en klargjøring av hva som

ønskes omfattet av et slikt fritak. Departementet uttalte at det på bakgrunn av Stortingets tilbakemelding vil fremme løsningsforslag.

I Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) ble det forutsatt at det tidligere vedtaket blir fulgt opp gjennom nødvendige forslag til regelendringer slik at det gis fritak for nye vannkraftprosjekter i den aktuelle perioden. Videre ble det presisert at vedlikeholdsinvesteringer skal omfattes av vedtaket.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 29 (1998-99) Om energipolitikken påpekte stortingsflertallet at kraftforsyningen i Norge er en konkurranseutsatt næring med behov for tilsvarende rammevilkår som andre bransjer, jf. Innst. S. nr. 122 (1999-2000). Stortinget ba Regjeringen fremme forslag som styrker investeringsinsentivene slik at potensialet for utbedring og opprusting av eksisterende vannkraftverk kan utløses.

Omregulering til mer markedsorientert kraftforsyning i Norge og i nabolandene, samt mer effektiv krafthandel over landegrensene, innebærer at norsk vannkraftproduksjon er i direkte konkurranse med kraftproduksjonen i nabolandene. Investeringsavgiften er en særnorsk avgift som bidrar til at framtidige investeringer i ny kraftproduksjon i større grad blir lokalisert utenfor Norge. Investeringsavgiften anslås å utgjøre en kostnad på i størrelsesorden 0,75 - 1,0 øre/kWh for vannkraftanlegg. Fritak for investeringsavgift for vannkraftinvesteringer vil styrke den innenlandske produksjonen av fornybar energi. I tillegg vil et fritak likestille investeringer i vannkraftanlegg med investeringer i andre fornybare energikilder som allerede har investeringsavgiftsfritak.

Stortinget har lagt opp til at nye vannkraftprosjekter, herunder blant annet vedlikeholdsinvesteringer, opprustning og utvidelser av eksisterende anlegg, samt investeringer i nye vannkraftverk skal fritas for investeringsavgift i budsjetterterminene 2000 og 2001. Det er uklart om enkelte investeringer som krever konsesjon etter vassdragslovgivningen skal omfattes av fritaket. Dette gjelder investeringer i prosjekter som er gitt konsesjon før 1. juli 1999 og hvor investeringene i prosjektet helt eller delvis foretas i fritaksperioden. En slik avgrensning vil gi tilfeldige utslag. Videre dreier det seg, med ett unntak, om forholdsvis små anlegg og/eller anlegg som er kommet så langt at den vesentlige delen av investeringen allerede er påløpt. Dessuten vil en tilknytning til konsesjon komplisere avgiftskontrollen.

For å sikre en oversiktlig administrasjon av fritaksordningen og forutsigbarhet for utbygger, bør investeringsavgiftsfritaket omfatte investeringer som påløper i vannkraftanlegg fra 1. januar 2000, uavhengig av når det er gitt eller søkt om konsesjon. Det anslås at dette vil medføre et påløpt årlig provenytap i 2000 og 2001 på i størrelsesorden 115 mill. kroner. Dette er 15 mill. kroner høyere enn anslaget gitt i St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, når vedlikeholdsinvesteringer er inkludert.

Ved behandling av St.meld. nr. 29 (1998-99) Om energipolitikken, la flertallet i energi- og miljøkomitéen vekt på at forsinkelsen i gjennomføringen av fritaket for investeringsavgift ikke skal medføre at noen prosjekter går glipp av den økonomiske fordel som investeringsavgiftsfritaket gir, jf. Innst. S. nr. 122 (1999-2000). Dersom forsinkelsen gir slike virkninger, la flertallet til grunn at fritaksperiodens lengde eventuelt må vurderes.

Det må kunne legges til grunn at den usikkerheten som er knyttet til forsinkelsen i gjennomføringen av avgiftsfritaket, kan ha medført at enkelte investeringer er blitt utsatt i påvente av en avklaring. Dersom en skal bøte på dette, vil det være nødvendig å forlenge fritaksperioden.

Investeringer i vannkraftanlegg er kjennetegnet ved at det ofte tar mange år fra planleggingen av investeringen starter til investeringen er gjennomført. Planlegging og saksbehandling frem til byggestart tar gjerne tre til fem år. I tillegg kommer selve investeringsperioden. Et midlertidig avgiftsfritak i to år vil derfor ha beskjeden effekt på beslutninger om å sette i gang investeringer. Regjeringen foreslår at investeringer i vannkraftanlegg blir fritatt for investeringsavgift fra 1. januar 2000 uten særskilt tidsbegrensning. Dette vil stimulere til igangsetting av flere nye vannkraftprosjekter og økte investeringer i vannkraftanlegg. Det vil også eventuelt fange opp de prosjekter som går glipp av den økonomiske fordel som investeringsavgiftsfritaket gir på grunn av forsinkelse i gjennomføringen av fritaket.

Avgiftsfritaket vil etter dette gjelde hele vannkraftanlegget, det vil si reguleringsanleggene med tilliggende overføringer, dam, vanninntak og vannvei, samt kraftstasjon med tilhørende maskineri og elektroteknisk utstyr mv. Dette omfatter tilhørende transformator med høyspent koblingsanlegg. Kraftledninger som er bygget for å føre produksjonen bort fra kraftanlegget omfattes ikke. Vedlikeholdsinvesteringer, opprustning og utvikling av eksisterende anlegg, samt investeringer i nye anlegg vil omfattes.

Fritaket foreslås tatt inn i eksisterende § 12 i Stortingets plenarvedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer mv. for budsjetterminen 2000. Forskrift som avgrenser fritaket er under utarbeidelse i samarbeid med Olje- og energidepartementet. Det tas sikte på å sende et utkast til forskrift på høring så snart som mulig. Avgrensningsforskriften vil tre i kraft med virkning fra 1. januar 2000. Fritaket vil følge ett-årsregelen i Grunnloven § 75a og være gjenstand for vanlig behandling knyttet til de årlige statsbudsjettene.

2.4 Investeringsavgift på ombruksemballasje mv.

Etter gjeldende bestemmelser er investeringsavgiftsbelastningen forskjellig for ombruksemballasje, som returflasker, og engangsemballasje, som bokser, samt på driftsmidler som håndterer disse emballasjeformene.

Daværende finansminister Restad besvarte i brev av 24. september 1999 et spørsmål til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Per-Kristian Foss. I dette brevet ble det gitt uttrykk for at departementet ville vurdere nærmere en investeringsavgiftsmessig likebehandling av engangs- og ombruksemballasje med en eventuell oppfølging i Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Mens ombruksemballasje anses som driftsmidler som det skal betales investeringsavgift av, anses engangsemballasje ikke som driftsmidler, og er således ikke investeringsavgiftspliktige.

Ved vareproduksjon vil visse former for engangsemballasje bli ansett som en del av den varen som blir produsert. Driftsmidler som brukes i fabrikkmessig vareproduksjon, herunder driftsmidler som håndterer fabrikkmessig fremstilte varer og derved engangsemballasje, er fritatt etter II § 2 i Stortingets plenarvedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer mv., jf. forskrift om

delvis fritak for investeringsavgift på driftsmidler i industri mv. Ombruksemballasje er derimot ikke ansett som en del av en produsert vare, men som driftsmidler til bruk for distribusjon av den ferdigproduserte varen. Fritaket omfatter ikke driftsmidler til bruk under distribusjon av ferdigproduserte varer. Det vil si at det skilles mellom avgiftsfrie driftsmidler som produserer varer og avgiftspliktige driftsmidler som pakker varen i forsendelsesdistribusjonsklare kartonger.

Etter Stortingets plenarvedtak II § 7, er det gitt et fritak for nærmere angitte miljøinvesteringer i avfallshånderingsanlegg. Fritaket er nærmere avgrenset i forskrift. Fritaket gjelder blant annet visse investeringer anskaffet som ledd i ombruk og materialgjenvinning av avfall. I motsetning til ombruksemballasje anses engangsemballasje som avfall. Fritaket vil således omfatte investeringer anskaffet som ledd i gjenvinning av engangsemballasje, men ikke som ledd i ombruk av ombruksemballasje.

Den avgiftsmessige forskjellsbehandlingen av returflasker og bokser og driftsmidler som håndterer slik emballasje kan bidra til økt bruk av engangsemballasje på områder hvor emballasjeformene ellers fremstår som likeverdige alternativer.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at det innføres et avgiftsfritak for ombruksemballasje og driftsmidler som behandler denne emballasjeformen med virkning fra 1. juli 2000. Departementet foreslår at avgiftsfritaket for ombruksemballasje gjennomføres ved at det tas inn en ny § 15 i Stortingets plenarvedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer mv. Departementet vil videre endre forskriften om delvis fritak for investeringsavgift på driftsmidler i industri og bergverk, slik at driftsmidlene som håndterer ombruksemballasje vil bli fritatt på lik linje med driftsmidler som håndterer alternativ engangsemballasje.

Departementet foreslår også at fritaket for miljøinvesteringer i avfallshånderingsanlegg blir gjort tilsvarende gjeldende for anlegg mv. for håndtering av flasker, kasser o.l. som benyttes som ombruksemballasje. Departementet foreslår at fritaket blir tatt inn i eksisterende § 7 i Stortingets plenarvedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer mv. med virkning fra 1. juli 2000. Nødvendige avgrensningsforskrifter vil bli fastsatt.

Med utgangspunkt i beregninger fra Norsk bryggeri- og mineralvannindustri forening er det anslått at provenyvirkningen av et fritak for investeringsavgift på ombruksemballasje mv. kan utgjøre om lag 20 mill. kroner på årsbasis og om lag 7 mill. kroner på 2000-budsjettet.

2.5 Avgift på tobakkvarer

Avgiften på sigarer utgjør i dag under 60 pst. av avgiften på sigaretter. Det er ingen helsemessig begrunnelse for at avgiften på sigarer skal være lavere enn avgiften på sigaretter. Regjeringen foreslår derfor å øke avgiften på sigarer opp til avgiftsnivået for sigaretter. Dette gir merinntekter på 8 mill. kroner på 2000-budsjettet og om lag 20 mill. kroner på årsbasis.

2.6 Omlegging av engangsavgiften

I forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjettet 1999 vedtok Stortinget å be Regjeringen å legge om engangsavgiften på motorvogner fra å være en innførselsavgift til å være en avgift som betales på registreringstidspunktet, med virkning fra 1. juli 2000. Formålet med endringen har vært å forenkle avgiftsbehandlingen av motorvogner, samt å fjerne mange av svakhetene ved dagens ordning. Omleggingen vil for eksempel gjøre det enklere å bygge om kjøretøy til ønsket kjøretøygruppe eller endre de kjøretøytekniske spesifikasjoner etter innførsel, men før første gangs registrering, uten at dette får utilsiktede avgiftsmessige konsekvenser. Omleggingen vil også gjøre det mulig å innføre kjøretøy som ikke er ment benyttet på det norske vegnettet uten at kjøretøyet blir belastet med avgift. Det gjelder for eksempel kjøretøy til undervisningsformål, museum og lignende. Flere av dagens fritak er knyttet til hvordan kjøretøyet skal benyttes. Ved en registreringsavgift vil innførsel kunne skje uten at det allerede på innførselstidspunktet må tas stilling til den framtidige bruken av kjøretøyet.

Finansdepartementet har i samarbeid med Toll- og avgiftsdirektoratet utarbeidet utkast til regelendringer som har vært sendt på høring. I Toll- og avgiftsdirektoratet pågår arbeidet med å utvikle de systemtekniske endringene, herunder programmering av nye EDB rutiner.

Omleggingen er primært ment som en systemteknisk endring som ikke skal ha konsekvenser for statens inntekter. Det legges opp til at avgiftsnivået blir videreført, og at det ikke gjøres større endringer for de enkelte avgiftsgruppene. Gjeldende ordninger med fritak og reduserte satser skal i hovedsak også videreføres. Omleggingen vil likevel innebære store systemtekniske endringer. Det vil også måtte foretas noen materielle endringer som følge av omleggingen.

Den viktigste endringen som følge av Stortingets vedtak er at førstegangsregistreringen av motorvogn i det sentrale motorvognregisteret (Autosys) vil avløse importtidspunktet som avgiftsutløsende handling. Etter dagens regelverk følges i hovedsak de prosedyrer som gjelder for tollbehandling ved innbetaling av avgiften til statskassen. En omlegging i samsvar med Stortingets vedtak innebærer derfor store systemtekniske endringer som nødvendiggjør nye dataløsninger og nye prosedyrer for innbetaling av avgiften. Det legges opp til at bilforhandlere på nærmere vilkår kan registrere seg som innbetalere av registreringavgiften. I dag gjøres dette av bilimportørene. Dette betyr at flere næringsdrivende blir ansvarlige for innbetaling av avgiften.

Et annet problem er forholdet til merverdiavgiften. Dagens engangsavgift ved innførsel inngår i grunnlaget for beregning av merverdiavgift. Dette vil ikke være tilfelle når tidspunktet for engangsavgiftens inntreden flyttes fra innførsel til registrering. For å unngå et vesentlig provenytab som følge av at engangsavgiften knyttet til registreringen *ikke* vil inngå i grunnlaget for merverdiavgiften ble det foreslått i høringsnotatet å øke satsene i engangsavgiften tilsvarende bortfallet av merverdiavgift. Forslaget vil medføre en avgiftsskjerpelse for de som i dag har fradragsrett for inngående merverdiavgift ved at de får trukket fra inngående merverdiavgift av et lavere beløp. Dette gjelder først og fremst næringsdrivendes kjøp av varebiler og næringsdrivende som

benytter personkjøretøy som driftsmiddel i yrkesmessig leasing eller utleievirksomhet.

De fleste høringsinstansene har ikke større innvendinger mot selve omleggingen. Derimot har det kommet inn flere reaksjoner på tidspunktet for omleggingen. Særlig bilforhandlerne og bilimportørene mener det vil bli vanskelig å iverksette det nye systemet allerede fra 1. juli 2000 og har bedt om en senere iverksettelse. Fra høringsinstansene som vil få en skjerpet avgiftsbelastning har det også kommet reaksjoner.

Selv om overgangen til en registreringsavgift er ment som en provenynøytral omlegging av mer systemteknisk karakter, skaper omleggingen en rekke vanskelige problemstillinger. Med den tid som har stått til rådighet for omleggingen har det vært vanskelig å foreta grundige vurderinger av de ulike problemstillingene. Finansdepartementet trenger mer tid for å gå gjennom høringsinstansenes innspill på en skikkelig måte. Det foreslås derfor at omleggingen utsettes til 1. januar 2001. Regjeringen vil komme nærmere tilbake til saken og konkrete forslag i forbindelse med fremleggelse av budsjettet for 2001.

2.7 Engangsavgift på kombinerte biler og minibusser

Grønn skattekommisjon anbefalte at engangsavgiftene på ulike kjøretøysgrupper som brukes for personformål i større grad blir likebehandlet med avgiftene på personbiler. Det ble pekt på at avgiftssystemet motiverer til kjøp av større biler som er mindre miljøvennlige.

Avgiften på kombinerte biler under 5000 kg utgjør 45 pst. av avgiften på personbiler. Fra 1. januar 2000 ble kombinerte biler under 3500 kg og kombinerte biler i klassen 3500 til 5000 kg plassert i en felles avgiftsgruppe med samme avgiftssats. Samtidig ble avgiften økt fra 35 til 45 pst. av avgiften på personbiler.

Kombinerte biler er en særnorsk avgrensning som hovedsakelig ble begrunnet ut fra at disse bilene blir brukt til næringsformål. I St.prp. nr. 54 (1997-98) Grønne skatter refereres det imidlertid til undersøkelser som viser at kombinerte biler i stor utstrekning benyttes som familiebiler. Avgiftssystemet motiverer til kjøp av større og tyngre kjøretøy enn hva de ville gjort ved et mer nøytralt avgiftssystem.

Salget av kombinerte biler har blitt redusert de senere årene. Fra 1997 til 1999 var reduksjonen på om lag 47 pst. i antall førstegangsregistreringer. Nedgangen i omsatt volum kombinerte biler første kvartal 2000 er også betydelig, dvs. om lag 15 pst. Det er grunn til å tro at betydelige deler av denne reduksjonen skyldes avgiftsøkningene de siste årene.

Det foreslås å trappe opp avgiften på kombinerte biler fra 45 pst. til 55 pst. av avgiften på personbiler. Dette vil føre til at kombinerte biler i større grad blir et nisjeprodukt og ikke lengre et gunstig avgiftsmotivert alternativ til personbiler. Det antas at bilkjøperne i steden vil kjøpe stasjonsvogner, flerbruksbiler, minibusser og varebiler.

Avgiftssatsen for minibusser (klasse j) ble fra 1. januar 2000 økt til 30 pst. av avgiften på personbil. Minibusser er også en særnorsk avgiftsmessig definisjon som bidrar til større og tyngre kjøretøy enn ellers. Minibusser som nyt-

tes til frakt av funksjonshemmede eller som er registrert på innehavere av ruteløyve er unntatt engangsavgift. Det foreslås å trappe opp avgiften på minibusser fra 30 til 35 pst. av avgiften på personbiler fra 1. juli 2000.

Det er anslått at en økning i avgift på kombinert biler til 55 pst. av avgiften på personbil og en økning i avgiften på minibusser til 35 pst. vil gi staten inntekter på 17 mill. kroner på 2000-budsjettet.

2.8 Vektårsavgift på tyngre kjøretøy

Ved behandlingen av budsjettet for 2000 ble det vedtatt at det skulle innføres en miljødifferensiert komponent i vektårsavgiften fra 1. juli 2000. Hensikten med avgiften er å stimulere til en mer miljøvennlig sammensetning av kjøretøyparken. Avgiften vil etter dette variere med kjøretøyets vekt (over 12 tonn) og hvilket utslippskrav kjøretøyet oppfyller (EURO I og EURO II). Fra 1. oktober 2000 vil det innen EØS bli innført nye krav til typegodkjenning basert på strengere krav til avgasser fra kjøretøy (EURO III), jf. rådsdirektiv 99/96/EF. EURO III foreslås innarbeidet i avgiftssystemet for miljødifferensiert årsavgift med 0-sats. Det vil da ikke bli endringer i de øvrige satsene for miljødifferensiert årsavgift. Forslaget til satser for 2000 blir da som i tabellen nedenfor.

Tabell 2.1: Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy over 12 tonn. Kroner

Vektklasser	Typegodkjenning			
	Ikke EURO	EURO I	EURO II	EURO III
Fra 12 tonn opptil 20 tonn	5 400	3 000	2 100	0
20 tonn og over	9 600	5 500	3 900	0

Det er anslått at endringene vil gi et provenytap i budsjettet for 2000 på 2 mill. kroner ved at det er kjøretøy som får nullsats som ellers ville blitt belastet med årsavgift som EURO II.

Det foreslås også noen justeringer i satstabellen for den vektgraderte komponenten i årsavgiften, jf. vedtaket § 1 nr. 1. Endringene vil klargjøre hvilken sats som skal benyttes for de enkelte kombinasjoner av kjøretøy.

Etter gjeldende regelverk utskrives vektårsavgiften på bakgrunn av den vekt som i motorvognregisteret oppgis som kjøretøyets tillatte totalvekt. Normalt vil denne være i samsvar med kjøretøyets konstruktive lasteevne. Dette vil også være tilfellet etter endringene i vektårsavgiften. Tidligere foretok vegmyndighetene en automatisk nedregistrering av tillatt totalvekt i forhold til vektbegrensningene på det norske vegnettet. En slik automatisk nedregistrering foretas ikke lenger. Bestemmelsen i avgiftsvedtaket § 3 om at avgiften ikke settes høyere enn det kjøretøyet maksimalt tillates brukt med på det norske vegnettet blir derfor ikke lengre praktisert. For å skape større klarhet i regelverket foreslås bestemmelsen fjernet. Hensynene som lå til grunn for bestemmelsen anses å være ivaretatt gjennom adgangen til frivillig avgiftsmessig nedregistrering. Det foreslås også at vedtaket § 4 presiseres, slik at det fremgår klart at det er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret som danner grunnlaget for avgiftsberegningen.

Det er i dag anledning til å betale dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift ved korttidsbruk av tilhenger. Av administrative hensyn foreslås det i forskrift innført ett minstebeløp på 35 kroner. Det foreslås at departementet i vedtaket § 6 gis hjemmel til å fastsette et slikt minstebeløp i forskrift.

Vektårsavgiften gjelder innenlandsregistrerte kjøretøy med tillatt totalvekt på minst 12 000 kg. Kjøretøy med tillatt totalvekt under 12 000 kg er omfattet av årsavgiften. Lastebiler under 12 000 kg betaler årsavgift med 1 165 kroner. Når disse kjøretøyene trekker tilhengere vil de i enkelte tilfelle også kunne bli omfattet av vektårsavgiften som en kombinasjon av kjøretøy. Disse kjøretøyene vil da i tillegg til årsavgiften på 1 165 kroner måtte betale vektårsavgift med inntil 262 kroner. Utfra den foreslåtte satsstrukturen vil dette ikke være aktuelt før totalvekten på kjøretøykombinasjonen overstiger 16 000 kg. Antallet kjøretøykombinasjoner som vil være forpliktet til å svare både årsavgift og vektårsavgift antas å være begrenset. Antallet begrenses ytterligere gjennom adgangen til frivillig avgiftsmessig nedregistrering.

For å presisere at fritaksbestemmelsene i § 5 omfatter både den vektgraderte årsavgiften og miljødifferensiert årsavgift foreslås bestemmelsen presisert slik at dette fremkommer klart.

2.9 Omregistreringsavgift

Omsetning av brukte motorvogner og tilhengere er fritatt for merverdiavgift. Det betales i stedet en særavgift ved omregistrering av alle kjøretøy som tidligere har vært registrert i Norge.

Avgiften er gradert etter vekt og alder. Satsene for omregistreringsavgiften foreslås økt med 10 pst. med virkning fra 1. juli 2000. Økningen er anslått å øke inntektene på 2000-budsjettet med om lag 65 mill. kroner. På årsbasis kan statens inntekter øke med om lag 155 mill. kroner.

2.10 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)

For å motvirke prisøkningen på diesel som følge av den nye svovelavgiften på autodiesel, foreslår Regjeringen å redusere autodieselavgiften med 20 øre pr. liter fra 1. juli 2000. Dette gir et provenytap på om lag 95 mill. kroner på 2000-budsjettet og om lag 225 mill. kroner på årsbasis. Det vises til omtale i St.meld. nr. 2 (1999-2000) Revidert nasjonalbudsjett 2000.

2.11 Bruk av merket diesel i gruver mv.

Etter Stortingets avgiftsvedtak skal det betales avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift). Slik olje er umerket. Fritak for avgift gjennomføres ved bruk av merket olje.

I Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) ba finanskomiteens flertall departementet om å vurdere fritak for autodieselavgift for mineralolje som benyttes i gruver. Det vises her til at det er anført at bruk av merket olje kan medføre helse- og/eller miljømessige ulemper. Videre bes departementet om å avklare om erfaringene fra Sverige kan tilsi at merkestoffene kan gi slike ulemper.

Mineralolje til bruk i gruver er ikke pålagt autodieselavgift. Disse bruksområdene kan således bruke merket lavavgiftsbelagt olje. Det legges til grunn at Stortinget ønsker en vurdering av om dette fritaket kan gjennomføres ved at disse bruksområdene tanker høyavgiftsbelagt blank diesel og deretter får refundert autodieselavgiften ved søknad.

Avgifts-/merkesystemet trådte i kraft 1. oktober 1993. Merkestoffene besto da av sporstoffet Solvent Yellow 124 og fargestoffet Solvent Red 462. Dette ga oljen en rød farge. Fra årsskiftet 1993-94 kom det fra ulike hold en rekke meldinger om *helseplager* knyttet til bruk av merket mineralolje. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som skulle vurdere om det var behov for å endre merkestoffene. På bakgrunn av arbeidsgruppens vurderinger fant departementet ikke grunn til å foreta endringer i merkesystemet, jf. omtale i St.meld. nr. 2 (1994-95) Revidert nasjonalbudsjett 1995.

I forbindelse med innføringen av merkesystemet kom det også meldinger om at merket parafin medførte *belegg og sotdannelse* i de særegne norske parafinbrennere av typen skall-/vekebrennere. På denne bakgrunn ble det nedsatt en ny arbeidsgruppe som skulle vurdere alternative merkestoffer. Arbeidsgruppen konkluderte med å anbefale at fargestoffet Solvent Blue erstattet fargestoffet Solvent Red.

Arbeidsgruppen vurderte eventuelle *helsemessige effekter* ved bruk av grønnmerket olje. Arbeidsgruppen fant ikke slike negative effekter dokumentert. Arbeidsgruppen pekte blant annet på at Solvent Blue er blitt benyttet i Sverige siden 1993. Kort tid etter innføringen av systemet i Sverige i 1993 ble det mottatt meldinger om negative helseeffekter av merkestoffet (kvalme, øyeirritasjon, uvelhet). På bakgrunn av disse meldingene ble det satt i verk en utredning om mulige konsekvenser ved bruk av grønn diesel. Utredningen ble publisert i SOU 1995:3, Grön diesel - miljø - och hälsorisker, Stockholm 1995. Utredningen er blant annet basert på forsøk. Det konkluderes med at det er lite sannsynlig at de rapporterte helseeffektene skulle kunne forklares ved de tilsatte merkestoffene.

Toll- og avgiftsdirektoratet og Finansdepartementet tiltrådte arbeidsgruppens anbefaling og omleggingen til Solvent Blue ble gjennomført ved forskriftsendring 20. august 1999.

Som nevnt er det i Sverige konkludert med at de rapporterte helseeffektene ikke kan forklares ved de tilsatte merkestoffene. Sveriges fritak for diesel til bruk i gruver ble innført i forbindelse med Riksdagens behandlingen av Regjeringens proposisjon 1994/95:203 Finansiering av medlemsskapet i Europeiska unionen. Helse- og/eller miljømessige hensyn ble verken anført som grunnlag for fritaket eller som begrunnelse for å gjennomføre fritaket som en refusjonsordning.

Etter Stortingets avgiftsvedtak § 2 andre ledd bokstav a kan departementet i særskilte enkeltstående tilfelle bestemme at fritak for avgift kan gjennomføres på annen måte enn ved bruk av merket olje. Departementet finner det ikke dokumentert at tilsetting av merkestoffer i det meget begrensede omfang som skjer ved merking av diesel medfører helse- og/eller miljømessige ulemper utover det som umerket diesel kan forårsake.

Bedriften Norcem har imidlertid valgt å bruke blank diesel til bruk under jorden i sine kalksteingruver i Brevik etter klage fra sine ansatte. Departemen-

tet vil etter en helhetsvurdering gå inn for at det kan etableres en refusjonsordning for denne anvendelsen. Fordi det her er snakk om et begrenset kontrollerbart kvantum er en slik refusjonsordning forholdsvis enkel å etablere. Departementet foreslår at denne begrensede refusjonsordningen etableres med hjemmel i departementets fullmakt i avgiftsvedtaket. Refusjonsordningen trer i kraft fra 1. juli 2000.

2.12 Avgift på elektrisk kraft - prioriterte tekniske og kulturelle kulturminner mv.

I Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000) viser finanskomiteen til at det i Norge er 8 nasjonale prioriterte tekniske og kulturelle kulturminner. Finanskomiteen ber departementet vurdere hvordan et el-avgiftsfritak for slike museer kan gjennomføres i Revidert nasjonalbudsjett 2000.

De prioriterte kulturminnene er Fetsund lenser, Vestnorsk Industristad-museum - Tyssedal, Klevfoss Cellulose- og Papirfabrik, Neptun Sildoljefabrikk, Næs Jernverk, Salhus Tricotagefabrik, Sjølingstad Uldvarefabrik og Spillum Dampsag & Høvleri.

Etter gjeldende regelverk gis det fritak for avgift på mineralolje, kull og koks og smøreolje til verneverdige fartøy, museumsjernbaner og tekniske anlegg på museumssektoren. Fritaket gjelder CO₂- og svovelavgift, grunnavgift på fyringsolje mv. og smøreoljeavgift. Det gis i dag ikke fritak for avgift på elektrisk kraft.

Fritaket gjennomføres som en refusjonsordning. De nærmere reglene om ordningen er fastsatt i Finansdepartementets forskrift 29. mars 1996 nr. 312 om refusjon av avgift på mineralske produkter som leveres til bruk i verneverdige fartøy og museumsjernbaner og tekniske anlegg på museumssektoren.

Prinsipielt sett må det anses som et mål å reduseres antall fritaks- og refusjonsordninger. Støtte til særskilte formål kan mer hensiktsmessig skje via tilskuddsordninger over budsjettets utgiftsside enn via avgiftssystemet. På denne måten blir kostnader ved de ulike fritaksordninger synliggjort.

Departementet viser likevel til at det er etablert en ordning med fritak for CO₂- og svovelavgift, grunnavgift på fyringsolje mv. og smøreoljeavgift til tekniske anlegg på museumssektoren mv. Isolert sett er det ikke grunnlag for å begrense ordningen til de nevnte avgiftene. Det foreslås derfor at fritakene for disse bruksområdene utvides til å omfatte avgift på elektrisk kraft.

Fritaket foreslås tatt inn som ny bokstav h i Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft. Departementet foreslår at det i de øvrige avgiftsvedtak presiseres at fritaket omfatter de prioriterte kulturminner.

2.13 Grunnavgift på fyringsolje

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak ble det foreslått å øke el-avgiften med 2,5 øre pr. kWh utover prisstigningen. For å unngå at økningen skulle bidra til en miljømessig uheldig overgang fra bruk av elektrisitet til bruk av olje til oppvarming, ble det foreslått å innføre grunnavgift på fyringsolje mv.

Avgiftsplikten omfatter all mineralolje som er omfattet av CO₂-avgiften. Mineralolje som belastes autodieselavgift (umerket mineralolje) er ikke omfattet av avgiften. Videre er de anvendelser som før 1. januar 1999 var fritatt for CO₂-avgiften eller som har redusert CO₂-avgift, unntatt fra den nye avgiften ved at også grunnavgiften på fyringsolje er lagt inn i de eksisterende refusjons- eller fritaksordningene. Dette omfatter flydrivstoff, mineralolje til bruk i anlegg på kontinentalsokkelen, i fiskeflåten og i innenriks godstransport og mineralolje til bruk i treforedlingsindustrien og silde-/fiskemelsindustrien.

Avgrensningen innebærer enkelte uheldig utslag for bl.a. mineralolje til bruk i passasjertransport til sjøs. Departementet vil fram mot nasjonalbudsjettet for 2001 se nærmere på de ulike refusjonsordningene for transport til sjøs.

2.14 Utvidelse av CO₂-avgiften

Etter Stortingets avgiftsvedtak skal det i dag betales en lav CO₂-avgift på 26 øre pr. liter (100 kroner pr. tonn CO₂) for mineralolje til anlegg på kontinentalsokkelen, herunder supplyflåten, og innenriks godstransport til sjøs. Bruk av mineralolje til for eksempel innenriks persontransport til sjøs betaler full CO₂-avgift på 47 øre pr. liter (180 kroner pr. tonn CO₂). Regjeringen foreslår å øke avgiften på innenriks godstransport til sjøs og anlegg på kontinentalsokkelen mv. fra 26 øre pr. liter til 47 øre pr. liter mineralolje slik at det blir samme CO₂-avgift på disse anvendelser som for innenriks persontransport. Dette vil bidra til større grad av likebehandling innen innenriks sjøfart, og bidra til at reduksjonene i CO₂-utslippene fra sjøfarten skjer til lavere kostnader for samfunnet enn i dag. Dette gir merinntekter til staten på knapt 100 mill. kroner på årsbasis og om lag 40 mill. kroner på 2000-budsjettet.

Avgiftsteknisk sett gjennomføres utvidelsen ved at gjeldende § 2 nr. 1 bokstav b og c i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter oppheves.

2.15 Svovelavgift

Norge har forpliktet seg til å redusere utslippet av SO₂ til 22 tusen tonn i 2010. De siste framskrivingene tyder på at Norge vil få et utslipp på 30,8 tusen tonn i 2010 dersom det ikke settes i verk nye tiltak for å begrense utslippene. Det er dermed behov for å redusere SO₂-utslippet med i underkant av 9 tusen tonn innen 2010.

Analyser av tiltakskostnader som er gjennomført av Statens forurensingstilsyn viser at det totale reduksjonspotensialet er anslått til om lag 11-12 tusen tonn, hvorav reduksjonspotensialet i prosessindustrien er anslått til 9-10 tusen tonn. En reduksjon på om lag 9 tusen tonn i prosessindustrien fra og med 2010 vil ha en marginalkostnad på om lag 30 kroner pr. kg SO₂. I dette anslaget er hovedtyngden av tiltak rettet mot ferrolegeringsbransjen. Ytterligere tiltak overfor forbrenningsutslipp (for eksempel reduksjon av svovelinneholdet i drivstoff og fyringsoljer utover det som følger av vedtatt EU-lovgivning) vil kunne gi en reduksjon i det årlige utslippet på 2 tusen tonn. Denne utslippsreduksjonen er anslått å ha en marginalkostnad på 35-40 kroner pr. kg.

Svovelavgiften ilegges i dag mesteparten av mineraloljeforbruket med 7 øre pr. liter og pr. 0,25 prosent vektandel svovelinnehold, noe som svarer til om

lag 17 kroner pr. kg SO₂. Fra 1. januar 1999 ble det innført svovelavgift med redusert sats for utslipp av svovel fra raffineringsanlegg, kull og koks og på bruk av mineralolje til bruk i luftfarten, anlegg på kontinentalsokkelen, samt supplyskip. Den reduserte avgiften er vedtatt til 3 kroner pr. kg SO₂, noe som gir en sats på 1,3 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynte 0,25 pst. vektandel svovel. Det svares ikke avgift for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre. Det er avgiftsfritak for utførsel av olje, kull og koks, produkter på tollager, produkter solgt til NATO-styrken, produkter brukt i verneverdige fartøy og museumsjernbane, fiske og fangst i fjerne farvann og skip i utenriks fart. Det anses ikke som hensiktsmessig å utvide avgiften til å også gjelde disse områdene.

Et kostnadseffektivt alternativ for å oppfylle nye og strengere forpliktelser vil være å først øke den laveste satsen i svovelavgiften. Fra 1. juli 2000 foreslås det at denne økes fra 3 kroner til 6 kroner pr. kg SO₂-utslipp. For mineralolje tilsvarer dette en økning med 1,3 øre pr. liter olje. Provenyet av å øke den reduserte avgiftssatsen med 3 kroner pr. kg SO₂ er om lag 55 mill. kroner på årsbasis og om lag 23 mill. kroner i 2000-budsjettet.

2.16 Returordning for Vinmonopolets flasker

I forbindelse med fjorårets budsjettbehandling ba flertallet i Finanskomiteen den daværende Regjeringen vurdere en returordning for alle vinflasker som leveres til Vinmonopolet.

Dagens avgiftssystem for drikkevareremballasje har til hensikt å fremme effektive retursystemer for drikkevareremballasje. Avgiftssystemet består av en miljøavgift som blir redusert når returandelen øker. I tillegg er det en grunnavgift på engangsemballasje. Det er den enkelte importør og/eller produsent som avgjør om de ønsker å etablere eller slutte seg til et bestemt retursystem for emballasjen. Statens forurensningstilsyn (SFT) er ansvarlig for å godkjenne retursystemene og fastsette forventet returandel.

Arcus har et pantesystem for sine flasker. Det er ikke etablert et tilsvarende pante- og ombrukssystem for vin- og brennevinsflasker fra andre leverandører enn Arcus. Disse flaskene inngår imidlertid i Norsk Glassgjenvinnings system for materialgjenvinning (Iglo-systemet). Det eksisterer mao. retursystemer for alle vin- og brennevinsflasker som blir solgt i Norge. Arcus vil oppheve sitt særskilte pantesystem. Dette skyldes bl.a. at kostnadene ved å opprettholde pantesystem er høyere enn kostnadene ved å oppheve systemet. Vinmonopolet har et forholdsvis begrenset butikknett. Det er enklere for kundene å benytte Iglo-systemet som har større utbredelse, enn å levere flasker tilbake til Vinmonopolet. For mange kunder vil trolig den økonomiske belønningen ved pant ikke oppveie ulempen ved å frakte tomflasker til nærmeste vinmonopolutsalg.

Hensikten med returordninger for emballasje er å redusere miljøproblemene forårsaket av emballasjeavfallet. Dette hensynet ivaretas både dersom flaskene samles inn for ombruk og for materialgjenvinning. Miljømessig sett kan det ikke på generelt grunnlag hevdes at ombruk av vin- og brennevinsflasker er bedre enn materialgjenvinning.

En ombruksordning for *alle* flasker solgt av Vinmonopolet virker lite hensiktsmessig. Vin- og brennevin tappes på originalflasker verden over. De fleste flaskene er ikke laget for ombruk, og returtransport av ulike flasker til ulike leverandører i andre land ville bety miljøbelastende og ressurskrevende transport av flaskene over store avstander. En utvidet returordning med pant og knusing for materialgjenvinning vil også være uhensiktsmessig da det allerede eksisterer en etablert returordning gjennom Iglo-systemet som samler inn rundt 78 prosent av flaskene. Til sammenlikning er returandelen knapt 50 prosent på Arcus ombruksflasker.

Retursystemet for vin og brennevinsflasker i Sverige opphørte ved årsskiftet 1997/98. Systembolaget begrunnet nedleggelsen med at leverandørene av vin og brennevin ikke ønsket et slikt retursystem. I Danmark har noen butikkjeder et frivillig pantesystem for vinflasker og for flasker for de mest alminnelige, danskproduserte snapstypene. Det finnes imidlertid ikke noe pantesystem for importerte vin- og brennevinsflasker i Danmark. I Danmark ilegges bare nye flasker emballasjeavgift, flasker som brukes om igjen betaler ikke avgift.

Regjeringen foreslår derfor at dagens rammebetingelser for vin- og brennevinsflasker fra Vinmonopolet blir opprettholdt.

2.17 Avgift på flyging av passasjerer

EFTAs overvåkningsorgan (ESA) har i grunnlagt uttalelse av 20. desember 1999 konkludert med at den norske avgiften på flyging av passasjerer er i strid med EØS-avtalen art. 36 (ikke-diskriminering av tjenesteutøvelse) og forordning 2408/92 art. 3 (1) om adgangen til fri utøvelse av luftfartsvirksomhet i alle medlemsland.

Norge ble i utgangspunktet gitt 3 måneders frist for å bringe avgiften i samsvar med EØS-avtalen, dvs. til 20. mars 2000. Under henvisning til regjeringsskiftet ble fristen forlenget til 28. april 2000. Dersom Norge ikke retter seg etter dette, kan ESA velge å bringe saken inn for EFTA-domstolen. ESA ble i brev av 28. april 2000 orientert om at regjeringen vil legge fram forslag til endringer i satsstrukturen for flypassasjeravgiften i Nasjonalbudsjettet for 2001 slik at avgiftssatsen på innenlandsruter og utenlandsruter blir lik. ESA ble også orientert om at Stortinget ville få en omtale av saken i Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Som grunnlag for å hevde at den norske flypassasjeravgiften er i strid med EØS-avtalen, viser ESA til at dagens utforming av avgiften innebærer en konkurranseulempe for reiser til andre EØS-land fremfor reiser innen Norge. Det er i denne sammenheng vist til flere dommer som er avsagt av EU-domstolen.

En rekke andre land hadde ordninger som var sammenlignbare med den norske avgiften. De fleste av disse landene har nå enten foretatt endringer eller startet prosesser for å endre disse i samsvar med EU-kommisjonens syn.

Regjeringen anser at prosessrisikoen vil være meget stor ved å videreføre satsstrukturen på avgiften i sin nåværende form og anser dette som et uaktuelt alternativ. Regjeringen vil foreslå at satsulikheten mellom internasjonale og nasjonale flyginger fjernes. Når det gjelder omfanget av særavgiften på nasjonale flyginger er utgangspunktet etter EØS-avtalen at særavgiften bør være

generell og gjelde alle innenlandsflyginger. Det må imidlertid antas at enkelte ruter kan unntas fra avgiftsplikten forutsatt at kriteriene for slike unntak er basert på objektive og ikke-diskriminerende vilkår.

Det er uheldig å endre satsene på denne avgiften flere ganger årlig. Slike endringer bør normalt skje som ledd i behandlingen av det ordinære statsbudsjettet til høsten. Regjeringen vil i dialog med ESA arbeide videre med å se nærmere på utformingen av innenlandsavgiften fram mot Nasjonalbudsjettet for 2001. Da vil en også fremme de konkrete forslagene om å fjerne satsulikheten mellom innenlands- og utenlandsavgiften.

2.18 Avgift på frekvenser

Regjeringen går inn for å innføre en avgift knyttet til frekvenser ved tildeling av konsesjon for etablering og drift av tredje generasjons system for mobilkommunikasjon (bl.a. UMTS). Det vises i denne sammenheng til omtale i Samferdselsdepartementets St.prp. nr. 60 (1999-2000) Om en del saker på Samferdselsdepartementets område, samt St.meld. nr. 2 (1999-2000) Revidert nasjonalbudsjett 2000.

2.19 Tollfri import av storfekjøtt fra de minst utviklede landene

Norge har i likhet med andre industriland et tollpreferansesystem overfor utviklingslandene (GSP). Systemet åpner for at det gis tollfrihet eller ilegges lavere tollavgifter ved import av varer fra GSP-landene til Norge. For import fra De minst utviklede landene (MUL) er det etablert særskilt gunstige importbetingelser innenfor GSP-systemet. For import fra MUL gis det tollfrihet for alle varer, med unntak av korn, mel og fôrstoffer. Storfekjøtt kan dermed eksporteres tollfritt fra MUL.

GSP-ordningen har en sikkerhetsmekanisme som innebærer at det kan treffes tiltak dersom varer importeres i slike mengder og under slike omstendigheter at de forårsaker eller truer med å forårsake markedsforstyrrelser.

I forbindelse med jordbruksoppgjøret i 1998 ble markedssituasjonen for storfekjøtt vurdert. Det ble vedtatt at GSP-ordningens sikkerhetsmekanisme skulle utløses dersom importen av storfekjøtt fra MUL oversteg 2 700 tonn utbeinet kjøtt i 1998 eller 1999. Det samme ble vedtatt for 2000. Dersom importen overstiger dette kvantumet, blir det fastsatt en tollsats som svarer til den som gis øvrige GSP-land. Denne er lik 90 pst. av ordinær sats, som er om lag 119 kroner pr. kg for utbeinet storfekjøtt. Importert kvantum fra land som er innvilget MUL-betingelser i den norske GSP-ordningen var om lag 2 100 tonn i 1998 og om lag 2 000 tonn i 1999. Det ble derfor ikke aktuelt å ta i bruk sikkerhetsmekanismen i disse årene. Taket på 2 700 tonn tollfritt storfekjøtt fra MUL under GSP-ordningen vil bli videreført i 2001. Denne importen vil ikke bli auksjonert.

2.20 Gaver til visse frivillige organisasjoner

Innledning

Skatteloven § 6-50 gir giver rett til å trekke fra i inntekt pengegave til visse frivillige organisasjoner. Bestemmelsen kom inn etter forslag i Ot. prp. nr. 1 (1999-2000). Skatteloven § 6-50 bestemmer at bare organisasjoner med 3000 eller flere medlemmer skal omfattes av ordningen. Det er videre bare gave til organisasjoner som driver innenfor visse oppregnede formål som kan motta slik gave. I Innst. O. nr. 12 (1999-2000) avsnitt 3.3 uttales det:

«Fleirtalet vil likevel peika på at kravet om 3.000 eller fleire medlemmer kan bli problematisk, då ganske mange frivillige organisasjonar er lagsbaserte, utan eit sentralt medlemsregister.

Fleirtalet har også registrert at organisasjonar som driv kulturvern ikkje er omfatta av ordninga.

Fleirtalet vil difor be om at departementet, i samband med handsaming av Revidert nasjonalbudsjett, vurderer om:

- krav til eit visst antal lag/grupper kan likestillast med kravet om minst 3.000 medlemmer for å verta omfatta av ordninga
- ordninga også bør omfatte organisasjonar som driv kulturvern.»

Likestilling av et visst antall lag/grupper med kravet om minst 3000 medlemmer

Hensynet til likebehandling med ordinære medlemsorganisasjoner tilsier at antallet personer som er knyttet til en organisasjon bør være avgjørende, ikke antallet lag i organisasjonen.

I høringsnotat av 2000 om forskrift til skatteloven § 6-50 foreslår departementet at et medlem i forskriftens forstand kan defineres som en person som deltar i et lag, hvis laget har 5 eller flere deltakere. Organisasjoner som har 3000 eller flere slike deltakere oppfyller da kravet til antallet medlemsskap. Dette ivaretar etter departementets mening de hensyn som ligger bak finanskomiteens merknad. Departementet foreslår derfor ingen lovendring på dette punkt.

Bør fradragsordningen omfatte også organisasjoner som driver kulturvern?

Begrepet kulturvern er meget vanskelig å avgrense. Begrepet kultur har etter hvert fått et meget omfattende og delvis skiftende innhold, hvor betydningen varierer med i hvilken sammenheng begrepet brukes. Departementet legger vekt på at en bør velge et kriterium som har en skarpere avgrensning.

En viktig del av begrepet kulturvern har vært bevaring av fredede bygninger, gjenstander og funn. Begrepet «kulturminner» slik det er definert i lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 § 2 første ledd, vil etter departementets syn være bedre egnet som avgrensning. Bygninger, broer, veganlegg, fartøyer, arkeologiske funn, skipsvrak og samiske offerplasser er eksempler på kulturminner. Det kan også være boliger og gårdsanlegg, handelssteder og fiskevær, industrianlegg og fabrikker, jernbane- og fyrstasjoner. Fradragsretten bør begrenses til vern av kulturminner som er fredet etter kulturminneloven. En slik avgrensning vil gjøre det klart hvilke formål som skal omfattes.

Departementet vil derfor senere i år fremme et lovforslag om at det i § 6-50 gjøres et tillegg slik at organisasjoner som driver virksomhet til vern av kulturminner som er fredet etter kulturminneloven, skal omfattes.

3 Forslag under det enkelte departement

3.1 Utenriksdepartementet

På bakgrunn av endret ansvarsfordeling mellom utenriksministeren og statsråden for utviklingssaker, foreslås nedenfor visse endringer i inndelingen av kapitler og poster på Utenriksdepartementets budsjett.

Det er nær sammenheng mellom på den ene siden arbeidet for fred, forsoning og demokratiutvikling, og på den andre siden humanitær bistand og hjelp til flyktninger. For å sikre en best mulig utnyttelse av ressursene og for å kunne bidra effektivt i fredsskapende arbeid, andre forsoningsprosesser og styrking av menneskerettighetene, er Regjeringen opptatt av at de ulike virkemidler må kunne sees i sammenheng. Det foreslås derfor en endring i kapittel- og postinndeling under programkategori 03.40 Nødhjelp, menneskerettigheter, fred og demokratibygging, samt på kap. 150 Bistand til prioriterte land og regioner under programkategori 03.10.

Under programkategori 03.40 vil utenriksministeren ha ansvaret for arbeidet globalt med sikte på fred, forsoning og demokratiutvikling, herunder fredsprosessen i Midt-Østen. Videre vil Utenriksministeren også ha ansvaret for humanitær bistand og hjelp til flyktninger, samt ansvaret for kortsiktige og langsiktige tiltak i OSSE-området.

Statsråden for utviklingssaker vil fortsatt ha ansvaret for nødhjelp ved naturkatastrofer, og for annen kortsiktig og langsiktig bistand utenfor OSSE-området, herunder bistand til Midt-Østen, Mellom-Amerika og andre konflikt-områder.

Utenriksministeren er gitt ansvaret for kap. 191 Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak. Bevilgningen under dette kapitlet inneholder imidlertid også tilskudd til det palestinske området og humanitær bistand ved naturkatastrofer, som fortsatt er statsråden for utviklingssakers ansvarsområde. Bevilgningen under kap. 191, post 70 Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, *kan overføres*, foreslås derfor redusert med til sammen 275 mill. kroner. Tilsvarende beløp foreslås bevilget som følger:

Bistand til Midt-Østen

Det er for 2000 avsatt 145 mill. kroner til tilskudd til støtte for palestinerne og fredsprosessen i Midt-Østen, jf. St. prp. nr. 1 (1999-2000) underpost 191.70.45 Tilskudd til Det palestinske området. Dette beløp foreslås bevilget under kap. 150 Bistand til prioriterte land og regioner, ny post 73 Bistand til det palestinske området, *kan overføres*.

Humanitær bistand ved naturkatastrofer

Det er for 2000 avsatt 130 mill. kroner til humanitær bistand ved naturkatastrofer, jf. St. prp. nr. 1 (1999-2000) underpost 191.70.10 Tilskudd ved naturkata-

strofer. Dette beløp foreslås bevilget under nytt kapittel 190 Humanitær bistand ved naturkatastrofer, post 70 Tilskudd ved naturkatastrofer, *kan overføres.*

Konstitusjonelt ansvar

Utenriksministeren og statsråden for utviklingssaker vil etter dette ha det konstitusjonelle ansvar for følgende kapitler på Utenriksdepartementets budsjett:

Utenriksministeren:

Programområde 02

Kap.	100/3100	Utenriksdepartementet
Kap.	101/3101	Utenriksstasjonene
Kap.	102	Særavtale i utenriktjenesten
Kap.	103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon
Kap.	115	Presse-, kultur- og informasjonsformål
Kap.	116	Deltaking i internasjonale organisasjoner

Programområde 03

Kap.	140/3140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen
Kap.	143	Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene
Kap.	191	Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak
Kap.	192	Fred, forsoning og demokrati
Kap.	197	Bistand til ikke ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Statsråden for utviklingssaker:

Programområde 03

Kap.	141/3141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)
Kap.	142/3142	NORADs administrasjon av utenriksstasjonene
Kap.	150	Bistand til prioriterte land og regioner
Kap.	154	Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid
Kap.	155	Miljø- og naturressursforvaltning
Kap.	156	Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling
Kap.	157/3157	Næringsutvikling og økonomisk utvikling
Kap.	158	Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring
Kap.	159	Tilskudd til ymse hjelpetiltak
Kap.	161	Generelle bidrag - FN-organisasjoner
Kap.	163	Generelle bidrag - finansinstitusjoner
Kap.	164	Generelle bidrag - andre organisasjoner
Kap.	165	Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)

Kap.	166	Gjeldslettetiltak
Kap.	190	Humanitær bistand ved naturkatastrofer
Kap.	195	Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

*Bevilgningsendringer under Utenriksdepartementets budsjett***Programområde 02 Utenriksforvaltning:****Kap. 100 Utenriksdepartementet***Post 01 Driftsutgifter*

Som følge av at enkelte arbeidsoppgaver foreslås overført fra Utenriksdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet, jf. nærmere omtale under nevnte departement, foreslås posten redusert med 1 650 000 kroner.

Kap. 101 Utenriksstasjonene*Post 01 Driftsutgifter*

Det ble høsten 1999 opprettet en tidsbegrenset stilling som ambassaderåd i Riga i inntil 4 år fra 1. januar 2000. Stillingsbehovet har sammenheng med utviklingen av norske investeringer i regionen, deltakelse i Østersjørådet og Baltikums økte relative andel av Samarbeidsprogrammet for Sentral- og Øst-Europa.

Til dekning av lønns- og driftsutgiftene fremmes det forslag om et tillegg på 1,7 mill. kroner under kap. 101 Utenriksstasjonene, post 01 Driftsutgifter.

Kap. 102 Særavtale i utenrikstjenesten*Post 01 Driftsutgifter*

I forbindelse med opprettelsen av en tidsbegrenset stilling som ambassaderåd i Riga omtalt under kap. 101 Utenriksstasjonene, post 01 Driftsutgifter ovenfor, fremmes forslag om et tillegg på 0,3 mill. kroner under kap. 102 Særavtale i utenrikstjenesten, post 01 Driftsutgifter.

Programområde 03 Internasjonal bistand:***ODA-godkjent bistand***

De viktigste endringene som foreslås foretatt innenfor den ODA-godkjente bistandsrammen gjelder følgende områder:

GAVI

Forskning viser at det er en sterk sammenheng mellom helse og fattigdom, og at helse har en viktig betydning for økonomisk utvikling. På denne bakgrunn

er Regjeringen opptatt av at Norge skal gå aktivt inn i den Globale Alliansen for Vaksiner og Immunisering (GAVI). GAVI er en allianse mellom internasjonale organisasjoner som WHO, UNICEF, Verdensbanken, enkeltland, private organisasjoner og farmasøytisk industri. Alliansen bistår de fattigste landene med støtte til innkjøp av vaksiner, utvikling og gjennomføring av vaksineprogrammer og forskning på vaksiner mot sykdommer som aids, malaria og tuberkulose. Det foreslås at Norge i denne omgang gir et tilskudd på 10 mill. kroner til GAVI. Bidraget foreslås bevilget som tillegg til vedtatt bistandsramme for 2000. I statsbudsjettet for 2001 vil Regjeringen foreslå et større bidrag til vaksineinitiativet.

Flomkatastrofen i Mosambik

Det voldsomme uværet som har herjet i deler av Det sørlige Afrika den siste tiden etterlater store ødeleggelser og store behov for humanitær hjelp og bistand til gjenoppbygging. Særlig har Mosambik vært hardt rammet, og det er hittil utbetalt 28 mill. kroner til støtte for flomofrene. Det planlegges ytterligere tiltak innenfor eksisterende bevilgning.

For å styrke arbeidet med humanitær bistand til Mosambik og gjenoppbyggingen av landet foreslås det å disponere 20 mill. kroner fordelt med 10 mill. kroner på kap. 150 Bistand til prioriterte land og regioner, post 70 Bistand til Afrika, og 10 mill. kroner på kap. 190 Humanitær bistand ved naturkatastrofer, post 70 Tilskudd ved naturkatastrofer ved omdisponering innenfor bistandsrammen.

ODA-godkjente flyktningeutgifter i Norge

Anslaget over utgiftene til flyktnings opphold i Norge har steget betraktelig siden budsjettet for 2000 ble lagt frem, jf. nærmere omtale under Kommunal- og regionaldepartementet.

Av flyktningenes oppholdsutgifter i Norge det første året er enkelte utgifter ODA-godkjent og blir dekket under kap. 195 Tiltak for flyktninger i Norge, jf. St. prp. nr. 1, Budsjett-innst. S. nr. 3 (1999-2000). Dette gjelder bl.a. oppholdsutgifter, økte utgifter til opplæring av barn i mottakene og andre opplæringsformål. Merutgiftene til slike formål i 2000 sammenlignet med vedtatt budsjett for 2000 beløper seg til 431,1 mill. kroner. I samsvar med dette og DACs regelverk, foreslås også disse merutgiftene dekket innenfor bistandsrammen. Dette betyr at det må omdisponeres 431,1 mill. kroner fra andre poster på bistandsbudsjettet.

Forslagene til omdisponeringer er nærmere omtalt nedenfor. Omdisponeringene må sees i lys av Regjeringens forslag om tilsagnsfullmakter under kap. 150 Bistand til prioriterte land og regioner, jf. nærmere omtale nedenfor.

Tilsagnsfullmakter

For å opprettholde et høyt aktivitetsnivå innenfor den langsiktige bistanden, spesielt overfor Norges viktigste samarbeidsland, foreslås det tilsagnsfullmakter under kap. 150 Bistand til prioriterte land og regioner på til sammen 400 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak:

Kap. 150	Bistand til prioriterte land og regioner		
	post 70	Bistand til Afrika	250 mill. kroner
	post 71	Bistand til Asia	100 mill. kroner
	post 72	Bistand til Mellom-Amerika	40 mill. kroner
	post 73	Bistand til det palestinske området	10 mill. kroner

Bistandsrammen

Norge har som høyinntektsland en særlig plikt til å yte bistand til utvikling og bedring av levekårene i fattige land. I takt med mulighetene til å anvende midlene på en effektiv måte, skal den norske bistanden gradvis trappes opp til 1 pst av bruttonasjonalinntekt. Gitt den forventede veksten i norsk økonomi vil bevilgningene til bistand i statsbudsjettet for 2001 måtte øke bare for å opprettholde bistandens andel av bruttonasjonalinntekt.

Ut fra dette samt visse andre justeringer som anses påkrevet og som er omtalt under de enkelte kapitler og poster, foreslås følgende endringer i den ODA-godkjente bistandsrammen:

Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen

Post 01 Driftsutgifter

Det er et stort behov for modernisering av utenrikstjenestens informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

For å kunne iverksette høyt prioriterte IKT-tiltak innenfor bistanden fremmes forslag om en styrket IT-satsing. Satsingen gjelder prosjektstyringsverktøy i forbindelse med tilskuddsforvaltningen i departementet og integrering av IT-løsningene i departementet og NORAD. Videre planlegges det å bedre kommunikasjonslinjene med de stasjonene som i hovedsak arbeider med utviklingshjelp, for bedre å kunne utnytte eksisterende IT-løsninger.

Til dette fremmes forslag om en økning i bevilgningen på 5 mill. kroner ved omdisponering fra kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak.

Kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)

Post 01 Driftsutgifter

Ansvar for det norske urfolkprogrammet er overført fra FAFO til NORAD. For å kunne ivareta dette arbeidet i NORAD foreslår Regjeringen at lønns- og driftsutgifter tilhørende to årsverk dekkes under kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid, post 01 Driftsutgifter.

I tråd med dette fremmes det forslag om et tillegg på 1 mill. kroner ved omdisponering fra kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak.

Kap. 150 Bistand til prioriterte land og regioner

Post 70 Bistand til Afrika, kan overføres

Krigen mellom Eritrea og Etiopia og den politiske situasjonen i Zimbabwe førte til at landrammene for disse landene ble redusert i 2000 sammenlignet med 1999, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000). Som følge av at konflikten mellom Etiopia og Eritrea ennå ikke er blitt løst, og som følge av den sterkt forverrede politiske situasjonen i Zimbabwe, kan landrammene ytterligere reduseres med henholdsvis 25 mill. kroner for Etiopia, 25 mill. kroner for Eritrea og i denne omgang 20 mill. kroner for Zimbabwe. Dersom situasjonen skulle endre seg, vil bruk av regionbevilgningen kunne vurderes.

Videre kan støtten til Zambia reduseres med 5 mill. kroner og regionbevilgningen for andre samarbeidsland med 11,6 mill. kroner.

Samtidig er det avsatt 10 mill. kroner innenfor posten til hjelpearbeid i Mosambik etter flomkatastrofen tidligere i år.

Det foreslås samlet en netto reduksjon på 76,6 mill. kroner på post 70.

Post 71 Bistand til Asia, kan overføres

Støtten til Bangladesh og regionbevilgningen for Asia foreslås redusert med til sammen 20 mill. kroner. Bruk av tilsagnsfullmakten vil langt på vei innebære at aktivitetsnivået kan opprettholdes, jf. forslag til vedtak.

Post 72 Bistand til Mellom-Amerika, kan overføres

Situasjonen i Nicaragua har utviklet seg i mindre demokratisk retning. Utarbeidelsen av en ny strategi for utviklingssamarbeidet og inngåelse av nye langsiktige avtaler med myndighetene er stilt i ro i påvente av den videre utvikling i landet. Det er derfor mindre behov for midler enn tidligere antatt, og støtten til Nicaragua under denne posten kan reduseres med 15 mill. kroner. Det vil også være mulig å redusere regionbevilgningen for Mellom-Amerika med 10 mill. kroner uten at dette antas å ha alvorlige konsekvenser for pågående norsk-støttede tiltak. Det foreslås en samlet reduksjon på 25 mill. kroner.

Post 73 (ny) Bistand til det palestinske området, kan overføres

Bevilgningen til støtte for palestinerne og fredsprosessen i Midt-Østen er foreslått ført opp under ny post 73 under dette kapittel. Den foreslås redusert med 10 mill. kroner. Reduksjonen må sees i lys av den foreslåtte tilsagnsfullmakten. Samlet foreslås det at posten bevilges med 135 mill. kroner, jf. omtale ovenfor om endret ansvarsdeling mellom utenriksministeren og statsråden for utviklingssaker.

Kap. 154 Opplysningsarbeid, organisasjonsliv

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen til opplysnings- og informasjonsvirksomhet om nord/sør-spørsmål og norsk utviklingshjelp foreslås redusert med 2 mill. kroner.

Post 50 Fredskorpset

Etableringen av den nye organisasjonen er i gang, men til dels sterkt forsinket. Sekretariatet antas først å bli etablert i løpet av høsten og full drift vil ikke være påkrevd før neste år. Det foreslås således en reduksjon på 7 mill. kroner.

Post 70 Tilskudd til opplysningsarbeid

Bevilgningen foreslås redusert med 3 mill. kroner.

Kap. 155 Miljø og naturressursforvaltning**Post 70 Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, kan overføres**

Det foreslås en reduksjon på 10 mill. kroner. En aktiv bruk av eksisterende tilsagnsfullmakt knyttet til denne posten vil kunne sikre fleksibiliteten i forhold til å inngå nye forpliktelser i inneværende år. Etablerte samarbeidsprosesser berøres ikke av reduksjonen i bevilgningen.

Kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling, kan overføres**Post 72 Tilskudd for å bedre rammebetingelsene for næringslivet, kan overføres**

Det vil være mulig å redusere den samlede bevilgning under dette kapitlet gjennom målrettet bruk av eksisterende tilsagnsfullmakter. Fordelingen mellom ulike underposter vil bli foretatt etter en nærmere vurdering. Det foreslås en samlet reduksjon på 10 mill. kroner.

Kap. 158 Utredning, forskning, evaluering og kvalitets-sikring**Post 70 Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, kan overføres**

Enkelte av de planlagte tiltakene vil først komme til utbetaling neste år. Det foreslås en reduksjon på 2,7 mill. kroner.

Kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak**Post 70 Tilskudd, kan overføres**

Posten foreslås redusert med 35,1 mill. kroner.

Kap. 161 Generelle bidrag - FN-organisasjoner*Post 70 Tilskudd til FN-organisasjoner*

Det foreslås at det avsettes 10 mill. kroner i statsbudsjettet for 2000 til dekning av bidrag til GAVI, jf. omtale ovenfor. Forslaget foreslås dekket ved en omdisponering innenfor rammen på denne posten med 5 mill. kroner, og en økning i bevilgningen under posten med 5 mill. kroner.

Kap. 163 Generelle bidrag - finansinstitusjoner*Post 70 Innskudd i finansinstitusjoner, kan overføres*

Resultatet av forhandlingene om den tolvte kapitalpåfyllingen til Det internasjonale utviklingsfondet (IDA) innebar for Norges del et totalt bidrag på 1 241 890 000 kroner. På grunnlag av St.prp. nr. 91 (1998-99), jf. Innst. S. nr. 34 (1999-2000) vedtok Stortinget denne kapitalpåfyllingen som gjelder for perioden 1999 til 2001. I 1999 ble det utbetalt 410 mill. kroner til IDA. For årene 2000 og 2001 gjenstår norske forpliktelser på til sammen 832 mill. kroner. I statsbudsjettet for 2000 er det avsatt 416 mill. kroner til IDA. Det er imidlertid mulig å utsette innbetalingen av deler av dette beløpet til 15. januar 2001.

Regjeringen foreslår at bevilgningen til IDA for år 2000 reduseres med 140 mill. kroner til 276 mill. kroner. Resterende forpliktelser vil inngå i statsbudsjettforslaget for 2001.

Kap. 165 Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)*Post 70 Tilskudd til multi-bi samarbeid, kan overføres*

Bevilgningen foreslås redusert med 5 mill. kroner.

Kap. 190 Humanitær bistand ved naturkatastrofer*Post 70 Tilskudd ved naturkatastrofer, kan overføres*

Bevilgningen til humanitær bistand ved naturkatastrofer foreslås bevilget under nytt kapittel 190. Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner som følge av flomkatastrofen i Mosambik, jf. omtale ovenfor. Samlet sett foreslås det at posten bevilges med 140 mill. kroner, jf. omtale ovenfor om endret ansvarsdeling mellom utenriksministeren og statsråden for utviklingssaker.

Kap. 191 Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktninger

Post 70 Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, kan overføres

De humanitære behov innenfor området er meget store. Budsjettpostens størrelse gir imidlertid noe fleksibilitet. Bevilgningen til humanitær bistand kan derfor reduseres med 35 mill. kroner og bevilgningen til annen flyktningehjelp og menneskerettigheter kan reduseres med 15 mill. kroner.

Reduksjonene vil bli søkt dekket inn slik at konsekvensene for Norges engasjement på det humanitære og menneskerettslige området blir begrenset.

Som følge av endret ansvarsfordeling mellom utenriksministeren og statsråden for utviklingssaker, foreslås i tillegg en reduksjon på 275 mill. kroner under denne posten. Bevilgningen foreslås overført til kap. 150, ny post 73 og nytt kap. 190, post 70, jf. omtale ovenfor.

Samlet foreslås bevilgningen under posten redusert med 325 mill. kroner.

Kap. 192 Fred, forsoning og demokrati

Post 70 Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 5,7 mill. kroner. Reduksjonen vil bli søkt dekket inn slik at pågående prosesser ikke rammes.

Post 71 Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, kan overføres

Det er for 2000 bevilget 530 mill. kroner på posten. Samtidig er det overført 344 mill. kroner som følge av mindreforbruk i 1999. De store overføringene skyldes i vesentlig grad at det i ny saldering av statsbudsjettet for 1999 ble vedtatt overført 237,5 mill. kroner til posten som følge av mindreforbruk under Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, jf. St.prp. nr. 59, Innst. S. nr. 175 (1998-99) Om tilleggsbevilgninger i statsbudsjettet for 1999 i forbindelse med mottak av flyktninger fra Kosovo. Stortinget besluttet i denne forbindelse at eventuelle mindreutgifter til flyktningers opphold i Norge, kunne omdisponeres til kap. 192. Største delen av dette beløpet ble overført til 2000. Totalt er det således om lag 875 mill. kroner til disposisjon på posten inneværende år.

Det foreslås en reduksjon av bevilgningen med 40 mill. kroner.

Kap. 195 Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Til dekning av den ODA-godkjente andelen av økte flyktningeutgifter i Norge foreslås bevilgningen økt med 431,1 mill. kroner.

Annen bistand på 03-området

Kap. 197 Bistand til ikke ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, kan overføres

Forholdet til Russland og de øvrige østeuropeiske landene har høy prioritet. Regjeringen ønsker å kunne ivareta de ønskemål om et mer aktivt norsk engasjement i Russland som fremkom fra flere partier i Stortinget i forbindelse med behandlingen av Utenriksdepartementets budsjett for 2000.

Hovedmålet er gjennom konkret prosjektsamarbeid å bidra til en styrking av det demokratiske styresett, utvikling av en markedsorientert økonomi og bedring av miljøet. Dette inkluderer oppfølging av Handlingsplanen for atomsaker som ble vedtatt av Stortinget i 1994 og den bilaterale avtalen mellom Norge og Russland av 1998 om atomsikring og ubåtopphugging.

Tilsagnsfullmakten for 2000 beløper seg til 250 mill. kroner. Av dette er 210 mill. kroner bundet opp i konkrete prosjekter og rammeavtaler. De resterende 40 mill. kroner er i realiteten også disponert.

Det er stor pågang om prosjektstøtte for neste år utover det som kan dekkes av den vedtatte tilsagnsfullmakt. Dette gjelder bl.a. en rekke konkrete prosjekter knyttet til oppfølging av handlingsplanen for atomsaker. Videre er det stor interesse for støtte til næringsprosjekter i Russland og Baltikum, og en rekke søknader fra prosjekter knyttet til Barentssekretariatet, rammeavtalen om forskning og høyere utdanning, miljøprosjekter, infrastruktur og nødhjelp.

For å kunne imøtekomme flere søknader om prosjektstøtte fremmes forslag om at tilsagnsfullmakten under kap. 197, post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa økes fra 250 til 300 mill. kroner.

Kap. 197 Bistand til ikke ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Post 76 Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, kan overføres

Det er for 2000 bevilget 8 mill. kroner under kap. 197, post 76 Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak til Verdensbankens karbonfond. I tillegg er det vedtatt en tilsagnsfullmakt på 6 mill. kroner, jf. Budsjett-innst. S. I (1999-2000).

I henhold til den foreløpige betalingsplanen fra Verdensbanken er bevilgningsbehovet inneværende år 6,2 mill. kroner. I samsvar med dette foreslås bevilgningen for 2000 under kap. 197, post 76 Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak redusert med 1,8 mill. kroner.

3.2 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

Endringer i ansvaret for deler av forskningen

Regjeringen går inn for å overføre ansvaret for Teknologirådet, de regionale forskningsinstituttene og EUs rammeprogram for forskning fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet fra 1. juli 2000. I tillegg kommer administrative utgifter tilsvarende ett rådgiverårsverk, noen representasjonsutgifter samt kostnader knyttet til forskningsråden i Brussel. Se kap. 200, kap. 287, kap. 288, kap. 900, nytt kap. 921 og kap. 924.

Kap. 200 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Som følge av endret ansvarsfordeling mellom Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet foreslår Regjeringen at administrative utgifter tilsvarende ett rådgiverårsverk, midler til representasjon og kostnader knyttet til forskningsråden i Brussel overføres til Nærings- og handelsdepartementet. Midlene til disse formålene utgjør om lag 525 000 kroner per år. De midlene som ikke er utbetalt per 1. juli foreslås overført til Nærings- og handelsdepartementet. På denne bakgrunn foreslår Regjeringen å redusere bevilgningen på kap. 200 post 01 med 200 000 kroner og bevilgningen på post 21 med 80 000 kroner mot tilsvarende økning på kap. 900 post 01 på Nærings- og handelsdepartementets budsjett.

Kap. 202 Nasjonalt senter for læring og utvikling

Post 01 Driftsutgifter

I St.meld. nr. 28 (1998-99) Mot rikare mål, ble overgangskostnadene som følge av flyttingen av personale og utstyr til nye lokaliteter og etablering av et utviklingssenter anslått til 3-5 mill. kroner. I St.prp. nr. 38 (1999-2000) Opprettelse av Nasjonalt senter for læring og utvikling, fremgår det at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil komme tilbake til overgangskostnader i den størrelsesorden som er anslått i nevnte melding.

Overgangskostnader knyttet til flytting av utstyr (trykkeri, bibliotek, datautstyr osv.), kabling, kjøp av nytt kontorutstyr, bygningsmessige tilpasninger m.m. er anslått til ca 4,5 mill. kroner. Det foreslås på bakgrunn av dette at bevilgningen på posten økes med 4,5 mill. kroner.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber om samtykke til å overskride bevilgningen under kap. 202 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3202 post 02, jf. forslag til vedtak.

Kap. 210 Tilskudd til trossamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg

Post 75 Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg

Årlige søknader om tilskudd til privateide skole- og kirkebygg vil erfaringsmessig kunne overstige bevilget beløp. Søknader som er mottatt innen søknadsfristen må i henhold til gjeldende retningslinjer og prinsippet om likebehandling behandles i 2000. Videre skal tilskuddet først utbetales når det foreligger midlertidig brukstillatelse. Dette kan innebære at tilsagn som er gitt i 2000, først kommer til utbetaling i senere budsjetterterminer.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber derfor om samtykke til i 2000 å gi tilsagn for inntil kr 8 000 000 utover gitt bevilgning på posten, jf. forslag til vedtak.

Kap. 221 Tilskudd til grunnskolen

Post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen

Antall asylsøkere i asylmottak og antall personer under integrering ser ut til å bli høyere enn forutsatt. På denne bakgrunn foreslås det derfor at bevilgningen på posten økes med 59 mill. kroner.

Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen inngår i et forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd i 20 kommuner, jf. St.prp. nr. 69 (1998-99). Som øremerket tilskudd utbetales tilskuddet etter skuddsvis, det vil si at i budsjettterminen 2000 utbetales tilskudd for kommunenes utgifter i skoleåret 1999-2000. For forsøkskommunene vil imidlertid tilskuddet inngå i rammetilskuddet, som skal dekke utgifter som påløper i budsjettåret. Dette betyr at utbetaling i 2000 skal dekke utgifter vår og høst 2000.

De 20 kommunene som er med i forsøket har ikke blitt kompensert for de utgifter de har hatt til opplæring av språklige minoriteter i grunnskolen høsten 1999. Disse kommunene må derfor kompenseres for dette over den øremerkede tilskuddsposten i 2000. Bevilgningsbehovet på posten har som følge av dette økt med 13,3 mill. kroner.

Bevilgningen på posten foreslås etter dette økt med totalt 72,3 mill. kroner.

Kap. 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Det foreslås at forsøket med timeressurs som alternativ til klassesdelingsregler utsettes. Posten foreslås derfor redusert med 14 mill. kroner. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil komme tilbake til saken i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Kap. 229 Andre formål i grunnskolen

Post 62 Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler

Det er til nå kommet få søknader om kompensasjon, og det er derfor knyttet stor usikkerhet til bevilgningsbehovet i 2000. Det foreslås at posten reduseres med 53 mill. kroner, mot en tilsvarende økning av tilsagnsfullmakten for 2000. Tilsagnsfullmakten økes dermed fra 90 mill. kroner til 143 mill. kroner, jf. forslag til vedtak. Forslaget vil kunne medføre at utbetaling av tilskudd til enkelte kommuner må utsettes til 2001.

Kap. 231 Tilskudd til videregående opplæring

Post 60 Tilskudd til landslinjer

I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (1999-2000) ba Stortinget om en vurdering av utstyrsbehovet ved landslinjene i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2000, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000).

Posten er ikke prisjustert de senere år. Isolert sett innebærer dette en reell nedgang i midler til utstyr. I skoleår med lav kapasitetsutnyttelse øker imidlertid den andelen av bevilgningen som kan nyttes til utstyr i forhold til skoleår med høy kapasitetsutnyttelse. De siste årene har det ikke vært full kapasitetsutnyttelse ved landslinjene.

I perioden 1995-1997 ble innkjøp og reparasjon av utstyr i hovedsak betalt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet direkte. I 1998 ble det fordelt midler til fylkeskommunene etter en nøkkel utarbeidet i samarbeid med Kommunenes Sentralforbund (KS). Fra 1999 er det KS som har overtatt arbeidet med innkjøp av utstyr. Tabellen nedenfor gir en oversikt over hvordan utstyrsmidlene er benyttet:

				(i 1000 kr)
	1995	1996	1997	1998
Anleggsmaskinfag og yrkessjåførfag	12 500	19 000	24 060	16 800
Flyfag	107	1 300	1 900	2 730
Romteknologi			140	420
Idrett- og musikkfag			1 200	1 050

Anleggsmaskinfag og yrkessjåførfaget har blitt tilgodesett med hoveddelen av de utstyrsmidlene Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har hatt til rådighet. For 1999 ble det lagt opp til at en økt andel av utstyrsmidlene skulle gå til flyfagene. Endelige regnskapstall for 1999 foreligger 1. juli 2000.

Anskaffelser av utstyr bør skjer etter en langsiktig plan. Dette medfører blant annet at det kan bli aktuelt å bruke storparten av bevilgningen på ett fag det ene året, mens et annet fag vil bli tilgodesett et annet år. De nærmeste årene vil flyfagene bli prioritert, slik at Norge kan tilfredsstille de felleseuropeiske bestemmelser om utdanning av flymekanikere som vil gjelde fra 1. juni 2001. Samlet sett synes bevilgningen å være tilfredsstillende til å dekke behovet for utstyr til landslinjene.

Kap. 232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå

Post 01 Driftsutgifter

Det er fortsatt behov for en bedre rekruttering av kvalifiserte lærere til de to samiske videregående skolene i Karasjok og Kautokeino. Det gjelder særlig behovet for kompetanse innenfor samisk språk og kultur og det spesialpedagogiske arbeidsområdet. De ekstra økonomiske tiltakene for lærerne i 1999 videreføres i 2000.

Kap. 234 Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger

Post 70 Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger

Basert på nye anslag og foreløpige regnskapstall, foreslås posten redusert med 10 mill. kroner.

Kap. 240 Private skoler mv.

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Det er godkjent 10 nye skoler og 21 utvidelser av elevtall ved godkjente skoler. Det er foreløpig usikkert hvor mange av de nye skolene som starter opp høsten 2000, og hvor mange elever det totalt sett blir i de private skolene høsten 2000. Det er derfor usikkerhet knyttet til bevilgningsbehovet på tilskuddspos-

ten. Elevtallsutviklingen vil bli fulgt nøye, og om nødvendig vil en komme tilbake med forslag om bevilgningsendring på statsbudsjettet for 2000 til høsten.

Toppidrett i videregående opplæring

Det vises til Stortingets vedtak ved behandlingen av statsbudsjettet for 2000, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000):

«Stortinget ber Regjeringa om å leggje fram ei sak for Stortinget i løpet av våren 2000 når det gjeld framtida for toppidrett i videregående skule.»

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen viser til at Norges idrettsforbund og Olympiske komité har utarbeidet en rapport vedrørende toppidrett i videregående skole.

Dimensjonering og tilbud

Tilbud om videregående opplæring for toppidrettsutøvere gis i dag ved to private videregående skoler, ved syv fylkeskommunale videregående skoler som landslinjer, samt ved en rekke fylkeskommunale skoler som tilbyr tilpasset opplæring for toppidrettsutøvere innen rammene av ordinære opplæringstilbud.

Norges idrettsforbund og Olympiske komité foreslår i sin rapport å etablere nye utdanningstilbud innen toppidrett med totalt 1500 elevplasser.

Det gis toppidrettstilskudd til de to private videregående skolene innenfor en ramme på maksimalt 810 elever. Våren 1999 fikk de to skolene toppidrettstilskudd for tilsammen 658 elever. Norges toppidrettsgymnas søker om opprettelse av en ny videregående skole i Bergen med grunnkurs, VK1 og VK2. Søknaden er ikke ferdig behandlet. Skolen søker om godkjenning for 180 elever ved fullt utbygd tilbud fra høsten 2002. Kapasiteten ved de fylkeskommunale skolene med landslinjeordning er på totalt 300 elever. Høsten 1999 var det totale elevtallet ved skolene 194. Dette betyr at det ikke er full kapasitetsutnyttelse ved de private og fylkeskommunale tilbudene til toppidrettsutøvere.

Felles for de private videregående skolene og skolene med landslinjer er at de tilbyr opplæring som fører til studiekompetanse.

Gjennomgangen av rapporter fra statens utdanningskontorer viser at de fleste fylkeskommuner har tilbud til toppidrettsutøvere. Med få unntak dreier også dette seg om tilbud som fører til studiekompetanse. Et vanlig tilbud er å la elevene ta videregående opplæring på fire år i stedet for tre.

Det er i dag kapasitet til totalt 1 110 toppidrettsutøvere i videregående opplæring ved de private skolene og ved landslinjene. Denne kapasiteten utnyttes ikke fullt ut. Dersom kapasiteten var blitt utnyttet fullt ut, ville dagens dimensjonering, det fylkeskommunale tilbud til toppidrettsutøvere inkludert, ikke ligget langt unna Norges Idrettsforbund og Olympiske komités forslag.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kan ikke se at det vil være mulig å opprette nye, omfattende tilbud ved siden av de tilbud som finnes i dag. Forslaget fra Norges Idrettsforbund og Olympiske komité ville derfor innebære en nedbygging av de eksisterende, fylkeskommunale tilbud innen toppidrett.

Dersom kapasiteten i fremtiden utnyttes fullt ut og det kan dokumenteres at det ikke er et tilstrekkelig antall plasser, bør det vurderes opprettet flere tilbud innen de rammene som allerede er lagt for toppidrettsutøvere.

Kvaliteten på opplæringstilbudene

Et kvalitativt godt tilbud til elever med ambisjoner om en toppidrettskarriere krever et godt samspill mellom lærere og skoleledelse på den ene siden og trenere, klubber og idrettskretser på den annen. Et slikt samspill vil gjøre det mulig å kombinere teoretisk opplæring med trening, reising og konkurranser.

Gjennomgangen av rapporter fra Norges idrettsforbund og Olympiske komité og statens utdanningskontorer, viser at både de private og de fylkeskommunale tilbudene i høy grad ivaretar de krav som denne kombinasjonen stiller. Dette gjelder også de ordinære fylkeskommunale tilbudene.

Rapporten fra Norges idrettsforbund og Olympiske komité legger stor vekt på idrettslige miljøer og nasjonale og internasjonale prestasjoner når den argumenterer for økt økonomisk og kapasitetsmessig satsing på toppidrett i videregående opplæring. I rapporten heter det at hovedmålet for Olympiatoppen er at «Norge skal bli blant de tre beste europeiske nasjonene sammenlagt når en ser vinter og sommer-OL under ett innen 2004».

De sju skolene med landslinjer har et større fokus på helheten i opplæringen og spillet mellom de pedagogiske utfordringer og mål og de krav toppidrett stiller til utøverne. De offentlige skolene understreker særlig viktigheten av at kravene til toppidrett skal kunne kombineres med alle sidene i den generelle delen av læreplanen. Landslinjene påpeker også sitt ansvar for at de elevene som av ulike grunner ikke kan eller vil fortsette med toppidrett, skal kunne fortsette sin idrettsutdanning og idrettsutøvelse i sitt nærmiljø. De fylkeskommunale landslinjene ser et særlig ansvar for å utvikle et godt samspill med de lokale og regionale idrettsmiljøene i tillegg til satsingen på toppidrettsutøvere på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Både de private og de fylkeskommunale skolene legger ned en stor innsats for å gi toppidrettsutøvere et kvalitativt godt opplæringstilbud. Individuelle opplegg for utøverne, som omfatter bruk av periodeundervisning og bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), er en naturlig del av opplegget.

I Innst. S. nr. 246 (1998-99) viser kirke-, utdannings- og forskningskomiteen til de muligheter bruk av IKT gir for fleksibilitet i opplæringen. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har de senere år initiert flere store prosjekter som fokuserer særlig på differensiert opplæring og bruk av IKT. I tillegg åpner § 1-4 i opplæringslova for at det kan gjøres tidsavgrensede pedagogiske eller organisatoriske forsøk.

Etter Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets vurdering må videregående opplæring for toppidrettsutøvere ses i sammenheng med øvrige differensieringstiltak for andre målgrupper med ulike behov for tilpasset opplæring. Satsingen på differensiering og fleksibel bruk av IKT danner et godt utgangspunkt for de private og fylkeskommunale skolene som ønsker å satse på alternative opplæringsformer for sine toppidrettsutøvere.

Økonomi

Forskjellene i tilskuddsreglene for private toppidrettsgymnas og landslinjer er begrunnet i forskjellige rammebetingelser for private skoler og fylkeskommunale skoler. Private toppidrettsgymnas mottar 85 pst. av tilskuddsgrunnlaget under tilskuddsregel 4 for private videregående skoler med paralleller i den offentlige videregående skolen. I tillegg mottar disse et ekstra tilskudd per elev til toppidrettsdelen i 2000. Landslinjer innen skiidrett mottar også driftstilskudd etter tilskuddsregel 4. Av tilskuddssatsen er 85 pst. knyttet til godkjent kapasitet, mens 15 pst. er knyttet til faktisk elevtall. Dette betyr at landslinjer med lav kapasitetsutnyttelse i gjennomsnitt får mer i tilskudd per elev enn landslinjer med høy kapasitetsutnyttelse. Elevtellingen for høsten 1999 viser at samtlige landslinjer innen skiidrett, hadde et elevtall som var lavere enn kapasiteten. Alle disse landslinjene med unntak av en skole ville ha fått mindre i driftstilskudd dersom de hadde fått tilskudd etter de samme reglene som gjelder for toppidrettsgymnasene.

Dersom den totale kapasiteten på 1 110 elevplasser (jf. omtale ovenfor) hadde vært fullt utnyttet ved landslinjene og toppidrettsgymnasene, ville disse tilbudene kostet i underkant av 65 millioner kroner per år. I rapporten fra Norges idrettsforbund og Olympiske komité foreslås det opprettet 1500 elevplasser, med tilskuddssatser på henholdsvis 80 430 kroner (for 750 elever) og 100 610 kroner (for de resterende). En slik ordning ville gitt årlige totalkostnader på i underkant av 136 mill. kroner. Norges idrettsforbund og Olympiske komité fremhever at samarbeidet om toppidrettstilbud er et offentlig ansvar og at innsatsområdet forutsetter statlig finansiering.

På bakgrunn av foreliggende opplysninger om dimensjonering, tilbud og kvalitet på tilbudene innen toppidrett, ser det ut til at dagens ordning tilfredsstiller de krav som opplæringsloven og privatskoleloven setter til opplæringen. I tillegg blir det dokumentert at samarbeidet mellom skolene og idrettsklubber og -kretser fungerer godt. Dersom det er behov for en satsing på toppidrett i den størrelsesorden som skisseres av Norges idrettsforbund og Olympiske komité, bør dette behovet dokumenteres og begrunnes ytterligere. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet foreslår at det fortsatt gis tilskudd til toppidrett etter samme regler som i dag.

Kap. 254 Tilskudd til voksenopplæring

Post 60 Tilskudd til norskopplæring for innvandrere

Antall deltakere i norskopplæringen er høyere enn tidligere forutsatt som følge av økt antall innvandrere og fordi deltakerne blir lenger i opplæringen på grunn av økte timerammer. På denne bakgrunn foreslås posten økt med 31,8 mill. kroner.

Det foreslås i tillegg at satsene økes fra 346 kroner til 380 kroner per undervisningstime og fra 16 kroner til 18 kroner per deltakertime per 1. august 2000, og at posten som en følge av dette økes med 16,8 mill. kroner. Det vises for øvrig til omtale under Kommunal- og regionaldepartementet.

Post 62 Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år

Det foreslås å redusere posten med 2 mill. kroner på grunn av endret anslag for antall asylsøkere, jf. omtale under Kommunal- og regionaldepartementet.

Kap. 260 Universitetet i Oslo

Det vises til Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000), der kirke-, utdannings- og forskningskomiteens flertall ber Regjeringen komme tilbake i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2000 med en orientering om status når det gjelder arbeidet med å utvide informatikkbygget i Gaustabekkdalen.

Norges forskningsråd har på oppdrag fra Kirke- utdannings- og forskningsdepartementet og med utgangspunkt i et romprogram fra Universitetet i Oslo, arbeidet med et forslag til prosjekt og et kostnadsoverslag vedrørende informatikkbygget i Gaustabekkdalen. Fordi prosjektet må ses i sammenheng med andre prosjekter i området, har det også vært nødvendig å lage en areal-disponerings- og bebyggelsesplan, og forslag til endring av gjeldende reguleringsplan. Planprosessen har foregått i et tett samarbeid med Statsbygg, Universitetet i Oslo og andre interessenter. Det er ventet at et prosjekt- og kostnadsoverslag vil bli oversendt Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet før sommeren 2000.

Kap. 260 Universitetet i Oslo og kap. 261 Universitetet i Bergen

I St.prp. nr. 14 (1999-2000) Om endringer i statsbudsjettet for 1999 under kapittel administrert av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ble det redegjort for at Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen hadde inngått avtale om salg av sine aksjer i Universitetsforlaget AS til Gyldendal Norsk Forlag ASA og H. Aschehoug og co under forutsetning av at Nærings- og handelsdepartementet godkjente oppkjøpet.

Salget ble gjennomført i 2000 etter at Nærings- og handelsdepartementet godkjente Aschehougs og Gyldendals oppkjøp av Universitetsforlaget. Departementet foreslår at salgsinntektene inntektsføres på kap. 3260 post 03 og kap. 3261 post 03, og at merinntektene kan benyttes til å overskride bevilgningen på kap. 260 post 21 og kap. 261 post 21, jf. forslag til vedtak.

Overføring av forvaltningsansvar for eiendommer i Trondheim

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har i dag forvaltningsansvar for bl.a. seks jordbrukseiendommer i Trondheim kommune, jf. St.prp. nr. 64 (1968-69) Om tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet for 1969 under nytt kap. 384, Tomtekjøp til undervisningsformål. Det har til nå ikke vært aktuelt å benytte eiendommene til utbygging, men områdene vurderes fortløpende av universitetet og samskipnaden. Som et ledd i arbeidet med å legge løpende forvaltningssaker til universitets- og høyskolesektoren ønsker Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet å overføre forvaltningsansvaret for eiendommer fra departementet til de berørte virksomhetene. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet tar derfor sikte på å overføre forvaltningsansvaret for ovennevnte eiendommer i Trondheim til Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.

Kap. 269 Norges musikkhøgskole

Det vises til Stortingets vedtak ved behandlingen av budsjettet for 2000, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000):

«Stortinget ber Regjeringen, under henvisning til Stortingsvedtak XXVIII i Innst. S. nr. 295 (1996-1997), slutføre arbeidet med å skaffe nødvendige tomtearealer for en samlokalisering av Norges musikkhøgskole og tidligere Østlandets Musikkonservatorium på Majorstua. Det forutsettes at den statlige innsigelsen som er reist fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet om reguleringsplanen, blir trukket slik at saken kan få sin avslutning.»

Det foreligger ingen endelig avklaring når det gjelder å finne en egnet tomt for samlokalisering av tidligere Østlandets musikkonservatorium med Norges musikkhøgskoles øvrige virksomhet på Majorstua.

Det har vært en dialog mellom Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og NRK når det gjelder å utrede de ulike alternativer. Den statlige innsigelsen som ble reist mot omreguleringen av det NRK-eide tomtearealet i Suhms gate/Gydas vei som har vært vurdert som aktuelt for et tilbygg for Norges musikkhøgskole, er kun opprettholdt for en mindre del av området.

Konsulentutredninger foretatt vinteren 2000 konkluderer med at det er teknisk mulig å bygge for Norges musikkhøgskole på en tomt mellom høgskolens eksisterende bygg og NRK-tomten. Statsbygg har fått i oppdrag av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet å utrede gjenstående usikkerhetsmomenter ved en slik løsning. Dersom det viser seg at prosjektets romprogram på en hensiktsmessig måte lar seg realisere på denne tomten, vil departementet i samarbeid med Norges musikkhøgskole og Statsbygg gå videre med dette alternativet.

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen forutsetter i Budsjett-innst S. nr. 12 (1999-2000) at det skal gis en kompensasjon til Det teologiske menighetsfakultet for utsatt rehabilitering dersom samlokaliseringen av Norges musikkhøgskole løses ved nybygg. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet er i dialog med Menighetsfakultetet om dette spørsmålet.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil komme tilbake til saken i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Kap. 273 Statlige kunsthøgskoler

Det vises til at kirke-, utdannings- og forskningskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000) ba Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet foreta en grundig gjennomgang av økonomien ved de statlige kunsthøgskolene. En utredning om dette er blitt gjennomført av et eksternt konsultentselskap, i samarbeid med departementet og de to kunsthøgskolene.

Rapporten viser at begge kunsthøgskolene har hatt en realvekst i utgift per student i perioden 1990 til 1999. Regnskapstallene viser en realvekst per student på ca. 4 pst. for Kunsthøgskolen i Oslo, og en realvekst per student på ca. 0,6 pst. for Kunsthøgskolen i Bergen. Når både budsjettkapitlene for kunsthøgskolene og tilleggsbevilgninger på andre budsjettkapitler tas i betraktning, viser regnskapstallene en realvekst per student på 6 pst. for Kunsthøg-

skolen i Oslo og en realvekst per student på ca. 8 pst. for Kunsthøgskolen i Bergen.

Det må også nevnes at Kunsthøgskolen i Oslo fikk en ekstrabevilgning på 3 mill. kroner i 1999, jf. behandlingen av Innst. S. nr. 236 (1998-99). Videre hadde kunsthøgskolen en budsjettoverskridelse i 1998, jf. St.prp. nr. 67 (1998-99). Det ble lagt opp til at deler av budsjettoverskridelsen skulle dekkes over to år, med 2,15 mill. kroner i 1999 og 0,95 mill. kroner i 2000.

Selv om kunsthøgskolene har hatt en økonomisk realvekst i den analyserte perioden, mener skolene at den økonomiske situasjonen likevel er blitt strammere. Rapporten forklarer dette med kostnadsdrivende administrative og faglige faktorer, som ikke har blitt oppveid av administrative effektiviseringsgevinster eller faglige synergier som følge av sammenslåingen i 1996.

I forbindelse med sammenslåingen ble rammene ved de to kunsthøgskolene økt for å bygge opp et fellesadministrativt nivå ved begge skolene. Ytterligere styrking av det fellesadministrative nivået var forutsatt dekket ved effektiviseringsgevinster på avdelingsnivå. En slik effektiviseringsgevinst har imidlertid ikke skolene klart å ta ut i stor nok grad. For Kunsthøgskolen i Oslo sitt vedkommende, mener både konsulentfirmaet og skolen selv i følge rapporten, at det finnes visse potensielle effektiviseringsmuligheter ved å reorganisere administrative funksjoner i tilknytning til avdelingsstrukturen. I tillegg vil samlokalisering være nødvendig for å oppnå ytterligere effektiviseringsgevinster. Når det gjelder Kunsthøgskolen i Bergen, sier rapporten at det finnes lite potensiale for å effektivisere driften, om det ikke skal gå ut over den faglige aktiviteten.

Rapporten sammenligner også utgiftsnivået per student ved de to kunsthøgskolene for sammenlignbare avdelinger for perioden 1990 til 1999. Denne sammenligningen viser at Kunsthøgskolen i Oslo har høyere utgift per student enn Kunsthøgskolen i Bergen for disse avdelingene.

Regnskapstallene viser at Statens håndverks- og kunstindustriskole i gjennomsnitt for hele perioden brukte 34,5 pst. mer enn Statens høgskole for kunsthåndverk og design per student. Etter sammenslåingen, i perioden 1996 til 1999, er den gjennomsnittlige forskjellen 41,3 pst. Videre viser regnskapstallene at Statens kunstakademi i gjennomsnitt for hele perioden brukte 13,5 pst. mer enn Vestlandets kunstakademi per student, mens i perioden etter sammenslåingen var den gjennomsnittlige forskjellen 15 pst.

Kunsthøgskolen i Oslo har hatt en realvekst per student i den analyserte perioden. I tillegg bruker de mer per student enn Kunsthøgskolen i Bergen på sammenlignbare avdelinger. Når det gjelder de kostnadsdrivende administrative faktorene som er beskrevet utførlig i rapporten, vises det til generell omtale i St.meld. nr. 26 (1998-99) Om økonomien i den statlige høgskolesektoren. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet legger til grunn at potensielle effektiviseringsmuligheter ved Kunsthøgskolen i Oslo på sikt realiseres. Når det gjelder Kunsthøgskolen i Bergen, bør det på sikt vurderes en utjevning i forhold til Kunsthøgskolen i Oslo. Dette bør bl.a. ses i sammenheng med forslagene fra Heltne- og Boysen-utvalgene, som Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil komme tilbake til.

Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen ba Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet om å foreta en gjennomgang av sammenslåingen i for-

hold til reformens mål og intensjoner. Departementet tar sikte på å komme tilbake til saken i løpet av høsten.

Kap. 274 Statlige høgszkoler

Høgskolen i Stavanger gikk i løpet av 1998 over fra å få ført sitt regnskap hos skattefogden til å føre regnskapet i eget system. Høgskolen har etter en gjennomgang av statsregnskapet for 1998 et avvik i forhold til det sentrale statsregnskapet på om lag 4,2 mill. kroner. For å avdekke årsakene til avviket er det nedlagt betydelig innsats ved Høgskolen i Stavanger samt at et eksternt revisjonsfirma har gjennomgått regnskapet. Årsakene til avviket er likevel ikke fullt ut klarlagt, men skyldes i hovedsak manglende inntektsføring i forbindelse med overgangen til eget regnskapssystem. Det foreslås derfor at avviket korrigeres i det sentrale statsregnskapet over konto for forskyvnings i balansen, jf. forslag til vedtak.

Kap. 274 Statlige høgszkoler

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å redusere ufordelt reserve under kap. 274 post 01 med 2,5 mill. kroner for å dekke andre nødvendige utgifter.

Kap. 279 Norges veterinærhøgskole

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Høsten 1999 ble et forsknings- og undervisningslaboratorium ved Norges veterinærhøgskole brannskadet. Staten er selvassurandør, og det foreslås på denne bakgrunn bevilget 6,7 mill. kroner til dekning av kostnadene i forbindelse med gjenoppbygging av laboratoriet.

Kap. 281 Fellesutgifter ved universiteter og høgszkoler

Post 01 Driftsutgifter

Midler til omstilling, rekrutteringsstillinger og forskning

I statsbudsjettet for 2000 er det bevilget 100 mill. kroner på kap. 281 post 01 til særskilte omstillingstiltak, rekrutteringsstillinger og forskning ved universitetene, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000).

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 281 post 01 med 10 mill. kroner for å dekke andre nødvendige utgifter.

RiT 2000

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 281 post 01 med 3 mill. kroner for oppfølging av RiT 2000. Se nærmere omtale under kap. 281 post 60.

Merinntektsfullmakt

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ber Stortinget om samtykke til å overskride kap. 281 post 01 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3281 post 02, jf. forslag til vedtak.

Post 30 Fellesmidler

Stortinget vedtok ved behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000) en startbevilgning på 2 mill. kroner til rehabilitering av Urbygningen med deler av Midtbygningen ved Universitetet i Oslo. Regjeringen foreslår å utsette prosjektet. Det foreslås dermed å redusere kap. 281 post 30 med 2 mill. kroner.

Post 60 Tilskudd til RiT 2000

Det vises til St.prp. nr. 1 (1999-2000) for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000) fra Sosial- og helsedepartementet.

Det har i april i år fremkommet opplysninger fra byggherren, Sør-Trøndelag fylkeskommune, som indikerer at det kostnadsoverslag for RIT 2000 Stortinget vedtok høsten 1999 ikke vil være tilstrekkelig for å realisere utbyggingen i henhold til forutsetningene. Den eksterne kvalitetssikring og usikkerhetsvurdering som er gjennomført av byggetrinn 1 vurderer den kostnadsmessige usikkerheten i prosjektet som større enn hva styret for RIT 2000 FKF har lagt til grunn per april 2000. Disse vurderingene vil medføre ytterligere konsekvenser for fremdriften av beslutningsprosessen for byggetrinn 1.

De nye kostnads- og usikkerhetsvurderinger som er gjort berører også universitets- og høgskoledelen av utbyggingen. De berørte departement vil komme tilbake til Stortinget med nærmere informasjon om dette etter at fylkestinget i Sør-Trøndelag har behandlet saken. For en generell fremstilling av status for utbyggingen vises det til omtale under kap. 739 post 64.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet er i dialog med Sør-Trøndelag fylkeskommune vedrørende utarbeidelse av et avtaleverk som vil regulere forholdet mellom statens og fylkeskommunens arealer i den integrerte universitetsklinikken, herunder også drifts- og vedlikeholdsmessige forhold. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets overordnede målsetting for dette arbeidet er å sikre at de statlig finansierte universitets- og høgskolearealene blir benyttet til utdannings- og forskningsaktivitet i samsvar med Stortingets forutsetninger, samt å utvikle et rasjonelt og hensiktsmessig driftskonsept i samarbeid med fylkeskommunen.

Som varslet i St.prp. nr. 1 (1999-2000) var beregningene av bevilgningsbehovet til RiT 2000 fastsatt ut fra avtalen fra 1996 og dermed beheftet med betydelig usikkerhet. I statsbudsjettet for 2000 ble det bevilget 119,7 mill. kroner som Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets andel til RIT 2000 i inneværende år. I mars 2000 forelå det informasjon fra byggherren som, basert på den reviderte avtalen fra 1999, tilsa at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets forpliktelse i inneværende år vil være 111,9 mill. kroner, dvs. 7,8 mill. kroner lavere enn avsatt. På grunn av den endrede fremdrift i beslutningsprosessen for byggetrinn 1 i forhold til forutsetningene i St.prp.

nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000), er det lite trolig at byggestart for byggetrinn 1 kan finne sted i 2000. På denne bakgrunn foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 281 post 60 med ytterligere 18 mill. kroner. Den gjenstående del av bevilgningen fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vil gå til å dekke departementets andel av det allerede igangsatte byggetrinn 0, samt planlegging av byggetrinn 1 og 2.

Den totale bevilgningsreduksjonen for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet blir da 25,8 mill kroner på denne posten. Reduksjonen representerer kun en faseforskyvning av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets utbetalinger.

Det vises til forslag under kap. 281 post 01 om å bevilge 3 mill. kroner til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets oppfølging av RiT 2000-utbyggingen. I tillegg til å dekke kostnadene knyttet til stillinger, driftskostnader og konsulentutgifter i forbindelse med departementets direkte oppfølging av utbyggingen, er midlene tenkt benyttet for å bidra til at NTNUs brukermidvirkning og oppfølging av prosjektet kan ivaretas på en tilfredsstillende måte. Det ble varslet i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000) at de berørte departement ville komme tilbake til bevilgningsforslag knyttet til departementenes oppfølging av prosjektet i Revidert nasjonalbudsjett 2000. Erfaringene fra andre store offentlige investeringsprosjekter de senere år viser hvor viktig det er med en tett oppfølging og kvalitetskontroll fra departementene. Universitets- og høgskoledelen av RiT 2000 er et meget stort prosjekt, og valget av en integrert modell der staten ikke er byggherre, gir Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet særskilte og krevende utfordringer i oppfølgingen av prosjektet.

Post 90 Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser

Det har vært relativt stor og uforutsett pågang av søknader om midler knyttet til kapitalinnskudd i forskningsstiftelser eller aksjeselskaper i 2000. På bakgrunn av dette foreslås det at bevilgningen på posten økes med 0,3 mill. kroner.

Kap. 286 Fondet for forskning og nyskaping

Post 90 Fondskapital

Fondet for forskning og nyskaping ble opprettet 1. juli 1999 med en fondskapital på 3 mrd. kroner, jf. Innst. S nr. 236 (1998-99) og St.prp. nr. 67 (1998-99). Fondet skal spesielt brukes til å styrke langsiktig, grunnleggende forskning. I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det lagt til grunn at kapitalen i forskningsfondet skulle økes med 1 mrd. kroner i løpet av 2000. Videre vises det til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 39 (1998-99) Forskning ved et tidsskille ba regjeringen legge opp til en betydelig økning av kapitalen i forskningsfondet, jf. Innst. S. nr. 110 (1999-2000). Det foreslås derfor at kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping økes med 1 mrd. kroner fra 1. juli 2000.

Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak*Post 21 Spesielle driftsutgifter (ny)**Post 72 Til disposisjon for departementet*

Stortinget sluttet seg i forbindelse med behandlingen av langtidsprogrammet for 1997-2001 til at Norges forskningsråd skal evalueres i løpet av programperioden. St.meld. nr. 39 (1998-99) presenterer et opplegg for evalueringen som i all hovedsak fikk tilslutning av Stortinget (Innst. S. nr. 110 (1999-2000)). I tråd med dette opplegget tar Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet sikte på å inngå kontrakt om utførelsen av evalueringsoppdraget i løpet av høsten 2000. Evalueringen er kunngjort med en kostnadsramme på opp til 7 mill. kroner. Kostnadene vil bli dekket gjennom omdisponering innenfor departementets egne rammer. Utgiftene til evalueringen vil bli dekket over kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak, ny post 21 Spesielle driftsutgifter. For å dekke kostnader knyttet til evalueringen i 2000, foreslås det at kr 500 000 flyttes fra kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak, post 72 Til disposisjon for departementet til ny post 21 Spesielle driftsutgifter. De budsjettmessige konsekvensene ved evalueringen vil i hovedsak komme i 2001, og det foreslås derfor at Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 2000 kan inngå kontrakt om evaluering av Norges forskningsråd for inntil kr 7 000 000, jf. forslag til vedtak.

Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak*Post 54 Forskningsstiftelser og post 55 Teknologirådet*

Som følge av endret ansvarsfordeling mellom Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet, foreslår regjeringen at den delen av bevilgningen på kap. 287 post 54 som går til regionale forskningsinstitutter og hele bevilgningen på post 55 overføres til Nærings- og handelsdepartementet. Samlet utgjør bevilgningen til regionale forskningsinstitutter og Teknologirådet kr 38 276 000 i 2000. Midlene bevilges gjennom Norges forskningsråd. De midlene som ikke er utbetalt til disse tiltakene per 1. juli foreslås overført til Nærings- og handelsdepartementet. Det foreslås således å redusere bevilgningen på kap. 287 post 54 med kr 13 396 000 og på post 55 med kr 3 063 000 mot tilsvarende økning på hhv. kap. 921 post 50 og post 51 på Nærings- og handelsdepartementets budsjett.

Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak*Post 73 EUs rammeprogram for forskning, kan overføres*

Som følge av endret ansvarsfordeling mellom Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet, foreslår Regjeringen at bevilgningen til norsk kontingent til EUs rammeprogram for forskning overføres fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet fra 1. juli. Bevilgningen til norsk kontin-

gent utgjør kr 485 695 000 i 2000. Kontingenten til EUs rammeprogram for forskning utbetales i to rater, en første halvår og en andre halvår. Det er foreløpig uklart hvor stor første utbetaling til EU vil være i 2000. Regjeringen foreslår derfor å overføre halve bevilgningen for 2000 fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til Nærings- og handelsdepartementet ved å redusere bevilgningen på kap. 288 post 73 med kr 242 848 000 og å øke bevilgningen på kap. 924 ny post 71 tilsvarende.

Kap. 294 Kirkelig administrasjon

Post 72 Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene

Bevilgningen på posten er 110 mill. kroner, som fordeles med kr 165 000 som grunntilskudd til hvert fellesråd og ellers proporsjonalt med innbyggertallet i vedkommende kommune. Med bakgrunn i den generelle budsjettsituasjonen, foreslås det at tilskuddet til de kirkelige fellesrådene reduseres med 25 mill. kroner. Reduksjonen forutsettes fordelt på fellesrådene med samme relative andel.

Kap. 299 Opplysningsvesenets fond

Post 01 Driftsutgifter

Opplysningsvesenets fond har sitt grunnlag i Grl. § 106, som omhandler det *benefiserte godset*, dvs. eiendommer som fra gammelt av hørte til det enkelte presteembedet som underhold for presten. I Grl. § 106 heter det: «Saavel Kjøbesummer som Indtægter af det Geistligheden benefiserte Gods skal blot anvendes til Geistlighedens Bedste og Oplysningens Fremme.» Opplysningsvesenets fond ble dannet ved lov i 1821 av det i Grl. § 106 omtalte benefiserte gods. Fondet, som er et selvstendig rettssubjekt, er nå regulert i lov 7. juni 1996 om Opplysningsvesenets fond. Fondet er eier av store skog- og jordbruks eiendommer, tomter, bygninger og pengekapital, jf. omtale i St.prp. nr 1 (1999-2000).

Etter loven er det Kongen som forvalter fondet, og det er i loven fastsatt at fondet skal komme Den norske kirke til gode. Etter loven skal avkastningen fra fondet i første rekke dekke fondets egne utgifter. Dernest skal avkastningen kunne legges til kapitalen og ellers anvendes som tilskudd til kirkelige formål.

Det forvaltningsansvaret som Kongen har etter loven, er ved kongelig resolusjon delegert til Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, og den sentrale forvaltningen av fondet er organisert i nevnte departement. Pengekapitalen er plassert i fond eller blir forvaltet aktivt av finansforvaltere. Skogen og store deler av eiendomsmassen forvaltes av Statskog og NORSKOG i henhold til kontrakt. Bygnings- og jordbruksforvaltningen skjer fortsatt i departementet.

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det varslet at fondets sentrale forvaltningsordning var under vurdering. Med virkning fra 1. januar 2001 tar Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet nå sikte på å opprette et eget forvaltningsorgan for Opplysningsvesenets fond, med oppgave å utføre de fleste av de opp-

gavene for Opplysningsvesenets fond som i dag blir utført i departementet. Det viktigste motivet for slik omorganisering er å avlaste Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet for forvaltningsoppgaver som ikke naturlig hører hjemme i et departement. Oppgavene i departementet skal etter dette være forankret i behovet for politisk styring og kontroll, noe som i beskjedne grad gjelder for de oppgaver som gjelder forvaltningen av fondet. Disse er i stor grad av detaljmessig karakter, og innslaget av nærings- eller forretningsmessig drift er stor. Omorganisering vurderes som nevnt ellers å være i samsvar med de generelle retningslinjer som gjelder for organisering av statlige virksomheter, jf. Innst. S. nr. 63 og St.meld. nr. 35 (1991-92) Om statens forvaltnings- og personalpolitikk. Med et eget forvaltningsorgan for Opplysningsvesenets fond vil det være lagt til rette for en mer konsentrert, rasjonell og kostnadseffektiv forvaltning, et sterkere fagmiljø og for en mer samordnet og planmessig forvaltning av fondets ulike eiendeler.

De deler i departementet som i dag har oppgaver på området, vil etter dette bli skilt ut og samlet i et nytt underliggende forvaltningsorgan med eget styre og delegerte fullmakter. Verken det konstitusjonelle ansvaret for Opplysningsvesenets fond, eller den overordnede styringen av fondet, vil bli endret ved en slik løsning. Kongen og departementet vil fortsatt ha ansvaret for at fondet blir forvaltet etter de overordnede reglene og retningslinjene som gjelder, og Kongen vil ha instruksjonsrett på alle områder. Riksrevisjonen vil som i dag ha ansvaret for revisjonen av fondet.

Styret for forvaltningsorganet, som vil få kirkelig representasjon, skal ha fullmakter som andre styre for sammenliknbare virksomheter. Det legges ellers til grunn at departementet ikke skal gripe inn i eller omgjøre vedtak i konkrete saker når disse er av forretningsmessig og faglig karakter og er behandlet av forvaltningsorganet i samsvar med de retningslinjene og fullmaktene som er gitt.

I dag nyttes vel 20 årsverk i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til den sentrale forvaltningen av Opplysningsvesenets fond. Utgiftene føres under kap. 299 Opplysningsvesenets fond. Bemanningen av det nye forvaltningsorganet vil være basert på den bemanningen som nå er nødvendig for å løse de samme oppgavene i departementet, med tillegg for interne servicefunksjoner mv. Utgiftene til forvaltningsorganet skal dekkes av Opplysningsvesenets fonds inntekter.

Da forvaltningsorganet er planlagt etablert 1. januar 2001, må de interne forberedelsene pågå inneværende år, herunder avklaring av bemanningsbehov og intern organisasjonsstruktur. Det antas å påløpe merutgifter på 0,5 mill. kroner i forbindelse med disse forberedelsene. Av denne grunn foreslås det at kap. 299 post 01 økes med 0,5 mill. kroner. Utgiftene vil bli dekket ved refusjon fra fondet. Kap. 3299 post 54 foreslås derfor økt med tilsvarende beløp. Regjeringen vil komme tilbake til de budsjettmessige virkningene i 2001 som følger av opprettelsen av det nye forvaltningsorganet i statsbudsjettet for 2001.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning*Post 01 Driftsutgifter*

Under kap. 2410 post 01 disponeres om lag 1,5 mill. kroner av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet til tiltak knyttet til utdanningsstøttesystemet. Dette omfatter hovedsakelig vurderinger og utredninger knyttet til oppfølgingen av Aamodt-utvalgets innstilling, jf. NOU 1999:33.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning*Post 01 Driftsutgifter**Post 73 Avskrivninger, overslagsbevilgning*

Det foreslås at bevilgningene på kap. 2410 post 01 økes med kr 450 000 og kap. 2410 post 73 økes med kr 2 550 000 mot en tilsvarende reduksjon på kap. 550 post 60. Se omtale under Kommunal-, og regionaldepartementet.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning*Post 70 Utdanningsstøtte, overslagsbevilgning.**Kunstfagstipendet*

Det vises til omtalen av kunstfagstipendet i St.prp. nr. 1 (1999-2000) for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og i Budsjett-innst. nr. 12 (1999-2000). Det er der foreslått å omfordele kunstfagstipendet innenfor gjeldende rammer til grupper med særlig dårlig fremtidig inntjeningsevne.

Det har vist seg meget vanskelig å avklare ulike kunstnergruppers inntekt etter endt utdanning for å kunne fastslå på objektivt grunnlag hvilke utdanninger som fortsatt bør omfattes av ordningen med kunstfagstipend. Det vil være lite forsvarlig å foreta en omlegging med mindre det finnes sikre holdepunkter for å fastslå at noen grupper av kunstnere kommer klart dårligere ut enn andre.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet foreslår derfor at denne saken behandles i forbindelse med departementets oppfølging av Aamodt-utvalgets utredning, jf NOU 1999:33.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning*Post 70 Utdanningsstipend, overslagsbevilgning**Post 71 Andre stipend, overslagsbevilgning**Uttekslingsstudenter*

Som oppfølging av Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Innst. S. nr. 173 (1996-97), jf. St. meld. nr. 19 (1996-97) Om studier i utlandet, ble det i skoleåret 1999-2000 innført en forsøksordning med støtte fra Lånekassen til elever som tar et år som utvekslings elever i utlandet mens de er i gang med videregående opplæring.

Forsøksordningen har vært avgrenset til å gjelde elever som har vært utvekslet gjennom organisasjonene American Field Service (AFS) og Youth for Understanding (YFU). Organisasjonen STS High School Foundation, som også tilbyr utvekslingsopphold for elever i videregående opplæring, meldte saken inn for Konkurransetilsynet. På bakgrunn av dette ba Arbeids- og administrasjonsdepartementet Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet vurdere en utvidelse av støtteordningen til også å gjelde elever som utveksles gjennom andre utvekslingsorganisasjoner.

Som følge av dette åpnet Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet for at elever som utveksles gjennom organisasjonene STS High School Foundation, ASSE Norwegian Educational Travel og EF språkreiser fra skoleåret 2000-01 også kan få støtte fra Lånekassen på lik linje med elever som utveksles gjennom AFS og YFU.

Støtte fra Lånekassen til elever som tar et år i utlandet via en videregående skole

Prøveordningen med støtte fra Lånekassen til elever i videregående opplæring som tar ett år i utlandet som en del av det treårige løpet ble evaluert høsten 1999, jf. omtale i St. prp. nr 1 (1999-2000). Evalueringen var positiv. Departementet vil også vurdere støtteordningen i forbindelse med oppfølgingen av Aamodt-utvalgets utredning, jf NOU 1999:33. Ved årsskiftet hadde to skoler søkt om å bli innlemmet i ordningen i skoleåret 2000-01.

Det foreslås å godkjenne de to skolene med en klasse hver, og dermed øke bevilgningen på post 70 med kr 350 000 og bevilgningen på post 71 med kr 100 000.

Beregningsmodell for kostnader for studenter i land utenfor Norden

Det vises til merknader fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om beregningsmodellen ANSA har utviklet for kostnader for studenter i land utenfor Norden, jf. Budsjett-innst. S. nr. 12 (1999-2000).

I St.meld. nr. 19 (1996-97) ble det skissert et nytt system for fastsetting av kostnadssats med kostnadene for landene fastsatt i blokker hvor den norske kostnadsnormen skulle legges til grunn med et prosenttillegg eller -fradrag, avhengig av valutasituasjonen på fastsettingstidspunktet. I studieåret 1998-99

ble dette blokksystemet tatt i bruk og beregningstidspunktet ble fastsatt per 15. april med hensyn til søknadsbehandlingen i Lånekassen.

Høsten 1998 lanserte ANSA en ny modell for beregning og utbetaling av støtte til studier i utlandet som innebærer at kostnadsnormen fastsettes i utenlandsk valuta, og at dette beløpet skulle være utgangspunkt for utbetaling ved senere søknadsbehandling. En negativ kursutvikling ville som følge av denne modellen ikke belastes studentene.

ANSA har senere overfor departementet presisert sin forståelse av modellen slik at gebyrstipend også skal være gjenstand for valutajustering. En slik forståelse av modellen vil kreve lov- og forskriftsendringer da det i dag er Stortinget som fastsetter størrelsen på dette. Denne presiseringen av modellen fremkom høsten 1999.

I vurderingen av ANSAs forslag til modell er det lagt vekt på følgende:

- Modellen forutsetter konstant lånebeløp og kan derfor gi ulik stipendandel til studenter som studerer i samme land og ved samme lærested, avhengig av tidspunkt for søknadsbehandling.
- Modellen forutsetter symmetri slik at en styrking av den norske kronen i forhold til den utenlandske valutaen vil redusere stipendet.
- Modellen forutsetter at studentene veksler om til utenlandsk valuta så snart gjeldsbrevet er mottatt, og at valutaendringer etter utbetalingstidspunkt er studentens eget ansvar.
- Ytelser til andre norske statsborgere i utlandet blir ikke valutajustert ved utbetalingstidspunktet.
- Modellen krever lov- og forskriftsendring. En slik endring vil vanskelig kunne gjennomføres allerede fra høsten 2000.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har bedt Lånekassen om å foreslå en forbedring i dagens modell. Lånekassens forslag innebærer at det to ganger i løpet av studieåret vil bli foretatt en vurdering av om valutaendringene har vært så store at studentenes utbetaling skal justeres. Til grunn for denne modellen ligger dagens blokkmodell.

Etter en totalvurdering konkluderes det med at Lånekassens utvidede modell bør innføres fra studieåret 2000-01. ANSA er invitert til detaljutformingen av den nye modellen.

Post 72 Rentestøtte, overslagsbevilgning

Det foreslås å øke posten med 150 mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak endrede renteforutsetninger for innværende budsjettår.

Post 74 Tap på utlån

Posten skal i all hovedsak dekke saker som overføres permanent til Statens Innkrevingssentral (SI). I tillegg kan Lånekassen under denne posten avskrive andre krav som med stor sikkerhet kan klassifiseres som tapte, men som ikke overføres til SI. Lånekassen avskriver fordringen når den permanent overføres til SI.

Det er tidligere beregnet årlige tap på 800 mill. kroner. Ved den satsning på inkassostrategien som er foreslått, vil Lånekassen kunne redusere disse tapene med 300 mill. kroner i året. Dette innebærer at man i betydelig grad reduserer den årlige tilveksten av tap. For ikke igjen å akkumulere tap vil det

være nødvendig med bevilgning til tapsavskriving i størrelsesorden 400 mill. kroner i året.

For den del av samarbeidet med SI hvor SI fungerer som namsmann, er det per i dag overført om lag 29 000 saker. En betydelig del av disse har ligget hos SI de tre siste år uten noe resultat. Disse sakene kommer nå tilbake til Lånekassen som ikke-søkekode. Det ble i 1998 tilbakeført 1817 slike saker og i 3458 saker 1999. Per i dag antar man at det står 6000-7000 namsmannssaker hvor kunden er ikke-søkegod. Disse sakene vil etter hvert bli overført SI som permanente og i stor utstrekning avskrevet i Lånekassens regnskap i 2001-2002.

Med bakgrunn i dette foreslås det at posten økes med 261 mill. kroner i 2000.

Kap. 3221 Tilskudd til grunnskolen

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

I beregningen av bevilgningsbehovet på kap. 221 post 65 er det lagt til grunn at kostnadene til opplæring av barn i asylmottak er på 53 mill. kroner. Av dette er det beregnet at 37,8 mill. kroner er ODA-godkjente utgifter, det vil si utgifter som kan innrapporteres til OECD/DAC som offisiell utviklingshjelp. Vedtatt budsjett på kap. 3221 post 04 er 5,9 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås det at posten økes med 31,9 mill. kroner.

Kap. 3254 Tilskudd til voksenopplæring

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

En del av utgiftene til norskopplæring i asylmottak er ODA-godkjente utgifter, det vil si utgifter som kan innrapporteres til OECD/DAC som offisiell utviklingshjelp. På grunn av endrede forutsetninger om antall personer i asylmottak, foreslås bevilgningen økt med 41,6 mill. kroner.

Kap. 3286 Fondet for forskning og nyskaping

Post 80 Avkastning

Kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping er plassert som kontolån til staten, med rente tilsvarende renten på langsiktige statsobligasjoner med 10 års bindingstid. Forrige års avkastning fra fondskapitalen føres årlig inn på statsbudsjettets inntektsside (kap. 3286, post 80). Bevilgningene til forskning og nyskaping føres med samme beløp på statsbudsjettets utgiftsside som overføring til Norges forskningsråd (kap. 286, post 50). I statsbudsjettet for 2000 ble det budsjettert med en fondsavkastning på 90 mill. kroner, basert på et renteanslag på 6 pst. Da kapitalen i fondet ble plassert, var renten på de langsiktige statsobligasjonene 5,75 pst., slik at avkastningen ble kr 85 597 808. Det foreslås på denne bakgrunn å justere ned bevilgningen på kap. 3286 post 80 med kr 4 402 000. Dette får ikke virkning på utgiftsbevilgningen over kap. 286 post 50.

Kap. 3299 Opplysningsvesenets fond*Post 54 Overføring fra Opplysningsvesenets fond*

Det foreslås at posten økes med 0,5 mill. kroner, jf. omtale under kap. 299 post 01.

Kap. 5310 Statens lånekasse for utdanning*Post 91 Tap og avskrivninger*

Kap. 5310 post 91 tilsvarende kapitaldelen av avskrivninger på kap. 2410 post 73 og 74. Som en følge av at bevilgningene på kap. 2410 post 74 økes med 261 mill. kroner vil kap. 5310 post 91 måtte økes med 176 mill. kroner.

Kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning*Post 80 Renter*

Det foreslås å øke posten med 472 mill. kroner. Økningen skyldes i hovedsak endrede renteforutsetninger for inneværende budsjettår.

3.2.1 Opptrappingsplan for forskningsbevilgningene***Innledning******Bakgrunn***

I februar i år behandlet Stortinget St.meld. nr. 39 (1998 - 99) *Forskning ved et tidsskille*(forskningsmeldingen). Meldingen skisserer mål, ambisjoner og prioriteringer når det gjelder forskningen i Norge de nærmeste årene. Målsettingen i meldingen er å styrke forskningsinnsatsen i Norge, slik at Norge i løpet av fem år kommer på linje med gjennomsnittet i OECD-landene, målt som andel av BNP. Både offentlig og privat finansiering må styrkes betydelig for at dette målet skal nås.

Forskningsmeldingen understreker at veksten i offentlige midler dels skal komme gjennom økte ordinære bevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet, dels gjennom avkastningen av et fond for forskning og nyskaping. En hovedprioritering ved bruk av offentlige midler i årene framover vil være å styrke den langsiktige og grunnleggende forskningen. I tillegg vil myndighetene bidra til å sikre et nødvendig kunnskapsgrunnlag på sentrale tematiske områder for samfunns- og næringsliv: marin forskning, informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), medisinsk og helsefaglig forskning og forskning i skjæringsfeltet mellom energi og miljø. Kvalitet skal fremmes og belønnes på alle områder.

Målet om å nå OECD-snittet krever som nevnt også økning i den privatfinansierte forskningen. I april 1999 ble det derfor satt ned et utvalg (Hervik-utvalget) for å vurdere tiltak for å fremme forskning i bedriftene og øke privat finansiering av forskning. Næringslivet har et selvstendig ansvar for å finansiere forskning og utvikling. Staten skal ikke, og bør heller ikke, styre nærings-

livets FoU. Statens oppgave er å sikre finansiering av infrastruktur for forskningen og å utdanne kandidater som kan møte næringslivets behov. I tillegg skal staten gi rammebetingelser som legger forholdene til rette for privat finansiering. En viktig oppgave vil i denne forbindelse være å sikre at statlige virkemidler virker utløsende for økt næringslivsfinansiering. Med utgangspunkt i innstillingen fra Hervik-utvalget vil Regjeringen vurdere stimulerings tiltak for privatfinansiert næringslivsforskning.

I stortingsdebatten om forskningsmeldingen ble det presisert at målet om å nå OECD-snittet er et bevegelig mål. Dette innebærer at målet er å nå OECD-snittet slik det er om fem år, ikke slik det er i dag.

I forbindelse med behandlingen av forskningsmeldingen, fattet Stortinget følgende romertallsvedtak som gjelder framtidige bevilgninger til forskning:

«I. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til en opptrappingsplan for forskningsbevilgningene, som kan sikre at Norge minst når gjennomsnittlig OECD-nivå i løpet av fem år. Opptrappingsplanen fremlegges i Revidert nasjonalbudsjett våren 2000.»

«II. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at det blir en vesentlig vekst i grunnforskningsmidlene til universiteter og høyskoler.»

«III. Stortinget ber Regjeringen legge til grunn at veksten i antall rekrutteringsstillinger i en femårsperiode skal være minst 150 de første to årene og heves til minst 200 pr. år de neste årene.»

«VI. Stortinget ber Regjeringen om at det som et ledd i strategien for å styrke norsk forskning i den kommende femårsperioden legges opp til en betydelig økning av fondskapitalen til fondet for forskning og nyskapning, basert på de forutsetninger som lå til grunn for etableringen av fondet, jf. St.prp. nr. 67 (1998-1999). Det forutsettes at en opptrappingsplan for fondet legges frem i Revidert nasjonalbudsjett for 2000.»

Komiteen påpekte også at en kraftig vekst i den privatfinansierte næringslivsforskningen er avgjørende for å nå de forskningspolitiske målene og ba om at Regjeringen framla sin vurdering av Hervik-utvalgets forslag for Stortinget så raskt som mulig.

Om opptrappingsplanen

Planen er Regjeringens oppfølging av Stortingets vedtak. Planen gjennomgår forutsetninger for opptrappingen, skisserer vekstbehovet og sier noe om hva slags beregninger som skal legges til grunn. Planen skisserer hovedinnretningen for offentlig innsats over femårsperioden. Konkrete budsjettvedtak må imidlertid fattes i de årlige budsjettene. Virkemidler for økt privat innsats er behandlet i Hervik-utvalgets innstilling, som nå er sendt på høring. Hervik-utvalgets forslag vil bli behandlet i forbindelse med statsbudsjettet for 2001.

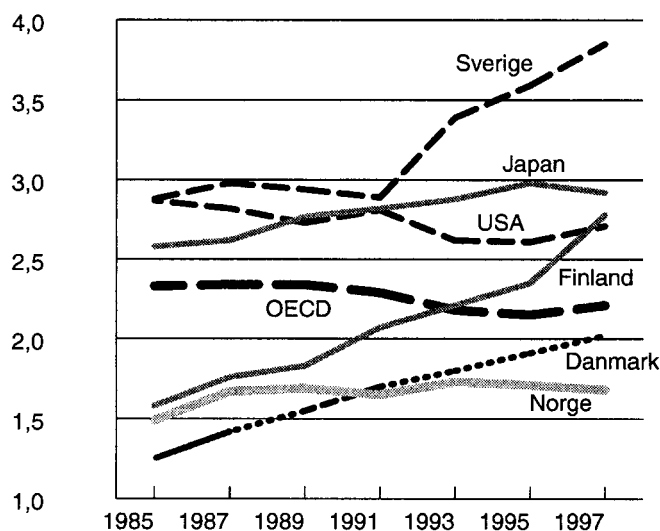
Hva er vekstbehovet for å nå OECD-snitt?

Innledning

I sitt innspill til forskningsmeldingen (1998), beregnet Norges forskningsråd at forskjellen mellom Norges FoU-innsats og OECD-gjennomsnittet tilsvarte ca. 5 mrd. kroner (basert på FoU-statistikken fra 1995, målt i faste 1995-kroner). Etter at statsbudsjettet for 2000 ble lagt fram, gjorde Norsk institutt for

studier av forskning og utdanning (NIFU) anslag som viste at offentlig og privat forskningsinnsats må økes med til sammen 8-9 mrd. kroner for å nå OECD-snittet (basert på FoU-statistikk for 1997, målt i faste 2000-kroner).

Figuren nedenfor viser utviklingen i FoU-innsats i pst. av BNP for utvalgte OECD-land.

Figur 3.1 FoU-innsats i pst. av BNP for utvalgte OECD-land 1985-97

Kilde: NIFU, OECD - Main Science and Technology Indicators 1998-2

Beregninger fra Statistisk sentralbyrå

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har i samarbeid med Finansdepartementet bedt Statistisk sentralbyrå anslå hvor mye Norges forskningsinnsats må øke for at Norge skal ligge på gjennomsnittlig OECD-nivå i 2005. Oppfyllelsen av dette målet henger sammen med utviklingen i norsk BNP i perioden, med utviklingen i OECD-landenes BNP og med utviklingen i disses forskningsinnsats. Det er derfor umulig å komme med sikre beregninger for hva veksten må være. Anslagene til SSB er basert på Finansdepartementets anslag for den gjennomsnittlige veksten i BNP for årene 2001-2003. Det knytter seg betydelig usikkerhet til BNP-prognoser med en såvidt lang horisont. Anslag for årene 2004 og 2005 foreligger ikke, men som en tilnærming har SSB lagt til grunn at realveksten disse to årene blir av samme størrelsesorden som for årene 2001-2003. SSB har sett det som mest meningsfylt å ta for gitt at OECD-landenes forskningsinnsats fortsatt vil være på 2,21 pst. i 2005, og at Norges innsats målt som andel av BNP er den samme i 2000 som i 1997, som er det siste året det finnes statistikk for. SSBs anslag viser - gitt disse forutsetningene ¹⁾ - at Norges samlede forskningsinnsats må utgjøre rundt 29,8 mrd. kroner i 2005, målt i faste 2000-priser. Dette er et nivå som ligger vel 9 mrd. kroner over antatt 2000-nivå. SSBs og NIFUs anslag bygger i hovedsak på det samme tallmaterialet og stemmer derfor godt overens.

¹⁾ Det er forutsatt at Norges forskningsinnsats målt som andel av BNP er den samme i 2000 som i 1997, dvs. 1,68 pst. Videre forutsettes det at OECD-snittet i 2000 og 2005 også er uendret fra 1997, dvs. 2,21 pst. Finansdepartementets anslag for BNP-vekst er brukt.

Utgangspunktet for både SSBs og NIFUs anslag er FoU-statistikken fra 1997 som viser at FoU-innsatsen utgjorde ca. 18,2 mrd. kroner. Dette er de sist tilgjengelige tallene for Norges samlede forskningsinnsats. Det knytter seg derfor usikkerhet både til anslagene for forskningsinnsatsen fra 1997 til 2000 (både i Norge og i OECD-landene for øvrig) og enda mer til anslagene for framtidig utvikling. Når gapet som må dekkes uansett er så stort som ca. 9 mrd. kroner, er det heller ikke særlig hensiktsmessig å prøve å komme fram til mer nøyaktige anslag. Målet er dessuten et bevegelig mål, og større endringer, f.eks. i norsk BNP, vil gi merkbare utslag. Regjeringen ser det derfor som mest hensiktsmessig at tallene blir gjennomgått og ev. justert annethvert år, når det foreligger ny FoU-statistikk.

Om fordeling mellom offentlige og private kilder

I forskningsmeldingen blir det understreket at både offentlig og privat innsats må styrkes betydelig for at målet om OECD-snittet skal nås (jf. bl.a. kap. 1.2). Stortinget har sluttet seg til dette.

I sitt innspill til forskningsmeldingen, foreslo Forskningsrådet at forskningsveksten burde fordeles 40 pst.-60 pst. mellom offentlige og private kilder, slik at næringslivet burde stå for tre milliarder av vekstbehovet på fem milliarder. I forskningsmeldingen brukes denne utregningen som en illustrasjon på vekstbehovet. En fordeling av veksten mellom offentlige og private kilder på 40 pst.-60 pst. er tilnærmet lik den faktiske fordelingen av forskningsinnsatsen slik den er i Norge i dag. Norge har en noe lavere andel privat finansiert forskning enn mange andre land i OECD. Dette skyldes i hovedsak at norsk næringsliv i stor grad er råvarebasert og at Norge har mange små og mellomstore bedrifter som har få muligheter til å drive egen FoU-virksomhet. I debatten omkring forskningsmeldingen har det derfor blitt trukket i tvil om næringslivet vil klare å øke sin forskningsinnsats med flere milliarder kroner de nærmeste fem årene.

På denne bakgrunn har det vært hevdet at det offentlige bør kompensere for næringslivets relativt lave innsats ved å bidra med mer enn 40 pst. av veksten de nærmeste årene. En slik fordeling er selvsagt mulig. Det er også mulig å endre fordelingen mellom offentlig og privat finansiering i løpet av opptrappingsperioden. Regjeringen vil i det følgende benytte fordelingen 40 pst.-60 pst. som en illustrasjon på hvordan veksten kan fordeles mellom offentlige og private kilder. Med en slik fordeling vil det samlede opptrappingsbehovet kunne utgjøre 3,6 mrd. kroner for offentlige kilder og 5,4 mrd. kroner for private kilder.

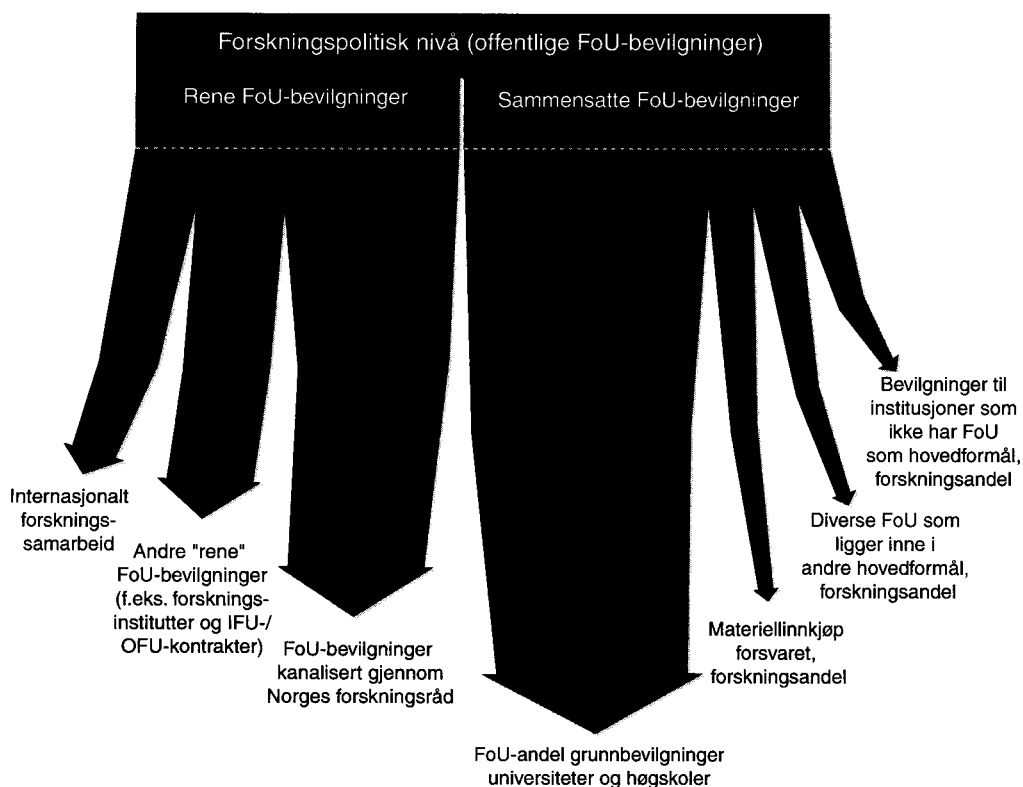
Regjeringen finner det mest hensiktsmessig at opptrappingen av forskningsbevilgningene skjer gradvis, da dette vil gjøre det enklere for sektoren å utnytte midlene på en effektiv måte.

Om bevilgningene på statsbudsjettet

Innledning

Staten finansierer forskning over om lag 135 kapitler i statsbudsjettet. Det er hvordan disse (og eventuelt nye kapitler) i sum utvikler seg som vil gi den offentlige forskningsinnsatsen om fem år.

Av kapitlene på budsjettet som finansierer forskning, regnes det «forskningsandeler» som angir hvor stor del av bevilgningen som brukes til FoU. Bevilgningene til FoU over statsbudsjettet kan således deles inn i «rene» og «sammensatte» forskningsbevilgninger, avhengig av hva som er bevilgningens hovedformål og hvor stor FoU-andelen er. Som rene forskningsbevilgninger regnes bevilgninger som primært skal tjene forskningsformål. Her finner vi departementenes bevilgninger til Forskningsrådet, til internasjonalt forskningssamarbeid, til forskningsinstitutter, avkastning av forskningsfondet m.m. Som sammensatte forskningsbevilgninger regnes bevilgninger som skal tjene flere formål. Her finner vi bevilgningene til universiteter og høyskoler, til materiellanskaffelser i forsvaret, til en rekke institusjoner som ikke primært driver forskning (for eksempel Oljedirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat og Statens forurensningstilsyn), og til formål som ikke er spesifisert som forskning (for eksempel vegformål, jordbruksavtalen og energiøkonomiseringstiltak). Dette er nærmere drøftet i forskningsmeldingens kap 7.1.

Figur 3.2 Rene og sammensatte FoU-bevilgninger

Kilde: NIFU/KUF

Grovt sett bevilges omtrent halvparten av de offentlige midlene til hver av disse hovedtypene. De sammensatte forskningsbevilgningene utgjør derfor en vesentlig del av den samlede forskningsinnsatsen. Bevilgningene til universiteter og høyskoler er den største og viktigste delen av de sammensatte bevilgningene. Det arbeides med å etablere en ny finansieringsmodell for universiteter og høyskoler, med sikte på å bedre mulighetene for å legge vekt på

forskningspolitiske mål. Utviklingen i budsjettene til disse institusjonene vil utgjøre et sentralt element i framtidig forskningsinnsats.

Når det gjelder de øvrige elementene i de sammensatte bevilgningene, er det i svært liten grad forskningspolitiske mål som styrer utviklingen i disse bevilgningene. De vil derfor ikke bli behandlet i opptrappingsplanen. For enkelhets skyld forutsettes det at disse bevilgningene vil holde seg om lag konstante. Det er imidlertid viktig å være klar over det usikkerhetsmomentet utviklingen i disse bevilgningene vil utgjøre, både når det gjelder den samlede forskningsinnsatsen og oppfølging av prioriterte områder. For eksempel vil forsvarets investeringer i nytt materiell kunne ha innvirkning på den samlede forskningsinnsatsen i Norge.

Hoveddelen av opptrappingen vil således måtte komme over universitets- og høyskolebudsjettene og gjennom bevilgningene til Norges forskningsråd (inkl. avkastning fra fondet). Avkastningen fra forskningsfondet bevilges over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett, men skal benyttes til langsiktig forskning innenfor flere sektorer. De øvrige bevilgningene til Norges forskningsråd vil komme over flere departementers budsjetter.

Universiteter og høyskoler

Av grunnbevilgningene til universiteter og høyskoler regnes det som nevnt forskningsandeler. I sum utgjør forskningen finansiert gjennom de direkte bevilgningene til UH-sektoren ca. 3,3 mrd. kroner (2000). Endringer i institusjonenes grunnbevilgninger har siden begynnelsen av 90-tallet i hovedsak vært knyttet til endringer i studenttallet.

Antall studenter økte sterkt på begynnelsen av 90-tallet, men søknungen til universiteter og høyskoler har siden midten av 90-tallet gått ned som følge av lavere årskull. Prognosene for antall søkere til høyere utdanning tyder imidlertid på en vekst i søkermassen fra 2005. Endringene i søkermønsteret har ført til en reduksjon i utdanningskapasitet innenfor enkelte fagområder, mens arbeidsmarkedets behov for helsepersonell, lærere og teknologisk utdannet personell har gitt vekst på andre områder. Denne situasjonen stiller store utfordringer til universitetene og høyskolene med tanke på faglig omstilling. Utviklingen i de senere årene viser bl.a. at det omdisponeres fra billige studie-plasser på lavere grad til dyrere studie-plasser innenfor prioriterte fagområder. Videre innebærer en omdisponering mellom fagområder merkostnader på kort sikt ved at ressursene på områder det omdisponeres fra bl.a. er bundet til personellkostnader. Stortinget har uttalt følgende:

«Vitenskapelige miljøer og fagpersoner bygges opp over lang tid. (...) Universiteter og høyskoler som skal fungere som tunge forskningsinstitusjoner kan derfor bare i begrenset grad dimensjonere sine studier i forhold til kortsiktig etterspørsel, uten at dette bryter med forutsetningen om at det skal formidles forskningsbasert undervisning.» (Innst. S. nr. 256 (1997 - 98) Innstilling fra Kirke- utdannings- og forskningskomiteen om dimensjonering av ulike studier innenfor høyere utdanning.)

Forskningsmeldingen skisserer prinsippene for et nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler. Målsettinger for et nytt finansieringssystem som bedre ivaretar forskningsdelen er som følgende:

1. Større stabilitet. Muligheter for å vurdere forskningsbevilgningene uavhengig av endringer i studenttall. Muligheter for forutsigbarhet ved planlegging av forskning.
2. Større fleksibilitet. Muligheter for å legge større vekt på kvalitet og spesifikke forskningsbehov ved tildeling av midler.
3. Større grad av strategisk styring av forskningsmidler og mer forskningsstrategisk tenkning ved institusjonene. Behov for å se hen til overordnede forskningspolitiske målsettinger.
4. Bedre muligheter for utvikling av fagdisipliner uavhengig av studenttall.
5. Bedre muligheter for rapportering om bruk av forskningsmidler.

Stortinget har gitt sin tilslutning til forskningsmeldingens forslag til en ny finansieringsmodell med en felles grunnbevilgning med midler til forskning og midler til undervisning basert på en beregningsmodell. Stortinget mente likevel at det også bør arbeides videre med et annet alternativ. Dette alternativet innebærer to bevilgninger; en grunnbevilgning med midler til undervisning og forskning og i tillegg en egen strategisk FoU-bevilgning. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har satt ned en arbeidsgruppe som skal vurdere enkelthetene i en beregningsmodell. Videre har Mjøs-utvalget vurdert finansieringsmodeller for høyere utdanning.

En ny finansieringsmodell som i større grad synliggjør forskningen vil gjøre det mulig å målrette forskningsveksten. Med dagens system, der bevilgningene til undervisning og forskning er slått sammen, og forskningsandelen derfor er relativt lav,²⁾ må det store bevilgningsøkninger til før det gir seg synlig utslag i forskningsbevilgningen. Særlig gjelder dette høgskolene, der en bevilgning på 100 mill. kroner bare gir ca. 10 mill. kroner til forskning. Inntil ny finansieringsmodell er utredet, bør veksten i forskningsmidlene til universitets- og høgskolesektoren knyttes direkte til tiltak som har en høy forskningssandel. Sentrale virkemidler vil f.eks. være vitenskapelig utstyr og stipendiatstillinger (doktorgrads- og postdoktornivå). Midler til utstyr og stipendiatstillinger kan bevilges over et eget felleskapittel på statsbudsjettet, kap. 281, slik det også har vært gjort i tidligere år.

Andelen grunnforskning er lav i Norge. Bare 0,25 pst. av Norges BNP brukes til grunnforskning (1995), mens tilsvarende³⁾ tall for USA og Japan er 0,42 pst., for Frankrike 0,52 pst. og for Tyskland (1993) 0,46 pst.⁴⁾ Stortinget har bedt Regjeringen om å legge til rette for en vesentlig vekst i grunnforskningsmidlene til UH-sektoren. Stortinget har dessuten fattet vedtak om at veksten i antall rekrutteringsstillinger i en femårsperiode skal være minst 150 de første to årene (2001 og 2002) og heves til minst 200 pr. år de neste årene av opptrappingsperioden. Det ble presisert at disse tallene skal forstås som en terskel og ikke et tak for antall rekrutteringsstillinger i perioden, jf. Innst. S. nr. 110 (1999 - 2000).

På denne bakgrunn mener Regjeringen at om lag en sjettedel av den samlede opptrappingen bør gå direkte til UH-institusjonene. Ved en samlet opptrapping på 9 mrd. kroner vil dette innebære en økning i forskningsbevilgning

²⁾ Vel 40 pst. for universitetene, mens for høgskolene er andelen mye lavere: snaut 10 pst.

³⁾ Det knytter seg noe usikkerhet til dataene da innsamlingsmetodene kan variere fra land til land.

⁴⁾ Kilde: NIFU, OECD - Main Science and Technology Indicators.

gene til universitetene og høyskolene på om lag 1,5 mrd. kroner. De første årene i planperioden må en betydelig del av veksten øremerkes vitenskapelig utstyr, for å hente inn etterslepet i investeringer. Bevilgningene må videre benyttes til å dekke en betydelig del av det årlige behovet for nye rekrutteringsstillinger, og til å etablere nye postdoktorstillinger. 50 mill. kroner vil f.eks. kunne gi ca. 100 stipendiatstillinger og 20 postdoktorstillinger.

NIFU har foretatt en analyse av behovet for rekruttering til norsk forskning i årene framover. I rapport 13/98 *Rekruttering til norsk forskning: status og behovsanslag mot år 2015*, ser NIFU på rekrutteringsbehov i forhold til framtidig utvikling av norsk forskningsinnsats. Ved moderat vekst ligger behovet for økning i antall rekrutteringsstillinger på mellom 1000 og 1400 i de nærmeste årene, i følge NIFU. Dette innebærer at rekrutteringsbehovet kan ligge høyere enn den opptrappingen Stortinget har vedtatt som et minimum. Det har imidlertid vært stilt spørsmål ved om det er mulig å skaffe tilstrekkelig mange kvalifiserte stipendiater. For å bidra til at flere velger en forskerkarriere, er det viktig at både stipendiater og fast vitenskapelig ansatte sikres tilstrekkelig med driftsmidler og får tilgang til oppdatert vitenskapelig utstyr. Bedre muligheter for utenlandsopphold vil også kunne virke positivt inn. En annen mulighet for å skaffe norsk forskning flere stipendiater er å arbeide for at flere utenlandske forskerrekrutter kommer til Norge.

Fondet for forskning og nyskaping

Stortinget har fattet vedtak om en betydelig opptrapping av fondskapitalen i Fondet for forskning og nyskaping, jf. over. Flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, har videre presisert at fondet bør få en forvaltningskapital på 10-15 mrd. kroner i løpet av 5-års perioden, jf. Innst. S. nr. 110 (1999-2000). Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ytret dessuten ønske om en rask økning av fondskapitalen.

Kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping er plassert som kontolån til staten med rente tilsvarende renten på langsiktige statsobligasjoner med 10 års bindingstid. Det vises i den forbindelse til hva Stortinget sluttet seg til i forbindelse med opprettelsen av fondet, jf. Innst. S. nr. 236 (1998-99) og St.prp. nr. 67 (1998-99):

«Det er viktig at fondet innrettes slik at de ressursene som på denne måten stilles til rådighet for forskningsformål, ikke svekker Regjeringens og Stortingets oversikt over statens utgifter og inntekter og dermed også mulighetene til å drive effektiv finanspolitikk.

For å ivareta dette hensynet på best mulig måte, skal avkastningen fra fondskapitalen årlig føres inn på statsbudsjettets inntektsside (80-post) og bevilgningene til forskning og nyskaping tilsvarende forrige års anslag for avkastning, føres på statsbudsjettets utgiftsside som overføring til Norges forskningsråd (50-post). I tillegg vil bruken av avkastningen fra fondet bli registrert i fondets særregnskaper.

Hovedhensikten med fondet er å gi grunnlag for en langsiktig og stabil løpende finansiering av forskningsvirksomhet gjennom disponering av fondets avkastning. Fondets midler plasseres derfor som kontolån til staten, med rente tilsvarende renten på langsiktige statsobligasjoner. Statsobligasjoner vil gi en stabil avkastning over tid og ha lav risiko. I tillegg gir dette en enkel administrasjon av fondet.»

Økonomisk sett er det ingen forskjell mellom å finansiere forskning (eller annen aktivitet) over fond og å bevilge midler direkte over statsbudsjettet. Finansiering gjennom fond vil isolert sett likevel bidra til større forutsigbarhet om framtidige bevilgninger. Tabellen under viser hvor mye en opptrapping til ulike nivåer vil gi i avkastning:

Tabell 3.1: Årlig avkastning ved ulik fondskapital (mill. kroner)

Kapital	Avkastning ved plassering i langsiktige statsobligasjoner ¹
10 mrd. kroner	592,5
15 mrd. kroner	892,5
20 mrd. kroner	1 192,5

¹ Kapitalen i forskningsfondet er plassert som kontolån til staten med rente tilsvarende renten på langsiktige statsobligasjoner med 10 års bindingstid. Kapitalen som ble plassert i fondet 1. juli 1999 har en rente på 5,75 pst. (Denne renten ligger fast i 10 år for de tre milliardene som ble plassert i fondet 1. juli 1999.) Når fondskapitalen øker, vil den nye kapitalen få en rente som tilsvarende gjeldende rente på de langsiktige statsobligasjonene. Pr. primo mars 2000 er denne renten ca. 6,3 pst. Renten svinger raskt, og det er usikkert hvordan den vil utvikle seg de nærmeste årene. Pga. denne usikkerheten legges en rente på 6 pst. til grunn for beregningene. Det forutsettes således 5,75 pst. rente for de første 3 mrd. kronene, 6 pst. rente på resten.

Slik fondskapitalen nå er plassert, vil den gi en sikker og forutsigbar avkastning i årene fremover. Ved en mer risikabel plassering av fondskapitalen, som for eksempel i aksjer, vil avkastningen kunne bli høy enkelte år og lav andre år.

Regjeringen går inn for å øke kapitalen i forskningsfondet med 1 mrd. kroner fra 1. juli 2000. Dette gir en kapital på 4 mrd. kroner. Avkastningen til forskningsformål vil i 2001 bli ca. 200 mill. kroner. Dette er en økning på om lag 110 mill. kroner i forhold til 2000. Økningen skyldes dels at fondet får helårsvirkning og dels kapitaløkningen på 1 mrd. kroner.

Fondet for forskning og nyskaping er plassert innenfor statsbudsjettet. Fondskapitalen er «under streken», og påvirker således ikke budsjettbalansen det aktuelle året, mens den årlige avkastningen er «over streken». I andre land finnes det eksempler på forskningsfond som er plassert utenfor statsbudsjettet. Et eksempel på dette er Danmarks Grundforskningsfond. Dette fondet er utenfor statsbudsjettet og således heller ikke underlagt parlamentarisk kontroll.

Internasjonale kontingenter

Norge deltar i mange store, internasjonale samarbeidstiltak innenfor forskning. De norske kontingentene til de ulike fellessatsingene utgjorde alene nær 700 mill. kroner over statsbudsjettet i 1998. Størst av fellessatsingene er EUs rammeprogram for forskning og teknologisk utvikling, men kontingenter til forskningssamarbeid innenfor romvirksomhet (European Space Agency (ESA)) og internasjonale grunnforskningsorganisasjoner som f.eks. CERN, EMBL, IARC ⁵⁾ m.fl. er også viktige. Mange av kontingentene er bundet opp av internasjonale avtaler og knyttet til størrelsen på bruttonasjonalproduktet i medlemslandene. Andre, som f.eks. ESA, er ikke det, og det er derfor noe mer usikkert hvordan denne og andre tilsvarende kontingenter vil utvikle seg. De

samlede utgiftene til internasjonale kontingenter har økt de siste årene. Bl.a. var det stor økning i bevilgningen i forbindelse med overgangen fra EUs fjerde til femte rammeprogram. Sjette rammeprogram er foreløpig kun på planleggingsstadiet⁶⁾, og størrelsen på dette er derfor umulig å anslå. I tillegg til usikkerheten knyttet til størrelsen på kontingenten, er det generelt vanskelig å si noe sikkert om utviklingen i bevilgningene, da disse også er avhengige av valutakursutviklingen.

Forskningsmeldingen understreker at internasjonalt engasjement og norsk deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid fortsatt skal være viktig. I forbindelse med behandlingen av forskningsmeldingen framholdt Stortinget at det er «viktig å videreføre en aktiv norsk deltakelse i internasjonale forskningspolitiske fora, og å styrke den forskningspolitiske dialog på bilateralt nivå» (jf. Innst. S. nr. 110 (1999-2000) s. 11). Dette betyr imidlertid ikke at internasjonale kontingenter vil være noe hovedvirkemiddel for økte forskningsbevilgninger. Det legges altså opp til at norsk deltakelse holdes på samme nivå, men usikkerhetene knyttet til kontingentbeløpene gjør det vanskelig å anslå noe mer konkret på bevilgningssiden.

Bevilgninger over Norges forskningsråd og andre rene forskningsbevilgninger

Blant disse bevilgningene finner vi departementenes bevilgninger til Norges forskningsråd, basisbevilgninger til forskningsinstitutter, tilskudd til forskning ved regionsykehusene, FoU-kontrakter og ulike forskningsprosjekter departementene finansierer direkte. Størst av de «rene» forskningsbevilgningene er departementenes bevilgninger til Forskningsrådet. Norges forskningsråd mottar til sammen ca. 3 mrd. kroner fra i alt 15 departementer.

Norges forskningsråd:

Norges forskningsråd ble etablert i 1993 for å forbedre koordineringen og forenkle styringsstrukturen i norsk forskning, samtidig som det faglige mangfoldet fortsatt skulle ivaretas. En av Forskningsrådets viktigste oppgaver er å gi Regjeringen råd i forskningspolitiske spørsmål. I 2000 kanaliseres ca. 30 pst. av statlige midler til forskning (til sammen ca. 3 mrd. kroner) gjennom rådet, som dermed er et viktig redskap for å gjennomføre Regjeringens forskningspolitikk. Forskningsrådet er hovedkanal for departementenes forskningsbevilgninger, og har en svært sentral rolle når det gjelder oppfølgingen av ambisjoner og prioriteringer i forskningsmeldingen. Rådet finansierer forskning av alle typer og for mange formål, og rådet har også et særlig ansvar for å ivareta konkurranseelementet i norsk forskning. Det legges økende vekt på kvalitet ved tildeling av midler. Forskningsrådet skal også ivareta nasjonale forskningsstrategiske hensyn og samordningshensyn. Gjennom Forskningsrådet finansierer det offentlige også tiltak rettet mot næringslivet. Strategiske og brukerstyrte programmer er viktige tiltak for utvikling i næringslivet, og for å utløse økt forskningsinnsats.

⁵⁾ CERN (Organisation européenne pour la recherche nucléaire) - Det europeiske senter for kjernefysikk, EMBL (European Molecular Biology Laboratory) - Det europeiske molekylærbiologiske laboratorium, og IARC (Internasjonal Agency for Research on Cancer) - Den internasjonale organisasjon for kreftforskning.

⁶⁾ Det er riktignok ikke tatt formelt stilling til om Norge kommer til å delta, men norsk deltakelse er meget sannsynlig.

Regjeringen tar sikte på at økte bevilgninger til Forskningsrådet skal utgjøre vel en sjettedel av den samlede opptrappingen. Ved en opptrapping på til sammen 9 mrd. kroner over femårsperioden, utgjør dette i størrelsesorden 1,5 til 1,7 mrd. kroner. Opptrappingen omfatter økt avkastning fra Forskningsfondet, som vil styrke langsiktig, grunnleggende forskning generelt og innenfor de tematiske satsingene, i henhold til Stortingets behandling av forskningsmeldingen. I tillegg vil det komme økte bevilgninger over flere departementers budsjetter for å styrke forskningen primært innenfor tematiske satsinger og forskningen rettet mot næringslivet. En styrking av den strategiske næringsrettede forskningen vil også bidra til å realisere økte basisbevilgninger til en del teknisk-industrielle institutter, slik forskningsmeldingen har varslet.

Midler til styrking av den langsiktige, grunnleggende forskningen i kunnskapsallmenningen, som er en hovedprioritering i forskningsmeldingen, vil i hovedsak komme gjennom avkastningen fra forskningsfondet og selvsagt de direkte bevilgningene til universitets- og høyskolesektoren. Midler til styrking av de tematiske satsingene, dvs. IKT, marin forskning, medisin og helse og forskning i skjæringsfeltet mellom energi og miljø, vil komme til Forskningsrådet fra en rekke departementer. Deler av fondsavkastningen vil også bli brukt til å styrke spesielt de langsiktige delene av de tematiske satsingene. Også deler av den strategiske og brukerstyrte forskningen vil falle innenfor de tematiske områdene, slik at den samlede økningen på disse feltene vil bli betydelig.

Andre rene forskningsbevilgninger:

Dette er rene forskningsbevilgninger som ikke går via Forskningsrådet, men direkte til forskningsutførende institusjon. Viktige eksempler er forskningstilskudd til regionsykehusene, tilskudd til OFU/IFU-kontrakter ⁷⁾ og grunnbevilgninger til ulike forskningsinstitutter (Arbeidsforskningsinstituttet og Statens arbeidsmiljøinstitutt under Kommunal- og regionaldepartementet, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) og Norsk utenrikspolitisk institutt (NUPI) under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Havforskningsinstituttet under Fiskeridepartementet m.fl.).

Opptrapping av forskningen bør også medføre økninger i en del slike forskningsbevilgninger. Dette gjelder ikke minst forskningstilskuddene til region-sykehusene. Økte tilskudd vil være et viktig virkemiddel for å styrke klinisk forskning, som ledd i satsingen på medisin og helse. Det er videre betydelige behov når det gjelder en hensiktsmessig infrastruktur i den marine forskningen. Dette gjelder bl.a. forskningsfartøy. I 2001 vil bygging av nytt havforskningsfartøy til erstatning for G.O. Sars trolig komme i gang for fullt.

⁷⁾ Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) administrerer tilskuddsordningene offentlige forsknings- og utviklingskontrakter (OFU) og industrielle forsknings- og utviklingskontrakter (IFU) på vegne av Nærings- og handelsdepartementet.

Privat finansiering

Innledning

Som nevnt over, bør næringslivet stå for en betydelig del av veksten som trengs for å få forskningsinnsatsen i Norge opp på OECD-snittet. Dersom næringslivet skal bidra med f.eks. 60 pst. av opptrappingen, krever dette en realvekst i næringslivets FoU-innsats med 5,4 mrd. kroner over fem år. Ansvaret for å nå dette målet ligger hos næringslivet selv, men det offentlige har en oppgave i å bidra til gode rammebetingelser for næringslivets forskning.

Til tross for at næringslivets finansiering av FoU har økt de siste årene, er likevel det norske næringslivets engasjement i forskning lavere sammenliknet med næringslivet i andre industrialiserte land. Dette skyldes primært at Norge fortsatt har et næringsliv som i stor grad er basert på produksjon og salg av råvarer med lav bearbeidingsgrad. For å øke FoU-innsatsen i næringslivet, er det blant annet behov for offentlige virkemidler.

Det er imidlertid ikke bare statens engasjement som virker inn. Lønnsomheten i næringslivet har stor betydning for forskningsinnsatsen. Usikkerhet knyttet til mulige konjunktursvingninger gjør det derfor vanskelig å anslå hvor mye næringslivet klarer å øke sin innsats.

Offentlige virkemidler for å utløse privat innsats

Offentlige virkemidler for å utløse privat forskningsinnsats kan være direkte eller indirekte og av langsiktig eller kortsiktig karakter. Direkte næringsrettede virkemidler hviler på to hovedpilarer: *brugerstyrt forskning og næringsrettet strategisk forskning*. Hvilke virkemidler som er best egnet til å stimulere til økt FoU i og for næringslivet vil variere avhengig av bl.a. fagområde, næringsstruktur, markedsførhold og hvordan kapitalkreftene fungerer. Dersom bedriftene på *kort sikt* skal kunne påvirkes til å øke sin FoU-innsats, må man bruke virkemidler med umiddelbar utløsende effekt av privatfinansiert FoU.

Brugerstyrt forskning er i dag et av de viktigste virkemidlene med direkte utløsende effekt på privatfinansiert FoU. I den brukerstyrte forskningen er det brukernes behov og prioriteringer som vektlegges. Den brukerstyrte forskningen bør bli mer langsiktig, slik som skissert i forskningsmeldingen. Samtidig skal SMB-sektoren spesielt tilgodeses. Med hensyn til å nå målene om OECD-nivå i løpet av en 5-års periode, kan det synes som en inkonsistens å prioritere SMB-sektoren. SMB-sektoren er gjerne mer kortsiktig i sine prioriteringer, de har mindre ressurser og krever relativt sett mer støtte. Investering i SMB-sektoren i dag er likevel et nødvendig ledd for å bygge opp det fastlandsbaserte næringslivet som i fremtiden skal skape arbeidsplasser.

Den andre hovedpilaren i næringsrettet forskning, *strategisk forskning*, er midler som skal bygge kapasitet og kompetanse av betydelig interesse for næringslivet i et lengre tidsperspektiv. De strategiske forskningsprogrammene som utføres i regi av våre forskningsinstitusjoner, har vist seg å være et godt virkemiddel for dette formålet. Strategiske programmer har ikke direkte utløsende effekt på privatfinansiert FoU, men er allikevel av stor betydning.

Indirekte virkemidler er bl.a. indirekte støtte via skatte- og avgiftssystemet. Ulike typer skatteincentiver (f.eks. overavskrivning) er vanlige i mange andre land, men har hittil vært lite brukt i Norge. Hervik-utvalget har sett på muligheten for å benytte indirekte virkemidler i Norge, jf. Boks 3.1.

FoU-avgifter

Et mulig virkemiddel for å øke næringenes egenfinansiering av forskning er forskningsavgifter. Slike avgifter er allerede i bruk bl.a. for å finansiere næringsmiddelforskning, jf. Lov om forskningsavgift på visse landbruksprodukter, og bruken vil bli utvidet. En forskningsavgift i skogsektoren ble foreslått i St.meld. nr. 17 (1998-99), jf. Lov om avgift på skogsvirke til fremme av fellestiltak for skogbruket av 9. november 1956, og en forskningsavgift for fiskeri- og havbruksnæringen ble foreslått i St.meld. nr. 51 (1997-98) *Perspektiver på utvikling av norsk fiskerinæring*. Stortinget ga i begge tilfeller sin tilslutning til å innføre avgiftene. Det er også foreslått å innføre en FoU-avgift i landbruket, jf. St.meld. nr. 19 (1999-2000) *Om norsk landbruk og matproduksjon*.

Fiskeri- og havbruksnæringen:

Fiskeridepartementet har fremmet forslag om lov om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen som skal bidra til å øke næringens forskningsengasjement. Loven skal gi hjemmel til å kreve inn en forskningsavgift på eksportverdien av fisk, fiskeprodukter og industrielt bearbejdede produkter som har basis i marine råvarer. Næringens samlede engasjement i fiskeri- og havbruksforskningen er relativt beskjedent. Organiseringen av næringens engasjement i forskning og utvikling har i hovedsak utgangspunkt i forskningsprogrammer og prosjekter som Norges forskningsråd eller Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) organiserer. Sentrale organisasjoner i næringen har ønsket å organisere og prioritere FoU med sterkere utgangspunkt i næringens egne definerte behov og interesser.

Hovedelementene i en forvaltningsmodell for en ordning med FoU-avgift er bl.a. at:

- ordningen har grunnlag i en lovhjemlet avgift som beregnes ut fra eksportverdien fra fiskeri- og havbruksnæringen
- midlene skal anvendes til næringsrettet forskning og felles FoU-tiltak, herunder også tiltak for å forbedre næringens miljøtilpasning
- forvaltningen av midlene legges til et styre med bred forankring i næringen og i de sentrale næringsorganisasjonene
- det etableres en avtale mellom styret for ordningen og Forskningsrådet for å sikre løpende kontakt om strategiarbeid, arbeidsdeling og samordning av FoU-innsatsen
- midlene som innkreves gjennom FoU-avgiften kanaliseres utenom statsbudsjettet.

Det anbefales en årlig ramme for ordningen på ca. 75 mill. kroner.

Skogbruk:

I St.meld. nr. 17 (1998-99) *Verdiskaping og miljø - muligheter i skogsektoren* (Skogmeldingen) ble det foreslått en avgift på skogsvirke til fremme av fellestiltak for skogbruket. Hensikten med en slik avgift er å gi bedre mulighet for aktiv brukermedvirkning i og brukerfinansiering av FoU-arbeid i skogsektoren.

Forskrift om innkreving av avgift til fremme av fellestiltak for skogbruket har nå vært ute til høring. Landbruksdepartementet foreslår her at størrelsen på FoU-avgiften i 2000 fastsettes til kr 0,50 pr. kubikkmeter tømmer som går

til et fond (Skogtiltaksfondet). Avgiften antas å bringe inn om lag 4 mill. kroner årlig. Skogtiltaksfondet står for innkreving av avgiften. Forvaltningen og disponeringen av fondets midler tilligger styret i Skogtiltaksfondet, jf. Lov om skogsvirkeavgift. Flertallet av fondsstyrets medlemmer skal representere selgerne av skogsvirke. Det arbeides nå med utformingen av nye vedtekter for Skogtiltaksfondet.

Landbruk:

Med bakgrunn i behovet for økt brukerfinansiering av FoU, ser Landbruksdepartementet det som hensiktsmessig å innføre en avgiftsbasert ordning for finansiering av forskning spesielt rettet mot jordbrukets behov. En alternativ måte å øke brukerfinansieringen på ville være økte forskningsbevilgninger over jordbruksavtalen, men denne løsningen ivaretar ikke på samme måte kravet om langsiktighet og forutsigbarhet. Departementet vil i samarbeid med næringsorganisasjonene starte arbeidet med en utvidelse av formål og avgiftsgrunnlag i Lov om forskningsavgift på visse landbruksprodukter av 26. juni 1970, med sikte på å legge forholdene til rette for økt primærproduksjonsmotivert forskning. Det forutsettes at en omlegging ikke får negative konsekvenser for den næringsmiddelforskningen som i dag finansieres av eksisterende avgift. Det er etter departementets syn mulig å kombinere disse hensynene gjennom økt avgiftsinngang ved å utvide avgiftsgrunnlaget.

Det forutsettes videre at økt avgiftsinngang skal komme i tillegg til offentlig finansiering, og at representanter for næringene utgjør et flertall i styringen av midlene. Departementet vil legge vekt på hensiktsmessige og kostnadseffektive innkrevningsrutiner, bygget på eksisterende system. Det vil bli etablert klare rapporterings- og kontrollrutiner knyttet til bruken av midlene, og det legges vekt på å utvikle en effektiv tildelingsprosess. Departementet vil senere legge saken fram for Stortinget.

Hervik-utvalget

Det er gjort rede for Hervik-utvalget og dets tilrådinger under. Hervik-utvalget har i sin innstilling presentert en helhetlig tiltakspakke. Utvalgets hovedforslag er en generelt virkende, lovforankret ordning for hele næringslivet som sikrer bedriftene en offentlig finansieringsandel på 25 pst. av kostnadene for nærmere definerte FoU-prosjekter innenfor en årlig ramme på 4 mill. kroner (staten finansierer 1 mill. kroner årlig). Tiltaket vil særlig treffe relativt små prosjekter samt små og mellomstore bedrifter. Tiltaket vil videre stimulere til samarbeid, både mellom bedrifter, og mellom bedrifter og kunnskapsinstitusjoner. Det er gjort nærmere rede for dette nedenfor.

Boks 3.1 Hervik-utvalgets forslag

Hervik-utvalget

Ved kongelig resolusjon av 23. april 1999 ble det oppnevnt et utvalg ledet av professor Arild Hervik, for å vurdere tiltak som kan stimulere til økte FoU-investeringer i næringslivet. Utvalget ble bedt om både å vurdere offentlige stimulerings tiltak for å utløse privat finansiering av FoU

og indirekte støtte via skatte- og avgiftssystemet. Utvalget overleverte sin rapport, NOU 2000: 7 *Ny giv for nyskaping*, til Nærings- og handelsdepartementet 8. mars i år.

Hovedforslaget i innstillingen

Hovedforslaget i Hervik-utvalget er en generelt virkende ordning som innebærer at en bedrift er garantert en finansieringsandel på 25 pst. av kostnadene for nærmere definerte FoU-prosjekter innenfor en ramme på 4 mill. kroner per år. For samarbeidsprosjekter med universiteter, høyskoler eller godkjente forskningsinstitusjoner settes rammen til 8 mill. kroner pr. år. Forslaget er dermed rettet mot å fremme samarbeid mellom ulike aktører i forskningssystemet. Ordningen kan også benyttes til tilskudd til bransjeforskning og til utvekslingsordninger mellom bedrifter og universiteter og høyskoler. Ordningen skal også gjelde for bedrifter som ikke er i skatteposisjon. Det foreslås en enkel godkjenningsordning i regi av Norges forskningsråd for de FoU-bedriftene som kan benytte ordningen.

Utvalgets flertall går inn for å utforme ordningen som et fradrag i betalbar skatt lovfestet i skatteloven, mens et mindretall foreslår at den utformes som en tilskuddsordning og lovfestes i en egen lov. Utvalget legger vekt på at tiltaket ikke skal komme i stedet for direkte finansiering gjennom Norges forskningsråd, men komplettere det eksisterende virkemiddelapparatet, jf. omtalen av utvalgets øvrige forslag.

Med utgangspunkt i FoU-statistikk for 1997 over FoU-aktiviteten i næringslivet, har Hervik-utvalget anslått et samlet offentlig finansieringsbehov som følge av den foreslåtte ordningen på om lag 0,9 mrd. kroner knyttet til den FoU-bedriftene i dag finansierer. Utvalget legger til grunn at de aktuelle bedriftene vil styrke FoU-innsatsen med et tilsvarende beløp. Utvalget antar videre at samlet offentlig finansiering av utvidet aktivitet vil kunne komme opp i om lag 0,8 mrd. kroner etter hvert som ordningen innarbeides, for eksempel over en femårsperiode. Samlet anslag for den offentlige finansieringen i den nye ordningen blir dermed om lag 1,7 mrd. kroner. Utvalget antar at denne offentlige satsingen vil utløse ny og utvidet FoU-innsats i næringslivet på 2,4 mrd. kroner. Til sammen antar utvalget at økningen i Norges FoU-innsats vil kunne bli 4,1 mrd. kroner. Utvalget understreker at beregningene er usikre.

Tiltak rettet mot UH-sektoren

Hervik-utvalget understreker også at universitets- og høyskolesektoren er av avgjørende betydning for norske innovasjonssystemer. Utvalget mener det er påtvunget med en umiddelbar og kraftig økning av antall rekrutteringsstillinger til forskning. Dette er nødvendig både for å dekke behovet for flere forskere i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, og for å dekke næringslivets behov for flere forskere. Dette behovet antas å øke pga. stimuleringsiltakene utvalget foreslår. Utvalget ser det også som viktig å styrke universitets- og høyskolesektoren generelt. Oppgradering av vitenskapelig utstyr og tiltak for økt kvalitet står sentralt. Ellers peker utvalget på at det må tilrettelegges for økt forskermobilitet mellom Norge og andre land.

Andre forslag til tiltak

I tillegg til hovedforslaget foreslår Hervik-utvalget også:

- Økning av den offentlige finansieringen av de næringsrettede strategiske og brukerstyrte FoU-programmene i Forskningsrådet gjennom en opptrappingsplan på til sammen i størrelsesorden 500 mill. kroner.

- Økning i rammene for SNDs landsdekkende ordninger som risikolån med et beløp i størrelsesorden 200 mill. kroner.
- Økt tilskudd til FORNY-programmet og utviklingstilskudd under SND.

Hervik-utvalgets innstilling er sendt på høring med frist 18. mai. Regjeringen vil komme tilbake med en vurdering av Hervik-utvalgets forslag i statsbudsjettet for 2001.

Oppsummering

- Stortinget har vedtatt at de norske forskningsbevilgningene skal trappes opp til minst OECD-gjennomsnittet i løpet av fem år. Anslag fra NIFU og SSB viser at det vil kunne bli behov for en opptrapping av forskningsinnsatsen de neste fem årene med ca. 9 mrd. kroner for å nå dette målet. Styrkingen av forskningsinnsatsen må imidlertid passes inn i de årlige budsjettene.
- I femårsperioden skal veksten i offentlige bevilgninger i all hovedsak komme på forskningsmeldingens prioriterte områder slik Stortinget har sluttet seg til (styrking av langsiktig, grunnleggende forskning samt de fire tematiske satsingene).
- Innenfor veksten i forskningsbevilgningene vil Regjeringen legge til rette for en vesentlig vekst i grunnforskningsmidlene til universiteter og høyskoler og en betydelig økning av antall rekrutteringsstillinger, i samsvar med Stortingets vedtak.
- Regjeringen går inn for å øke kapitalen i Fondet for forskning og nyskaping med 1 mrd. kroner fra 1. juli 2000.
- Regjeringen vil komme tilbake til en vurdering av Hervik-utvalgets forslag i statsbudsjettet for 2001, med bakgrunn bl.a. i høringsrunden.

3.3 Kulturdepartementet

Kap. 300 Kulturdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Det skal overføres oppgaver til Nærings- og handelsdepartementet fra andre departementer, jf. omtalen under dette departement. Som følge av dette foreslås det å redusere kap. 300 Kulturdepartementet, post 01 Driftsutgifter med kr 200 000 og at bevilgningen under kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet, post 01 Driftsutgifter økes tilsvarende.

Kap. 320 Allmenne kulturformål

Post 77 Bergen som europeisk kulturby

Bergen fikk i 1995 etter anbefaling fra den norske regjering status som europeisk kulturby i 2000. Stortinget ga samme år tilsagn om statlig tilskudd på 36,0 mill. kroner til delfinansiering av arrangementet.

Som følge av at åtte andre byer i andre europeiske land fikk samme status som Bergen, er forutsetningene for prosjektet endret, bl.a. ved at byene er pålagt samarbeidsprosjekter. Videre er prosjektstøtten fra EU redusert. Dette øker behovet for offentlige tilskudd til prosjektet. Det foreslås derfor at bevilgningen til Kulturby Bergen 2000 økes med 2,0 mill. kroner til 14 mill. kroner.

Kap. 320 Allmenne kulturformål

Post 80 Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner (ny)

I St.meld. nr. 44 (1997-98) ble det bl.a. foreslått å opprette en ny statlig tilskuddsordning til frivillige organisasjoners lokale lag og foreninger, med det formål å bedre rammebetingelsene for frivillige organisasjoners medlemsbaserte virke på lokalt nivå. Ordningen var tenkt finansiert dels ved bevilgninger over Kulturdepartementets budsjett og dels over spillemidler til idrettsformål. Det økonomiske grunnlaget var basert på en samordning av statlige spill.

I forbindelse med Stortingets behandling av Innst. S. nr. 101 (1998-99) Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om statens forhold til frivillige organisasjoner - Styrking av aktivitet i lokale, frivillige organisasjoner, jf. St.meld. nr. 27 (1996-97) og St.meld. nr. 44 (1997-98) gjorde Stortinget 11. mai 1999 følgende vedtak:

«Stortinget ber Regjeringen iverksette en tildelingsmodell for den nye tilskuddsordningen hvor midlene kanaliseres gjennom organisasjonenes sentralledd. Det forutsettes at det legges nødvendige føringer som sikrer at midlene når fram til grunnplanen i samsvar med målsettingene for ordningen.»

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det foreslått å iverksette den nye tilskuddsordningen for frivillig lokalt virke på idrettssiden (utenom statsbudsjettet) i 2000. Når det gjaldt ny tilskuddsordning til frivillig lokalt virke på kultursiden, ble det vist til at det var lagt til grunn at igangsetting av spillet «spill på spillerkorset» vil gi økonomisk grunnlag for en slik ny tilskuddsordning. Oppstarten av spillet er forsinket, og på denne bakgrunn ville Regjeringen Bondevik komme tilbake til oppfølging på kultursiden i forbindelse med budsjettproposisjonen for 2001.

I Budsjett-innst. I (1999-2000) uttalte finanskomiteen følgende:

«Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemene frå Framstegspartiet og Høgre, syner til St. prp. nr. 1 (1999-2000) der det vert gjort greie for utsetjing av tilskotsordning til frivillig verksemd på kultursida til 2001. Fleirtalet meiner det er uheldig at idrettsformål og kulturformål ikkje vert likt handsama i 2000. For å motverke dette, ber fleirtalet Regjeringa kome tilbake til Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett med forslag om auka løyving som kan rette opp dette for 2000.

Det er ein forutsetnad at den nye tilskotsordninga ikkje skal gå på kostnad av eksisterande kulturtilbod.»

For 2000 er det satt av 81,2 mill. kroner til ny tilskuddsordning for frivillig lokalt virke på idrettssiden. På grunn av den vanskelige budsjettsituasjonen har det i utgangspunktet vært vanskelig å finne økonomisk rom for å etablere en tilskuddsordning for frivillig virke på kulturområdet allerede nå, og på et tidligere tidspunkt enn forutsatt av Regjeringen Bondevik. Regjeringen har imidlertid lagt vekt på å få til den nye tilskuddsordningen og foreslår en bevilgning på 20 mill. kroner til etablering av ordningen i 2000.

I samsvar med gjeldende ansvarsdeling for de berørte organisasjonene, foreslås det at den del av midlene som skal tildeles Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, bevilges over Barne- og familiedepartementets budsjett.

Avholdsfolkets Landsråd, Norsk Amatørteaterråd, Norsk musikkråd, Friluftslivets Fellesorganisasjon, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon og Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner oversendte Kulturdepartementet 8. september 1999 et forslag om forvaltning og fordeling av den nye tilskuddsordningen, der midlene deles i tre deler - basert på tallet på medlemmer og lokale lag. Forslaget går i korte trekk ut på følgende:

- 62 pst. av tilskuddsmidlene settes av til et «barne- og ungdomsfond» og kanaliseres via Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner
- 30 pst. av tilskuddsmidlene settes av til et «musikkfond» og kanaliseres via Norsk musikkråd
- 8 pst. av tilskuddsmidlene settes av til et «amatørteaterfond» og kanaliseres via Norsk Amatørteaterråd.

Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner skal ifølge forslaget fordele midler både til lokallag gjennom deres sentralledd (80-85 pst. av midlene), og til lokallag uten sentralledd (15-20 pst. av midlene). Dette skal gjelde alle organisasjoner som ikke er relatert til teater eller musikk. Norsk musikkråd skal fordele midler til lokallag gjennom deres sentralledd (80-85 pst. av midlene) og til lokallag uten sentralledd (15-20 pst. av midlene). Målgruppen for dette er alle organiserte aktiviteter som er relatert til musikk, også de som ikke har noen tilknytning til Norsk musikkråd. Norsk Amatørteaterråd skal fordele midler til lokale lag med amatørteateraktivitet. Målgruppen er alle organiserte aktiviteter som er relatert til teater.

Til å administrere ordningen foreslår organisasjonene i sitt forslag at paraplyorganisasjonene skal kunne bruke maksimalt én pst. av de midlene som skal kanaliseres videre til sentrale organisasjoner for fordeling til de lokale lagene. Sentralleddet kan bruke maksimalt 5 pst. til sin fordeling av disse midlene. Når det gjelder fordeling av midler direkte fra paraplyorganisasjon til lokalt ledd (der det ikke finnes et sentralt/nasjonalt ledd), skal paraplyorganisasjonen kunne bruke inntil 10 pst. av midlene til administrasjon.

Organisasjonene understreker i forslaget at de tre paraplyorganisasjonene samlet skal ha ansvar for at alle organisasjoner med kulturaktivitet som del av sin medlemsbaserte virksomhet, får muligheten for å søke og bli tildelt tilskudd, uavhengig av om den lokale organisasjonen er medlem i en sentral organisasjon/paraplyorganisasjon.

Regjeringen vil legge prinsippene i forslaget fra organisasjonene til grunn for forvaltningen av tilskuddsordningen i 2000, og vurdere eventuelle justeringer i forvaltningen av ordningen i 2001.

Tilskuddsordningen foreslås ut fra dette innrettet slik at hver av de tre paraplyorganisasjonene blir tildelt midlene som rundsum-tilskudd. Det vil være paraplyorganisasjonenes ansvar å fordele midlene videre, behandle eventuelle klager samt å rapportere til departementet om bruken av midlene på lokalt nivå. Det vil fra statens side ikke bli fastsatt detaljerte kriterier for den videre fordelingen av midlene utover de generelle føringene som vil bli gitt i tilsagnsbrevene, i tråd med det opplegget som er omtalt ovenfor.

Kontroll og oppfølging av tilskuddsordningen fra statens side vil gjelde paraplyorganisasjonenes forvaltning av midlene.

På denne bakgrunn foreslås det en bevilgning på 20 mill. kroner til etablering av en ny tilskuddsordning for lokalt basert frivillig virke på kulturområdet i inneværende år, fordelt med 7,6 mill. kroner under kap. 320 Allmenne kulturformål, ny post 80 Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner og 12,4 mill. kroner under kap. 857 Barne- og ungdomstiltak, ny post 75 Frivillig barne- og ungdomsarbeid lokalt.

Kap. 328 Museums- og andre kulturvernformål

Post 72 Knutepunktinstitusjoner

Den tyske glassgravøren H. G. Köhlers hovedverk Eremitage-pokalen fra 1751 har siden graveringen vært i dansk eie. Pokalen er imidlertid blåst på Nøstetangen Glassverk i Buskerud, der Köhler i store deler av sitt liv arbeidet. Pokalen er således en viktig del av den dansk-norske industrihistorie.

Pokalen ble kjøpt av en norsk privatperson for 3 mill. norske kroner i 1999 for deponering i Kunstindustrimuseet i Oslo. Danske myndigheter har gjort samtykke til utførsel fra Danmark betinget av at pokalen skal eies av Kunstindustrimuseet i Oslo. Eieren er villig til å selge pokalen for 2 mill. kroner til Kunstindustrimuseet, og museet har skaffet til veie 1 mill. kroner ved private midler. Et statlig bidrag på 1 mill. kroner er nødvendig for å fullfinansiere kjøpet.

Det foreslås på denne bakgrunn en bevilgning på 1,0 mill. kroner til delvis dekning av utgiftene ved kjøp av Eremitage-pokalen.

Andre endringer i bevilgningene under Kulturdepartementet

Regjeringen legger opp til at forslag til økte bevilgninger på enkelte områder i hovedsak skal dekkes ved reduserte bevilgninger på andre områder, jf. kap. 1. Som følge av dette foreslås det at Kulturdepartementets budsjетtramme reduseres med 18 mill. kroner.

Beløpet foreslås fordelt slik:

Kap. 320 Allmenne kulturformål

Post 50 Norsk kulturfond

Under kap. 320, post 50 Norsk kulturfond er det i 2000 bevilget 220,9 mill. kroner. Posten foreslås redusert med 4,0 mill. kroner.

Det legges vekt på at reduksjonen ikke skal ramme faste tiltak og ordninger. Norsk kulturråd må vurdere den nærmere fordelingen av reduksjonen og deretter fremme forslag til ny hovedfordeling overfor Kulturdepartementet.

Kap. 320 Allmenne kulturformål

Post 60 Lokale og regionale kulturbygg

Under kap. 320, post 60 Lokale og regionale kulturbygg er det i 2000 bevilget 49,3 mill. kroner, hvorav 9 mill. kroner til flerbrukshaller til idrett. Posten foreslås redusert med 14 mill. kroner, hvorav 4,5 mill. kroner til flerbrukshaller.

Av den resterende bevilgningen på 35,3 mill. kroner vil Røros kultur- og konferansesenter og Rena kulturhus hver få 2,5 mill. kroner i førstegangsbevilgning og Nedre Eiker Kommune 4,5 mill. kroner til en flerbrukshall til idrett. Resten av bevilgningen vil gå til oppfølging av lokale og regionale kulturbygg hvor deltilskudd er utbetalt tidligere.

Fullmakt til bruk av merinntekter

Statlige virksomheter under kap. 301, 322, 323, 324, 326, 328, 329 og 334 mottar inntekter som føres under inntektspost 01. De aktuelle virksomhetene kan bare bruke eventuelle merinntekter etter at det er innhentet samtykke til dette fra Kulturdepartementet, evt. Finansdepartementet dersom beløpet er over en viss størrelse.

Inntektene kommer bl.a. fra salg av bøker og andre publikasjoner, salg og distribusjon av film, video og lydbilder, billettinntekter, refusjoner m.m. Felles for disse inntektene er at de skal dekke påløpte utgifter som virksomhetene selv ikke kan dekke innenfor budsjettrammen. Virksomhetene er avhengige av å få benytte merinntektene for at budsjettrammen ikke skal overskrides. Som følge av dette bør de aktuelle driftsbevilgningene under utgiftspost 01 automatisk kunne overskrides som følge av merinntekter under inntektspost 01. Dette vil gi en mer effektiv bruk av midlene. En automatisk adgang til å overskride driftsbevilgningene som følge av merinntekter innebærer også at driftsbevilgningene må reduseres dersom inntektene blir mindre enn budsjettet.

Utfra dette foreslås det at Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet kan overskride bevilgningen i 2000 til driftsutgifter under post 01 under kap. 301, 322, 323, 324, 326, 328, 329 og 334 mot tilsvarende merinntekter under post 01 under kap. 3301, 3322, 3323, 3324, 3326, 3328, 3329 og 3334, jf. forslag til vedtak.

Nedleggelse av Fond for stipend til audiovisuell utdanning i Frankrike

Som følge av overgangen til konsernkontoordningen i staten kan ikke dagens forvaltning av Fond for stipend til audiovisuell utdanning i Frankrike (Trollfondet) videreføres. Midlene, som bevilges under kap. 334 Film- og medieformål, post 78 Ymse faste tiltak, har hittil blitt overført direkte til fondet.

Det foreslås at fondet oppløses fra og med inneværende budsjettermin, og at midlene heretter bevilges som ordinært tilskudd under samme kapittel og post, jf. forslag til vedtak. Stipendordningen vil som tidligere bli forvaltet av Statens studiesenter for film, og ordningen vil fortsatt være i samsvar med den opprinnelige avtalen mellom Norge og Frankrike.

Inndekning av underskudd i tilskuddsinstitusjoner på musikk- og scenekunstmrådet

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) er det stilt krav til tilskuddsinstitusjoner innenfor musikk- og scenekunstmrådet (kap. 323 og 324) om at eventuelle underskudd må dekkes innenfor driftsbudsjettet i påfølgende budsjettår.

Dette kravet er i enkelte tilfeller lite hensiktsmessig. I særskilte tilfelle bør det derfor gis anledning til å dekke inn underskuddet over en lengre tidsperiode enn ett år. Departementet vil i den sammenheng vurdere om det skal stilles skjerpede krav til institusjonens økonomistyring og kontroll.

På denne bakgrunn foreslås det at kravet om inndekning av underskudd det påfølgende år opprettholdes som hovedregel, men at Kulturdepartementet i spesielle tilfeller kan gjøre unntak fra denne regelen.

Overføring av forvaltningsoppgaver fra Kulturdepartementet til Norsk kulturråd

I St.prp. nr 1 (1999-2000) ble det foreslått å overføre en del forvaltningsoppgaver fra Kulturdepartementet til Norsk kulturråd. I forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2000 ba familie-, kultur- og administrasjonskomitéen om en nærmere analyse av Norsk kulturråds framtidige rolle før det tas stilling til ovennevnte forslag. På denne bakgrunn gjorde Stortinget følgende vedtak i forbindelse med behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 2 (1999-2000):

«Forvaltningsoppgaver som i St.prp. nr. 1 (1999-2000) av Kulturdepartementet foreslås overført fra Kulturdepartementet til Norsk kulturråd, jf. kap. 320 post 50 og 74, overføres til Norsk kulturråd med virkning fra 1. juli 2000. Kulturdepartementet disponerer midlene fra kap. 320, 321, 322, 324 og 326 til disse tiltakene i perioden frem til overføringen finner sted.»

Stortinget har bedt om en bred gjennomgang av rolle- og oppgavefordelingen mellom Kulturdepartementet og Norsk kulturråd. En slik analyse bør være grundig og vurdere alle sider av styringsforholdet mellom departementet og rådet. Departementet anser arbeidet som såvidt viktig og omfattende at en finner det nødvendig å bruke noe mer tid. I Budsjettinnstilling S. nr. 2 (1999-2000) ber flertallet i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen departementet igangsette et grunnlagsarbeid med sikte på en overordnet og prinsipiell drøftelse av de kulturpolitiske utfordringer i form av en ny kulturmelding. Kulturdepartementet mener at en endring av arbeidsdelingen mellom Kulturrå-

det og departementet bør inngå i en samlet drøftelse av virkemiddelbruken på kulturområdet i forbindelse med Kulturdepartementets forberedelse av en ny kulturmelding.

På denne bakgrunn foreslås det at den tidligere foreslåtte overføringen av oppgaver fra Kulturdepartementet til Norsk kulturråd utsettes inntil videre og behandles bredt i kulturmeldingen, jf. forslag til vedtak.

Endringer på filmområdet

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det opplyst at Kulturdepartementet ville fremme forslag til endringer i tilskuddsforvaltningen på filmområdet i forbindelse med revidert statsbudsjett 2000. Forslag til endringer i tilskuddsforvaltningen på filmområdet vil først kunne legges fram i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Utsmykking av statlige bygg som overføres til Statens utleiebygg AS

Det vises til egen omtale fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet om håndteringen av kunstnerisk utsmykking i bygg som overføres Statens utleiebygg AS.

3.4 Justisdepartementet

Det foregår betydelige omorganiseringer i justissektoren. Justisdepartementets kontrollspenn og saksvolum reduseres. Virksomheten konsentreres om de kjerneområder som er spesielt viktige i justispolitisk sammenheng, og som Justisdepartementet tradisjonelt har hatt ansvaret for. Endringene er arbeids- og ressurskrevende, men forventes å gi avkastning i form av et enklere og mer effektivt departement, samt bedre styring av sektoren.

De viktigste endringene som skal være iverksatt fra 1.1.2001 er opprettelse av Politidirektorat, jf. Ot. prp. nr. 7 (1999-2000) og Innst. O. nr. 40 (1999-2000), regionalisering av kriminalomsorgen, jf. St.meld. nr. 27 (1997-98) og Innst. S. nr. 6 (1998-99), opprettelse av Lotteritilsyn og Lotterinemnd, jf. Ot. prp. nr. 84 (1998-99) og Innst. O. nr. 33 (1999-2000), samt opprettelse av Utlendingsnemnd, jf. Ot. prp. nr. 17 (1998-99) og Innst. O. nr. 42 (1998-99). Ansvaret for lotterier og spill overføres til Kulturdepartementet, ansvaret for utlendingsaker overføres til Kommunal- og regionaldepartementet, ansvaret for Brønnøysundregistrene overføres til Nærings- og handelsdepartementet, det administrative og faglige ansvaret for Statens Innkrevingssentral overføres til Finansdepartementet, det administrative ansvaret for Regjeringsadvokaten overføres til Statsministerens kontor, og det administrative ansvaret for Datatilsynet overføres til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Opprettelse av et Sivilrettsdirektorat er under utredning. I tillegg arbeider Justisdepartementet nå med stortingsmeldinger om domstolene, jf. NOU 1999: 19 og NOU 1999: 22, og om politiet, jf. NOU 1999: 10. Avhengig av hva som blir meldingenes konklusjoner, kan de føre til endringer av organisatorisk art både i justissektoren og i departementet.

Kap. 400 Justisdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Det er behov for å styrke bevilgningen til politiets sideutgifter på asyl- og utlendingsområdet under kap. 440 post 21 Spesielle driftsutgifter, jf. omtale under kap. 440 post 21. I denne forbindelse foreslår Justisdepartementet å overføre 1 mill. kroner fra kap. 400 post 01 til kap. 440, post 21.

I Ot. prp. nr. 31 (1999-2000) Om lov om endringer i utlendingsloven og enkelte andre endringer fremgår det at Justisdepartementets ansvar for utlendingsforvaltningen overføres til Kommunal- og regionaldepartementet fra 1. januar 2001. Som følge av dette er det bestemt at Klagenemnda for utlendingsaker, som opprinnelig var tenkt opprettet fra 1. november 2000, skal opprettes fra samme tidspunkt.

I forbindelse med St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det overført 2,6 mill. kroner fra kap. 400 Justisdepartementet, post 01 Driftsutgifter til det nyopprettede kap. 490 Klagenemnd for utlendingssaker, post 01 Driftsutgifter for å dekke lønnsutgifter for to måneder til de 46,5 årsverkene som var planlagt overført fra Justisdepartementet til Utlendingsnemnda fra 1. november 2000. I og med at Utlendingsnemnda ikke vil være i drift i 2000, foreslås det at 2,6 mill. kroner føres tilbake til kap. 400 Justisdepartementet, post 01 Driftsutgifter.

Det foreslås videre å overføre ytterligere 1 mill. kroner fra kap. 490, post 01 til kap. 400, post 01 til restansenedarbeiding på utlendingsfeltet. Totalt foreslås det å overføre 3,6 mill. kroner fra kap. 490, post 01.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen under kap. 400, post 01 med 2,6 mill. kroner.

Kap. 410 Herreds- og byrettene

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med utvidelsen og rehabiliteringen av justisbygget i Kristiansand ble kap. 410, post 01 styrket i 2000 for å dekke merutgiftene til leie- og driftsutgifter. Arbeidet med justisbygget er forsinket, og innflytting forventes nå å bli høsten 2002. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen under post 01 med kroner 345 000.

Det er videre behov for å styrke bevilgningen til politiets sideutgifter på asyl- og utlendingsområdet under kap. 440 post 21 Spesielle driftsutgifter, jf. omtale under kap. 440 post 21. I denne forbindelse foreslår Justisdepartementet å overføre 3 mill. kroner fra kap. 410 post 01 til kap. 440, post 21.

Totalt foreslår Justisdepartementet å redusere bevilgningen under kap. 410, post 01 med 3,345 mill. kroner.

Post 30 Nybygg - Tromsø tinghus, kan overføres

Statsbygg skal være byggherre for - og senere forvalte - Tromsø tinghus. Justisdepartementet foreslår derfor at startbevilgningen på 4 mill. kroner overføres fra kap. 410, post 30 Nybygg - Tromsø tinghus, *kan overføres* til kap. 2445

Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter. Regjeringen vil vurdere fremdriften i prosjektet i forbindelse med statsbudsjettet for 2001.

Post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

I forbindelse med utvidelsen og rehabiliteringen av justisbygget i Kristiansand ble kap. 410, post 45 styrket i 2000 for å dekke utgifter til engangsinvesteringer. Som følge av at arbeidet er forsinket foreslås det å redusere bevilgningen med 2,6 mill. kroner.

Kap. 430 Kriminalomsorg

Post 01 Driftsutgifter

Det er behov for å styrke bevilgningen til politiets sideutgifter på asyl- og utlendingsområdet under kap. 440 post 21 Spesielle driftsutgifter, jf. omtale under kap. 440 post 21. I denne forbindelse foreslår Justisdepartementet å overføre 3 mill. kroner fra kap. 430 post 01 til kap. 440, post 21.

Merinntektsfullmakt

Det foreslås at Justisdepartementet kan overskride bevilgningen under kap. 430, post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3430, post 03, jf. omtale under kap. 3430, post 03.

Forsøksordning med promilleprogram

Stortinget vedtok ved lov av 23. juni 1995 at domstolene i en prøveperiode kunne idømme promilleprogram som alternativ til ubetinget fengselsstraff for enkelte grupper promillekjørere. Forsøksordningen ble etablert i fem av landets fylker ved kgl. res. av 28. juni 1996 med en prøveperiode på to år. Prøveperioden ble forlenget med ytterligere to år ved kgl. res. av 17. april 1998 og utløper 28. juni 2000. Kriminalomsorgens utdanningssenter har evaluert promilleprogrammene, som viser gode resultater. Tilbakemeldingen fra deltakerne i intervjuundersøkelsen er generelt positiv, og de opplever at gjennomføringen er mer krevende enn ordinær soning. Når det gjelder tilbakefall viser undersøkelsen at det av 79 deltakere som har fullført programmet for mer enn ett år siden, er registrert nye promillesaker hos tre personer. Dette resultatet vurderer Justisdepartementet som positivt tatt i betraktning at deltakerne har et erkjent alkoholproblem. I tillegg er deltakerne tatt med høypromille (over 1,5) og/eller tidligere dømt for promillekjøring.

Justisdepartementet foreslår å forlenge prøveordningen med promilleprogram i ytterligere ett og et halvt år til ut 2001. Departementet vil samtidig utvide ordningen med 2 nye fylker i løpet av inneværende år. Prøveordningen vil med dette være innført i 7 fylker og ved 1/3 av alle friomsorgsenhetene. En ytterligere opptrapping av ordningen vil bli vurdert i forbindelse med de årlige budsjettbehandlinger med sikte på at promilleprogrammet på sikt kan gjøres landsdekkende og permanent.

Kap. 3430 Kriminalomsorg

Post 03 Andre inntekter

Bevilgningen under posten er dels basert på planlagt salg av tjenesteboliger og tomter i Østre, Nordre og Vestre fengselsdistrikt i samarbeid med Statsbygg. Det synes nå mulig at prisen på flere av objektene kan overgå tidligere anslag. I tillegg vil det trolig være mulig å avhende noen flere tomter og boliger enn forventet. Det er derfor usikkerhet knyttet til salgsinntektene inneværende år.

På denne bakgrunn foreslås det at Justisdepartementet får fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 430, post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3430, post 03, jf. forslag til vedtak.

Kap. 440 Politi- og lensmannsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Justisdepartementet har tidligere (i 1995 og 1997) rammeoverført midler fra kap. 440, post 01 til kap. 711 Statens rettskikologiske institutt (SRI), post 01 til dekning av utgifter i forbindelse med analyser som SRI har utført for politidistriktene. Fra og med 1.1.2000 fakturerer imidlertid SRI politidistriktene direkte. Beløpene som tidligere er rammeoverført fra kap. 440, post 01 til kap. 711, post 01 skal derfor nå føres tilbake til politibudsjettet. Omregnet etter utviklingen i konsumprisindeksen utgjør den samlede tilbakeføringen 8,185 mill. kroner.

Justert for utestående beløp på 2,4 mill. kroner for analyser foretatt i 1999, foreslås det å øke bevilgningen under kap. 440, post 01 med 5,785 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon under kap. 711, post 01, jf. omtale under kap. 711, post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten dekker politiets sideutgifter på asyl- og utlendingsområdet.

Ved behandlingen av Innst. S. nr. 80 (1999-2000) vedtok Stortinget en tilleggsbevilgning på kap. 440, post 01 på 17 mill. kroner. Midlene skulle dekke politiets merutgifter i forbindelse med en særskilt nedarbeidingsaksjon av asylrestansesaker. I St.prp. nr. 10 (1999-2000) ble det anslått at asylrestanseaksjonen trolig også ville føre til en økning i politiets sideutgifter under kap. 440, post 21 på om lag 10 mill. kroner. Disse utgiftene ville i hovedsak først påløpe i 2000, og det ble derfor varslet om at bevilgningsbehovet under post 21 ville bli vurdert i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2000.

Asylrestanseaksjonen er gjennomført etter planen, og med godt resultat. Som følge av aksjonen har politiets sideutgifter økt med 10 mill. kroner.

Overføring av asylavhør fra politiet til Utlendingsdirektoratet vil bli gjennomført fra 1.7.2000. Det er videre knyttet betydelig usikkerhet til ankomsttalene for asylsøkere i 2000. Det er på denne bakgrunn vanskelig å gi et godt anslag på hvor store politiets sideutgifter på asyl- og utlendingsområdet fak-

tisk vil bli i 2000. Bevilgningen på kap. 440, post 21 foreslås med dette utgangspunkt økt med ytterligere 10 mill. kroner. Regjeringen vil måtte følge utviklingen nøye, og vil vurdere bevilgningsbehovet også senere i år.

På denne bakgrunn foreslås det en samlet bevilgningsøkning under kap. 440, post 21 på 20 mill. kroner, hvorav 10 mill. kroner dekkes inn ved reduksjoner på henholdsvis 1 mill. kroner under kap. 400 Justisdepartementet, 3 mill. kroner under kap. 410 Herreds- og byrettene, 3 mill. kroner under kap. 430 Kriminalomsorg og 3 mill. kroner under kap. 443 Innsynsloven, jf. også omtalene under disse kapitlene.

Nye stillinger til politi- og lensmannsetaten

Justiskomiteen la i Budsjett-innst. S. nr. 4 (1999-2000) til grunn at alle nyutdannede politihøgskolestudenter i 2000 kan sikres arbeid i etaten.

Regjeringen finner ikke å kunne foreslå å opprette nye stillinger i inneværende år.

Schengenimplementering

De nordiske land arbeider hver for seg med de nasjonale forberedelsestiltak. Det er imidlertid iverksatt et nært og strukturert nordisk samarbeid for å sikre at alle landene er ferdige til samme tid. Den felles nordiske målsetningen er at alle tiltak er slutført i oktober 2000, slik at Norden som ett område på det tidspunkt er klar til å delta fullt ut i samarbeidet. Alle de nordiske land melder at forberedelsesplanen vil bli fulgt uten forsinkelser.

Før noe land gis tillatelse fra Rådet til å anvende Schengenregelverket, og derigjennom slutte seg aktivt til samarbeidet, må landets forberedende tiltak evalueres. Til det formål anvendes ekspertgrupper ledet av organet Schengen Evaluation Working Party, som er et fellesorgan mellom EU, Island og Norge. I henhold til organets vedtatte milepælsplan skal evalueringen av de nordiske lands forberedende tiltak finne sted i ulike sekvenser i løpet av inneværende år. Evalueringen planlegges avsluttet med en beslutning i EUs Råd sent i november 2000, som forhåpentligvis godkjenner de fem nordiske lands forberedende tiltak og derved deres fulle operative deltakelse i Schengensamarbeidet.

Deltakelsen i Schengensamarbeidet er først fullt ut gjennomført når personkontrollen oppheves for reisende over de indre grenser fra Norden til de øvrige Schengenland. Rådet treffer avgjørelsen om å oppheve grensekontrollen. Av hensyn til de internasjonale flyselskaperes omlegging av reiseruter ved skifte fra vintertid til sommertid, følger EU den praksis å iverksette opphevet grensekontroll samtidig med denne type tidsendring. Det er som følge av dette grunn til å forvente at beslutningen om å fullføre de nordiske lands operative deltakelse i Schengensamarbeidet først vil bli iverksatt fra 26.3.2001, som er tidspunktet for første skifte fra vintertid til sommertid etter at beslutningen er tatt.

Effektivisering i politi- og lensmannsetaten

Justisdepartementet legger stor vekt på at de samlede ressursene i politi- og lensmannsetaten anvendes på en mest mulig effektiv måte for å sikre en god måloppnåelse.

Som et viktig ledd i dette arbeidet er det besluttet å opprette et eget Politidirektorat som skal være i drift fra 1.1.2001, jf. Ot. prp. nr. 7 (1999-2000) og Innst. O. nr. 40 (1999-2000). Det legges til grunn at det nye direktoratet skal ha en flatere og mer dynamisk struktur enn den linjeorganisasjon som et departement nødvendigvis vil måtte representere. Direktøren for Politidirektoratet vil bli gitt en sentral plass i den videre ansettelses- og etableringsprosess.

Justisdepartementet har hatt et forslag fra en arbeidsgruppe om å opprette et Råd for samordnet bekjempelse av grenseoverskridende organisert kriminalitet (ROK) ute på høring hos statsadvokatembetene, politimestrene og organisasjonene innen politietaten. Høringsinstansene stiller seg i hovedsak positive til å etablere ROK som et ledd i arbeidet for å bekjempe den organiserte kriminaliteten. Departementet finner det naturlig å se en eventuell opprettelse av ROK i sammenheng med etableringen av Politidirektoratet.

I Danielsenutvalget (NOU 1998: 4) ble det anbefalt at det iverksettes endringer i overvåkingstjenestens organisasjon og oppgaver. Overvåkingstjenestens regionale og lokale organisering vil bli omtalt i kommende stortingsmelding om politiet, mens bestemmelser om lovfesting vil bli lagt fram i ny ot.prp. i løpet av høsten.

Justisdepartementet har vurdert enkelte andre forhold av organisasjons- og oppgavemessig karakter, og det ble tidligere i år besluttet at ansvar for livvaktjenesten og organisering av denne, skal flyttes fra overvåkingstjenesten og bli samlet i Oslo politidistrikt fra 1.10.2000.

Justisdepartementet prioriterer høyt arbeidet med å redusere saksbehandlingstiden i straffesakskjeden, og det ble i juni 1999 nedsatt to arbeidsgrupper til dette formål, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000), side 14. Enkelte av gruppenes forslag om regelendringer er allerede under bearbeidelse i departementet. Det er forventet at arbeidsgruppene vil komme med forslag som kan grupperes i følgende kategorier:

- Interne instruksjer og arbeidsrutiner
- Regelendringer
- Kompetansehevende tiltak
- Spørsmål vedrørende systemstøtte
- Ressursspørsmål

Arbeidsgruppenes rapporter skal fremlegges på et straffesaksymposium i juni 2000. Justisdepartementets oppfølgingsplan vil også bli fremlagt på dette symposiet.

Handlingsplan om vold mot kvinner

Regjeringen Bondevik ferdigstilte høsten 1999 en handlingsplan med tiltak mot vold mot kvinner for å styrke bekjempelsen av vold i hjemmene. Handlingsplanen inneholder 20 tiltak for bekjempelse av vold mot kvinner og oppfølging av voldsofre. Flere av tiltakene er allerede igangsatt og videreføres

innenfor de respektive departementers budsjetttrammer. Departementet arbeider nå med oppfølging og videreutvikling av handlingsplanen.

Rådgivningskontor for kriminalitetsofre

Prøveprosjektet med rådgivningskontorer for kriminalitetsofre er nå under evaluering av Politihøgskolen. Evalueringen skal være ferdig innen 1.5.2000.

Prøveprosjektet har vært et samarbeidsprosjekt mellom Justisdepartementet og Sosial- og helsedepartementet. Fem rådgivningskontorer, opprettet i samarbeid med lokalt politi, har inngått i prosjektet. Erfaringene hittil har vært gode, og prosjektet er utvidet med fire nye kontorer, jf. Handlingsplan om vold mot kvinner.

På bakgrunn av evalueringen av prosjektet vil det bli tatt nærmere stilling til videreføring av kontorene, herunder om kontorene bør ha en uavhengig stilling i forhold til politiet.

Fordelingen mellom sentrale avsetninger, faste utgifter og frie driftsmidler

I Budsjett-innst. S. nr. 4 (1999-2000) ba justiskomiteen om en nærmere redegjørelse i Revidert nasjonalbudsjett for 2000 om fordelingen mellom sentrale avsetninger, faste utgifter og frie driftsmidler på politi- og lensmannsetatens budsjett.

- De sentrale avsetningene

De sentrale avsetningene på politibudsjettet utgjør i 2000 totalt om lag 930 mill. kroner, som kan fordeles på 3 ulike kategorier.

- a) Sentrale avsetninger som forvaltes av departementet: Denne kategorien utgjør om lag 10 pst. av de sentrale avsetningene i 2000.
- b) Øremerkinger og andre midler som fordeles til etaten i løpet av året: Denne kategorien utgjør om lag 39 pst. av de sentrale avsetningene i 2000. En stor del av utgiftene blir fordelt til etaten ved årets start, og resten tildeles i løpet av året.
- c) Tekniske fellesutgifter for etaten: Denne kategorien utgjør om lag 51 pst. av de sentrale avsetningene i 2000, hvorav store deler går til å dekke arbeidsgiveravgift for etaten.

- Politidistriktenes faste utgifter og frie driftsmidler

Samlet utgjør de faste driftsutgiftene for politidistriktene i 2000 om lag 2,8 mrd. kroner. De variable driftsmidlene for politidistriktene utgjør i 2000 om lag 400 mill. kroner, inkludert øremerkede midler og skjønnsmidler.

Ny budsjettfordelingsmodell for politi- og lensmannsetaten

Oslo politidistrikt har fra og med 2000 eget budsjettkapittel. Departementet benytter en såkalt rammefordelingsmodell ved beregning av budsjettet. Oslo politidistrikts budsjett inngår derfor ikke i departementets oversikter over faste og variable midler i etaten, og er således også holdt utenfor i sammenligningene som er foretatt i beskrivelsen ovenfor. En ny rammefordelingsmodell vurderes også innført for de øvrige politidistriktene. Hensikten er i hovedsak

å utvikle en budsjettfordelingsmodell som stimulerer distriktene til bedre ressursutnyttelse. En slik modernisering av budsjettforvaltningen i etaten vil også innebære at skillet mellom faste og variable midler oppheves, og at det blir mer fokus på totalbudsjettet for det enkelte distrikt.

Kap. 443 Innsynsloven

Post 01 Driftsutgifter/Post 70 Erstatninger

På grunn av noe senere oppstart enn opprinnelig antatt av arbeidet med å vurdere innkomne søknader om erstatning, vil utgiftene på dette kapitlet i 2000 bli lavere enn tidligere antatt, både når det gjelder driftsutgifter og erstatningsutbetalinger. Midlene foreslås omdisponert til kap. 440, post 21 til dekning av politiets økte utgifter på asyl- og utlendingsområdet.

Justisdepartementet foreslår derfor å overføre totalt 3 mill. kroner fra kap. 443 fordelt med henholdsvis 0,7 mill. på post 01 og 2,3 mill. kroner på post 70, til kap. 440, post 21.

Kap. 449/3449 Statens innkrevingsentral (SI)

Driftsutgiftene til Statens innkrevingsentral (SI) i forbindelse med innkrevingsarbeidet vil øke i 2000, og det forventes merutgifter på 4,5 mill. kroner.

Ut fra regnskapstall hittil i år forventes det en samlet merinntekt i 2000 på 20 mill. kroner under kap. 3449, fordelt med 12,5 mill. kroner under post 84 Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m. og 7,5 mill. kroner under post 85 Misligholdte lån i Statens lånekasse.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen under kap. 449, post 01 med 4,5 mill. kroner. Videre foreslås det å øke bevilgningen under kap. 3449, post 84 med 12,5 mill. kroner og under kap. 3449, post 85 med 7,5 mill. kroner.

Kap. 455 Redningstjenesten

Post 22 (ny) Søk etter omkomne på havet, kan overføres

Justisdepartementet foreslår å opprette en ny post 22 Søk etter omkomne på havet som gis stikkordet «kan overføres». Posten skal dekke utgifter i forbindelse med søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag. Posten skal også dekke utgifter i forbindelse med nødvendig arbeid for å utarbeide forskrifter/retningslinjer i denne sammenheng. Videre skal posten kunne dekke utgifter til forskning for å bedre søkemetodene. Bedre metoder for søk vil øke muligheten for å finne de savnede raskest mulig, samtidig som det kan lette byrden for de etterlatte og redusere utgiftene ved søk.

Det foreslås en bevilgning på 8 mill. kroner under kap. 455, ny post 22 mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen under kap. 455, post 73, jf. omtale under kap. 455, post 73.

Post 73 Fond for søk etter omkomne på havet

Ved behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 4 (1999-2000), jf. Budsjett-innst. S. I (1999-2000), bevilget Stortinget 8 mill. kroner til søk etter omkomne på havet under kap. 455 Redningstjenesten ny post 73 Fond for søk etter omkomne på havet.

I NOU 1999: 16 Søk etter omkomne anbefaler utvalget at søk etter omkomne finansieres som en budsjettstyrt ordning over egen post på statsbudsjettet, og at bevilgningen bør kunne overføres til neste budsjettermin.

Regjeringen er enig i utvalgets anbefalinger. Bevilgningen til søk etter omkomne bør etter Regjeringens syn ikke forvaltes som et tilskudd til et fond. Det foreslås derfor å opprette en ny post 22 Søk etter omkomne på havet, som gis stikkordet «kan overføres». Dette vil gi økt fleksibilitet for bruk av bevilgningen. Samtidig foreslås det at bevilgningen under kap. 455, post 73 på 8 mill. kroner overføres til kap. 455, ny post 22.

Kap. 461 Særskilte ulykkeskommisjoner

Post 01 Driftsutgifter, kan overføres

I St.prp. nr. 32 (1999-2000) *Om tilleggsbevilgning på statsbudsjettet for 1999* ble det bevilget 15 mill. kroner under et nytt kapittel 461 Sleipner-kommisjonen, post 01 Driftsutgifter, *kan overføres* for å dekke utgiftene til den uavhengige granskningskommisjonen etter hurtigbåten MS Sleipners forlis og til heving av vraket.

Etter togulykken på Rørosbanen ble det i kgl. res. av 7.1.2000 oppnevnt en annen uavhengig granskningskommisjon. Utgiftene til ulykkeskommisjonen er anslått til 11 mill. kroner, og omfatter bl.a. arbeidet med tekniske undersøkelser og innhenting av sakkyndige uttalelser, vitneavhør, reise og godtgjørelser til kommisjonsmedlemmer mv. Det er knyttet stor usikkerhet til kostnadsanslaget.

I forbindelse med togulykken på Lillestrøm stasjon 5.4.2000 ble det besluttet at mandatet til undersøkelseskommisjonen etter togulykken på Rørosbanen skal utvides til også å gjelde ulykken på Lillestrøm. Det er vanskelig å anslå hvilke kostnadmessige konsekvenser mandatutvidelsen vil få, men det er foreløpig anslått å gi et økt bevilgningsbehov på 4 mill. kroner.

Det samlede bevilgningsbehovet til den uavhengige undersøkelseskommisjonen etter togulykkene på Rørosbanen og Lillestrøm stasjon anslås på bakgrunn av ovennevnte å utgjøre om lag 15 mill. kroner. Justisdepartementet foreslår derfor at bevilgningen under kap. 461, post 01 økes med 15 mill. kroner. Samtidig foreslås det at benevnelsen på kap. 461 Sleipner-kommisjonen endres til «Særskilte ulykkeskommisjoner».

Kap. 464/346 Statens lotteritilsyn

I Ot. prp. nr. 84 (1998-99) *Om lov om lotterier mv. og Statens Lotteritilsyn (lotteriloven)* som ble fremmet for Stortinget i juni 1999 ble det bl.a. foreslått å opprette et eget Lotteritilsyn og en uavhengig Lotterinemnd. I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det fremmet forslag om en bevilgning på 27,5 mill. kroner til etablering og drift av Statens Lotteritilsyn under kap. 464 og tilsvarende inn-

tekter under kap. 3464. Forslaget baserte seg på at Statens Lotteritilsyn skulle opprettes våren 2000, og forutsatte Stortingets tilslutning til Ot.prp. nr. 84 (1998-99).

Ved stortingsbehandlingen av lovforslaget i desember 1999 ble Ot.prp. nr. 84 (1998-99) sendt tilbake til departementet. Stortinget sluttet seg samtidig til at det skulle opprettes et lotteritilsyn og en lotterinemnd. Justisdepartementet tar sikte på å legge frem et bearbeidet lovforslag for Stortinget inneværende vårsesjon.

Det er lagt til grunn at Statens Lotteritilsyn skal være selvfinansierende ved hjelp av inntekter fra refusjoner og gebyrer på de tjenester som leveres. Det er nødvendig med lovendringer for å sikre gebyrfinansiering av tilsynsordningen. Regjeringen vil tilstrebe samsvar mellom utgifter og inntekter i 2000, men det er knyttet noe usikkerhet til om dette lar seg gjøre. Det kan eventuelt bli aktuelt å måtte se forholdet mellom inntekter og utgifter over en 2-års periode i etableringsfasen. Det er foreløpig ventet et mindreforbruk på 7,5 mill. kroner både på utgifts- og inntektssiden inneværende år.

Post 01 Driftsutgifter

På bakgrunn av forholdene som er omtalt ovenfor foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 464, post 01 med 10 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

På bakgrunn av forholdene som er omtalt ovenfor foreslås det å øke bevilgningen under kap. 464, post 45 med 2,5 mill. kroner.

Post 01 Gebyr

På bakgrunn av forholdene som er omtalt ovenfor foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 3464, post 01 med 7,5 mill. kroner.

Kap. 465 Regjeringsadvokaten

Post 01 Driftsutgifter

Regjeringsadvokaten har det siste året hatt en økning i saksmengden, samtidig som sakene er blitt mer komplekse. For at regjeringsadvokaten skal kunne opprettholde dagens tjenestetilbud er det behov for å opprette to nye advokatstillinger og to nye kontorstillinger. Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen under kap. 465, post 01 økes med 1 mill. kroner.

Kap. 480 Svalbardbudsjettet

Post 50 Tilskudd

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) Svalbardbudsjettet ble det slått fast at utgiftene til de samfunnspålagte teletjenestene på Svalbard fra og med 2000 skal dekkes over Svalbardbudsjettet. Disse utgiftene ble fram til 1999 dekket over Samferdsels-

departementets kap. 1380, post 71. For 1999 og 2000 ble dekningen av disse utgiftene stilt i bero i påvente av St.meld. nr. 9 (1999-2000) Svalbard og den generelle drøftingen av bl.a. post- og teletjenester på Svalbard. De årlige utgiftene utgjør 3,5 mill. kroner.

For å dekke utgiftene til de samfunnspålagte teletjenestene på Svalbard for 1999 og 2000 foreslås det derfor å øke bevilgningen under kap. 480, post 50 med 5,8 mill. kroner mot en innsparing på 2,3 mill. kroner under kap. 490 Klagenemnd for utlendingssaker, post 01 Driftsutgifter, jf. også omtale under kap. 490. Videre dekkes 3,5 mill. kroner inn ved en tilsvarende innsparing på Samferdselsdepartementets budsjett. De resterende 1,2 mill. kroner dekkes ved interne omdisponeringer på Svalbardbudsjettet, jf. omtale under kap. 6, kap. 7 og kap. 17 på Svalbardbudsjettet.

Kap. 490 Klagenemnd for utlendingssaker

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (1999-2000), jf. Budsjett-innst. S. nr. 4 (1999-2000), ble det i 2000 bevilget 29,9 mill. kroner til etablering og drift av en klagenemnd for utlendingssaker. Nye beregninger viser at etableringskostnadene totalt for utlendingsnemnda vil beløpe seg til 24 mill. kroner.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 490, post 01 med til sammen 5,9 mill. kroner. Av dette beløpet foreslås 3,6 mill. kroner overført til kap 400 Justisdepartementet, post 01 Driftsutgifter, jf. omtale under kap. 400, post 01. De øvrige 2,3 mill. kroner foreslås benyttet til delvis inndekning av utgiftene knyttet til Telenors samfunnspålagte teletjenester på Svalbard, jf. omtalen under kap. 480 Svalbardbudsjettet, post 50.

Svalbardbudsjettet

Kap. 5 Sysselmannen/Kap. 6 Sysselmannens transporttjeneste

Som delvis inndekking av investeringsutgifter i forbindelse med innkjøp av ny beltevogn foreslås det å øke bevilgningen under kap. 5, post 01 med 0,5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon under kap. 6, post 01.

For å dekke inn økte utgifter til telekommunikasjon foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 6, post 01 med ytterligere kroner 235 000 mot en tilsvarende økning i bevilgningen under kap. 7 Tilfeldige utgifter, post 01, jf. omtale under kap. 7, post 01.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen under kap. 5, post 01 med 0,5 mill. kroner og å redusere bevilgningen under kap. 6, post 01 med 0,735 mill. kroner.

Kap. 7 Tilfeldige utgifter

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) Svalbardbudsjettet ble det slått fast at utgiftene til de samfunnspålagte teletjenestene på Svalbard fra og med 2000 skal dekkes over Svalbardbudsjettet. Disse utgiftene ble fram til 1999 dekket over Samferdsels-

departementets kap. 1380, post 71. For 1999 og 2000 ble dekningen av disse utgiftene stilt i bero i påvente av St.meld. nr. 9 (1999-2000) Svalbard og den generelle drøftingen av bl.a. post- og teletjenester på Svalbard. De årlige utgiftene utgjør 3,5 mill. kroner. For å dekke disse utgiftene for 1999 og 2000 er tilskuddet til Svalbardbudsjettet foreslått økt med 5,8 mill. kroner, jf. omtale under kap. 480. Det resterende beløpet på 1,2 mill. kroner foreslås dekket inn ved å redusere bevilgningen under kap. 6 Sysselmannens transporttjeneste, post 01 med kroner 235 000, under kap. 17 Refusjon til Norsk Polarinstitutt, post 50 med kroner 300 000, og ved en omprioritering innenfor den vedtatte bevilgningen på kap. 7 Tilfeldige utgifter, post 01 på kroner 665 000.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen på Svalbardbudsjettet under kap. 7 Tilfeldige utgifter, post 01 Driftsutgifter med til sammen 6,335 mill. kroner.

Kap. 17 Refusjon til Norsk Polarinstitutt

Som delvis inndekning for utgiftene til Telenors samfunnspålagte teletjenester på Svalbard foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 17, post 50 med kroner 300 000 mot en tilsvarende økning i bevilgningen under kap. 7 Tilfeldige utgifter, post 01, jf. omtale under kap. 7, post 01.

Kap. 20 Statens bygninger i Longyearbyen

For å dekke inn økte utgifter i forbindelse med avgiftsøkninger knyttet til elektrisitet, fjernvarme, renovasjon og vann/avløp, samt økte driftsutgifter generelt, foreslår Justisdepartementet å øke bevilgningen under kap. 20, post 01 med 0,5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon under kap. 20, post 45.

Kap. 6/kap. 3006 Sysselmannens transporttjeneste

I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 10 (1999-2000) Om endringer på statsbudsjettet og Svalbardbudsjettet for 1999 under diverse kapittel administrerte av Justis- og politidepartementet, jf. Innst. S. nr. 80 (1999-2000), ble det i 1999 opprettet en post 01 Leieinntekter og en post 02 Refusjoner under kap. 3006. Post 02 ble bevilget med kroner 0. Samtidig ble det gitt fullmakt til å overskride kap. 6, post 01 med henvisning til eventuelle merinntekter under kap. 3006, post 02. Ovennevnte endringer ønskes videreført i 2000.

På denne bakgrunn foreslår Justisdepartementet å endre benevnelse under kap. 3006, post 01 fra Inntekter fartøy til Leieinntekter og post 02 Inntekter helikopter til Refusjoner. Samtidig foreslås det å øke bevilgningen under kap. 3006, post 01 med 1,2 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon i bevilgningen under kap. 3006, post 02. I tillegg foreslås det at vedtatt bevilgning under kap. 6, post 01 kan overskrides tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3006, post 02.

3.5 Kommunal- og regionaldepartementet

Kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)

Post 01 Driftsutgifter

For å sikre en bedre samordning av kontroll- og integreringspolitikken er det besluttet å overføre Justisdepartementets ansvar for utlendingsloven og statsborgerskapsloven til Kommunal- og regionaldepartementet. Etter Regjeringens vurdering vil dette bidra til en mer helhetlig og effektiv styring av utlendingsforvaltningen. Arbeidet med omorganiseringen av utlendingsfeltet ble startet under den forrige regjeringen, og er videreført etter regjeringsskiftet. Arbeidet med omorganiseringen er arbeidskrevende. For at dette arbeidet ikke skal gå på bekostning av andre høyt prioriterte oppgaver, er det nødvendig å styrke departementets driftsbudsjett inneværende år.

På grunn av den betydelige økningen i tilstrømningen av asylsøkere til Norge de siste årene har det vært store problemer med å finne tilstrekkelig antall plasser i kommunene for å bosette personer som har fått innvilget oppholdstillatelse, jf. kap. 521, post 60 Integreringstilskudd. Det er derfor behov i Kommunal- og regionaldepartementet for å øke innsatsen for å sikre raskere bosetting.

På bakgrunn av dette foreslås det en styrking av kap. 500, post 1 Driftsutgifter med til sammen 3,9 mill. kroner.

Kap. 520 Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)

Post 01 Driftsutgifter

I saldert budsjett for 2000 er det bevilget 216,26 mill. kroner til drift av Utlendingsdirektoratet.

I forhold til saldert budsjett for 2000 legges det nå til grunn en økning i antall asylsøknader i inneværende år. Økningen skyldes bl.a. en oppjustering av prognosen for antall asylsøkere fra 8 000 til 8 500, jf. kap. 520, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, samt en større andel hovedpersoner enn tidligere. Videre er det grunn til å forvente en rekke nye saker som følge av at en del av flyktningene fra Kosovo med kollektiv oppholdstillatelse vil velge å søke om asyl. I tillegg har Utlendingsdirektoratet mottatt en rekke saker som følge av at politiet i siste halvdel av 1999 igangsatte et prosjekt for å nedarbeide store avhørsrestanser, jf. St.prp. nr. 10 (1999-2000) for Justisdepartementet. Videre har den betydelige økningen i tilstrømningen av asylsøkere til Norge de siste årene medført store problemer med å finne tilstrekkelig antall plasser i kommunene for å bosette personer som har fått innvilget oppholdstillatelse, jf. omtale under kap. 521, post 60 Integreringstilskudd.

I Budsjett-innst. S. nr. 5 (1999-2000) viste komiteens flertall til at flere kommuner bør få delta i forsøksprosjekter for å prøve ut alternativer til dagens kvalifisering av nyankomne flyktninger og innvandrere. Regjeringen foreslår der-

for å igangsette ytterligere 10 forsøksprosjekter, jf. kap. 521, post 71 Kunnskapsutvikling. Dette medfører merutgifter for Utlendingsdirektoratet på om lag 1 mill. kroner for inneværende år.

Det er anslått et merbehovet knyttet til bl. a. økt saksbehandlingskapasitet, kjøp av tolke- og oversettertjenester, styrking av logistikkfunksjonen, administrativ styrking, leie av lokaler, bosettingsettingsfremmende tiltak og igangsetting av nye forsøksprosjekter på totalt 36,3 mill. kroner i 2000. Regjeringen fremmer derfor forslag om en tilleggsbevilgning på kap. 520, post 1 Drift på totalt 36,3 mill. kroner i 2000.

Kap. 520 Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)

Post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak

Bevilgningen på posten skal dekke utgifter knyttet til drift av statlige mottak for asylsøkere og flyktninger, pengeytelser til asylsøkere og flyktninger mens de oppholder seg i mottak, flyttinger mellom mottak og i forbindelse med bosetting i kommuner samt direktebosetting av asylsøkere av helsemessige og/eller sosiale grunner.

Bevilgningsbehovet på posten vil avhenge av gjennomsnittlig belegg og gjennomsnittlig kapasitet i mottakene. I tillegg til antall asylankomster ligger faktorer som kapasitetsutnyttelse, saksbehandlingstid, innvilgelsesprosent, bosettingstakt og tid før effektuering av avslag på asylsøknader til grunn for beregning av gjennomsnittlig belegg.

Basert på en antagelse om at det ville være et gjennomsnittlig belegg i mottakene på 7 500 personer og at det ville være behov for totalt 9 300 plasser, hvorav 500 beredskapsplasser og 400 transittplasser, ble det opprinnelig bevilget 761 mill. kroner på kap. 521, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak i 2000.

Bevilgningen var bl.a. basert på en prognose om at det ville ankomme 9 000 asylsøkere i 1999 og 8 000 asylsøkere i 2000. Videre ble det forutsatt at det i 1999 og 2000 ville bli bosatt henholdsvis 8 500 og 8 100 flyktninger i kommunene, hvorav henholdsvis 5 700 og 5 300 personer ville bli bosatt fra mottak.

I løpet av fjoråret ankom imidlertid hele 10 160 asylsøkere, i tillegg til de om lag 6 100 flyktningene som ble evakuert fra Kosovo. Videre ble det bosatt totalt 6 738 flyktninger i kommunene, hvorav i overkant av 3 700 personer fra statlige mottak. Til tross for at dette var vesentlig flere enn i de foregående år, lyktes det ikke å få bosatt alle som hadde fått innvilget oppholdstillatelse. Utviklingen i siste halvår av 1999 medførte at antall personer i statlige mottak ved årsskiftet var langt høyere enn det som ble lagt til grunn i budsjett for 2000.

De første månedene i år har tallene ligget noe lavere enn i 1999 og pr. 30.4.2000 hadde det ankommet 2 046 asylsøkere. De foregående år har ankomsttallet ligget noe høyere i siste halvdel av året, og det legges derfor til grunn en ankomstprognose på 8 500 i 2000.

Videre legges det til grunn at det i inneværende år vil være behov for å bosette ca 8 500 flyktninger, i tillegg til om lag 1 300 familiegjenforente. Så langt har imidlertid kommunene kun gjort vedtak om å bosette ca. 5 000 flykt-

ninger. På bakgrunn av dette er prognosene for bosetting av flyktninger i 2000 nedjustert til totalt 6 800, hvorav om lag 4 000 personer forventes å bli bosatt fra statlige mottak.

De første månedene i 2000 har Utlendingsdirektoratet mottatt signaler om at flere av de evakuerte flyktningene fra Kosovo vil velge å søke om asyl når den kollektive oppholdstillatelsen utløper sommeren 2000. Det er derfor grunn til å tro at tilbakevendingen av disse flyktningene vil ta noe lenger tid enn tidligere antatt. Prognosene for tilbakevending i 2000 er derfor nedjustert fra 4 050 til totalt 3 400 flyktninger, hvorav 3 000 forventes å vende tilbake fra statlige mottak.

På bakgrunn av det overstående legges det nå til grunn et gjennomsnittlig belegg i statlige mottak på 12 500 personer i 2000. Gitt målet om 90 pst. kapasitetsutnyttelse innebærer dette et kapasitetsbehov på ca. 15 000 plasser. Det er da lagt til grunn en viss overkapasitet av transittplasser samt 500 betalte beredskapsplasser.

Bevilgningen på kap. 520, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak foreslås økt med 489 mill. kroner. Samlet bevilgning vil da være 1 250 mill. kroner i 2000.

Kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandre- re (jf. kap. 3521)

Post 60 Integreringstilskudd

I budsjettet for 2000 er det bevilget kr 1 591,7 mill. kroner på kap. 521, post 60 Integreringstilskudd.

Bevilgningen var bl.a. basert på at det ville bli bosatt 8 500 flyktninger i kommunene i 1999, og 8 100 flyktninger i inneværende år. I 1999 ble det imidlertid kun bosatt 6 738 flyktninger i kommunene og for 2000 er prognosen for bosetting nedjustert til totalt 6 800, inklusive familiegjennforente og overføringsflyktninger, jf. kap. 520, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

Raskere bosetting

På grunn av den betydelige økningen i tilstrømmingen av asylsøkere til Norge de siste årene har det vært store problemer med å finne tilstrekkelig antall plasser i kommunene for å bosette personer som har fått innvilget oppholdstillatelse. Selv om det i 1999 ble bosatt vesentlig flere flyktninger i kommunene enn tidligere år lykkes det derfor ikke å få bosatt alle som hadde fått innvilget oppholdstillatelse. I 2000 vil det trolig være behov for å bosette om lag 8 500 flyktninger i tillegg til familiegjennforente. Hittil har imidlertid kommunene kun gjort vedtak om å bosette ca. 5 000. Dette vil bidra til at mange flyktninger med oppholdstillatelse får lenger ventetid i mottak enn nødvendig. Dette forsinker integreringsarbeidet og medfører utgifter for staten.

Tidlig i 2000 ble det derfor nedsatt en tverrdepartemental arbeidsgruppe som skulle vurdere tiltak for å sikre raskere bosetting med sikte på en vellykket integrering i bosettingskommunen.

Arbeidsgruppen har bl.a. vurdert ulemper og fordeler med dagens bosettingsordning der kommunene står fritt til å velge om de vil bosette flyktninger

og har sammenlignet med modeller for fordeling og bosetting av flyktninger i andre land. Videre har arbeidsgruppen bl.a. vurdert behovet for en styrking av kommunenes rammebetingelser. På bakgrunn av dette anbefaler arbeidsgruppen bl.a. å innføre en ny modell for bosetting av flyktninger i kommunene basert på at kommunene i større grad tar et kollektivt og solidarisk ansvar for fordelingen av flyktningene som skal bosettes.

På bakgrunn av signaler fra kommunesektoren anbefaler arbeidsgruppen også en styrking av tilskudd til norskundervisning av flyktninger. Arbeidsgruppen mener dette vil føre til raskere bosetting av flyktninger, raskere gjennomføring av norskopplæring og kvalifisering for arbeidslivet. På bakgrunn av dette fremmer Regjeringen forslag om at tilskuddet til norskundervisning for voksne innvandrere økes fra 346 kroner til 380 kroner per undervisningstime og fra 16 kroner til 18 kroner per deltakertime. Bevilgningen på kap. 254, post 60 Tilskudd til opplæring for innvandrere foreslås dermed økt med 16,8 mill. kroner for 2000. I den forbindelse vises til kap. 254, post 60 Tilskudd til opplæring for innvandrere under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Kommunal- og regionaldepartementet og Utlendingsdirektoratet vil ta initiativet til en dialog med kommunesektoren om et tettere og mer forpliktende samarbeid om bosetting av flyktninger.

I Innst. S. nr. 87 (1999-2000) ble det avsatt 170 mill. kroner som skulle overføres til 2000 for å dekke utbetaling av integreringstilskudd dersom bosetting av flyktningene fra Kosovo skulle bli aktuelt. Siden det fortsatt er stor usikkerhet med hensyn til hvor mange av flyktningene fra Kosovo som vil søke om asyl, og som vil få innvilget oppholdstillatelse på individuelt grunnlag, foreslås det at disse midlene fortsatt holdes av til utbetaling av integreringstilskudd dersom bosetting skulle bli aktuelt.

På bakgrunn av overstående foreslår Regjeringen at bevilgningen på kap. 521, post 60 Integreringstilskuddet reduseres med 290 mill. kroner i inneværende år.

Kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandre- re (jf. kap. 3521)

Post 71 Kunnskapsutvikling

Det foregår i dag forsøksprosjekter i 16 kommuner for å prøve ut alternativer til dagens kvalifisering av nyankomne flyktninger og innvandrere. I den forbindelse vises det til Budsjett-innst. S. nr. 5 (1999-2000) der komiteens flertall mener flere kommuner bør få delta i slike forsøksprosjekter.

Regjeringen forslår at bevilgningen på kap. 521, post 71 økes med 3 mill. kroner til igangsetting av 10 nye forsøksprosjekter i 2000.

Kap. 3520 Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)

Post 4 Diverse inntekter

I samsvar med statistikkdirektivet til OECD/DAC (Development Assistance Committee) kan visse innenlandske utgifter på flyktningfeltet godkjennes

som offisiell utviklingshjelp. De innrapporterte utgiftene knyttet til statlige mottak blir av budsjettekniske grunner inntektsført på kap. 3520, post 4 Diverse inntekter.

På bakgrunn av oppjusteringen av bevilgningsbehovet på kap. 520, post 21 til 1 250 mill. kroner, jf. omtale ovenfor, foreslår Regjeringen å innrapportere totalt 890 mill. kroner i 2000. Dette er 357 mill. kroner mer enn det som er lagt til grunn i saldert budsjett. Det er da lagt til grunn at om lag 95 pst. av beboerne i mottak er fra såkalte ODA-godkjente land, samt at om lag 75 pst. av asylsøkerne vil få en oppholdstid i mottak på under ett år.

Kap. 550 Lokal næringsutvikling

Post 63 (Ny) Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift

EFTA-domstolen stadfestet 20.05.1999 ESAs vedtak om at differensiert arbeidsgiveravgift må regnes som statsstøtte i henhold til EØS-avtalens art. 61. Som en følge av dette er bl.a. de geografiske soneinndelingene for den differensierte arbeidsgiveravgiften endret da man nå må legge EØS-avtalens regelverk om kompensasjon for transportmessige avstandsulempen til grunn for inndelingen.

Dette førte til at 53 kommuner fikk endret avgiftssats fra 01.01.2000. 39 kommuner fikk lavere avgiftssats og 14 kommuner fikk høyere avgiftssats.

Finanskomiteens flertall har i en merknad bedt om at Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2000 kommer med forslag om ulike kompensasjonstiltak som kan bedre infrastruktur, styrke kompetanse i det lokale næringslivet og fremme regional utvikling som ledd i en omstilling til høyere avgift. I tillegg er det bedt om at kommuneøkonomien følges opp (jf. Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000)).

Beregninger viser at merkostnadene for næringslivet i de 14 kommunene er 134 mill. kroner og at merkostnadene for de 14 kommunene er 54,2 mill. kroner i 2000.

Kommunene har i fellesskap og i nært samarbeid med lokalt næringsliv utarbeidet en oversikt over aktuelle tiltak. Gjennomgangen viser at den enkelte kommune prioriterer svært ulike tiltak, som infrastrukturtiltak og kompetansehevende tiltak.

Kommunal- og regionaldepartementet vil følge situasjonen i de berørte kommunene.

Kommunene som arbeidsgiver har allerede blitt kompensert med 18,2 mill. kroner gjennom det ordinære skjønnstilskuddet for 2000. Spørsmål om ytterligere kompensasjon til kommunene tas opp i Kommuneøkonomiproposisjonen som legges fram 19. mai 2000.

Regjeringen mener at det er rimelig at næringslivet i de 14 kommunene blir delvis kompensert. Regjeringen vil påpeke at 39 kommuner fikk til sammen om lag 330 mill. kroner lavere arbeidsgiveravgift som følge av omleggingen. Regjeringen foreslår at næringslivet i de 14 kommunene blir kompensert med til sammen 50 mill. kroner som følge av økningen i arbeidsgiveravgift.

Kompensasjonen vil gå til næringslivet i de 14 kommunene Notodden i Telemark, Bokn og Forsand i Rogaland, Fusa, Samnanger, Austevoll, Vaksdal,

Osterøy, Meland, Radøy, Lindås og Austrheim i Hordaland og Volda og Ørsta i Møre og Romsdal.

Kompensasjonen blir foreslått gitt over kap. 550 Lokal næringsutvikling, på en ny post 63 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift. Midlene forutsettes å gå til næringsutvikling og skal holde seg innenfor gjeldende internasjonalt og nasjonalt regelverk.

Etter Kommunal- og regionaldepartementets syn er det viktig at fordelingen av midlene på formål er brukerforankret. Bevilgningen vil også dekke medgåtte utgifter i kommunene til en utredning om konsekvenser, aktuelle tiltak m.v., til å gjennomføre en overvåking av situasjonen i kommunene og eventuell evaluering av innsatsen. Midlene vil bli fordelt kommunene imellom i tråd med beregnede merutgifter for næringslivet i kommunene. Etter departementets syn bør kommunene, i tråd med målet om økt regionalisering og etter samråd med berørte fylkeskommuner, ha det avgjørende ordet i bruken av midlene. Videre legges det til grunn at fylkeskommunene i regionale utviklingsprogram vil forholde seg til situasjonen i kommunene.

Det legges ikke opp til noe eget separat mål- og resultatstyringssystem for bruken av midlene. Bruken av midlene vil bli rapportert i tråd med rapporteringsrutinene på de formålene de nyttes innenfor.

Regjeringen vil understreke at den kompensasjonen som her gis, ikke vil være presedensskapende for eventuell senere kompensasjon til kommuner som kommer dårligere ut.

Kap. 550 Lokal næringsutvikling

Post 60 Tilskudd til utkantkommuner, kan overføres

Kommunal- og regionaldepartementet startet et forsøk med nedskriving av studielån for låntakere i Indre Namdal fra 1. januar 1999. Indre Namdal er forsøksregion i utkantkommunesatsingen. Forsøket ble iverksatt fra 1. januar 1999 og vil vare frem til utgangen av 2001. Ordningen gjelder låntakere med studielån som bor og arbeider i en av de seks kommunene i regionen. Statens Lånekasse for utdanning administrerer ordningen etter retningslinjer gitt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet. Tiltaket dekkes over kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 73 Avskrivninger. Tiltaket fikk tilført 3 mill. kroner i 2000. I tillegg skal 3 mill. kroner overføres til denne posten fra Kommunal- og regionaldepartementets kap. 550 Lokal næringsutvikling, post 60 Tilskudd til utkantkommuner.

På denne bakgrunn foreslås kap. 550 post 60 nedjustert med 3 mill. kroner. Kap. 2410 post 73 Avskrivninger foreslås økt med 2,55 mill. kroner. Kap. 2410 post 01 Driftsutgifter foreslås økt med kr 450 000 til å dekke Lånekassens utgifter til administrasjon av ordningen.

Kap. 552 Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling

Post 91 Aksjekapital IT Fornebu

Posten foreslås bevilget med 260 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 946 IT-senter Fornebu post 90 Aksjekapital jf. omtale under kap. 946 IT-senter Fornebu.

Kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene

Post 74 Dekning av tap på risikolån og garantier

Det er i Ot.prp. nr. 57 Om lov om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond slått fast at staten skal dekke tap på risikolån og garantier som eventuelt overstiger 10 prosent av tapsfondenes størrelse. For risikolån og garantier gitt i 1995, er realiserte tap så store at det bevilgede tapsfondet ikke er tilstrekkelig til å dekke reelle tap.

Posten foreslås derfor oppjustert med 4 mill. kroner.

Kap. 2425 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene

Post 75 Dekning av tap på lånegarantier uten tapsavsetninger

Det er i budsjettet for år 2000 satt av 4 mill. kroner til dekning av lån uten tapsfondsavsetning, dvs. lån gitt av Distriktenes Utbyggingsfond og fylkeskommunene før 1991. Det viser seg nå at det ikke vil være behov for bevilgning på denne posten i 2000.

Posten foreslås derfor nedjustert med 4 mill. kroner.

Kap. 2426 SIVA

Post 90 Lån til SIVA, overslagsbevilgning

Opprinnelig budsjett for brutto innlån er 340 mill. kroner. Økt kapitalfrigjøring gjennom salg av aktiva (bygg/aksjer) og faseforskyvning av planlagte investeringer gjør at bevilgningen på posten kan reduseres med 90 mill. kroner.

Regjeringen foreslår at kap. 2426 post 90 nedsettes med 90 mill. kroner, fra 340 mill. kroner til 250 mill. kroner.

Inndekning av utgiftsøkninger

For å dekke opp nødvendige utgiftsøkninger foreslår Regjeringen at bevilgningen til regional- og distriktpolitikk reduseres med 85 mill. kroner. Reduksjonen fordeles på kapitler og poster som følger (tall i tusen kroner):

Kap.	Post	Betegnelse	Reduksjon
550		Lokal næringsutvikling	
	60	Tilskudd til utkantkommuner, <i>kan overføres</i>	2 200
551		Regional utvikling i fylker og kommuner	
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 51</i>	12 900
	55	Etablererstipend, fond	4 900
	57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond	2 800
	58	Regionale samordningstilak, fond	3 100
552		Nasjonale program og tiltak for regional utvikling	
	53	Program for kompetanseutvikling, fond	6 200
	54	Program for vannforsyning, fond	3 100
	55	SIVA, fond	1 600
	56	Omstilling og nyskaping, fond	4 200
2425		SND og fylkeskommunene	
	51	Distriktsutviklingstilskudd, fond, <i>kan nyttes under kap. 551 post 51</i>	39 000
	53	Tilskudd til dekning på tap på lån	5 000
13.50		Regional- og distriktpolitikk	85 000

Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner

Post 60 Innbyggertilskudd/utjevningstilskudd

Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Post 60 Innbyggertilskudd/utjevningstilskudd

Regjeringen har fremmet forslag om endringer i opplæringslova, jf. Ot.prp. nr. 44 (1999-2000). På denne bakgrunn fremmes forslagene nedenfor.

Rett til videregående opplæring for voksne

Regjeringen har foreslått en lovfestet individuell rett til videregående opplæring for voksne som ikke tidligere har vært omfattet av retten etter Reform 94, det vil si for personer som er født før 1978. Det er foreslått at retten skal tre i kraft fra 1. august 2000 og erstatter omfangsforskriften.

Dersom en tar utgangspunkt i en økning på 5 000 elever, vil den samlede helårsvirkningen utgjøre 247 mill. kroner. Det vil sannsynligvis bli en mindre økning i antall voksne i videregående opplæring høsten 2000 på grunn av den korte tiden mellom vedtaket og oppstart av nytt skoleår. Det legges derfor til grunn at økningen i antall voksne i videregående opplæring vil være tilsvarende 2000 helårselever høsten 2000. Kostnaden knyttet til en slik økning er beregnet til 40 mill. kroner i 2000.

I forbindelse med Reform 94 ble rammetilskuddet til fylkeskommunene økt for å dekke kostnadene knyttet til å oppfylle omfangskravet. Med det omfang av videregående opplæring fylkeskommunene i dag har, skal det i prinsippet være dekning i den fylkeskommunale økonomien for å oppfylle retten til videregående opplæring for voksne. For 2000 foreslås det likevel å fullfinansiere merkostnaden for fylkeskommunene ved å innføre rett til videregående opplæring for voksne. Som en følge av dette foreslås det å øke kap. 572 post 60 med 40 mill. kroner i 2000. Regjeringen vil komme tilbake til finansieringen av merkostnader for 2001 i statsbudsjettet for 2001.

Utvidelse av uttaksrammen for rett til videregående opplæring

Regjeringen går inn for å utvide uttaksrammen for rett til videregående opplæring med ett år. Dette innebærer at uttaksrammen generelt utvides til fem år, og til seks år dersom opplæringen helt eller delvis blir gitt i lærebedrift. Den foreslåtte utvidelsen innebærer økte utgifter knyttet til oppfølgingstjenesten i fylkeskommunene ved at målgruppen for tjenesten øker med ett årskull mer enn i dag. Kostnadene ved å utvide uttaksrammen er anslått til om lag 8 mill. kroner på helårsbasis og 3,3 mill. kroner for 2000. På bakgrunn av dette foreslås det å øke kap. 572 post 60 med 3,3 mill. kroner i 2000. Regjeringen vil komme tilbake til finansieringen av merkostnader for 2001 i statsbudsjettet for 2001.

Rett til opplæring i punktskrift

Regjeringen går inn for at det innføres rett til opplæring i punktskrift fra høsten 2000. Merkostnadene for kommuner og fylkeskommuner anslås til 1,25 mill. kroner i 2000, fordelt med kr 650 000 til kommunene og kr 600 000 til fylkeskommunene. Det foreslås derfor å øke post 571 post 60 med kr 650 000 og post 572 post 60 med kr 600 000. Regjeringen vil komme tilbake til finansieringen av merkostnader for 2001 i statsbudsjettet for 2001.

Kap. 571 Rammetilskudd til kommunene

Post 60 Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning

I 1998 ble øremerket tilskudd til kommunene til pensjon til lærere lagt inn i kap. 571 Rammetilskudd til kommunene, post 60 Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning. Midlene tilsvarte et anslag på det kommunene innbetalte til Statens Pensjonskasse til pensjonstilskudd til lærere inklusive arbeidsgiveravgift. I kommuneøkonomiproposisjonen for 1999 ble det varslet at Statens Pensjonskasse ville foreta en etterregning av beregningsgrunnlaget basert på faktisk lønnsmasse for 1998, og at den kommunevise fordelingen av midlene som ble lagt inn i rammetilskuddet ville bli justert i forhold til dette.

På basis av regnskapstall for 1998 foretok Statens Pensjonskasse høsten 1999 en korreksjon av opprinnelig beregningsgrunnlag. De kommunene som hadde innbetalt for mye til Statens Pensjonskasse, fikk dette kompensert ved en reduksjon i neste innbetalingskrav. De som hadde innbetalt for lite, fikk krav om økt innbetaling til Statens Pensjonskasse. Korreksjonen av beregningsgrunnlaget innebar netto merutgift for kommunene på 41,2 mill. kroner,

arbeidsgiveravgiften inkludert. Dette ble dekket ved en økning av rammetilskuddet, jf. St.prp. nr. 20 (1999-2000) Endringer i statsbudsjettet for 1999 under Kommunal- og regionaldepartementets forvaltningsområde. Økningen i rammetilskuddet ble motsvart av redusert tilskudd til Statens Pensjonskasse fra kap. 1542 post 72 og økte statlige inntekter i arbeidsgiveravgift.

Avregningen som Statens Pensjonskasse foretok i fjor høst gjaldt året 1998.

Statens Pensjonskasse har utført en foreløpig avregning for 1999, basert på 1998-tallene. Det foreslås at kommunene får kompensert merutgifter knyttet til avregningen for 1999 på 41,2 millioner kroner over kap. 571 post 60. Økningen dekkes inn ved redusert tilskudd til Statens Pensjonskasse fra kap. 1542 post 72 og økte statlige inntekter i arbeidsgiveravgift.

Økningen i rammetilskuddet er et nettobeløp, dvs. at noen kommuner skal trekkes i rammetilskudd, mens andre mottar et tillegg. Kommunene vil bli orientert om fordelingen i informasjonsrundskriv etter stortingsbehandlingen.

Inkludert økte bevilgninger til rett til opplæring i punktskrift foreslås bevilgning på kapittel 571, post 60, økt med 41,85 mill. kroner.

Avgiftsfritak i forbindelse med kommunesammenslåingen mellom Ramnes og Våle kommuner 1.1.2002

Grenseendringer kan medføre formelle overføringer av eiendommer og materiell, f.eks. kjøretøyer fra eksisterende kommuner til den nye kommunen. Dette vil utløse visse statlige avgiftskrav som omregistreringsavgift for kjøretøyer og dokumentavgift ved tinglysing av hjemmelsoverføring av fast eiendom.

Et flertall i kommunal- og miljøvernkomiteen uttalte i Innst. S. nr. 85 (1990-91) at en finner det rimelig at kommunene ved sammenslutninger holdes skadeløse når det gjelder utgifter av denne type.

Kravet om avgiftsfritak ble fulgt opp ved sammenslutningene på 90-tallet. Basert på stortingsvedtak i 1991 og gjeldende praksis, legges det opp til at statlige avgiftskrav som oppstår som direkte følge av sammenslutningen mellom Ramnes og Våle kommuner frafalles. Mindreinntekten for staten anslås til 3,5 mill. kroner.

Det fremmes følgende forslag til vedtak:

Det oppkreves ikke dokumentavgift og omregistreringsavgift som oppstår i direkte tilknytning til sammenslåingen av Ramnes og Våle kommuner.

Kap. 2412 og kap. 5312 Den Norske Stats Husbank

Husbankens taksthonorarer vil øke i 2000. Denne økningen fører til at både driftsutgiftene og gebyrinntektene i Husbanken øker. Det foreslås derfor en merinntektsfullmakt som gir adgang til å overskride bevilgningen under kap. 2412 post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt på kap. 5312 post 1 Gebyrer.

Kap. 5312 Den norske Stats Husbank*Post 90 Avdrag*

De ekstraordinære avdragene har økt første halvår av 2000, og er større enn det som tidligere var lagt til grunn. Videre er det i forbindelse med tekniske føringer knyttet til statens konsernkonto, samt at de ordinære avdragene også har økt, et samlet behov for å øke bevilgningen til denne posten. Det foreslås derfor en økning på denne posten med 1 000 mill. kroner, til samlet 5 240 mill. kroner.

Kap. 5615 Renter fra Den norske Stats Husbank*Post 80 Renter*

Nye anslag over Husbankens gjennomsnittlige renter har ført til at det forventes en økning i renteinntektene for inneværende år. På bakgrunn av dette foreslås posten økt med 356 mill. kroner, til samlet 5 185 mill. kroner.

Kap. 587 og kap. 3587 Statens bygningstekniske etat

Den sentrale godkjenningsordningen for foretak for ansvarsrett knyttet til plan- og bygningsloven, har sekretariat i Statens bygningstekniske etat. Utgiftene til den sentrale godkjenningsordningen er finansiert i sin helhet ved gebyrinntekter. Gebyrinntektene avhenger direkte av gebyrsatsene, sakstilgangen og saksbehandlingshastigheten. En vedvarende høyere sakstilgang tilsier at etatens utgifter og inntekter vil øke. Det foreslås derfor en merinntektsfullmakt som gir adgang til å overskride bevilgninger under kap. 587 post 1 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter under kap. 3587 post 5 Gebyrer.

Husbankens rolle til boligbygging i de store byene

I Budsjett-innst. S. nr. 5 (1999-2000) ber komiteen om at Regjeringen legger fram en plan om hvordan Husbanken kan spille en større rolle i storbyene. Husbanken har etter Stortingets behandling av Boligetableringsmeldingen (St.meld. nr. 49 (1997-98), jf. Innst. S. nr. 100 (1998-99)) arbeidet aktivt for å utvikle sitt lånetilbud overfor kommunene og byggherrene i de store byene, også med en spesiell vekt på Oslo. Økte lånerammer har gitt rom for økt medvirkning fra Husbanken i nybyggingsprosjekter, for eksempel i Oslo de siste år. Husbanken har oppjustert sine normer for långiving i de store byene, og er nå bedre på linje med kostnadsforholdene som gjelder ved bygging og utbedring i byområdene.

Et hovedproblem i boligbyggingen i byregionene er hvilke prosjekter som planlegges og er aktuelle for gjennomføring. Det har vært en klar tendens i byene til bygging av boliger med høy standard og høye kostnader. Byggherrene for slike prosjekter er i liten grad interessert i å drøfte sine prosjekter med Husbanken.

Dersom Husbanken skal få en mer aktiv rolle i forhold til bygging av gode, nøkterne boliger i storbyområdene, må det legges et bedre grunnlag gjennom den kommunale planleggingen. 18.12.99 vedtok Oslo bystyre ny kommune-

plan med en arealstrategi for boligbygging og flere enkeltvedtak om sterkere kommunal innsats for å følge opp boligbyggingen mer konkret. Sterkere medvirkning fra Husbankens side i boligbyggingen blir avhengig av at kommunene lykkes i å gjennomføre en aktiv strategi.

Husbanken har lagt stor vekt på å videreutvikle et direkte samarbeid med hver av storbykommunene. Samarbeidet veksler noe fra kommune til kommune, men gjelder både arbeid med boligetablering og boliger for vanskeligstilte, byfornyelse, omsorgsboliger og nye boliger. Husbanken legger vekt på å videreutvikle samarbeidsforholdet til kommunene, og samarbeider med en rekke kommuner om utvikling av lokale handlingsplaner for boligetablering.

Departementet vil følge arbeidet med å fremme økt boligbygging i de store byene nøye. Effekten av de endringer Husbanken har gjort når det gjelder långiving og organisering av arbeidet overfor de store byene vil bli vurdert ut fra resultatene som kommer framover. Andre tiltak knyttet til Husbankens rolle i forhold til virkemidler for utbedring av boliger, bomiljøtiltak, byfornyelse og boligbygging i pressområdene vil bli vurdert videre, og departementet vil rapportere tilbake om dette til Stortinget i budsjettproposisjonen til høsten.

3.6 Sosial- og helsedepartementet

Fastlegeordningen skal gjennomføres fra 1. juni 2001

Kommunenes Sentralforbund, Den norske legeforening og staten er enig om at gjennomføringstidspunktet for fastlegeordningen utsettes til 1. juni 2001. Årsaken til utsettelsen er at de sentrale forhandlingene om fastlegeavtalene ikke er avsluttet innen begynnelsen av mai, som var en forutsetning for at ordningen skulle kunne gjennomføres fra 1. januar 2001.

Partene er enige om å fortsette forhandlingene så snart vårens inntektsoppgjør er i havn. Avtaleverket i tilknytning til fastlegeordningen er omfattende. For å sikre en smidig gjennomføring av fastlegeordningen var det nødvendig med mer tid til forhandlingene for å få alle brikkene på plass. De bevilgningsmessige endringene som følge av innføring av fastlegeordningen vil bli forelagt for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2001.

Kap. 610 Rusmiddeldirektoratet

Omorganisering av det statlige ansvaret for forebygging av rusmiddelproblemer. Reorganisering av Rusmiddeldirektoratet

Økende bruk og misbruk av alkohol og narkotika og mer liberale holdninger til rusmidler, gjør det nødvendig å styrke det forebyggende arbeidet. Det er først og fremst på lokalt nivå den offentlige og frivillige innsatsen må mobiliseres i større grad. En større del av de eksisterende ressursene på området bør derfor flyttes nærmere kommunene, slik at tiltakene bl. a. kan tilpasses lokale forhold. Regjeringen vil på denne bakgrunn gjennomføre en omorganisering, som innebærer at en rekke av arbeidsoppgavene som i dag utføres av Rusmiddeldirektoratet, blir lagt til andre aktører. De regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål vil få en sentral rolle i den nye forebyggingsmodellen. Som grunnlag for mer målrettede tiltak, blir det samtidig lagt opp til å styrke

samspillet mellom innsats lokalt, kunnskaps- og informasjonsflyt og strategisk planlegging.

Rusmiddeldirektoratet, som har som hovedmål å bidra til å forebygge rusmiddelproblemer, ble etablert ved kgl.res. 17. juni 1988, gjennom sammenslåing av sekretariatet for Sentralrådet for narkotikaproblemer og Statens edruskapsdirektorat. I 1996 fikk direktoratet ansvaret for administrasjon av bevilgingsordningen for tilvirkning og engrossalg av alkohol, samtidig med at Spritkontrollen ble overført fra A/S Vinmonopolet. Direktoratet hadde i 1999 totalt 60 stillinger (inkl. Spritkontrollen), hvorav 53 faste stillinger. Samlet bevilgning for 2000 er 139,4 mill. kroner, hvorav 48,8 mill. kroner utgjør driftsmidler og 90,6 mill. kroner tilskudd til kompetanseutvikling og forebyggende tiltak.

Gjennom omorganiseringen ønsker Regjeringen å legge til rette for følgende strategi:

- Styrke det lokale og regionale arbeidet med forebyggende tiltak
- Styrke kunnskapsproduksjon og formidling av kunnskap på rusmiddelfeltet
- Effektivisere håndteringen av enkelte forvaltningsoppgaver
- Styrke det politisk/strategiske arbeidet på forebyggingsområdet.

Den nye strategien innebærer en endret oppgave- og ansvarsfordeling i det statlige arbeidet med å forebygge rusmiddelproblemer, herunder:

- Styrking av innsatsen i kommunene gjennom de regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål. De syv kompetansesentrene, som er knyttet sammen i et Norgesnett, har i dag som hovedoppgaver å gi etterutdanning til nøkkelpersonell i kommunene og å videreutvikle de spesialiserte tjenestene for rusmiddelmissbrukere på andrelinjenivå. Som ledd i Handlingsplan for redusert bruk av rusmiddel er de styrket for å bistå skolene med forebyggende tiltak. I den nye modellen vil sentrene i tillegg få som oppgave, i samarbeid med kommunene, å drive metodeutvikling og bidra til kompetanseheving på forebyggingsområdet blant førstelinjepersonell, og gi råd til Sosial- og helsedepartementet om videreutvikling av den nasjonale rusmiddelpolitikken. Ett senter vil få tilført forvaltningsansvaret for Norgesnettet, en oppgave som i dag ligger i Rusmiddeldirektoratet. Det legges opp til at sentrene samlet skal få tilført ressurser fra Rusmiddeldirektoratet tilsvarende 15 stillinger samt stimuleringsmidler for å ivareta de nye oppgavene som følger av omorganiseringen.
- Etablering av et nytt institutt for forskning og dokumentasjon. Instituttet skal ha ansvar for de arbeidsoppgavene som i dag ligger til Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (SIFA) og dokumentasjonsfunksjonen i Rusmiddeldirektoratet. Oppgavene for det nye instituttet, i tillegg til videreføring av forskningsoppgavene til SIFA, blir å holde en samlet oversikt over forbruksutviklingen på alkohol- og narkotikaområdet, oversikt over forebyggende tiltak og behandlingstiltak, produsere statistiske oversikter på området, rapportere og formidle informasjon nasjonalt og internasjonalt om rusmiddelsituasjonen og å være nasjonalt kontaktsenter for samarbeidet med EUs narkotikaovervåkingssenter i Lisboa (EMCDDA). Dette vil knytte forskning og formidling tettere sammen. SIFA har i dag 18 stillinger, og det nye instituttet vil bli styrket med ressurser tilsvarende 8 stillinger utover dette.
- Sosial- og helsedepartementet vil parallelt med å styrke den rusmiddelrelaterte kunnskapsproduksjonen og formidlingen, arbeide for å utvikle et

mer systematisk nettverk og samarbeid om rusmiddelrelatert forskning mellom det nye instituttet og andre forsknings- og utdanningsmiljøer.

- Det tas sikte på en videreføring av enkelte oppgaver i et avgrenset Rusmiddeldirektorat, bl.a. forvaltningsoppgaver etter alkoholloven, herunder fortolkning av loven, forvaltning av alkoholreklameforbudet, oppfølging av bevillings- og kontrolloppgaver m.m. I tillegg skal direktoratet ha ansvaret for oppfølging av, og tilskudd til, de frivillige organisasjonene og arbeidet med landsdekkende informasjon og holdningskampanjer. Ressurser tilsvarende 25 stillinger vil bli videreført i det gjenværende direktoratet.
- Spritkontrollen, som administrerer regelverk på Finansdepartementets område, ble overført fra det gamle A/S Vinmonopolet til Rusmiddeldirektoratet 1. januar 1996 som en midlertidig løsning i påvente av en gjennomgang av gjeldende regelverk. Finansdepartementet vil, som et ledd i den forestående omorganiseringen, vurdere om det er behov for å opprettholde Spritkontrollen som en egen kontrollenhet, herunder vurdere framtidig organisering av arbeidet med tillatelser og tilsyn med innførsel og bruk av teknisk sprit. Spritkontrollen vil eventuelt bli flyttet til virksomhet under Finansdepartementet senest 1. januar 2001.
- Omorganiseringen innebærer etablering av tre sentrale miljøer for rusmiddelforebyggende virksomhet med ansvar for forskning og dokumentasjon, etterutdanning og kompetansestyrking og forvaltningsoppgaver. Det nye instituttet for rusmiddelforskning og dokumentasjon, Norgesnett av kompetansesentrene og det gjenværende Rusmiddeldirektoratet vil utgjøre viktige kompetansemiljøer, og departementet vil gjennom omorganiseringen sikre seg bred og løpende tilgang til kunnskap og erfaringer fra disse miljøene som grunnlag for strategisk planlegging og politikkutforming. Den strategiske funksjonen skal styrkes ressursmessig med 1 stilling.
- Departementet har gjennomført drøftinger med fylkeskommunene, som eiere av, eller driftsansvarlige for de regionale kompetansesentrene, med sikte på å inngå avtaler om samarbeidet som følger av omorganiseringen. Kompetansesentrene er pr. i dag knyttet til følgende institusjoner:

Region Nord:

Nordlandsklinikken, Narvik

Region Midt-Norge:

Vestmo behandlingssenter, Ålesund

Region Vest:

Stiftelsen Bergensklinikkene, Bergen

Rogaland A-senter, Stavanger

Region Sør:

Borgestadklinikken, Skien

Region Øst:

Sanderud sykehus, Rusmiddelavdelingen, Ottestad

Diakonhjemmets Høgskolesenter, Oslo.

Det legges opp til at det skal være *ett* kompetansesenter pr. helseregion, med unntak for Oslo, der det legges opp til et eget senter. Det er en forutsetning at sentrene inngår i et nært samarbeid med fylkesmennene, fylkeslegene og statens utdanningskontorer i helseregionene.

Det tas videre sikte på at omorganiseringsarbeidet kan gjennomføres gradvis fra 1. oktober i år, og endelig fra 1. januar 2001. Det legges til grunn at omorganiseringen i inneværende år skal gjennomføres gjennom omdisposi-

ringer innenfor Sosial- og helsedepartementets nåværende budsjетtrammer. Omorganiseringen forutsetter en omdisponering av midler fra kap. 610 Rusmiddeldirektoratet til kap. 612 Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning og kap. 614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmisbrukere m.v.

Sosial- og helsedepartementet fremmer derfor forslag om en fullmakt til å omdisponere midler fra samtlige poster under Rusmiddeldirektoratets utgiftskapittel til poster under ovennevnte kapitler i inneværende budsjетtermin, jf. særskilt romertallsvedtak.

Departementet vil komme tilbake med et spesifisert forslag til fordeling av midler på aktuelle budsjетtkapitler i tilknytning til statsbudsjettet for 2001.

Kap. 614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddel- delmisbrukere mv.

Post 63 Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak, kan overføres

Bevilgningen er på 165,1 mill. kroner. I tillegg er det overført 6 mill. kroner fra 1999 til 2000. Planlagt aktivitetsnivå kan opprettholdes selv om bevilgningen settes ned med 6 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås redusert med 6 mill. kroner.

Kap. 616 Statens klinikk for narkomane

Sosial- og helsedepartementet viser til Innst. S. nr. 70 (1999-2000) hvor komiteen understreket viktigheten av at kapasiteten for behandling av narkomane blir utnyttet best mulig og ber om at departementet vurderer tiltak for å oppnå bedre ressursutnyttelse.

Departementet kan opplyse at situasjonen ved klinikken når det gjelder klienttilgang er labil. Departementet har derfor åpnet for en utvidelse av målgruppen slik at institusjonen nå også kan gi et tilbud til enslige og klienter i metadonassistert rehabilitering. Departementet følger utviklingen ved institusjonen nøye.

Kap. 670 Tiltak for eldre

Post 61 Tilskudd til omsorgstjenester

Det er en forutsetning for utbetaling av omsorgstjenestetilskuddet til den enkelte kommune at denne oppfyller de vilkår som er stilt av Stortinget og departementet. Det er mulig at bevilgningen ikke vil bli benyttet fullt ut i inneværende år. Dette kan skyldes at en del av tilskuddene til kommunene ikke vil bli utbetalt, eller vil bli avkortet, fordi kommunene ikke kan dokumentere tilstrekkelig aktivitetsøkning. Pr. 5. mai er det etter fylkesmennenes opplysninger om lag 50 kommuner som enda ikke har lagt fram tilstrekkelig dokumentasjon for utbetaling av tilskudd for 2000. Kommuner som i løpet av året dokumenterer at vilkårene er oppfylt vil fortløpende få utbetalt tilskudd. Det vil være viktig for måloppnåelsen i Handlingsplanen for eldreomsorgen at til-

skuddene kan utbetales når aktivitetsøkningen er oppnådd, om nødvendig i år 2001.

Bevilgningen er gjort overførbart fra 1999 til 2000, jf. St.prp. nr. 13 (1999-2000) og Innst. S. nr. 70 (1999-2000). Det foreslås at dette videreføres fra 2000 til 2001 og at posten tilføyes stikkordet «*kan overføres*», jf. forslag til vedtak.

Kap. 673 Tiltak for funksjonshemmede

Post 65 Psykisk utviklingshemmede med sikringsdom, kan overføres

Formålet med bevilgningen er å få kommunene til å ta på seg oppgaver knyttet til omsorgen for og sikringen av psykisk utviklingshemmede med sikringsdom gjennom å refundere deres utgifter til dette formål. Staten har ikke hjemmel for å pålegge kommunene denne oppgaven. Refusjonsordningen har vært en betingelse fra kommunenes side for å fortsatt påta seg oppgaven. Ordningen var forutsatt å være midlertidig inntil Stortinget hadde vedtatt ny lovgivning om særreaksjoner for mennesker med psykisk utviklingshemming.

Opprinnelig fikk kommunene refundert 70 pst. av sine utgifter. Men etter krav fra de berørte kommunene ble det fra 1997 gitt 100 prosent refusjon for godkjente utgifter med fradrag for en stipulert normalsats pr. person for andre statlige overføringer knyttet til psykisk utviklingshemmede. I 1999 var fradragssatsen 91 000 kroner. I 1999 ble det refundert utgifter for i alt 26 personer med et samlet beløp på 37,3 mill. kroner.

Det er knyttet usikkerhet til å beregne behovet for statlige midler til ordningen. Da det idømmes sikringsdommer hele året har departementet ikke fastsatt noen søknadsfrist. På grunnlag av mottatte søknader om refusjon for personer som er inne i tilskuddsordningen og for personer som man er kjent med det vil bli søkt om tilskudd for, har departementet beregnet et samlet utgiftsbehov i 2000 til opp mot 45 mill. kroner. For 2000 er det bevilget 29 mill. kroner.

Til å dekke inn utgiftsøkningen foreslås bevilgningen økt med 6 mill. kroner til 35 mill. kroner. I tillegg settes den kommunale «egenandelen» (fradragssatsen) opp fra 91 000 kroner til 375 000 kroner pr. person. Dette beløpet samsvarer med det beløpet som kommunene i dag mottar pr. psykisk utviklingshemmet gjennom inntektssystemet (375 000 kroner). Kommunene vil etter omleggingen fortsatt få dekket alle merkostnadene knyttet til sikringstiltak mv.

Det tas sikte på at lovforslaget om særreaksjoner for mennesker med psykisk utviklingshemming vil bli lagt fram for Stortinget innen utgangen av inneværende år.

Bevilgningen foreslås økt med 6 mill. kroner.

Kap. 700 Statens helsetilsyn

Post 01 Driftsutgifter

Godkjenningssenheter under Statens helsetilsyn (Htil)

Det foreslås opprettet et Statens autorisasjonskontor underlagt Statens helse-tilsyn. Autorisasjonskontoret vil bli tillagt samtlige oppgaver knyttet til godkjenning av helsepersonell og turnustjeneste som i dag blir utført av Fylkeslegen i Oslo. I tillegg vil tilsvarende oppgaver som blir håndtert ved de øvrige fylkeslegekontorene bli overført til det nye kontoret.

Formålet med etablering av Statens autorisasjonskontor er ønsket om å oppnå en mer rasjonell behandling av saker knyttet til godkjenning av helsepersonell og turnustjeneste. Det er i dag en sterk vekst i antall saker. Saksmengden vil øke ytterligere som følge av at 11 nye grupper av personell nå skal godkjennes som helsepersonell, jfr. Ot.prp. nr. 13 (1998-99) Lov om helsepersonell. Videre fører dagens organisering til at fylkeslegen i Oslo ikke får viet tilstrekkelig tid og ressurser til utøvelse av sin tilsynsfunksjon.

Fylkeslegen har tilsynsansvar for helsetjenesten og helsepersonell i Oslo, som sett i lys av innbyggertall og konsentrasjon av helsetilbud og helseinstitusjoner, kanskje er det mest krevende «tilsynsfylket» i landet. Dagens problemer relatert til utøvelse av tilsynsfunksjonen og administreringen av godkjenningsordningen hos Fylkeslegen i Oslo er også omtalt i Riksrevisjonens Dokument nr. 3:3 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 99 (1999-2000). Rapporten som er basert på en gjennomgang av Statens helsetilsyn og fylkeslegekontorenes behandling av klagesaker i 1997, inneholder også vesentlig kritikk av klagesaksbehandlingen ved fylkeslegekontoret i Oslo.

Det er knyttet en viss usikkerhet til omfanget av oppgaver for det nye kontoret, men statistikk over grupper som krever godkjenning etter dagens lovgivning i 1999 omfattet ca. 9200 personer pr. år. I Ot.prp. nr. 13 (1998-99) om helsepersonelloven anslås omfanget av 11 nye grupper, som pr. i dag kan søke godkjenning, å utgjøre 5000-10000 personer. En gjennomgang foretatt av Statens helsetilsyn tilsier at disse personellgruppene utgjør ca. 32000 arbeidstakere som grovt fordeler seg med 15000 omsorgsarbeidere, 3000 tannhelsesekretærer, 6000 helse-/legesekretærer, 3800 apotekteknikere, 2100 farmasøyter og 1000 ambulansesarbeidere samt en del personer i øvrige grupper. Det antas at autorisasjonsomfanget for nye grupper vil utgjøre ca. 3000 pr. år. I tillegg må personell i denne gruppen registreres og i løpet av en 3-4 års periode få behandlet sine autorisasjonssøknader, noe som tilsier til sammen ca. 8000 saker pr. år.

På bakgrunn av de forhold som er beskrevet ovenfor er det nødvendig å foreta organisatoriske endringer ved fylkeslegekontoret i Oslo. Det nye autorisasjonskontoret bør være operativt og være tildelt de nødvendige fullmakter ved lovens ikrafttredelse. I år må det derfor ansettes en direktør for den nye enheten, skaffes til veie nye lokaler, investeres i nødvendig infrastruktur samt foretas andre praktiske forberedelser. Bevilgningen under kap. 700 post 01 foreslås økt med 6,8 mill. kroner. I tillegg omdisponeres 1,4 mill. kroner innenfor gitt bevilgning under kap. 700 til dette tiltaket. En vesentlig del av bevilgningen er knyttet til investeringer i nødvendig infrastruktur ved kontoret.

I budsjettforslaget for 2001 vil det bli gitt en nærmere beskrivelse av oppgaver, organisering og økonomi knyttet til driften av den nye enheten. I den forbindelse vil det også bli vurdert å innføre en ordning med innkreving av et gebyr ved autorisering av helsepersonell til delvis finansiering av driften. Videre vil det også bli vurdert om andre funksjoner på personellfeltet kan legges til det nye kontoret.

Fraktfusjonsordningen for apotek

Fraktfusjonsordningen skal sikre at de som bor langt fra et apotek ikke skal betale uforholdsmessig mer for nødvendige legemidler. Fraktfusjonsordningen for legemidler har fram til nå formelt vært forvaltet av Statens helsetilsyn mens det praktiske arbeidet har vært gjort av Norges Apotekerforening. Statens årlige utgifter er vel 50 mill. kroner. Myndighetene skal fra 1. januar 2001 ta over forvaltningen av fraktfusjonsordningen for apotek. For å administrere ordningen anslås et budsjettbehov på ca. 1 mill. kroner pr. år. I dette ligger ressursbehov for 2 stillinger og driftsmidler knyttet til forvaltningen av ordningen. Det er imidlertid behov for 0,5 mill. kroner i inneværende år til etablering av rutiner og systemer for håndtering av fraktfusjonsordningen. Beløpet skal dekke en stilling i 6 måneder, konsulentbistand og innkjøp av utstyr og programvare. Ansvar for forvaltning av ordningen i 2001 vil bli tillagt Statens legemiddelkontroll, jf. omtale av organiseringen av den statlige legemiddelforvaltning under andre saker etter omtalen av kap. 751 Apotekvesenet.

Utviklingen i antall klagesaker - opprettelse av et eget prosjekt

Departementet finner det nødvendig å orientere Stortinget om den utvikling i antall klagesaker som har funnet sted etter framleggelse av budsjettforslaget til Statens helsetilsyn i St.prp. nr. 1 (1999 - 2000). I budsjettforslaget var det lagt opp til at gjennomsnittlig saksbehandlingstid for klage og tilsynssaker ikke skulle overstige 6 måneder i Helsetilsynet ved ca. 240 nye saker, og 5 måneder ved fylkeslegekontorene ved ca. 1400 nye saker.

Gjennom årene 1995 - 1997 var tilgangen av klage- og tilsynssaker til Statens helsetilsyn relativt stabil, med en liten økning i 1998 og en betydelig økning i 1999. Selv med en økt innsats for behandling av disse sakene har det skjedd en opphopning av ubehandlede saker.

	1995-1997	1998	1999
Saker inn	220-240 årlig	269	350
Saker ferdigbehandlet		234	252
Restanse ved årets slutt	171	181	265

For å effektivisere saksbehandlingen på dette feltet har Helsetilsynet fra 1. mars 2000 opprettet et klagesaksprosjekt fram til 1. april 2001 med juridisk og helsefaglig personell i samme enhet. Ved at en gruppe personell har hovedfokus på dette arbeidet vil man oppnå enklere samhandling og kortere beslutningsveier. Ved prosjektperiodens utløp skal antall ubehandlede saker være mindre enn 200, og gjennomsnittlig saksbehandlingstid bør ikke overstige 6 måneder i Helsetilsynet. Flere saker enn tidligere anmeldes og behandles av

politiet, samtidig som avgjørelser fattet av Helsetilsynet i økende grad blir prøvet rettslig. Slike saker får ofte en svært langvarig saksbehandling og dette vil påvirke gjennomsnittstiden.

Gjennom prosjektperioden fortsetter arbeidet med utvikling av systemer og rutiner for saksbehandlingen og bedret erfaringsformidling til fylkeslegekontorene. Ved dette vil man oppnå en mer enhetlig saksbehandling og skjønnsutøvelse.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen forhøyet med 7 300 000 kroner til 223 930 000 kroner.

Kap. 701 Forskning og forskersvirksomhet

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Utredninger, statistikk m.v. på legemiddelområdet

I forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det satt av 30 mill. kroner for å sikre den statlige legemiddelberedskapen. Dette ble gjort som ledd i oppfølgingen av St.prp. nr. 46 (1998-99) om salg av aksjer i Norsk Medisinaldepot AS (NMD).

Som omtalt i St.prp. nr. 1 (1998-99) vil ansvaret for etablering og drift av et beredskapslager bli lagt ut på anbud. Som del av et anbudsdokument må det utarbeides en kravspesifikasjon for sammensetning og omfang av et statlig beredskapslager. Det er nå klart at utarbeidelse av slik kravspesifikasjon tar lengre tid enn opprinnelig antatt, og gjennomføring av en anbudsrunde vil derfor ikke kunne avsluttes inneværende år. Gjeldende avtale med NMD er derfor forlenget. Bevilgningsbehovet inneværende år er på den bakgrunn redusert.

Bevilgningen foreslås redusert med 20 mill. kroner.

Etablering av Statens helsepersonellnemnd

Statens helsepersonellnemnd skal være på plass når ny lov om helsepersonell trer i kraft 1. januar 2001. I ny apoteklov er det også foreslått at nemnda skal behandle klagesaker knyttet til forvaltning av driftskonsesjoner (fagkonsesjoner) i det nye apoteksystemet.

For at nemnda med sekretariat skal være i drift fra 1. januar 2001, må det i løpet av høsten 2000 skaffes og settes i stand lokaler og nødvendig utstyr må kjøpes inn. Videre må det ansettes leder samt juridiske saksbehandlere på full tid i sekretariatet for nemnda. Det vil være aktuelt å starte med 3 ansatte inntil man ser hvor stor saksmengden blir. Sekretariatet må også ha et bemannet forværelse som i startfasen også kan ta hånd om arkivfunksjonen. Til sammen vil det fra starten bli fem heltids ansatte i nemnd og sekretariat. I 2001 vil det være behov for å engasjere seks timelønnede nemndsmedlemmer med høy kompetanse og mye erfaring.

Etablerings- og driftskostnadene i 2000 er anslått til 0,7 mill. kroner. I St.prp. nr. 1 for (2000- 2001) vil Sosial- og helsedepartementet komme tilbake med konkret opplegg for framtidig ressursbehov for den nye nemnda.

Bevilgningen foreslås forhøyet med kr 700 000.

Prøveordning med endret henvisningskrav fra lege til kiropraktor

I Budsjett-innst. S. nr. 11 (1999-2000) viser Sosialkomiteen til prøveordningen som er omtalt under kap. 2750, post 73 Kiropraktorbehandling og har følgende merknader under kap. 701 Forsøks- og utviklingsvirksomhet:

«... Komiteen antar at det trengs midler til planlegging og gjennomføring av prosjektet utover ren pasientbehandling, slik det trolig er lagt opp til i kap. 2750 i folketryggbudsjettet. Komiteen forutsetter at dette arbeidet kommer i gang i 2000.»

Departementet har startet forberedelsene til prøveordningen. Før prøveordningen kan iverksettes, må en rekke elementer på plass. Prøveordningen forutsettes å basere seg på reguleringer i forskrift. Utkast til forskrift skal sendes ut på offentlig høring. Det bør inngås avtaler om oppgjør mellom kiropraktor/ manuell terapeut og trygdekontor. Videre må det også gjennomføres et betydelig opplærings- og informasjonsarbeid rettet mot kiropraktorer/ fysioterapeuter, pasienter, arbeidsgivere, leger og trygdeetaten etter at reguleringsbestemmelsene er vedtatt. I tillegg må det foretas nødvendig forarbeid til evaluering og en parallell utvikling av kunnskapsgrunnlaget som vil være et nyttig bidrag til beslutningsgrunnlaget etter at prøveordningen er gjennomført. Departementet tar sikte på at selve prøveordningen starter opp 1. juli 2001.

Bevilgningen foreslås forhøyet med kr 1 500 000.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen redusert med kr 17 800 000.

Kap. 703 Helsetjenesten for innsatte i fengsel

Post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner

Kommuner med fengsler har en lovpålagt plikt i henhold til kommunehelsetjenesteloven til å yte helsetjenester til innsatte i fengsler. Kommunehelsetjenestelovens § 5-2 slår videre fast at staten årlig skal yte et særskilt tilskudd til fengselshelsetjenesten i de kommuner der det ligger anstalt under fengselsvesenet. Øremerket tilskudd til helsetjenesten for innsatte i fengsel bevilges i dag over postene 703,01 og 703,60. Det ytes også tilskudd til fylkeskommunene som dekker innsattes bruk av psykisk helsevern og tannlege. Det ble i 1999 gitt ett tilsagn som ved en inkurie ikke ble utbetalt. Posten er ikke overførbar og hadde et mindreforbruk i 1999.

Bevilgningen foreslås økt med kr 600 000.

Kap 704 Giftinformasjonssentralen

Post 01 Driftsutgifter

Prosjekt «Tablettidentifikasjonssystem»

Giftinformasjonssentralen (GIS) får ofte spørsmål om å identifisere tabletter etter utseende i tilfeller hvor emballasje eller annen informasjon om tablettens innhold ikke finnes. Slike henvendelser kommer både fra helsevesenet og andre offentlige etater. Om dette skal være mulig, er man blant annet avhengig av et system med prøver av medikamentformene for sammenligning.

GIS har pr. i dag et ufullstendig tablettarkiv som er bygd opp etter et system man finner det lite hensiktsmessig å bygge videre på. I samarbeid med Statens legemiddelkontroll har man fått til en ordning med at alle som har markedsføringstillatelse for legemidler i Norge, fra og med 1. januar 1998, er pliktige til å sende inn prøver av faste legemidler til GIS. Et fullstendig tablettarkiv skal således inneholde det som finnes av norskregistrerte tabletter til enhver tid.

Det nye tablettidentifikasjonssystemet vil omfatte tablettkontroll- og registreringssystem hvor alle nye markedsføring- og endringstillatelser gitt av Statens legemiddelkontroll registreres opp mot legemiddelprøver GIS har mottatt fra firmaene. Videre vil det omfatte et tablettdataregister som er tenkt som et komplement til selve tablettarkivet, hvor informasjon om tablettene skal lagres. I tillegg til disse datasystemene vil det bli utviklet et hensiktsmessig systematiserings- og arkiveringssystem for selve tablettprøvene (tablettarkiv).

Forprosjekt: Dokumentasjonsdatabase for GIS' informasjon om produkter, kjemikalier og legemidler

GIS har pr. i dag et manuelt arkiv som inneholder opplysninger om giftighet m.v. av en rekke stoffer og produkter. Dette manuelle arkivet inneholder ca. 25 000 mapper og er svært omfattende med informasjon fra mange forskjellige kilder. GIS ser det som vesentlig at man innen rimelig tid får utviklet en elektronisk dokumentasjonsdatabase for den foreliggende og framtidig informasjon om giftighet av stoffer og produkter.

Gjennom forprosjektet skal det utarbeides et mandat for hovedprosjektet, anbefalinger om valg av styringsverktøy for hovedprosjektet, krav til kompetanse/bemanning for gjennomføring av hovedprosjektet, estimat for tidsbruk for personale involvert, varighet og totalbudsjett.

Bevilgningsforslag

Bevilgningen foreslås økt med kr 1 000 000.

Kap. 705 Kursvirksomhet og stipendier

Post 60 Rekruttering av helsepersonell

Sykepleiermangelen er et økende problem. Arbeidsmarkedsetaten beregner at det i dag er ca. 3700 ledige sykepleierstillinger fordelt både på sykehus og i kommunehelsetjenesten. Problemet er spesielt merkbart i Oslo og Akershus. For å sikre opptrappingsplanene i helse- og omsorgssektoren foreslås å øke tilgangen på sykepleiere ved ytterligere rekruttering av sykepleiere fra utlandet.

Bevilgningen foreslås styrket med kr 1 000 000 mot tilsvarende reduksjon under post 61 Utdanningstiltak, turnustjeneste m.v.

Post 61 Utdanningstiltak, turnustjeneste m.v.

Det vises til omtalen under post 60 Rekruttering av helsepersonell.

Bevilgningen foreslås redusert med kr 1 000 000 mot tilsvarende økning under post 60 Rekruttering av helsepersonell.

Post 71 Tilskudd til kurs og stipendier til personell innen helsevesenet

Nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg finansieres gjennom en kombinasjon av såkalt «nordisk nøkkel» og de ulike landenes antall studenter ved høyskolen. Antall norske studenter har vært høyere enn forutsatt, slik at den norske finansieringsandelen har økt.

Bevilgningen foreslås økt med kr 700 000.

Kap. 710 Statens institutt for folkehelse

Det vises til Sosialkomiteens innstilling, Budsjett-innst. S. nr. 11 (1999-2000). I innstillingen imøteser komiteens flertall en fyldigere redegjørelse vedrørende Folkehelsas vaksinasjonsprogram, herunder vaksineproduksjonen, i Revidert nasjonalbudsjett 2000.

I det følgende gis en nærmere redegjørelse for vaksinevirksomheten ved Folkehelsa, herunder spesielt spørsmålet om endrede forutsetninger for selve produksjonen av vaksiner i vaksinebygget på Folkehelsa.

Bakgrunn

Statens institutt for folkehelse har siden det ble opprettet i 1929 blant annet hatt hovedansvaret for å forsyne landet med vaksiner, sera og spesifikke immunoglobulinpreparater til humant bruk. Forsyningsbehovet har vært dekket dels ved egenproduksjon og dels ved import.

Mot slutten av 1970-årene og i begynnelsen av 1980-årene ble forholdene omkring vaksineproduksjon ved Folkehelsa ikke lenger vurdert som tilfredsstillende. I 1983 ble det besluttet å legge ned deler av produksjonen i påvente av at den kunne gjenopptas i optimalt tilpassede lokaler. Høsten 1989 gjennomgikk Folkehelsa sin legemiddelproduksjon i samarbeid med det engelske

konsulentfirmaet David Begg Associates. Gjennomgangen avdekket en rekke svakheter og mangler og produksjonen ble stoppet.

I 1990 besluttet Stortinget etter forslag fra Regjeringen å oppføre et bygg for blant annet å få akseptable lokaler. I forbindelse med nytt bygg og ny produksjon antok regjeringen i Tillegg nr. 1 til St.prp. nr. 1 for 1990-91 - ut fra visse forutsetninger - en mulig innsparing på ca. 8,0 mill. kroner pr. år, sammenholdt med å importere vaksine. I tillegg kom potensielle gevinster ved norsk produksjon av meningokokkvaksine. I dag vurderer man ikke lenger denne innsparingen som realistisk, siden en rekke av forutsetningene som lå til grunn er endret.

Ved innflytting og samlokalisering i moderne og tilpassede lokaler antok man videre at det ville kunne realiseres en viss produktivitets- og effektiviseringsgevinst for de institusjonene som skulle innpasses i bygget. I forslaget som flertallet av Sosialkomiteens medlemmer gikk inn for i Budsjett-innst. S. nr. 11 i 1990-91, het det at «Prosjektet skal samlet sett være bedriftsøkonomisk lønnsomt».

Laboratoriebygget i Lovisenberggt. 6 (L6) ble oppført av Statsbygg, og ble overlevert Folkehelsa i januar 1995.

Endringer i forutsetningene fra 1990

En rekke av forutsetningene som lå til grunn for oppføringen av vaksinebygget og innsparingsplanen, er imidlertid endret.

For det første førte tekniske feil og mangler ved det nye vaksinebygget til at Folkehelsa ikke kom i gang med produksjonsrettet aktivitet før i 1998/1999, tre år etter at bygget sto ferdig oppført.

For det andre er basisutgiftene til personale og drift av lokaler blitt betydelig høyere enn forutsatt. Grunnen er at det internasjonale regelverket knyttet til vaksineproduksjon stiller langt strengere krav til kvalitetssikring og forebyggende vedlikehold i dag enn det gjorde i 1990. Det var vanskelig for Folkehelsa å forutse en slik utvikling, siden regelverket ble oppfattet som svært klart da vaksinebygget ble planlagt. Samarbeidet Norge etter hvert har inngått med EU på legemiddelområdet, forplikter dessuten Folkehelsa til å følge de krav EU setter til vaksineproduksjon.

For det tredje har Folkehelsa av ulike årsaker vært nødt til å revurdere de opprinnelige planene fra 1990 om å gjenoppta produksjonen av en rekke vaksiner når det nye vaksinebygget sto ferdig oppført:

- Kostnadene ved å produsere *difteri-stivkrampe-kikhoste-vaksine (DTP)-vaksine* vil bli betraktelig større enn man gikk ut fra i 1990 etter at kikhostekomponenten i vaksinen er blitt endret i løpet av de siste årene. Den nye vaksinetypen ble innført i Norge i 1998, og til dette produktet er det knyttet patentrettigheter og store produksjonskostnader. For en liten vaksineprodusent som Folkehelsa innebærer dette at kostnadene ved å produsere vaksinen vil bli større enn å importere den fra utenlandske produsenter.
- *Import av vaksiner i bulk* for å tappe opp i doser selv er ikke lenger aktuelt fordi leverandørene i dag er tilbakeholdne med å selge noe annet enn ferdig opptappet produkt.
- Folkehelsa har ikke lenger planer om å produsere *anti-D* (til bruk til Rhesus-negative kvinner etter fødsel for å hindre immunisering og skader av

senere fostre) og *hepatitt B immunglobuliner*. En forutsetning for slik produksjon var at man kunne bruke det samme systemet for plasmainnsamling til samtlige produkter, dvs. at man kunne bruke de samme blodgivere til alle produkter. «Naturlig» forekomst av anti-D er i dag sjelden sammenliknet med tidligere, og for å skaffe plasma til produksjon av immunglobulinet må man bygge opp et spesielt giversystem. Det samme er tilfelle for produksjon av hepatitt B immunglobulin. Siden personer med naturlig hepatitt B antistoff i stor utstrekning vil tilhøre de risikogrupper som utelukkes fra blodgivning, må man basere seg på plasma fra immuniserte givere. Det er bare en svært liten del av befolkningen som er vaksinert mot hepatitt B i Norge. Oppbyggingen av slike spesielle giverkorps vil innebære helt andre utgifter enn det som ble lagt til grunn i 1990. Produksjon av disse immunglobulinene vil derfor ikke innebære innsparinger i forhold til å kjøpe produktet fra utenlandske produsenter, selv regnet som sekundærgevinst.

- Det er fortsatt aktuelt å produsere *immunglobuliner mot vannkopper*, men dette vil gi mindre gevinst enn man først antok fordi forbruket har gått ned og kravene til produksjonsprosess og kontroller er utvidet.
- *Meningokokk B-vaksinen* er i dag den eneste vaksinen som er i utprøvende produksjon på Folkehelse. Det var opprinnelig planlagt at vaksinen skulle inngå i et vaksinasjonsprogram for ungdomsskoleelever. På grunn av redusert forekomst av meningokokksykdom er ikke vaksinasjonsprogrammet innført. Behovet for å ferdigstille et produkt er imidlertid fortsatt til stede, dels for bruk i spesielle situasjoner (små-utbrudd), dels for beredskap med tanke på endret epidemiologisk situasjon. Meningokokk B-vaksinen er utviklet ved Folkehelse og kan ikke kjøpes fra andre produsenter. Det gjenstår noe prosessutvikling, og neste trinn vil være klinisk utprøving på mennesker for å se at vaksinen tilsvarende den som ble utviklet på 80-tallet. Hvis alt går etter planen, vil Folkehelse kunne søke om markedsføringstillatelse i første halvdel av 2001. Deretter må effekten av den norske vaksinen undersøkes hos småbarn, som vil være en viktig målgruppe for vaksinen. Dette arbeidet regner Folkehelse med vil ta minst ett år.
- Folkehelse har fortsatt planer om å produsere *influensavaksine*, selv om produksjonen har måttet utsettes betydelig i forhold til de opprinnelige planer. EØS-avtalen innebærer imidlertid at Norge må konkurrere på lik linje med andre europeiske vaksineprodusenter, og det er foreløpig usikkert hva slags kostnads- og prisberegninger en ev. kan benytte og samtidig unngå subsidieringsproblematikk. Hensikten med produksjon av influensavaksine er bl.a. beredskap: muligheten for selv å kunne lage vaksine i en pandemisituasjon, der leveranser fra de store produsentene vurderes som høyst usikkert. Dette vil bli fulgt opp i arbeidet med «Nasjonal beredskapsplan for pandemisk influensa».

Av ovenstående grunner er det ikke lenger meningsfylt å legge til grunn de opprinnelige økonomiske forutsetningene for vaksinebygget og produksjonen. Slik vaksinemarkedet og kravene til legemiddelproduksjon har utviklet seg i løpet av de ti siste årene, bør vaksineproduksjonen ved Folkehelse først og fremst oppfattes som kompetanse- og beredskapsbyggende. Man får kunnskap som er av stor betydning ved vurdering av vaksiner generelt, mulighet til å skaffe produkter som ikke ellers er tilgjengelige og mulighet til å bringe en nyutviklet vaksine fram til klinisk utprøving og eventuelt bruk på mennesker.

Kostnaden ved å opprettholde dagens vaksineproduksjon er beregnet til ca. 25 mill. kroner årlig. Det understrekes at utgiftene til vaksineproduksjon kan beregnes svært forskjellig, og at det er vanskelig å avgrense de ulike faktorene i regnestykket.

I dette beløpet inngår lønnskostnader, drifts- og produksjonskostnader og husleie. Kostnader til forskning og utvikling, andel av fellestjenestene på Folkehelsa og avskrivning på produksjonsutstyret er ikke tatt med i denne beregningen.

Det er viktig å understreke at vaksinebygget også ivaretar andre viktige funksjoner enn produksjonsrettede aktiviteter. Slik intensjonene var disponeres deler av bygget av Statens rettsstoknologiske institutt (SRI) og Det odontologiske fakultet. I tillegg er volumet på distribusjonsaktiviteten mht. vaksine nesten fordoblet siden 1995, samtidig som kravene til lokaler, kontroll etc. er skjerpet (som innen alle andre farmasøytiske områder). Dagens distribusjonsaktivitet hadde derfor ikke kunnet gjennomføres i de gamle lokalene.

Vaksiner som formidles og selges av Folkehelsa i dag

Barnevaksinasjonsprogrammet omfatter de vaksiner alle barn får tilbud om gjennom småbarns- og grunnskolealder, og dekkes over Folkehelsas budsjett:

Alder	Vaksinasjon mot
3 måneder	Difteritetanus-kikhoste (DTP), Haemophilus influenzae type b (Hib), Poliomyelitt
5 måneder	DTP, Hib, poliomyelitt
11 - 12 måneder	DTP, Hib, poliomyelitt
15 måneder	Meslinger, kusma, røde hunder (MMR)
6 - 8 år	Poliomyelitt
11 - 12 år	DT (Difteri-tetanus)
12 - 13 år	MMR
Ungdomsskolen	Tuberkulose og poliomyelitt

Utgiftene til spesielle vaksiner dekkes over folketrygden. Vaksine mot hepatitt A og hepatitt B tilbys grupper som man mener har større risiko for å bli smittet enn befolkningen for øvrig. Vaksine mot meningokokker gruppe C tilbys til nærkontakter av pasienter med sykdommene, og pneumokokkvaksine til personer som har fjernet milten. I noen tilfelle brukes immunglobulin og/eller vaksine til personer som har vært utsatt for smitte, for å hindre at sykdommen bryter ut (posteksposisjonell behandling).

Vaksine mot influensa og pneumokokkinfeksjon anbefales til alle personer over 65 år, alle med kroniske hjerte- eller lungesykdommer og enkelte andre risikogrupper. Disse vaksinene må i dag betales av mottakeren.

Hvis man utsettes for smitte i yrkessammenheng, har «Forskrift om vern av arbeidstakere mot farer ved arbeid med biologiske faktorer» omfattende bestemmelser om vaksinasjon mot de aktuelle sykdommene. Vaksinen skal betales av arbeidsgiver.

Annen frivillig vaksinasjon består først og fremst av vaksinasjon i forbindelse med utenlandsreiser. Dette betales av mottakeren.

Det er utarbeidet et nytt rapporteringsopplegg for vaksinevirksomheten på Folkehelsen. I dette legges det spesiell vekt på å fange opp avvik fra planer på en mer systematisk måte enn tidligere.

Konklusjon

Premissene for vaksineproduksjonen på Folkehelsen er endret i forhold til de opprinnelige forutsetningene for oppføring av vaksinebygget som ble presentert i Tillegg nr. 1 til St.prp. nr. 1 (1990-91).

Det vil ikke være mulig å oppnå en innsparing på ca. 8,0 mill. kroner årlig ved egenproduksjon av enkelte vaksiner.

Både ut fra faglige og beredskapsmessige hensyn er det likevel viktig å opprettholde vaksineproduksjonen på Folkehelsen.

Kap 711 Statens retts toksikologiske institutt

Post 01 Driftsutgifter

Det er tidligere overført beløp fra Justisdepartementet til Statens retts toksikologiske institutt (SRI) for å dekke et grunnbeløp av politidistriktenes rusmiddelanalyser. Fra og med 1. januar 2000 fakturerer SRI politidistriktene direkte. Det foreslås derfor at 5,8 mill. kroner føres tilbake til Justisdepartementets kapittel 440 Politi- og lensmannsetaten post 01 Driftsutgifter.

Bevilgningen foreslås redusert med kr 5 800 000.

Kap. 712 Statens helseundersøkelser

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås at posten styrkes med kr 6 200 000 mot tilsvarende reduksjon under kap. 739, post 66 Mammografiscreening. Dette er midler som Statens helseundersøkelser har fått tildelt i 2000 for å utføre oppgaver i forbindelse med mammografiscreening.

Bevilgningen foreslås økt med 6 200 000 kroner.

Kap. 715 Statens strålevern

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås at posten styrkes med kr 900 000 mot tilsvarende reduksjon under kap. 739, post 66 Mammografiscreening. Dette er midler som Statens strålevern har fått tildelt i 2000 for å utføre oppgaver i forbindelse med mammografiscreening.

Bevilgningen foreslås økt med 900 000 kroner.

Kap. 716 Kreftregisteret

Det foreslås at posten styrkes med kr 3 600 000 mot tilsvarende reduksjon under kap. 739, post 66 Mammografiscreening. Dette er midler som Kreftre-

gisteret har fått tildelt i 2000 for å utføre oppgaver i forbindelse med mammo-grafiscreening.

Bevilgningen foreslås økt med 3 600 000 kroner.

Kap. 718 Rehabilitering

Post 60 Rehabilitering

I budsjettet for 2000 er det satt av 103,3 mill. kroner til oppbygging og styrking av rehabiliterings- og habiliteringstilbudet i fylkeskommunene og tilbudet til revmatikere. Mange av tiltakene vil være knyttet til sykehus, eller er tilbud på sykehus.

I St.prp. nr. 47 (1999-2000) Om sykehusøkonomi og budsjett 2000 er det foreslått en tilleggsbevilgning på 1 250 mill. kroner til behandling på sykehus, bl.a. til å dekke opp for en høyere aktivitetsvekst enn tidligere forutsatt. Det legges til grunn at den høyere aktivitetsveksten også har medført et bedre tilbud til rehabiliteringspasienter. Som ledd i inndekningen av sykehusbevilgningen foreslås det særskilte tilskuddet til rehabilitering satt ned.

Bevilgningen foreslås redusert med kr 5 000 000.

Kap. 730 Fylkeskommunenes helsetjeneste

Post 61 Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv.

Refusjon av resistensbestemmelse av HIV-pasienter

Sosial- og helsedepartementet har støttet et prosjekt ved Ullevål og Haukeland sykehus for å utvikle metoder og rutiner for å foreta resistensbestemmelse for å hindre resistensutvikling og spredning av resistente HIV stammer i Norge. I tråd med internasjonale erfaringer antas det så langt at rutinemessig bruk av testen vil medføre både lavere medikamentkostnader og redusert sykелighet og dødelighet hos pasientene.

Sosial- og helsedepartementet foreslår at det fra 1. juni 2000 innføres en ny takst for påvisning av HIV-resistens og at det for inneværende år overføres 1,5 millioner kroner fra folketrygdens kap. 2751, post 70 Legemidler til kap. 730, post 61 Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv.

Økt egenbetaling, spesialisthelsetjenesten, jf. kap 2711, post 70

Til dekning av merutgifter under andre poster foreslås egenandelene for spesialisthjelp og psykologhjelp økt med 10 pst fra 1. juli 2000. Det foreslås følgende endringer i budsjettet for 2000 (mill. kroner):

730.61	Refusjon poliklinisk virksomhet	- 30,0
2711.70	Refusjon spesialisthjelp	- 25,0
2752.70	Refusjon egenandeler	20,0
	Sum netto	- 35,0

Disse egenandelene inngår i egenandelstaket på 1 370 kroner. Storforbrukere av disse helsetjenestene vil således ikke bli berørt av dette forslaget.

Forslaget fører til at poliklinikkene ved sykehus mv. får økte inntekter som følge av økt egenbetaling. Takstene foreslås derfor redusert fra 1. juli tilsvarende 30 mill. kroner og bevilgningen med samme beløp.

Sammendrag

Bevilgningen foreslås redusert med 28 500 000 kroner.

Post 62 Tilskudd til regionsykehus

Lungefunksjonsundersøkelser

Det foreslås at kr 430 000 til etablering av lungefunksjonsundersøkelser ved kronisk lungesykdom hos sped- og småbarn overføres til kap. 731 Rikshospitalet. Dette er et prosjekt som har vært en del av tilskuddet til regionsykehus. Fordi statlige sykehus ikke skal ha midler over dette tilskuddet, er det naturlig at beløpet flyttes til Rikshospitalets eget kapittel.

Bevilgningen foreslås redusert med 430 000 kroner.

Post 64 Tilskudd til utstyr på sykehus, kan overføres

Stortinget har vedtatt en plan for investeringer i IT- og medisinsk teknisk utstyr i sykehus i perioden 1998 - 2002, jf. St.prp. nr. 61 (1997-1998). Medregnet fylkeskommunenes medfinansiering legges det opp til om lag 5,3 milliarder kroner til investeringer i utstyr i perioden. Det er etablert en statlig refusjonsordning for dokumenterte utgifter til utstyr på 60 pst. i perioden.

Sosial- og helsedepartementet foreslår nå at planperioden forlenges med to år til å gjelde for perioden 1998-2004. Den totale budsjetttrammen på 2 960 mill. kroner foreslås uendret, hvilket betyr at de årlige bevilgningene blir mindre, men strekker seg over en lengre periode.

Fra 1999 ble det overført 374 mill. kroner til år 2000. De store overføringer på denne tilskuddsordningen skyldes at midlene først kommer til utbetaling året etter, basert på revisorattesterte regnskap. Refusjoner for investeringer gjort i inneværende år blir utbetalt i mai 2001. Bevilgningen for 2000 foreslås satt ned med i alt 540 mill. kroner. Dette vil redusere det beløp som ellers måtte overføres fra 2000 til 2001. Reduksjonen i bevilgningen for inneværende år betyr også at det vil bli om lag 300 mill. kroner mindre til statlige utstysrefusjoner i 2001 enn tidligere lagt opp til i utstysplanen. Dette innebærer at fylkeskommunene allerede for inneværende år må planlegge med et lavere investeringsnivå enn tidligere forutsatt, tilsvarende 300 mill. kroner i totale statlige refusjoner. Den økonomiske situasjonen for fylkeskommunene tilsier tilpasninger på både drift- og investeringssiden. Den lavere investeringstakten som det nå legges opp til legger mindre press på fylkeskommuneøkonomien.

Bevilgningen foreslås redusert med 540 mill. kroner i 2000.

Kap. 731 Rikshospitalet

Post 50 Statstilskudd

Det vises til omtale av prosjekt nytt Rikshospital under kap. 1580 post 31.

Rikshospitalet har i tillegg til Statsbyggs spesifiserte arbeider og reserve tatt opp forhold som må utføres av hensyn til sikkerhet og drift. Disse forholdene som har et kostnadsoverslag på 40 mill. kroner, utgjøres av punkter der Statsbygg i forhold til programmet ikke er forpliktet til å utføre endringer. Punktene omfatter i hovedsak utvidet automatisk overvåking av tekniske anlegg og utvidet kapasitet av tekniske anlegg på områder der gjenstående reservekapasitet er liten eller oppbrukt. SHD er enig i at disse endringene er nødvendige. Bevilgningen foreslås økt med 40 mill. kroner.

For Sosial- og helsedepartementet har det vært et prioritert mål at Rikshospitalet flytter inn på Gaustad før sommeren 2000. Flytteprosessen startet i februar 2000 og vil være gjennomført i juni 2000. Hovedflytting vil finne sted i månedsskiftet mai/juni. På grunn av forsinkelsene i byggeprosjektet og flere endringer av flytteopplegget er det en stor utfordring å gjennomføre flyttingen før sommeren. Så langt bekrefter Statsbygg og Rikshospitalet at målsettingen vil nås. Flyttingen har således vært gitt høyeste prioritet både av Sosial- og helsedepartementet og Rikshospitalet. Det er i denne situasjonen usikkerhet knyttet til Rikshospitalets samlede økonomiske situasjon. Departementet vil nå sammen med Rikshospitalet foreta en grundig gjennomgang av den økonomiske situasjonen.

Lungefunksjonsundersøkelser

Det vises til omtalen under kap. 730, post 62 Tilskudd til regionsykehus.

Bevilgningen foreslås økt med 430 000 kroner.

Brannvernskrav på Sophies Minde og Kronprinsesse Märthas institutt

Rikshospitalet benytter i dag bygningene Sophies Minde og Kronprinsesse Märthas institutt til ortopedisk virksomhet. Gjennom den inngåtte avtalen med Oslo kommune om Fase 2 «Oslo ortopediske universitetsklinikk» vil bygningene også bli brukt til sykehusdrift, i alle fall de to årene prøveprosjektet varer. Dersom sykehuset ikke skal bryte gjeldende brannforskrifter, er det nødvendig å gjennomføre en rekke utbedringstiltak. I hovedsak går disse ut på å etablere/reetablere brannseksjonering og branncelledeling samt oppgradering av brannvarslingsanlegg i hht. gjeldende forskrifter.

Sophies Minde ble oppført i 1892 og er sammenkoblet med en innvendig gang med Kronprinsesse Märthas institutt, som sto ferdig på 50-tallet. Bygningsmassen framstår som gammel, og den er ombygd en rekke ganger. Pasientrommene er umoderne, med fire- og seks-sengsrom og uten nødvendig antall bad.

En av forutsetningene ved byggingen av Nytt Rikshospitalet var at lokalene Rikshospitalet leide vederlagsfritt av Stiftelsen Sophies Minde og Kronprinsesse Märthas institutt (KMI) skulle fraflyttes. I følge opprinnelige planer skulle disse lokalene være fraflyttet i 1998, men høsten 1997 ble det klart at

lokalene først kunne fraflyttes i 2000. Det ble enighet mellom Sosial- og helsedepartementet og stiftelsen Sophies Minde om at Rikshospitalet fortsatt kunne bruke lokalene vederlagsfritt fram til og med 1999, og at man ved eventuell bruk etter dette måtte betale husleie - noe man nå gjør.

Behovet for utbedringer av brannvernssikkerheten ved Sophies Minde ble bl.a. påpekt i en rapport fra Norsk Brannconsult AS (NBC) datert 28.6.99.

Etter at beslutningen om at det skal gjennomføres et prøveprosjekt med felles ortopedisk enhet for Rikshospitalet og Ullevål sykehus ble fattet, har Sosial- og helsedepartementet bedt Rikshospitalets eiendomsavdeling framskaffe en oversikt over kostnader for videre drift ved Sophies Mindre - Fase II, herunder kostnader i hht. brannkrav. Medplans kostnadskalkyle - i rapport datert 23. desember 1999 - til nødvendige arbeider for å tilfredsstille brannkrav, er på til sammen vel 22 mill. kroner, fordelt med 14,7 mill. kroner på Sophies Minde og 7,3 mill. kroner på Kronprinsesse Märthas institutt. Disse kostnadene går i hovedsak ut på å etablere og/eller reetablere brannseksjonering og branncelledeling samt oppgradering av brannvarslingsanlegg i hht. gjeldende forskrifter. For Sophies Minde må også loft sprinkles.

I tillegg til kostnader for å utbedre brannssikkerheten inneholder Medplans analyse også kostnader til andre utbedringstiltak som fagmiljøene sterkt ønsker seg. Disse kostnadene beløper seg samlet til vel 60 mill kroner og er delt inn i kostnader til hygienekrav, arbeidsmiljø og generelle oppussingstiltak.

Det er nå først og fremst viktig å sikre oppfyllelse av brannvernsskravene i både Sophies Minde og Kronprinsesse Märthas institutt. Brannssikkerheten må ivaretas på en for myndighetene akseptabel måte i disse sykehuslokalene. De generelle utbedrings- og ombyggingsønskene av Sophies Minde og Kronprinsesse Märthas Institutt vil bli vurdert på et senere tidspunkt når sykehusenes framtidige status er klarlagt.

Bevilgningen foreslås forhøyet med kr 22 000 000.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen økt med 62 430 000 kroner.

Kap. 739 Andre utgifter

Post 60 Tilskudd til helsepersonellbemanning i luftambulansetjenesten

Troms fylkeskommune fikk ved en feil ikke utbetalt tilskudd for luftambulansetjenesten i 2. halvår 1999. Regnskapet for 1999 viste et mindreforbruk på om lag 2 mill. kroner. Det foreslås at bevilgningen økes med 2,7 mill. kroner i 2000 slik at det manglende beløpet for 1999 kan utbetales.

Bevilgningen foreslås økt med kr 2 700 000.

Post 64 Tilskudd til RIT 2000

Det vises til St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000), jf. Innst. S. nr. 11 (1999-2000) der Stortinget vedtok Revidert avtale om utbygging av ny universitets-

klinikk i Trondheim, RIT 2000, datert 9.9.1999 (Revidert avtale). I nevnte stortingsproposisjon ble det tatt forbehold om at budsjettendringer for 2000 skulle fremmes i Revidert nasjonalbudsjett 2000.

Budsjettunderlag fra byggherren, Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) fra mars 2000, ville medført et økt bevilgningsbehov på posten i størrelsesorden 10-15 mill. kroner. Budsjettunderlaget fra STFK var basert på Revidert avtale med den framdriftsplan som lå til grunn da Stortinget vedtok avtalen i desember 1999. Det økte bevilgningsbehovet skyldes at tilskuddsandelen fra Sosial- og helsedepartementet til sykehusdelen av utbyggingen er økt fra 20 til 22 prosent og at en større andel av FOU-aktiviteter er igangsatt i en tidlig fase av utbyggingsperioden.

Den nevnte framdriftsplanen la til grunn oppstart av byggetrinn 1 høsten 2000. Planarbeidet til byggetrinn 1 er forsinket (se omtale nedenfor), slik at byggestart for byggetrinn 1 trolig ikke vil finne sted i 2000. Med bakgrunn i dette fremmes ikke nå forslag om at bevilgningen over kap. 739 post 64 økes for 2000. Bevilgningen for 2000 dekker opp for de økte forpliktelsene til Sosial- og helsedepartementet i tråd med Revidert avtale (inkludert en etterbetaling for årene 1997-99) med den forventede forsinkelse. Bevilgningen dekker kostnader for det allerede igangsatte byggetrinn 0, planleggingsmidler for byggetrinn 1 og 2, FoU-midler og ulempestilskudd. Det at det ikke fremmes budsjettmessig økning på posten inneværende år innebærer kun en faseforskyvning av Sosial- og helsedepartementets utbetalinger til STFK.

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000) var det lagt til grunn at kostnadsrammevedtak for byggetrinn 1 (Nevrosenteret med nødvendig infrastruktur) skulle legges fram for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2000. Byggherren informerte i februar 2000 om at framdriften med forprosjektet til Nevrosenteret ikke var som forutsatt. I april 2000 informerte byggherren videre om at styret for RIT 2000 FKF ønsker å tilrå en kostnadsramme for byggetrinn 1 som går utover det kostnadsoverslag som er lagt til grunn i Revidert avtale, og at kostnadsoverslaget som ligger til grunn i avtalen som Stortinget vedtok i desember 1999 ikke er tilstrekkelig for å realisere utbyggingen i henhold til forutsetningene. Styret har (primo mai) ikke ferdigbehandlet byggetrinn 1, og byggherren tar sikte på å legge fram saken for behandling til Fylkestinget i Sør-Trøndelag i juni 2000.

Staten tar sikte på å følge opp og kvalitetssikre sine interesser i RIT 2000 i tråd med de retningslinjer som gjelder statlige investeringer i samsvar med omtale i Gul bok for 2000-budsjettet. Retningslinjene tilpasses RIT 2000 ved at STFK og Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Sosial- og helsedepartementet i fellesskap besørger en ekstern kvalitetssikring av beslutningsunderlaget for det enkelte byggetrinn. For byggetrinn 1 er det inngått avtale med konsulent, som la fram rapport 3. mai 2000. Rapporten er til behandling hos oppdragsgiverne. Konsulenten har gjennomført en usikkerhetsanalyse for byggetrinn 1 basert på beslutningsunderlag utarbeidet av byggherren og de vedtak styret har fattet. Konsulenten vurderer usikkerheten i byggetrinn 1 større enn styret fra RIT 2000 FKF har lagt til grunn, og foreslår også tiltak for å bidra til å redusere usikkerheten.

Videre framdrift i beslutningsprosessen vil måtte avklares mellom STFK og staten etter fylkestingets behandling, og etter at fylkeskommunen som

avtalepart med staten har gitt formell tilbakemelding om situasjonen. I lys av dette vil saken bli lagt fram for Stortinget.

Fylkestinget i Sør-Trøndelag har etablert en utbyggingsorganisasjon i form av et fylkeskommunalt foretak etter de nye bestemmelsene i kommunelovens kap. 11. Plan- og byggestyret for utbyggingen utgjør med dette styret for det fylkeskommunale foretaket, RIT 2000 FKF. I Revidert avtale er det forutsatt at styret skulle ha fem medlemmer. Fylkestinget i Sør-Trøndelag har vedtatt vedtekter for foretaket, der det er lagt til grunn at styret har seks medlemmer. Fylkeskommunen har det overordnede ansvar for utbyggingen og har med dette også ansvaret for utnevning av Plan- og byggestyret. Generell instruks for styret er imidlertid gitt i samarbeid med staten, og kan ikke endres ensidig av fylkeskommunen. Fylkeskommunen har i brev til Sosial- og helsedepartementet orientert om utvidelsen i antall medlemmer og bedt om en behandling av saken. Sosial- og helsedepartementet foreslår at antall representanter i styret utvides til seks medlemmer.

Det vises til St.prp. nr.1 Tillegg nr. 4 (1999-2000) vedrørende departementenes oppfølging av RIT 2000. Sosial- og helsedepartementet foreslår å opprette to nye stillinger for å kunne følge opp RIT 2000-prosjektet, og gi grunnlag for administrativt å møte nye større sykehusutbygginger. De budsjettmessige konsekvensene av dette fremmes i forbindelse med statsbudsjettet for 2001.

Det vises for øvrig til bevilgningsforslag omtalt under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett kap. 281 post 60.

Post 66 Mammografiscreening

Sosial- og helsedepartementet foreslår at kr 10 700 000 som er bevilget under denne posten overføres til de etater som faktisk bruker midlene til mammografiscreening. På dette grunnlag foreslås:

- 6 200 000 kroner flyttet til Statens helseundersøkelser, kap. 712, post 01.
- 900 000 kroner flyttet til Statens strålevern, kap. 715, post 01.
- 3 600 000 kroner flyttet til Kreftregisteret, kap. 716, post 01.
- Bevilgningen foreslås redusert med i alt 10 700 000 kroner.

Post 72 Tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning

Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) er en avtalebasert pasientskadeoppgjøringsordning for skader som har funnet sted innen det offentlige helsevesenet. Avtalen er inngått mellom staten, fylkeskommunene og kommunene. Ordningen gir pasientene en instans å forholde seg til når pasientskade har oppstått og erstatning søkes. Erstatningsspørsmålet og eventuelt erstatningsbeløp avgjøres av NPE. Etter avtalen skal avtalepartnerne finansiere driften av NPE. I en overgangsperiode betaler staten kommunenes andel.

I de første årene av NPEs virksomhet, var bevilgningene høyere enn de faktiske skadeutbetalingerne. Dermed ble det bygget opp en finansiell buffer i NPE. Dette må ses i sammenheng med at det var vanskelig å forutse på hvilket tidspunkt en erstatningsberettiget skade ville bli meldt inn til NPE. Erfaringen har vist at det i en del tilfeller kan ta flere år fra en skade er oppstått før krav sendes NPE. Denne forsinkelseeffekten har, sammen med finansieringsbufferen, ledet til at de årlige tilskuddene har vokst saktere enn skadeutbetalingsveksten. Finansieringsbufferen er således gradvis nedbygget.

Høyere erstatningsutmålinger enn forventet i 1999 samt raskere saksbehandling i NPE samme år, har tømt finansieringsbufferen som er bygget opp i NPE. Behovet for tilskudd inneværende år er derfor større enn tidligere varslet. På basis av dette er statens finansieringsandel for 2000 nå hevet til 38,8 mill kroner.

Bevilgningen foreslås forhøyet med kr 1 400 000.

Kap 743 Statlige stimulerings tiltak for psykisk helsevern

Kompetansesenter for spiseforstyrrelser

Ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (1999-2000) ba Stortinget Regjeringen om å drøfte med det Regionale helse- og sosialutvalg, Region Nord, om hvordan driften av Kompetansesenter for spiseforstyrrelser ved Regionsykehuset i Tromsø kan opprettholdes. Sosial- og helsedepartementet vil opplyse om at departementet vil følge opp at det finner sted en styrking av tilbudet til mennesker med spiseforstyrrelser gjennom:

- Fylkeskommunale planer for psykisk helsevern som er til behandling i Sosial- og helsedepartementet våren 2000.
- Regionale helseplaner som foreligger i januar 2001.
- Handlingsplan mot spiseforstyrrelser. Handlingsplanen foreligger ferdig trykket i nærmeste framtid og vil følges opp overfor kommuner, fylkeskommuner og helseregioner.

Sosial- og helsedepartementet går ikke inn for at det opprettes egne kompetansesentre og behandlingstilbud for mennesker med spiseforstyrrelser, men at tilbudet til denne gruppen styrkes innenfor det ordinære helse- og behandlingssystemet. Departementet legger vekt på at viktige funksjoner som et godt behandlingstilbud og styrking og spredning av kompetanse ivaretas i alle fylkeskommuner og at et sykehus i hver helseregion innehar spesialkompetanse om spiseforstyrrelser med ansvar for undervisning, veiledning, kompetansespredning osv.

Post 62 Tilskudd til psykiatri i kommunene og post 63 Tilskudd til styrking av psykisk helsevern i fylkene

For å sikre større fleksibilitet og å styrke mulighetene for en bedre statlig oppfølging med bruken av midlene i gjennomføringen av opptrappingsplanen for psykisk helse, foreslås bevilgningene under post 62 og post 63 gjort overførbare.

Det vises til forslag til eget vedtak.

Post 65 Utbygging av psykisk helsevern for barn og ungdom, kan overføres, kan nyttes under post 64

Det er overført 91 mill. kroner fra 1999 til 2000 på denne posten, slik at samlet bevilgning til investeringsformål for 2000 er 266 mill. kroner. Årsaken til overføringen er at planlagte prosjekter er noe forsinket i forhold til opptrappingsplanen.

For 2000 foreligger det fylkeskommunale planer som omtrent tilsvarer den samlede ramme for året. Imidlertid oppstår det erfaringsmessig noe for-

sinkelser, slik at 38 mill. kroner av de overførte midlene fra 1999 foreslås omdisponert til andre formål. Denne omdisponeringen endrer ikke ved det samlede omfanget av opptrappingsplanen for psykisk helse.

Bevilgningen foreslås redusert med 38 000 000 kroner.

Kap 751 Apotekvesenet

Post 70 Tilskudd til apotek

Driftsstøtte til apoteknæringen

Apoteknæringens behovet for driftsstøtte i 2000 er redusert.

Bevilgningen foreslås redusert med 10 mill. kroner.

Institutt for farmakoterapi

Institutt for farmakoterapi ved Universitetet i Oslo mottar tilskudd fra denne posten. Det er nå avdekket at tilskuddene de senere år har vært litt for lave, slik at tiltakende underskudd og bemanningsreduksjoner ved instituttet vil inntre dersom bevilgningen ikke nå styrkes.

Tilskuddet til instituttet foreslås forhøyet med 500 000 kroner gjennom intern omprioritering på posten.

Sammendrag

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 9 500 000 kroner.

Andre saker

Omorganisering av den statlige legemiddelforvaltningen

Bakgrunn

Legemidler er en viktig innsatsfaktor i helsevesenet. Innovasjonstakten i bransjen er høy. Overgang til ny terapi har gitt en økning i offentlige utgifter til legemidler på rundt 12 pst. hvert år de siste 10 år. Prisutviklingen har ført til at markedsadgang for mange legemidler er avhengig av offentlig refusjon. Gjennom EØS-avtalen er Norge blitt en del av et felles europeisk legemiddelmarked. Samtidig er den nasjonale legemiddeldistribusjon deregulert. Dagens norske legemiddelmarked kjennetegnes ved kostnadsdrivende innovasjon, internasjonalisering og deregulering.

Utviklingen har stilt legemiddelforvaltningen overfor store utfordringer. Statlige refusjonsordninger er under press. Gjennom EØS-avtalen er Norge bundet av et omfattende europeisk regelverk på legemiddelfeltet. Utvidelsen av EØS-avtalen høsten 1999 med norsk tilknytning til Det europeiske kontor for legemiddelvurdering (EMA) har knyttet Norge tettere til EUs felles prosedyrer for godkjenning av legemidler. Dagens situasjon preges av stigende krav til effektivitet, krav til kortere behandlingstider samt transparente kriterier.

I hele EØS-området har denne utviklingen ført til endringer i legemiddelforvaltningene. Harmoniseringene i markedet har ført til mer enhetlige og

integreerte nasjonale legemiddelforvaltninger i Europa, mens vår legemiddelforvaltning i dag framstår som mer fragmentert i så vel europeisk som nordisk målestokk.

Legemiddelbransjen og omsetning av legemidler er fortsatt strengt regulert til tross for en viss deregulering de senere år. Den statlige forvaltningen har virkemidler for å kontrollere hva som tillates solgt som legemidler, for å holde kontroll med priser og refusjon, og for å sikre kvalitet på produksjon og distribusjon samt å bidra til riktig forskrivning og bruk. I dag er forvaltningsansvaret delt på følgende etater:

Statens legemiddelkontroll (SLK)

SLK har ansvaret for godkjenning og utstedelse av markedsføringstillatelse for nye legemidler. Etaten foretar en faglig vurdering av nye legemidlers effekt, sikkerhet og kvalitet før produktet eventuelt godkjennes. I tillegg skal SLK godkjenne preparatomtale, pakningsvedlegg, pris mv. før produktene tiltales markedsført i Norge. Videre har SLK en egen legemiddeløkonomisk avdeling som utfører helseøkonomiske analyser av nye legemidler hvor det er søkt om statlig refusjon. Dette gjøres på oppdrag fra Rikstrygdeverket, som lar disse analysene inngå i en samlet vurdering av refusjonssøknadene jf. nedenfor.

Statens helsetilsyn

Helsetilsynet har tilsynsansvar for helsetjenesten og helsepersonell. På legemiddelområdet har etaten tilsyn med de ulike leddene i omsetningskjeden og med legers forskrivning av legemidler. Helsetilsynet utsteder også konsesjoner for produksjon, distribusjon og handel med legemidler og har en rekke funksjoner knyttet til apotekvesenets økonomi.

Rikstrygdeverket (RTV)

RTV har hovedansvaret for å forvalte folketrygdens utgifter til legemidler gjennom blåreseptordningen og bidragsordningen. Etaten har i dag ansvaret for å gi SHD en samlet tilråding om det bør åpnes for refusjon for nye legemidler. For de legemidler der det gis refusjon er hovedregelen at trygden yter pliktmessig refusjon uten nærmere søknad fra pasienten. Unntaksordninger i blåreseptforskriften innebærer at pasientens lege søker trygdeetaten om refusjon i hvert enkelt tilfelle. Bidragsordningen omfatter legemidler hvor det ikke ytes stønad etter vilkårene i blåreseptordningen. Her må pasienten søke trygdekontoret om å få stønad, og egenandelene er høyere enn for blåreseptordningen.

Organiseringen av den statlige legemiddelforvaltningen har blitt diskutert de senere årene både i offentlige utredninger (Grund- og Strømutvalgene) og i stortingsdokumenter. I disse dokumentene har oppmerksomheten særlig vært knyttet til behandlingen av søknader om pliktmessig refusjon (blåreseptforskriftens §9) og i hvilken grad dagens ansvarsfordeling og organisering bidrar til en tilfredsstillende saksbehandling. Bakgrunnen for dette er at forvaltningen ved flere anledninger har fått kritikk for sen og til dels utilstrekkelig saksbehandling. Organiseringen av den statlige legemiddelforvaltningen ble drøftet i Ot.prp. nr. 29 (1998-99) Om lov om apotek, men det ble ikke angitt

noen konkrete organisatoriske endringer med tanke på saksbehandlingen av blåreseptsøknader. I forhold til Helsetilsynets oppgaver ble det imidlertid signalisert at oppgaver knyttet til konsesjon, avansesystem, apotekstøtteordning, omsetningsavgift og fraktrefusjon burde vurderes utskilt fra tilsynsfunksjonene. På den måten kan en rendyrke tilsynsfunksjonene og unngå dobbelttroller.

I komiteinnstillingen til ny apoteklov (Innst. O. nr. 52 - 1999-2000) drøftes spørsmålet om den framtidige legemiddelforvaltningen. Det uttales der følgende:

«Komiteen viser til den gjennomgangen av organiseringen av den statlige legemiddelforvaltningen i samarbeid med fagetatene som departementet har satt i gang. Etter komiteens mening er det behov for betydelige endringer innenfor dette området, og komiteen anser en klargjøring av ansvarsområder og en bedring av kompetansen innen legemiddeløkonomi og europeisk legemiddelregelverk for viktige faktorer på dette området.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg at departementet i samråd med fagetatene har startet en gjennomgang av organiseringen av den statlige legemiddelforvaltning, og at det legges opp til å fremme forslag om nødvendige organisatoriske endringer med eventuelle budsjettmessige konsekvenser for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2000.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, mener at det i denne sammenheng bør vurderes å samle den statlige legemiddelforvaltningen under ett ansvarsområde.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at legemiddelforvaltningen i Norge i dag er preget av byråkratiske ordninger som fører til for lang behandlingstid for søknad om godkjenning, og som er uoversiktlig. Disse medlemmer vil be Regjeringen fremme forslag om å opprette et Statens legemiddelverk som skal ha det samlede ansvar for dette viktige området, slik departementet foreslo allerede i Ot.prp. nr. 43 (1991-1992)».

Departementets vurdering og konklusjon

Etter Sosial- og helsedepartementets vurdering er det behov for en omorganisering av dagens legemiddelforvaltning. Det foreligger et forbedringspotensial knyttet både til håndteringen av blåreseptordningen og i forhold til utførelse av oppgaver innenfor omsetningskjeden for legemidler. Kravene til den statlige legemiddelforvaltningen har økt og vil fortsatt øke som følge av stadig sterkere europeisk integrasjon og internasjonalisering. Kravene til håndtering av refusjonssøknader har blitt skjerpet gjennom implementeringen av EUs transparensdirektiv hvor det bl.a. settes krav til saksbehandlingstid. EU-direktivets krav til saksbehandlingstid (maks. 90 dager) ble implementert i blåreseptforskriften 22. desember 1999. Videre vil den vedtatte dereguleringen av apotekvesenet føre til sterkere utenlandsk engasjement både på grossist- og detaljistleddet i omsetningskjeden for legemidler.

Departementet ser det derfor som både naturlig og nødvendig at den statlige legemiddelforvaltningen samles under ett ansvarsområde, slik den er i Danmark, Finland, Sverige og mange andre europeiske land. En omorganisering

ring med sikte på å samle ansvaret for legemiddelforvaltningen, vil berøre dagens grenseflate mellom både RTV og SLK og mellom Helsetilsynet og SLK.

Produktgodkjenning og produktkontroll er SLKs kjerneoppgaver, mens Helsetilsynets avdeling for apotek og legemidler har all forvaltnings- og inspeksjonsmyndighet knyttet til produktenes flyt gjennom omsetningskjeden fra tilvirker via importør til grossist og detaljist. Til grunn for så vel SLKs som Helsetilsynets forvaltningsutøvelse på legemiddelområdet er det hensynet til legemidlenes kvalitet, sikkerhet og tilgjengelighet som er det overordnede hensyn. Kvaliteten og sikkerheten til et legemiddel kan imidlertid ikke vurderes isolert ut fra legemidlets innhold og effekt, men er også avhengig av under hvilke omstendigheter det produseres, lagres og distribueres. Det er således en meget nær sammenheng mellom SLKs og Helsetilsynets funksjoner på legemiddelfeltet. Videre faller hovedoppgavene til avdeling for apotek og legemidler utenfor kjerneoppgavene til Statens helsetilsyn, for så vidt som enhetene i legemiddelforsyningskjeden ikke tilhører helsetjenesten og dermed faller utenfor Statens helsetilsyns lovgrunnlag, lov av 30. mars 1984 nr. 15 om statlig tilsyn med helsetjenesten. Videre tvinger ny apoteklov fram en fullstendig omorganisering av apotekforvaltningen samt en styrking av apotekinspektoratet. Sammen med de økte krav til effektiv og koordinert legemiddelforvaltning som EØS-avtalen stiller, tar departementet på denne bakgrunn sikte på å overføre Helsetilsynets avdeling for apotek og legemidler til SLK med virkning fra 1.1.2001.

Grenseflaten mellom RTV og SLK berøres særlig i forhold til behandlingen av søknader om offentlig refusjon (blåreseptordningen). Søknader om opptak på blå resept for legemidler sendes i dag til RTV. Ved behandlingen av søknaden må RTV innhente vurderinger eksternt, der SLK har en sentral rolle ved at de foretar en legemiddeløkonomisk vurdering av det aktuelle legemiddelet. Etter at nødvendige eksterne vurderinger er innhentet, utarbeider RTV en samlet vurdering og tilråding til departementet. Gjennom 1990-årene har fokuset i vurderingene i økende grad rettet seg mot de legemiddeløkonomiske vurderingene, noe som har avtegnet seg ved en styrking av denne typen kompetanse ved SLK. Selv om de formelle ansvarsforholdene kan synes klare, har samarbeidsrutinene og arbeidsfordelingen mellom RTV og SLK ikke fungert optimalt ved behandlingen av blåreseptsaker. Dette har trolig vært én av årsakene til at mange søknader har tatt lang tid å behandle og hvor det tidvis har blitt reist tvil om grunnlaget for vurderingene og tilrådingene som departementet har mottatt. Ut fra det klare behovet for å samle saksbehandleransvaret for blåreseptsøknader (pliktmessig refusjon, blåreseptforskriftens § 9) og sett i forhold til kjerneoppgavene og kompetansen i RTV og SLK, anser departementet at saksbehandleransvaret bør samles ved SLK. Forvaltningen av blåreseptordningen bør imidlertid fortsatt ligge hos RTV. Det tas sikte på at saksbehandleransvaret flyttes med virkning fra 1.10.2000.

Regjeringen vil derfor nå igangsette et arbeid for å etablere et Statens legemiddelverk, bygd opp rundt dagens SLK. Arbeidet vil være basert på at Helsetilsynets avdeling for apotek og legemidler og hovedparten av dens sentrale oppgaver flyttes til den nye legemiddelforvaltningen, samt at saksbehandleransvaret for blåreseptsøknader i mellomtiden flyttes til dagens SLK. Omorga-

niseringen vil ikke ha budsjettmessige konsekvenser inneværende år. De budsjettmessige konsekvensene fra og med 2001 vil bli presentert for Stortinget i St.prp. nr. 1 (2000-2001) sammen med en nærmere beskrivelse av omorganiseringen.

Folketrygden

For 2000 er det under programområdene 29 Sosiale formål og 30 Helsevern bevilget ca. 150,7 mrd. kroner.

Foran alle hovedbudsjetttrunder gjennomgår Beregningsgruppen for folketrygden anslag for overslagsbevilgninger og andre regelstyrte bevilgninger på statsbudsjettet under Sosial- og helsedepartementet og yrkesmessig attføring under Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

For 2000 antas utgifter og inntekter under Sosial- og helsedepartementet å øke med netto ca. 500 mill. kroner i forhold til gitte bevilgninger. Endringene vedrører en rekke kapitler og poster. Sosial og helsedepartementet foreslår endringer av bevilgningene på til sammen netto ca. 500 mill. kroner (496,5 mill. kroner) under postene med størst avvik i forhold til gitte bevilgninger. Det vises til omtalen under kap. 2650. Sykepengen, kap. 2560 Uførhet, kap. 2663 Medisinsk rehabilitering mv., kap. 2711 Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten og kap. 2751 Medisiner mv.

Kap. 2600 Trygdeetaten

Post 01 Driftsmidler

Kjøp av helsetjenester til sykmeldte

Bakgrunn

I St. prp. nr. 65 (1997-98) ble det forutsatt at den konkrete utformingen av kjøp av helsetjenester skulle foretas på grunnlag av en endelig og samlet evaluering. Denne evalueringen forelå høsten 1999. I Innst. S. nr. 105 (1999-2000) heter det:

«Stortinget ber Regjeringen gjennomgå konsekvensene av kjøp av helsetjenester med tanke på hvorvidt dette fortrenger dem som allerede står på venteliste, hvilke typer tjenester det er snakk om, og i hvilken grad kjøpet skjer ved offentlige eller private helsetilbud. Videre bes Regjeringen om at Stortinget skal gjøres kjent med de samfunnsøkonomiske besparelser som oppnås ved kjøp av helsetjenester.»

I 1997 ble trygdeetaten, som en prøveordning, gitt adgang til å kjøpe helsetjenester til sykmeldte (St. prp. nr. 1 (1996-97)). Ni delprosjekter er gjennomført i perioden 1997 - 1998. Seks av prosjektene er i pasientkategori 1, sykmeldte med enklere lidelser som kan behandles poliklinisk eller dagkirurgisk (menisk, betennelser i ledd, brokk, etc.). Tre av prosjektene er i pasientkategori 2 innrettet mot sykmeldte med mer sammensatte, ofte muskel- og skjelettrelaterte lidelser.

Prosjektene i pasientkategori 1 har som mål å redusere ventetid på utredning og behandling, bidra til økt friskmeldingsgrad og raskere retur til

arbeidslivet samt reduksjon i sykepengeutbetalingene. I de tre øvrige prosjektene, i pasientkategori 2, er hensikten først og fremst knyttet til å komme fram til medisinske avklaringer gjennom helsefaglige utredninger på en raskere måte enn i dag.

I tråd med Innst. S. nr. 252 (1997-98) er tiltaket gjort landsomfattende fra september 1999 og inngår som et viktig virkemiddel i trygdeetatens arbeid med oppfølging av sykmeldte. Det er i perioden 1997, 1998, 1999 og 2000 bevilget henholdsvis 10, 15, 34 og 65 mill. kroner. Fra 1999 er det også bevilget 10 mill. kroner til administrativ styrking av arbeidet med kjøp av helsetjenester/oppfølging sykmeldte. Midlene er fordelt mellom fylkestrygdekontorene.

Evaluering

Norsk institutt for By- og regionforskning (NIBR) har evaluert forsøket for perioden 1997 - 1998. Evalueringen av de seks prosjektene i *pasientkategori 1* viser at ventetid på behandling under visse forutsetninger ble redusert med i gjennomsnitt to måneder og at sykmeldingslengden ble redusert med 51 dager. Netto innsparingspotensial ble estimert til ca. 125 mill. kr. pr. år ved 5 200 behandlinger. Tiltaket har bidratt til en reell kapasitetsøkning som medfører at helsetilbudet for pasienter i ordinær helsekø ikke forringes.

Utviklingen av tiltaket synes positiv, også i perioden etter avsluttet evaluering. Dette er tilfelle både hva angår intern organisering, etablering av ensartede rutiner og i utviklingen av forholdet mellom trygdeetat og helsevesen. Det er grunn til å anta at denne utviklingen forsterker den dokumenterte reduksjonen i ventetid på behandling. Tiltaksrekken fra den sykmeldte inkluderes til utredning og operasjon er utført gjennomføres nå i løpet av 4 - 6 uker og i en del tilfeller også betydelig raskere. En forventet ytterligere redusert ventetid på behandling antas å forsterke de positive effektene knyttet til redusert sykefravær og økt friskmeldingsgrad, retur til arbeidslivet og reduksjon i sykepengeutbetalingene.

Evalueringen av de tre prosjektene i *pasientkategori 2* viser ingen direkte positive effekter knyttet til friskmelding og retur til arbeid. Imidlertid bedres pasientenes helsetilstand. Prosjektinnsatsen kan derfor, over tid, bidra til økt friskmeldingsgrad og hel eller delvis retur til arbeidslivet eller annen avklaring i forholdet mellom arbeid og trygdeytelser. De tre prosjektene videreføres derfor ut år 2000 og det vil, for disse prosjektene, være nødvendig å komme tilbake til resultater og konklusjoner på et senere tidspunkt.

Organisering

Arbeidet med å gjøre tiltaket landsomfattende startet høsten 1998. Tiltaket var operativt i alle fylker høsten 1999 og er integrert som en del av det etablerte oppfølgingsarbeidet i trygdeetaten.

Arbeidsdeling

Rikstrygdeverket har det overordnede ansvaret for samordning og utvikling av tiltaket. Fylkestrygdekontorene har ansvaret for å legge til rette for trygdekontorenes håndtering av tilbudet.

Trygdekontorene skal sørge for rekruttering av sykmeldte til tiltaket. I tillegg ivaretar trygdekontorene, i samarbeid med fylkestrygdekontorene, informasjonssarbeidet mot primærlegene.

Rutiner

Utformingen av rutiner er basert på at tiltaket skal være enkelt å håndtere. Rutinene ivaretar:

- Sammenhengen mellom kjøp av helsetjenester og trygdeetatens oppfølgingsarbeid for øvrig
- Samhandlingen mellom trygdekontor og primærlege og sykmeldte, bl.a. de initiativ som kommer fra primærlege, arbeidsgivere eller den sykmeldte selv
- Forholdet mellom trygdekontor og fylkestrygdekontor og trygdeetatens forhold til helsevesenet.

Pasienttilgang

I 1999 ble 5 200 pasienter gitt tilbud om kjøp av helsetjenester. For inneværende år er det lagt til grunn en pasientrekruttering på 150 pr. 100 000 innbyggere. Det anslås at ca. 7 000 sykmeldte på denne bakgrunn vil få tilbud om kjøp av helsetjenester innenfor budsjettrammen for år 2000. Erfaringer fra flere fylker tilsier imidlertid at det kan være hensiktsmessig med et mer omfattende tilbud.

Endrede forhold i helsesektoren, bl.a. ved stor aktivitetsvekst finansiert gjennom innsatsstyrt finansiering, kan redusere gevinsten ved kjøp av helsetjenester i trygdeetatens regi. Denne utviklingen følges fortløpende.

Enkelte sentrale problemstillinger knyttet til tiltaket

I forbindelse med gjennomføringen av prøveordningen og opptrappingen til et landsomfattende tiltak har det vært fokusert på enkelte sentrale problemstillinger. Disse gjelder bl.a. hvorvidt tiltaket bidrar til å forringe helsetilbudet for pasienter i ordinær helsekø, om yrkes- og inntektsforhold er av betydning for rekrutteringen av pasienter og hvorvidt tiltaket bidrar til å øke etterspørselen etter private helsetilbud.

Skaper trygdeetatens kjøp av helsetjenester fortrenningseffekter?

Kjøp av helsetjenester baseres på at det etableres et behandlingstilbud som før ikke eksisterte og som ikke binder opp ressurser som ellers ville vært brukt på pasienter på de ordinære ventelistene. De behandlingsinstitusjonene som tilbyr trygdeetaten helsetjenester, er forpliktet til å organisere disse funksjonene på siden av det ordinære apparatet. Trygdeetaten yter overtidskompensasjon for det helsepersonell som er involvert i behandlingen av pasientene.

Evalueringen viser at pasienter i ordinær helsekø ikke fikk noe redusert helsetilbud på grunn av kjøp av helsetjenester. NIBR poengterer at det har funnet sted en reell kapasitetsøkning på behandlingssiden som følge av prosjektet, men at det er grunn til å følge med på hvordan denne situasjonen utvikler seg.

Skaper trygdeetatens kjøp av helsetjenester direktøreffekter?

Evalueringen konkluderer med at det ikke kan dokumenteres at yrkes- eller inntektsforhold har hatt betydning for rekrutteringen av pasienter. Lønnsomhetsbetraktninger, knyttet til prioritering av høyinntektsgrupper, synes ikke å ligge til grunn for utvelging av pasienter. Tvert imot er det slik at ufaglærte, yrkesgrupper med antatt lavere inntekter, er sterkt representert.

Øker tilbøyeligheten til å sykmelde?

Sykmelding er ett av flere vilkår for tilbud om kjøp av helsetjenester. Det kan derfor tenkes at lege og pasient ville gjøre bevisste tilpasninger til dette kravet. Evalueringen gir imidlertid ingen indikasjoner på dette i forsøksfasen. Etter hvert som tiltaket øker i omfang og tiltaket blir mer kjent kan en ikke se bort fra at tendenser til strategiske sykmeldinger også vil kunne øke.

Bruk av offentlige versus private sykehus

Ved igangsettelse av forsøket ble det forutsatt at trygdeetaten primært skulle kjøpe helsetjenester i det offentlige behandlerapparatet. Private behandlere kunne benyttes dersom de offentlige ikke ønsket å inngå avtaler med trygdeetaten eller ikke leverte tjenester som avtalt. Ved etableringen av forsøket var det problemer knyttet til å inngå avtaler med de offentlige sykehusene. Dette bidro til kjøp av helsetjenester i det private helsevesen av et visst omfang.

Evalueringen viser at ca. 80 prosent av pasientene ble behandlet ved offentlige behandlingsinstitusjoner i 1997 og 1998. Tendensen til å behandle pasienter i private institusjoner har imidlertid vært økende i prosjektperioden.

I 1999 er det gjennomført 5200 behandlinger og omlag halvparten er utført i offentlig regi. Ved årsskiftet 1999/2000 har 12 fylkestrygdekontor utelukket avtaler med offentlige behandlere. Seks fylker håndterer tiltaket i en delt løsning mellom offentlige og private behandlere. Ett fylkestrygdekontor har kun avtale med private behandlere. Det er først og fremst i de mest befolkningsrike fylkene i Østlandsområdet det har vært et sterkt innslag av private behandlinger i 1999. Det er i dette området inngått nye avtaler med offentlige sykehus ved årsskiftet. Det forventes derfor en økning i antall behandlinger utført i det offentlige helsevesenet for år 2000.

Utforming av kjøp av helsetjenester på permanent grunnlag

Trygdeetaten har gode erfaringer med tiltaket. Evalueringen slår fast at tiltaket synes å fungere etter intensjonene. Den videre utforming og utvikling av tiltaket som et permanent virkemiddel i trygdeetatens arbeid med oppfølging sykmeldte, bør derfor i hovedsak gjennomføres i henhold til gjeldende forutsetninger, basert på de erfaringer som er gjort i perioden fra 1997. I denne forbindelse er tre forhold sentrale:

Kjøp av helsetjenester og oppfølgingsarbeidet

Kjøp av helsetjenester er utformet som ett av flere virkemidler i trygdeetatens arbeid med oppfølging av sykmeldte og i nær sammenheng med andre aktiviteter på oppfølgingsfeltet. Integreringen av tiltaket i trygdeetatens bør videre-

utvikles, både fordi det sikrer tiltaket en hensiktsmessig forankring og fordi det sikrer en effektiv ressursutnyttelse.

Organisering

Tiltakets eksisterende organisering bør videreføres. Ved at de overordnede administrative oppgavene er tillagt fylkestrygdekontorene, er ekstrabelastningen på trygdekontorene redusert.

Det er behov for å videreutvikle de rutiner og tiltak som skal fange opp og gi tilbud til de sykmeldte som ikke friskmeldes etter utredning/operasjon. Dette er også et sentralt punkt i forhold til å utvikle sammenhengen mellom kjøp av helsetjenester og oppfølgingsarbeidet for øvrig.

Det er også viktig at de sykmeldte som tilbys kjøp av helsetjenester inkluderes på et tidligst mulig tidspunkt. Tidspunkt for inklusjon er i hovedsak en medisinsk vurdering. Kontakten mellom trygdekontor og primærlege og den sykmeldte er derfor avgjørende og bør ytterligere bearbeides.

Trygdeetaten arbeider med å videreutvikle kvaliteten på oppfølgingsarbeidet. Det er behov for en bedre forståelse av tiltaket blant saksbehandlerne, en bedre sammenheng til oppfølgingsfeltet og virkemiddelbruken for øvrig og mer målrettede valg av pasienter til tiltaket.

Aktivitetsøkning

Erfaringene i 1999 og så langt i år tyder på at det er ønskelig med et større omfang av kjøp av helsetjenester i trygdeetatens regi i 2000. Det foreslås på denne bakgrunn en tilleggsbevilgning på 13 mill. kroner for 2000.

Det er lagt til grunn at de økte utgiftene ved kjøp av helsetjenester vil kunne dekkes inn ved reduserte utgifter under sykepengekapitlet. Norsk institutt for by- og regionforskning estimerte innsparingspotensialet til 125 mill. kroner pr. år ved 5200 pasienter. Med den foreslåtte ekstrabevilgningen kan det påregnes at ca. 8000 pasienter vil få tilbud om kjøp av helsetjenester inneværende år.

Særskilt ordning med kompensasjon til tidligere Nordsjødykkere med varig helsesvikt

Innledning

Sosial- og helsedepartementet har, i samråd med Olje- og energidepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, vurdert situasjonen til tidligere Nordsjødykkere. Dette arbeidet munnet ut i et forslag til en særskilt ordning med kompensasjon til dykkere som har fått en varig helsesvikt. Et notat med forslag til nærmere retningslinjer ble sendt ut på høring 25. januar i år, med frist for uttalelse 1. april i år.

Bakgrunnen for forslaget

Tidligere Nordsjødykkere kan - *etter det man vet i dag* - ha vært utsatt for spesielle påkjenninger og belastninger som man tidligere ikke var tilstrekkelig oppmerksom på senvirkningene av. En høy frekvens av trykklfallsyke kan bl.a. tyde på dette.

Samtidig synes eksisterende kompensasjons- og trygghetsordninger i mindre grad å fange inn situasjonen til tidligere Nordsjødykkerne med senskader. Dette gjelder bl.a. retrettordninger som skal gjøre det økonomisk mulig å avslutte karrieren før det oppstår en helseskade. Også andre ordninger synes å være mindre aktuelle for tidligere Nordsjødykkere, f.eks. ordningen med billighetserstatning.

Noen av de tidligere Nordsjødykkerne kan ha rett til - og har fått - folketrygdens særfordeler ved yrkesskade. Folketrygdens regler om yrkesskade omfatter de «typiske dykkersykdommer», og må anses for å være tilfredsstillende i så måte. Det har imidlertid vært et problem for enkelte at leger og trygdekontor rundt om i landet ofte har for lite kunnskap om dykkernes lidelser. Alle trygdekontor fikk i juni i fjor derfor melding om å henvise personer med mulig dykkersykdom til Haukeland sykehus for vurdering. Departementet har videre tatt initiativ til at dykkere gis mulighet for å få tatt opp tidligere avslagssaker, slik at de får det de eventuelt har krav på etter folketrygdloven.

Disse særytelsene fra folketrygden er likevel ikke ment å gi full kompensasjon for det faktiske utgifts- og inntektstap som vedkommende er påført; denne differansen tar yrkesskadeforsikringen sikte på å dekke. Loven om yrkesskadeforsikring ble imidlertid innført i 1990, og gjelder bare for dem som har hatt status som arbeidstaker etter dette tidspunktet. Yrkesskadeforsikringen synes derfor å være mindre aktuell for mange av de tidligere Nordsjødykkerne.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at det innføres en ordning med særskilt kompensasjon til tidligere Nordsjødykkere med varig helsevikt. Forslaget innebærer ikke at det tas standpunkt til - eller utelukker - eventuelle vanlige sivilrettslige erstatningskrav. De fleste høringsinstanser som har uttalt seg synes å være positive til en slik ordning med særskilt kompensasjon.

Avgrensning av ordningen. Vilkår for å få kompensasjon

Departementet foreslår at 1990 benyttes som skjæringstidspunkt for ordningen, det vil si at de som har arbeidet som dykker i petroleumsvirksomheten *før* dette tidspunktet kan søke om en slik særskilt kompensasjon. Personer som har vært i arbeid *etter* dette tidspunktet vil i større grad være omfattet av ordninger som gir en større økonomisk trygghet ved frafall fra arbeidslivet, f.eks. retrett- og forsikringsordninger. En slik avgrensing støttes av de høringsinstanser som har uttalt seg om spørsmålet.

En viktig forutsetning for en ordning med særskilt kompensasjon er at den skal gjelde for tidligere Nordsjødykkere som har pådratt seg en *varig helsevikt* med en reduksjon av inntektsevnen til følge. Departementet foreslår derfor å sette som vilkår at søkeren mottar uførepensjon fra folketrygden og er 50 - 100 % ervervsmessig ufør. Man kan da bygge på en allerede foreliggende vurdering av vedkommendes helsesvikt, noe som vil være en relativt enkel og praktisk løsning.

Departementet foreslår at kompensasjonen kan gis til to grupper av dykkere: Søkere som har utført dykking i petroleumsvirksomheten i et visst omfang, eller søkere som har senskader som klart kan knyttes til en eller flere bestemte hendelser under dykking i petroleumsvirksomheten.

Kompensasjonens størrelse mv.

I det utsendte høringsnotatet ble det foreslått at en særskilt kompensasjon til tidligere Nordsjødykkere - eventuelt etterlatte - bør gis i form av et engangsbeløp på inntil 200 000 kroner. I høringsrunden framkom det noe ulike synspunkter med hensyn til beløpets størrelse.

- Oljearbeidernes Fellessammenslutning mener at den foreslåtte kompensasjon er altfor lav og bør være mellom 2,5 - 5 millioner kroner samtidig som alle gis en uføretrygd på 300 000 kroner per år.
- Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund sier bl.a: «Kompensasjonens størrelse har vært gjenstand for kritikk, men som det beskrives i høringen er ikke kompensasjonen ment å kompensere for manglende forsikringsordninger men mer som en håndsrekning/hjelp til personer eller grupper som har kommet uheldig ut.»

Departementet vil gjenta at ordningen er ment som en *særskilt* kompensasjon til tidligere Nordsjødykkere med varig helsesvikt. Det tas således ikke standpunkt til - eller utelukker - eventuelle vanlige sivilrettslige erstatningskrav. Videre viser departementet til at ordningen med billighetserstatning normalt er begrenset oppad til beløp i denne størrelsesordenen (200 000 kroner). Beløp opp til denne størrelsesordenen synes også å være vanlig i lignende situasjoner.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at kompensasjon til aktuelle personer gis i form av et engangsbeløp på inntil 200 000 kroner. Det legges til grunn at en slik utbetaling vil være skattefri for mottakeren. Departementet finner det naturlig at det gjøres fradrag for eventuelt utbetalte ytelser fra arbeidsgiverfinansierte forsikringer og fra kompensasjonsordninger som er etablert av arbeidslivets parter. Dette vil f.eks. gjelde eventuelle ytelser utbetalt fra retrettordninger, yrkesskadeforsikring o.l.

Krav til søknaden. Administrasjon mv.

Av hensynet til en enkel og praktikabel administrering av ordningen forutsettes det at de aktuelle personer må *søke* om kompensasjon. Ordningen bør etter departementets oppfatning ha en begrenset rekkevidde i tid, noe som vil bli vurdert nærmere i forbindelse med utarbeidelsen av retningslinjer for ordningen.

Departementet foreslår at administreringen av en slik ordning med kompensasjon foretas av fylkestrygdekontoret i Rogaland, med Rikstrygdeverket som klageinstans.

Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

Det foreslås at ordningen trer i kraft fra 1. juli 2000. Forslaget er anslått å gi merutgifter på ca. 9 mill. kroner i 2000 ved iverksetting 1. juli, og deretter om lag 6 mill. kroner pr. år i 2001 og 2002, herunder noe til dekning av administrasjonskostnader.

Bevilgningsforslag under kap. 2600, post 01

I alt foreslås bevilgningen forhøyet med 22 mill. kroner til 3 440,8 mill. kroner.

Kap. 2650 Sykepenger

Utviklingen i sykefraværet og fraværstilbøyeligheten

Folketrygden dekker sykepenger med 100 pst. opp til 6 G i sykepengeordningens trygdeperiode, dvs. fra 17. kalenderdag. I arbeidsgiverperioden gjelder det et lovbestemt krav om samme kompensasjonsnivå, men i mange tilfeller mottar den sykmeldte full lønn fra arbeidsgiveren i arbeidsgiverperioden og dessuten påslag opp til full lønn i trygdeperioden. Før 1. april 1998 var arbeidsgiverperioden 2 uker (14 kalenderdager).

I 1990-årene var utviklingen i gjennomsnittlig antall sykefraværsdager i trygdeperioden slik:

Tabell 3.2: Sykepengedager pr. sysselsatt lønnstaker 1990 til 1999

År	Fraværsdager
1990	9,9
1991	9,8
1992	9,3
1993	8,6
1994	8,2
1995	8,8
1996	9,7
1997	10,5
1998	11,3
1999	12,2

Kilde: Rikstrygdeverket

Sykefraværsdagene for 1998 og 1999 er gjort sammenliknbare med de øvrige ved omregning til 2 ukers arbeidsgiverperiode. Faktisk gjennomsnittlig sykefravær i trygdeperioden de to årene var hhv. 11,1 og 11,7 dager.

Tabellen viser at fraværet gikk ned fra 1990 til 1994 og økte fra 1994 til 1999. Økningen var høyest i årene 1995 - 1997, men er fortsatt markant. Det er nærliggende å se denne utviklingen i sammenheng med utviklingen på arbeidsmarkedet. Nedgangen i fraværet fram til 1994 skjedde i en periode med stagnerende sysselsetting og stigende arbeidsløshet, mens økningen i fraværet etter 1994 falt sammen med økende sysselsetting og avtakende ledighet. Historisk sett har det vært vanlig at sykefraværet har gått i bølger, slik at perioder med økning har vekslet med perioder med nedgang.

De senere år har det vært vanlig å anta at fraværsoøkningen i høykonjunktur skyldes at det i i slike perioder kommer flere arbeidstakere med helseproblemer inn på arbeidsmarkedet. Nye undersøkelser har svekket denne antakelsen noe, siden det er blitt påvist at fraværet har økt både blant etablerte arbeidstakere og nykommerne på arbeidsmarkedet.

Beregningsgruppen for folketrygden anslår en økning i fraværstilbøyeligheten på 8,5 pst. inneværende år, men har lagt til grunn at den sterke økningstakten i fraværsutviklingen ikke vil kunne fortsette. Beregningsgruppen stipulerer at økningstakten vil falle ned mot 5 pst. årlig i de neste fem årene. Selv

med en slik betydelig utflating, vil det gjennomsnittlige antall sykefraværsgener i trygdeperioden være nær fordoblet fra 1995 til 2005. Slike anslag har ofte vist seg usikre, særlig ved at en allerede i flere år har ventet en utflating, jf. nedenfor. På den annen side kan økningstakten falle raskere enn nå antatt i de kommende år.

I arbeidsgiverperioden har det ikke vært noen tilsvarende økning i fraværet, og arbeidsgiverne har derfor ikke opplevd samme utgiftsutvikling som folketrygden.

Realveksten i sykepengebevilgningen (korrigert for årslønnsvekst) framgår av tabell 3.4:

Tabell 3.3: Utgifter til sykepengeordningen fra 1995 til 2000, før budsjett-tiltak

Stønadsutgifter, mill. «faste 2000-kroner»	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Sykepenger	13 765	15 359	17 092	18 066	19 531	21 187
realvekst/ mill. kroner		1 595	1 733	974	1 465	1 656
realvekst/prosent		11,6	11,3	5,7	8,1	8,5

Kilde: Finansdepartementet

Den forholdsvis moderate realveksten på under 1 mrd. kroner i 1998 skyldes utvidelsen av arbeidsgiverperioden det året.

Forslag om utvidelse av arbeidsgiverperioden

I St.prp. nr. 1 (1997-98) ble det foreslått å utvide arbeidsgiverperioden (den tid arbeidsgiveren har ansvar for å betale sykepenger til arbeidstaker) med en uke fra to til tre uker fra 1. april 1998. I Tillegg nr. 3 (1997-98) om endring av St.prp. nr. 1 foreslo Regjeringen at arbeidsgiverperioden bare skulle utvides med 3 dager. Stortinget vedtok en utvidelse av arbeidsgiverperioden fra 14 til 16 kalenderdager fra 1. april 1998. Både i forbindelse med revidert budsjett 1998 og i statsbudsjettet for 1999, St.prp. nr. 1 (1998-99) ble det foreslått å utvide arbeidsgiverperioden med ytterligere 3 dager til 3 uker uten at forslaget ble vedtatt av Stortinget.

Sandman-utvalget har fått i mandat å kartlegge årsaker til økningen i sykefraværet og å vurdere tiltak for å demme opp for denne utviklingen. Utvalget har fått utsatt frist for å avgi innstilling til 15. september 2000.

Bl.a. på bakgrunn av den fortsatt sterke veksten i sykepengeutgiftene finner Regjeringen det nødvendig å foreslå at arbeidsgiverperioden utvides fra 2 uker og 2 dager til 3 uker fra 1. august 2000. Det legges til grunn at unntaksordningen for kronisk syke og forsikringsordningen for arbeidsgivere med få ansatte utvides tilsvarende. Det forutsettes at private og offentlige arbeidsgivere ikke får kompensasjon for utvidelsen av arbeidsgiverperioden.

Regjeringen ønsker gjennom forslaget å stimulere til at det iverksettes tiltak på arbeidsplassene for å forebygge sykefravær som kan skyldes forhold i arbeidsmiljøet. Dersom gjentatte korte eller mellomlange fravær kan hindres eller reduseres gjennom arbeidsmiljøtiltak, vil dette trolig også kunne bidra til å redusere langtidsfraværet.

Forslaget er beregnet til å gi netto mindreutgift for staten på 410 mill. kroner i 2000, og 1 150 mill. kroner på helårsbasis. For 2000 innebærer utvidelsen av arbeidsgiverperioden en merutgift for kommunesektoren på 105 mill. kroner.

Som følge av utvidelsen av arbeidsgiverperioden til 3 uker foreslås bevilgningen redusert med 410 mill. kroner for 2000.

Antatt innsparing som følge av utvidelse av ordningen med kjøp av helsetjenester

Ordningen med kjøp av helsetjenester foreslås utvidet for 2000 (jf. kap. 2600 Trygdeetaten, post 01 Driftsutgifter).

Som følge av forventet innsparing ved utvidelse av ordningen med kjøp av helsetjenester foreslås bevilgningen satt ned med 13 mill. kroner.

Endrede anslag for inneværende år

Bevilgningen for 2000 er på 17 629 mill. kroner. Dette anslaget bygger på en vekst i sykepengegrunnlaget på 3,25 prosent, en nedgang i sysselsettingen på 0,3 prosent, og en vekst i sykefraværstilbøyeligheten på 6,0 prosent. Det ble lagt til grunn at overheng fra hevingen av minste inntektsgrunnlag for sykepenger til 1,25 grunnbeløp 1. januar 1999 ville gi mindreutgifter på 35 mill. kroner i 2000, mens senkingen av minste inntektsgrunnlag tilbake til 0,5 grunnbeløp 1. januar 2000 ville gi merutgifter på 90 mill. kroner. Ordningen med kjøp av helsetjenester ble antatt å gi en reduksjon i sykepengeutgiftene på 65 mill. kroner i 2000.

Regnskapstall viser at utgiftene for 1999 ble høyere enn hva som lå til grunn for bevilgningen for 2000. Videre viser statistikk til og med mars 2000 at veksten i sykefraværstilbøyeligheten for 2000 nå ser ut til å kunne bli 8,5 prosent, som er 2,5 prosentpoeng høyere enn hva som lå til grunn for bevilgningen. Mens en tidligere la til grunn at sysselsettingen ville gå ned, regnes det nå med en sysselsettingsvekst på 0,3 prosent for 2000.

De nye regnskapstallene og anslagene tilsier at utgiftene for 2000 nå ser ut til å bli 1 210 mill. kroner høyere enn anslått i budsjettet.

Om lag 450 mill. kroner av dette var kjent allerede høsten 1999, jf. nedenstående omtale i Tillegg nr. 4 til St.prp. nr. 1 (1999-2000) under omtalen av kap. 2660 Uførhet.

«Etter fremleggelsen av St.prp. nr. 1 (1999-2000) er det foretatt en ny gjennomgang av prognosene for de regelstyrte overslagsbevilgningene under Folketrygden m.v. under Sosial- og helsedepartementet og attføringsytelser under Administrasjons- og arbeidsdepartementet, basert på den siste regnskapsutviklingen. ... Gjennomgangen indikerer et bevilgningsbehov under enkelte kapitler og poster som avviker fra anslagene som lå til grunn for bevilgningsforslaget i St.prp. nr. 1 (1999-2000). Dette gjelder bl.a. for kap. 2650 Sykepenger, hvor det kan synes som om bevilgningsforslaget for 2000 er om lag 450 mill. kroner for lavt, hovedsakelig grunnet sterkere vekst i sykepengegrunnlaget men også noe sterkere vekst i sykefraværet enn lagt til grunn i St.prp. nr. 1 (1999-2000). ... Det er ikke hensiktsmessig nå å foreta en endring av alle de regelstyrte overslagsbevilgningene under folketrygden.»

Som følge av nye regnskapstall for 1999 og reviderte vekstanslag fra 1999 til 2000 foreslås bevilgningen økt med 1 210 mill. kroner.

Samlet forslag til bevilgning post 70 Sykepengen for arbeidstakere mv.

Bevilgningen foreslås økt med 787 mill. kroner til 18 416 mill. kroner.

Kap. 2650 Uførhet

Utgiftsutviklingen i uførepensjonsordningen

Utgiftsutviklingen i uføreordningen er for tiden blant de største statsfinansielle utfordringene. Tabell 3.5 viser realveksten i ordningen (fast grunnbeløp) siden 1995:

Tabell 3.4: Utgifter til uførepensjonsordningen fra 1995 til 2000, før budsjett-tiltak

Stønadsutgifter mill. kroner (G = 46950)	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Uførepensjon	24 229	24 719	25 533	27 217	28 497	29 911
realvekst/mill. kroner		491	814	1 684	1 280	1 414
realvekst/prosent		2,0	3,3	6,6	4,7	5,0

Ulike mål for utviklingen i uførepensjoneringen

Uføreprosenten er ett av flere mulige mål for hvor utbredt uførepensjon er i befolkningen, jf. tabell 3.6 som også viser antall uføre ved utgangen av hvert år og den årlige nytilgangen til ordningen:

Tabell 3.5: Antall uførepensjonister, nytilgang, uføreprosent, årlig endring fra 1990 til 2000

	Antall	Endring, pst.	Nytilgang	Uføreprosent
1990	234 361			8,8
1991	238 519	1,8	25 451	8,9
1992	236 238	-1,0	21 055	8,8
1993	232 397	-1,6	19 894	8,6
1994	233 688	0,6	23 478	8,6
1995	236 301	1,1	25 305	8,6
1996	239 429	1,3	24 932	8,7
1997	246 541	3,0	28 364	8,9
1998	258 103	4,7	33 290	9,3
1999	269 840	4,6	33 511	9,6

Kilde: Rikstrygdeverket og Finansdepartementet

Oftest angis uføreprosenten som andel av *ikke-uføre* innenfor de aldersgrupper som omfattes av uføreordningen, nå aldersgruppen 18-67 år. Inntil 1998 kunne også 16- og 17-åringer motta uførepensjon. I tabellen er uføreprosenten beregnet av hele aldersgruppen 18-67 år, både allerede uførepensjonerte og ikke-pensjonerte.

I motsetning til uføreprosenten angir den *totale uføresannsynligheten* hvor stor sannsynlighet det er for å bli helt eller delvis uførepensjonert i folketrygden før fylte 67 år (dvs. før en går over til folketrygdens alderspensjon). Uføresannsynligheten beregnes ut fra den pensjoneringspraksis som gjelder en viss periode, f.eks. et bestemt år eller gjennomsnittet av flere år.

Det kan også beregnes *aldersspesifikke uføresannsynligheter*, f.eks. 60-års uføresannsynligheten. Det er sannsynligheten for å bli uførepensjonert før fylte 60 år, inkludert dem som dør som uførepensjonister før de fyller 60 år.

Tabellene 3.7, 3.8 og 3.9, nedenfor viser den totale uføresannsynligheten samt sannsynligheten for å bli ufør før fylte 40, 50 og 62 beregnet med utgangspunkt i uførepensjoneringspraksis i årene 1992-94 og i årene 1997-99 for kvinner og menn samlet, og fordelt på kvinner og menn.

Tabell 3.6: Total og 40-, 50- og 62-års uføresannsynlighet, kvinner og menn

Alder	1992-1994 (pst.)	1997-1999 (pst.)
Total (67 år)	46,8	55,8
62 år	31,9	42,9
50 år	10,5	17,0
40 år	4,6	7,6

Kilde: Rikstrygdeverket

Tabellen viser at tilgangsmønsteret i 1997-1999 gir høyere uføresannsynlighet på alle alderstrinn sammenlignet med tilgangsmønsteret i 1992-1994, og at uførepensjoneringen har endret seg tydelig de siste 5 år. Noe av dette kan vise seg å være forbigående, jf. nedenfor. Det kan videre ses en betydelig økning i uføresannsynligheten ved 67 år, mens en kunne ha ventet en viss reduksjon grunnet økt uttaket av avtalefestet pensjon (AFP). I tillegg øker uføresannsynligheten på de lavere alderstrinn betydelig raskere enn på de høyere.

Selv i perioden 1992-1994 hadde uførepensjoneringen en slik innretning og et slikt omfang at nærmere 50 pst. av befolkningen over tid ville benytte denne ordningen i løpet av sin levetid, om enn i sterkt varierende omfang. Dette er i seg selv problematisk for en trygdemessig invalideordning hvor årsakskravet er knyttet til sykdom, skade og lyte.

Tabell 3.7: Total og 40-, 50- og 62-års uføresannsynlighet, kvinner

Alder	1992-1994 (pst.)	1997-1999 (pst.)
Total (67 år)	45,3	59,4
62 år	32,9	47,7
50 år	11,9	20,0
40 år	4,8	8,5

Kilde: Rikstrygdeverket

For kvinner er situasjonen at den totale uføresannsynligheten nå nærmer seg 60 pst., hvilket over tid ville bety at betydelig færre kvinner vil gå gjennom

livet uten å bli uførepensjonert enn de som blir uførepensjonert. På 5 år har uføresannsynligheten for yngre kvinner nesten blitt fordoblet.

Tabell 3.8: Total og 40-, 50- og 62-års uføresannsynlighet, menn

Alder	1992-1994 (pst.)	1997-1999 (pst.)
Total (67 år)	48,7	52,3
62 år	31,0	38,0
50 år	9,2	14,1
40 år	4,4	6,7

Kilde: Rikstrygdeverket

Det framgår her klart hvordan uføresannsynlighetene for menn både er lavere enn for kvinner, og øker langsommere.

Selv om tabellene viser sannsynlighetene for å bli helt eller delvis ufør før bestemte alderstrinn, bør det framheves at disse sannsynlighetene ikke viser hvor stor andel av befolkningen som nå er ufør. Tabellene er heller ikke prognoser for hele eller deler av befolkningen i arbeidsdyktig alder.

Hvis den pågående utviklingen fortsetter, vil imidlertid framtidige uføresannsynligheter kunne bli enda større enn det tabellene for 1997-99 gir uttrykk for. Det bør likevel forventes at utviklingen etter hvert vil reverseres, og at uføresannsynligheten vil bli lavere. Utviklingen i disse indikatorene vil uansett være viktige når det gjelder å bedømme uførepensjoneringspraksis i årene framover.

Som illustrert ovenfor, vil omfanget av de trygdemessige forpliktelser som bygger seg opp gjennom uførepensjoneringen ikke bare avhenge av antallet nye uførepensjonister. Det vil også avhenge av hvor mange år de nye pensjonistene som kommer til forventes å forbli i ordningen.

For å uttrykke dette kan en beregne et tredje mål, *forventede nye pensjonsår*, det totale og det gjennomsnittlige antall nye forventede uføreår som følger av den årlige uføretilgangen. Tabell 3.10 belyser utviklingen siden 1987, det året som hittil har hatt høyest registrert uføretilgangen.

Tabell 3.9: Forventede nye uførepensjonsår, totalt og gjennomsnittlig, i perioden 1987-99

År	Nytilgang	Antall innvilgede Uførepensjonsår	Gjenværende uføreår i snitt
1987	35 203	300 677	9,8
1988	31 516	265 873	9,8
1989	31 456	297 747	9,7
1990	29 584	278 640	10,6
1991	25 451	245 078	10,9
1992	21 055	182 999	10,4
1993	19 894	177 650	11,1
1994	23 478	241 587	12,4
1995	25 503	260 165	12,9
1996	24 932	256 761	12,8
1997	28 364	299 757	12,9
1998	33 290	336 098	12,4
1999	33 551	342 381	12,6

Kilde: Rikstrygdeverket

Tabellen er korrigert slik at hvert år med delvis (gradert) pensjon blir medregnet forholdsvis, f.eks. med et halvt uføreår for hvert forventet år med 50 pst. uførhet. De tallene som er benyttet til å beregne gjennomsnittet i siste kolonne, er derfor ikke de samme som nytilgangen i 2. kolonne. Denne kolonnen gir den totale nytilgangen, alle personer som får innvilget pensjon det aktuelle året, uavhengig av uføregrad.

Gjenværende uføreår er ikke det samme som gjenværende levetid fram til alderspensjon, og en kan derfor ut fra disse tallene ikke direkte lese gjennomsnittsalderen for dem som får innvilget uførepensjon et bestemt år. Grunnen er at om lag 15 prosent av avgangen fra uførepensjon skyldes død, ikke overgang til alderspensjon. Videre skjer en liten del av avgangen, om lag 3 prosent, ved at uførepensjonisten går tilbake til arbeidslivet og blir selvforsørget.

Tabell 3.8 viser at personer som nå blir uførepensjonert i snitt forblir om lag 2,8 år lenger i uføreordningen enn de som ble pensjonert på slutten av 1980-tallet, en økning på nær 30 prosent. Selv om nytilgangen på slutten av 1990-tallet er blitt om lag like stor som på slutten av 1980-tallet, godt over 30 000 nye uførepensjonister årlig, representerer den en betydelig større forsøringsbyrde.

Regelendringer og andre bestemmende faktorer

Følgende regelendringer på 1990-tallet antas å ha hatt betydning for uføretilgangen:

- I 1991 ble de medisinske vilkårene for rett til uførepensjon presisert og innskjerpet. Dette innebar at det ble stilt krav om sykdom mv. som vesentlig årsak til uførheten. Endringen antas å ha bidratt til den reduserte tilgangen de følgende år.

- I 1993 ble det som hovedregel innført ett-års-grense for rehabiliteringspenger. Dette antas å ha bidratt til økt tilgang til uførepensjon.
- I desember 1994 avsa Trygderetten en kjennelse om fibromyalgi som bidro til at innstrammingen fra 1991 delvis ble opphevet.
- I 1995 ble de medisinske vilkår for rett til uførepensjon presisert. Særbehandling av lidelser «uten objektive funn» ble ikke videreført i loven. Samtidig ble det lovfestet at det kreves en varig medisinsk lidelse og at denne må være hovedårsaken til den nedsatte ervervsevnen. Formålet var å stanse en liberalisering som ellers kunne ha fulgt av Trygderettens kjennelse året før.

Fra 1997 har trygdeetaten intensivert sin innsats for å redusere mengden av ubehandlede uføresaker (restanser). Dette har ført til en ekstraordinær økning i tilgangen av nye uførepensjonister som ikke skyldes økning i antallet søknader om uførepensjon. Restansenedbygging står for en viss del av veksten fra 1997 til 1998 i nytilgangen av uførepensjonister, mens dette hadde mindre betydning i 1999. Også på slutten av 1980-tallet var restansenedbygging en faktor i den høye nytilgangen.

Alderssammensetningen i totalbefolkningen har betydning for hvor stor nytilgangen av uførepensjonister blir hvert år, og det er i ulike undersøkelser vist at endret alderssammensetning kan forklare en del av uførepensjoneringen på 1990-tallet. Slike analyser forutsetter imidlertid at sannsynligheten for å bli ufør på et gitt alderstrinn ligger fast over tid. Det er ikke opplagt at dette vil eller bør være tilfellet.

Det pågår en omfattende forskning for å kartlegge årsaksforholdene til at uførepensjoneringen har fått et uventet stort omfang. De raske endringer som nå skjer, kan vanskelig knyttes til endret sykелighet. Endringer i arbeidsmiljø og endrede sysselsettingsmuligheter kan likevel tenkes å bidra til å forklare utviklingen. Dette er imidlertid usikkert.

Som en del av helhetsbildet kan det nevnes at Norge i internasjonal sammenheng har en høy yrkesdeltakelse, også blant personer over 60 år. Potensialet for økt yrkesdeltakelse for å møte utfordringene innenfor bl.a. pleie- og omsorgstjenester er av denne grunn begrenset. Derfor er det viktig at en større del av de gruppene som nå viser høy tilbøyelighet til uførepensjonering blir beholdt i arbeidslivet.

Kvalitetssikring i trygdeetaten

Rikstrygdeverket har på initiativ fra Sosial- og helsedepartementet satt i verk en undersøkelse om saksbehandlingen av søknader om uførepensjon er betryggende. Foreløpige resultater fra trygdeetatens egen pilotstudie om kvalitetskontroll av uføresaker indikerer ikke at det foreligger systematisk kvalitetssvikt av vesentlig omfang. Studien indikerte feil i bare en relativt liten del av avgjørelsene, men viste samtidig at det var ulik vurdering mellom kvalitets-sikrerne i trygdeetaten i en noe større del av sakene. Dette henger sammen med at det er stort rom for skjønn i disse beslutningsprosessene.

Pilotstudien er en del av en større undersøkelse om kvalitet i behandlingen av uførepensjonssaker. Undersøkelsen omfatter flere delprosjekter, bl.a. en oppfølging hvor et større utvalg av saker skal vurderes, og et prosjekt som

skal kartlegge geografiske variasjoner. På bakgrunn av pilotundersøkelsen vil Rikstrygdeverket utarbeide en foreløpig kvalitetsstandard.

Når det gjelder utviklingen i uførepensjonsordningen er situasjonen oppsummert slik:

- Den demografiske utviklingen tilsier fortsatt vekst i antallet uførepensjonister fram til 2010. En del av tilveksten vil skje i aldersgruppene over 50 år, som har relativt høy uføretilbøyelighet.
- Det skjer en større grad av direkte overgang fra sykepengen til uførepensjon.
- Attføring synes forsøkt for en stadig mindre del av de nye uførepensjonistene. En økende andel av de som skrives ut fra attføring får uførepensjon innen ett år.
- Andelen av befolkningen som blir uføre øker prosentvis mest i aldersgruppen 18 - 45 år. Nye uføre under 40 år blir i synkende grad forsøkt attført.
- Ifølge en spørreundersøkelse i trygdeetaten har det funnet sted en viss liberalisering av praksis som følge av tilpasning til kjennelser fra Trygderetten, spesielt «fibromyalgi-kjennelsen» og etterfølgende lovendring i 1995.
- De siste 2 år er saksbehandlingstiden redusert. Restansenedbyggingen har midlertidig bidratt til økt tilgang.
- Det er store geografiske variasjoner i nytilgang og antall uførepensjonister som delvis kan forklares med utgangspunkt i ulikheter i forhold som demografi, arbeidsmarked og helseforhold.

Vurdering

Regjeringen mener at den økende uføretilgangen er bekymringsfull. Etter de siste framskrivingene anslås nå en økning i antallet uførepensjonister i årene 2001 - 2005 på netto 60 000 personer. Nytilgangen i den samme perioden anslås til om lag 165 000 personer.

En slik økning vil kunne skape alvorlige økonomiske problemer både ved en kraftig vekst i utbetalingene over statsbudsjettet og ved at arbeidsstyrken svekkes. Dette gjelder særlig økningen blant yngre uføre.

Et utvalg ledet av fylkesrådmann Matz Sandman har fått i oppgave å kartlegge årsakene til økningen i sykefravær og antall nye uførepensjonister samt vurdere og foreslå tiltak for å dempe denne utviklingen. Utvalget vil avgi innstilling medio september i år, og utredningen vil deretter bli sendt på bred høring. Det er derfor ikke aktuelt å foreslå endringer i selve uførepensjonsordningen nå. Det er likevel nødvendig allerede nå å sette i verk administrative tiltak innenfor gjeldende regelverk som kan bidra til å dempe tilveksten.

Dette vil for det første gjelde en generell opprusting av saksbehandlingen, bl. a. innskjerping av at kravet om attføring bortsett fra i helt opplagte uførepensjonssaker ikke skal kunne frafalles. For det andre er det viktig at etaten nå setter søkelyset mot skjønnsutøvelsen. En liberal skjønnsutøvelse kan ha som sidevirkning at uføreordningen i uønsket grad tilrettelegger for utstøting fra arbeidslivet, og dermed bidrar til at eldre arbeidstakere forlater arbeidsstyrken for tidlig. For dem det gjelder vil det over tid kunne bli et velferdstap å miste kontakten med arbeidslivet for tidlig, og for samfunnet som helhet er det nå viktig å snu den pågående utviklingen med stadig tidligere tilbaketrekning fra arbeidslivet.

I lys av dette vil det også bli et viktig mål å få allerede uførepensjonerte tilbake til arbeidslivet. Dette innebærer tilbud om aktive reaktiviseringstiltak overfor pensjonistgrupper som kan antas å ha store muligheter til å gå tilbake til egenforsørgelse. Uførepensjonen skal etter dagens regler revurderes når det skjer en vesentlig endring i forhold som har betydning for inntektsevnen/arbeidsevnen. I dag skjer revurderingen i hovedsak på grunnlag av endringer i inntektsforholdene til uførepensjonistene. Endringer i den medisinske tilstanden kan også gi grunnlag for en revurdering. Med utgangspunkt i dette bør det vurderes om det bør etableres etterprøvningsrutiner også når det gjelder endringer i den medisinske lidelsen.

Nærmere om opprusting av saksbehandlingen og skjerpet skjønn

(i) Kvalitetssikring: Det arbeides videre med å utvikle kvaliteten på trygdeetatens behandling av uførepensjonssaker. Dette er viktige og vanskelige avgjørelser for den enkelte, og i sum for samfunnet, og det er betydelig skjønn involvert. Det er særlig viktig med likebehandling og at det ikke skjer en utilsiktet liberalisering, bla som følge av raskere saksbehandling.

Kvaliteten i grunnlaget for vurderingen bør særlig bedres *før* uførevedtaket fattes. Dette kan skje ved en regionalisering og spesialisering av behandlingen av uførepensjonssøknader til enkelte trygdekontor i fylkene, ved at basisgruppene i større grad trekkes inn i behandlingen eller ved at det innhentes råd fra andre tverrfaglig sammensatte team. Det vil bli prøvd ut ulike former for skjerpet kvalitetssikring.

Det bør samtidig utvikles kvalitetsstandarder, settes i verk opplæringstiltak samt foretas løpende kvalitetskontroll av utvalgte saker.

(ii) Attføringskravet: Ifølge folketrygdløven er det et vilkår for rett til uførepensjon at vedkommende har gjennomgått hensiktsmessig behandling og attføring. Det foreslås at dette kravet nå innskjerpes og at Sosial- og helsedepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet gir samstemte og klare signaler til trygdeetaten og arbeidsmarkedsetaten om at flere skal ha prøvd attføring før uførepensjon kan tilstås. Det er spesielt viktig at yngre personer med muskel- og skjelettlidelser og lettere psykiske lidelser prøves ut.

(iii) Reaktivisering: I Utjamningsmeldinga (St.meld. nr. 50 for 1998-99) er det varslet at det vil etableres nettverksprosjekter for uførepensjonister som har som formål å lette tilbakegang til arbeidslivet for personer som allerede er tilstått pensjon. Det vil arbeides videre med å konkretisere kortsiktige og langsiktige tiltak i lys av Stortingets behandling av Utjamningsmeldinga. Regjeringen vil samtidig vurdere etablering av begrensede etterprøvningsrutiner når det gjelder klare endringer i den medisinske tilstand.

Budsjettvirkning i 2000

Regjeringen vil i nært samarbeid med Rikstrygdeverket iverksette strakstiltak for å oppruste saksbehandlingen og bedre skjønnsutøvelsen i forbindelse med uførepensjoneringen.

De økonomiske konsekvensene for år 2000 er usikre, men vil med tett oppfølging av pågående kvalitetssikring og tydeliggjøring av dagens regelverk

kunne gi et betydelig beløpsmessig utslag gjennom ulike virkningsmekanismer:

(i) En del personer som nå vurderer å trekke seg ut av yrkeslivet gjennom uførepensjon, vil kunne bli mer tilbakeholdne med å søke uførepensjon. Det samme gjelder arbeidsgivere som nå vurderer å foreslå slik tilbaketrekning. I første omgang vil dette medføre mindretgifter under sykepenge- og attføringspengeordningene, siden langtidssykmelding er den vanlige veien til uførepensjon.

(ii) Nytilgangen til uførepensjon antas også å ville bli redusert som følge av en del uføresaker vil bli avgjort senere, dels på grunn av fordi grundigere saksbehandling, og dels fordi flere vil gjennomgå attføring eller vente på dette.

(iii) Grundigere saksbehandling, skjerpet skjønn og mer reelle krav til yrkesmessig attføring vil for det første bidra til at det i tvilstilfeller gis flere rene avslag. Videre kan flere søkere likevel satse på å forbli selvforsørgede, som følge av at etaten i tvilstilfeller tydeliggjør hvilke krav som stilles før uførepensjon kan innvilges, og hvilke forventninger som gjelder egeninnsats for å komme tilbake i arbeid.

Et anslag av samlet budsjettmessig virkning av nevnte tiltak for inneværende år kan tilsi at bevilgningen under uførepensjon reduseres med 50 mill. kroner.

Oppfølging av disse tiltakene i 2001 vil innebære at en også vurderer kapasiteten innenfor attføringstilbudet.

Samlet forslag til bevilgning, kap. 2660 Uførepensjon

Post 70 Grunnpensjon

På bakgrunn av faktisk utvikling i 1999 er gjennomsnittlig grunnpensjon justert noe ned. Forhold som påvirker gjennomsnittlig grunnpensjon er antall gifte og samboende uførepensjonister. Regelendringen per 1. januar 1998 om lavere grunnpensjon til pensjonist med selvforsørget ektefelle eller samboer medfører at en stadig større andel av gifte og samboende uførepensjonister vil få sin grunnpensjon redusert til 75 pst. av grunnbeløpet.

Antall nye uførepensjonister før tiltak anslås til 35 550 for 2000. Anslaget bygger på faktisk utvikling i 1999. Dette innebærer et samlet antall uførepensjonister på i underkant av 283 000 ved utgangen av året.

På bakgrunn av nedjustert anslag for gjennomsnittlig grunnpensjon, foreslås bevilgningen redusert med 250 mill. kroner.

Forventet budsjettvirkning for opprusting av saksbehandlingen og skjerpet skjønn innenfor uførepensjoneringen på 50 mill. kroner, jf. over, posteres i sin helhet her.

I alt foreslås bevilgningen på post 70 satt ned med 300 mill. kroner.

Post 71 Tilleggspensjon

På bakgrunn av faktisk utvikling i 1999 er det foretatt nye anslag som viser at gjennomsnittlig tilleggspensjon som andel av grunnbeløpet antas å synke noe. Dette har trolig sammenheng med at gjennomsnittlig trygdetid går noe ned og at gjennomsnittlig uføregrad går ned.

På denne bakgrunn foreslås det å redusere bevilgningen med 370 mill. kroner.

Kap. 2663 Medisinsk rehabilitering mv.**Post 72 Foreløpig uførepensjon**

Vedtatt budsjett for 2000 er på 357 mill. kroner. Utviklingen i 1999 viser en fortsatt sterk nedgang i antall stønadsmottakere. Antall stønadsmottakere var per 1. januar 1999 3 552, mens antallet ved utgangen av 1999 var sunket med 35 pst. til 2 312 stønadsmottakere. Anslaget i vedtatt budsjett for 2000 baserte seg på en nedgang i 1999 på 28 pst. Det forventes en fortsatt nedgang i antall stønadsmottakere i 2000. Nedgangen de siste årene har sammenheng med kortere saksbehandlingstid for uførepensjon og at flere går direkte over fra sykepenger og rehabiliteringspenger til uførepensjon. På bakgrunn av ovenstående foreslås bevilgningen satt ned med 150 mill. kroner.

Post 75 Tekniske hjelpemidler

Bevilgningen for 2000 er på 2 634 mill. kroner. Bevilgningen bygger på en forventet volumvekst fra 1999 på 12 prosent og en forventet prisvekst på 2 prosent.

Regnskapstallene for 1999 viste seg å bli noe lavere enn ventet. På bakgrunn av utviklingen mot slutten av 1999 og i begynnelsen av 2000 venter en nå om lag 11 prosent volumvekst fra 1999 til 2000.

Det foreslås å sette ned bevilgningen med 100 mill. kroner.

Kap. 2711 Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten mv.**Post 70 Refusjon spesialisthjelp**

Til dekning av merutgifter under andre poster foreslås egenandelene for spesialisthjelp og psykologhjelp økt med 10 pst. fra 1. juli 2000. Det foreslås følgende endringer i budsjettet for 2000 (mill kroner):

Kap. 730.61	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv.	- 30,0 mill. kroner
Kap. 2711.70	Refusjon spesialisthjelp	- 25,0 mill. kroner
Kap. 2752.70	Refusjon av egenbetaling	20,0 mill. kroner
Sum		- 35,0 mill. kroner

Disse egenandelene inngår i egenandelstaket på 1370 kroner. Storbrukere vil således ikke bli berørt av dette forslaget.

Bevilgningen under kap. 2711 post 70 Refusjon spesialisthjelp foreslås redusert med 25 mill. kroner og refusjonstakstene redusert fra 1. juli 2000.

Post 76 Private laboratorier og røntgeninstitutt

Sosialkomiteens flertall har i Budsjett-innst. S. nr. 11 (1999 - 2000) bedt Sosial- og helsedepartementet foreta en kritisk gjennomgang av veksten i refusjoner til private laboratorier og røntgeninstitutt. Departementet bes videre foreta en reduksjon av satsene svarende til en innsparing på 16,5 mill. kroner.

Endelig regnskap for 1999 viser utgifter på 377 mill. kroner fordelt på laboratorievirksomhet og radiologi med hhv. 224 mill. kroner og 153 mill. kroner. Dette er en vekst på 16,8 prosent fra 1998. Utgiftene til røntgeninstituttene har økt mest med 33 mill. kroner, eller litt over 28 prosent, mens laboratoriene har økt med om lag 21 mill. kroner, dvs. litt over 10 prosent. Volummessig utgjør de private aktørene 27 prosent av landets samlede laboratorie- og røntgenvirksomhet. Ser man på hele sektoren samlet, er økningen i refusjonsutgiftene fra 1998 til 1999 på 4,8 prosent (de offentlige har 0,9 prosent økning), som ikke er ekstraordinært mye for en refusjonsordning.

Tabell 3.10: Utgifter til private laboratorier og røntgeninstitutt (tall i 1000 kroner)

	Private Røntgeninstitutt	Endring %-vis	Private Laboratorier	Endring %-vis
1997	95 552		199 510	
1998	119 462	25,0	203 000	1,7
1999	153 255	28,3	223 565	10,1

Hovedårsaken til økningen i utbetalingene til private røntgeninstitutt skyldes økt bruk av magnetisk resonanstomografi (MR). Det ble i 1999 utbetalt 48,5 mill. i refusjon for MR undersøkelser til private røntgeninstitutt. Dette var en økning på 177 prosent fra 1998. 92 prosent av økningen i Rikstrykdeverkets samlede utbetalinger til private røntgeninstitutt fra 1998 til 1999 skyldtes MR.

Samlet bevilgning under denne posten er for 2000 på 433,5 mill. kroner. Høsten 1999 ble det avdekket takstbruk som ikke er i tråd med Sosial- og helsedepartementets intensjoner. Dette gjelder bruk av takst for computertomografi (CT) ved MR undersøkelser. Sosial- og helsedepartementet har i desember 1999 foretatt en presisering av merknaden knyttet til bruk av denne taksten. Presiseringen i bruk av CT taksten fører til en innsparing på 30 mill. kroner. Dette sammenholdt også med en samlet gjennomgang av bevilgningsbehovet medfører at bevilgningen foreslås satt ned med 43,5 mill. kroner.

Videre foreslås en ytterligere innsparing for 2000 på 15 mill. kroner gjennom takstkutt både på røntgen og laboratorievirksomhet på om lag 5 pst. fra 1. juli. Det er da tatt høyde for at slike takster normalt vil prisjusteres.

MR har i løpet av de siste årene erobret en posisjon som et av de viktigste diagnostiske verktøyene innen radiologi. Det skjer en løpende teknologisk utvikling og det hevdes ofte at MR og ultralyd er framtidens bildediagnostiske metoder. Sosial- og helsedepartementet har hatt en restriktiv holdning til bruk av MR både i offentlig og privat sektor. Det ble i 1999 imidlertid åpnet opp for

at også noen større lokalsykehus kan investere i MR utstyr i tillegg til regions- og sentralsykehusene. MR har i løpet av de to siste årene blitt tatt i bruk ved flere private røntgeninstitutt. Det har tidligere ikke vært aktuelt å innføre en egen MR takst for de private. I stedet har de ved MR undersøkelser kunne benytte takst for CT undersøkelser. Dette er uhensiktsmessig og Sosial- og helsedepartementet foreslår at det fra 1. juli 2000 innføres en egen takst for MR undersøkelser. Dette foreslås fordi en egen takst gir mye større muligheter til å følge opp og gripe inn ved evt. ukontrollert takstbruk. Tiltak kan settes inn på et tidligere tidspunkt ved en eventuell videre vekst. Nivået på taksten er basert på kostnadene ved MR undersøkelser i privat sektor. Opprettelse av egen MR takst gir en merkostnad på om lag 2,5 mill. kroner i 2000. Kostnaden er vel 5 mill. kroner på årsbasis.

Det arbeides med å innføre et kontrollprogram til bruk i private laboratorier og røntgeninstitutt. Videre har Sosial- og helsedepartementet tatt initiativ til et arbeid med å se på utviklingen av et felles kodeverk som skal danne grunnlag for et nytt takstsystem for offentlige og private laboratorier/røntgeninstitutt. Dette gir større muligheter til at takstene blir brukt på en entydig og kontrollerbar måte og gir Sosial- og helsedepartementet bedre styringsmuligheter.

I alt foreslås bevilgningen på post 76 satt ned med 56,0 mill. kroner.

Kap. 2750 Syketransport mv.

Post 77 Syketransport

Utsettelse fritt sykehusvalg

Departementet tar sikte på at pasientrettighetsloven, i likhet med de øvrige helselovene (helsepersonelloven, spesialisthelsetjenesteloven og psykisk helsevernlov), skal tre i kraft 1. januar 2001. Som en konsekvens av at iverksetting av fritt sykehusvalg dermed blir utsatt et halvt år, foreslås bevilgningen til syketransport satt ned med 30 mill. kroner.

Justering av egenandel

Utgiftene på post 77 beløp seg til 984 mill kroner i 1997. I 1999 var utgiftene 1 132 mill kroner. For 2000 betales det en egenandel på 60 kroner for hver reise (120 kroner for reiser tur/retur). Det foreslås at den alminnelige egenandelen ved reise økes fra 60 til 80 kroner for hver reise (fra 120 til 160 kroner for reise tur/retur) fra 1. juli 2000. Bakgrunnen er den sterke økningen i utgiftene til syketransport i de senere år.

Utgifter til syketransport som er lavere enn den fastsatte egenandelen, kan føres på kvitteringskortet og refunderes for personer med frikort. Egenandelsøkningen vil således ikke berøre storbrukerne. Det er en forutsetning at utgiftene overstiger lokal minstetakst med rutegående transportmiddel.

Forslaget er anslått å gi en brutto mindreutgift på 80 mill kroner på post 77. Fordi denne egenandelen kommer inn under ordningen med et årlig utgiftstak, vil imidlertid 30 mill. kroner av dette komme som merutgifter på

kap. 2752, post 70 Refusjon egenbetaling. Netto mindreutgift blir dermed 50 mill. kroner.

Samlet forslag til bevilgning

I alt foreslås bevilgningen på post 77 satt ned med 110 mill. kroner.

Kap. 2751 Medisiner mv.

Post 70 Legemidler

Maksimalpriser

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000) ble det varslet at praksis for fastsettelse av maksimalpriser for reseptpliktige legemidler ville bli endret. Under den nye praksisen ville maksimalprisene fastsettes i hovedsak med henblikk på salgsprisene i land innen EØS-området, unntatt Italia, Portugal, Spania og Hellas. Den vesentligste endringen i forhold til tidligere vil være at ny praksis skal anvendes både på nye og gamle preparater på det norske markedet. I årene framover vil en derfor også korrigere prisene i Norge dersom det skjer vesentlige endringer i legemiddelprisene i sammenlikningslandene. Endringen ble anslått å gi en innsparing på 130 mill kroner i 2000. Departementet understreket at anslaget var usikkert, og at en ville komme tilbake med eventuelle reviderede anslag i forbindelse med RNB 2000.

Statens legemiddelkontroll har innhentet prisopplysninger fra 15 europeiske land for de 59 preparatene som hadde størst omsetning i Norge i 1999. Preparatene representerer i underkant av 50 pst av den samlede omsetning av reseptpliktige legemidler i Norge, og utgjorde om lag 78 pst av blåreseptmarkedet samme år. Presentert på indeksform er de relative legemiddelpriser i Norge i forhold til de andre landene satt opp i tabellen nedenfor.

	Land	Indeks
1	Storbritannia	123,1
2	Sveits	117,6
3	Irland	108,1
4	Tyskland	105,2
5	Nederland	105,4
6	Sverige	100,1
7	Norge	100,0
8	Danmark	97,6
9	Belgia	93,5
10	Østerrike	91,4
11	Finland	88,9
12	Portugal*	88,5
13	Italia*	86,1
14	Frankrike	83,7

15	Spania*	74,9
16	Hellas*	70,5

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4 (1999-2000) ble det signalisert at landene markert med * som regel ikke vil danne grunnlag for maksimalprisfastsettelse i Norge. De innhentede prisopplysningene viser at det er naturlig å utelate også Frankrike fra sammenlikningsgrunnlaget når norske maksimalpriser skal fastsettes.

Det legges opp til at maksimalprisen for et preparat i Norge som hovedregel skal settes lik gjennomsnittet av de tre laveste observerte prisene for dette preparatet innen sammenlikningsområdet. I særlige tilfeller vil man måtte tillegge også andre momenter vekt. Eksempler på slike tilfeller vil bli spesifisert av Statens legemiddelkontroll.

På basis av de innhentede prisopplysningene er det klart at potensialet for innsparing er høyere enn opprinnelig antatt, selv når Frankrike holdes utenom sammenlikningsgrunnlaget. Innsparingen inneværende år anslås derfor nå til 155 mill kroner, forutsatt at den nye praksisen gir endrete priser fra 1. juli 2000 for de preparater det til nå er innhentet prisopplysninger om. Helårseffekten for folketrygden av dette vil derfor være i overkant av 300 mill kroner. Innsparingen i 2001 vil trolig bli noe høyere enn dette når Statens legemiddelkontroll får gått igjennom også de resterende preparatene i forhold til den nye praksisen.

Bevilgningen for 2000 foreslås redusert med 25 mill. kroner.

Apotekavanser

Driftsresultatene i apoteknæringen i 1998 var de høyeste som hittil er registrert. Gjennomsnittresultat pr. apoteker var 1,25 mill kroner, en vekst på godt over 30 prosent fra året før. Denne veksten må ses i sammenheng med at avansene de senere år er dreid i retning av større andel fast kronetillegg pr. solgt pakning, og at uventet sterk omsetningsvekst innebar at antall solgte pakninger i 1998 var høyere enn forutsatt. Den sterke resultatveksten indikerte at pasienter og folketrygd betalte mer enn strengt nødvendig for legemidler. På denne basis ble avansene justert ned med virkning fra 1. mars i år, tilsvarende en innsparing for folketrygden på 45 mill. kroner inneværende år.

Så langt ligger det an til at antall solgte pakninger i 2000 vil bli høyere enn forutsatt da det forrige avansekkuttet ble utredet. Det er derfor grunnlag for å justere apotekavansene ytterligere noe ned, med virkning fra 1.9.2000. Departementet legger opp til en reduksjon i kronetilleggene pr. solgt pakning tilsvarende en innsparing for folketrygden på 11 mill. kroner.

Bevilgningen for 2000 foreslås redusert med 11 mill. kroner.

Refusjon av preparater uten markedsføringstillatelse

Før et legemiddel kan markedsføres i Norge, må søknad om markedsføringstillatelse være innvilget av Statens legemiddelkontroll.

Preparater som ikke markedsføres kan likevel være tilgjengelig for norske pasienter gjennom ordningen med godkjenningfritak. Ordningen innebærer at den enkelte lege søker Statens legemiddelkontroll om å få forskrive et spe-

sifikt ikke-markedsført preparat til enkeltpasienter (godkjenningsfritak/registreringsfritak). Det ble omsatt preparater på godkjenningsfritak for ca 200 mill kroner i 1999.

Preparater forskrevet på godkjenningsfritak kan refunderes etter individuell søknad i medhold av blåreseptforskriftens §10, annet ledd.

Preparater på godkjenningsfritak kan grovt inndeles i to kategorier: Preparater som det vil bli søkt markedsføringstillatelse for, og preparater det aldri vil bli søkt markedsføringstillatelse for. I den sistnevnte kategori omfattes gjerne preparater brukt mot lidelser som er svært sjeldne i Norge. For produsentene anses ikke eventuelt mersalg av slike preparater å stå i forhold til kostnadene ved å oppnå markedsføringstillatelsen.

For preparater det vil bli søkt markedsføringstillatelse for, innebærer salg ved bruk av godkjenningsfritaksordningen i realiteten en forskuttert adgang til det norske markedet. Disse preparatene har gjerne en høyere pris enn om de skulle hatt markedsføringstillatelse, da det ikke er prisregulering på preparater uten markedsføringstillatelse.

Ideelt sett skal man ved vurdering av blåreseptopptak ta stilling til hvorvidt behandling med angjeldende preparat representerer et bedre tilbud enn man kan oppnå ved alternativ anvendelse av budsjettmidlene. Ved å refundere for de av godkjenningsfritakspreparatene som senere vil få markedsføringstillatelse, vil preparatet ved et senere opptak i blåreseptlisten fremstå som billigere enn det egentlig er, da man i slike tilfeller vurderer *merkostnaden* i forhold til eventuell eksisterende refusjonsomfang, uten at man noen gang har fått ta stilling til om de samlede refusjonskostnadene til angjeldende preparat representerer et bedre tilbud enn ved alternativ anvendelse av budsjettmidlene.

For å bedre muligheten for reell prioritering og samtidig bremse utgiftsveksten på denne posten, foreslås det å begrense muligheten for å gi refusjon på individuelt grunnlag for preparater på godkjenningsfritak for de preparater der det er grunn til å tro at markedsføringstillatelse vil bli søkt.

Før tiltaket kan effektueres, må det utarbeides forholdsvis detaljerte retningslinjer til bruk i trygdekontorene. Dette arbeidet vil bli igangsatt umiddelbart, slik at tiltaket vil kunne effektueres i løpet av høsten.

Tiltaket antas å gi en innsparing på om lag 20 mill kroner i 2000. Bevilgningen foreslås redusert tilsvarende.

Anslagsendring

Regnskapstallene for 1999 ble noe høyere enn forventet. På bakgrunn av dette og regnskapsutviklingen så langt i 2000 foreslås bevilgningen derfor økt med 200 mill. kroner. Dette er forenlig med 11 pst. volumvekst i 2000 mot 10 pst. som var forutsatt i saldert budsjett for 2000.

Resistensbestemmelse av HIV-pasienter

Bevilgningen foreslås redusert med 1,5 mill. kroner i forbindelse med at Sosial- og helsedepartementet foreslår at det innføres en poliklinisk refusjon for resistensbestemmelse av HIV-pasienter, jf. nærmere omtale av forslaget under kap. 730 post 61 Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv.

Samlet forslag til bevilgning

I alt foreslås bevilgningen under kap. 2751 post 70 Legemidler økt med 142,5 mill. kroner til 5 527,5 mill. kroner.

Kap. 2752 Refusjon av egenbetaling*Post 70 Refusjon av egenbetaling.*

Som følge av de foreslåtte økningene i egenbetaling, jf. kap. 730, post 61 Refusjon poliklinisk behandling ved sykehus mv., kap. 2711 post 70 Refusjon spesialisthjelp og kap. 2750 post 77 Syketransport foreslås bevilgningen økt med 50 mill. kroner.

Kap. 2790 Andre helsetiltak*Post 70 Bidrag lokalt**Heving av minstebeløpet*

Med hjemmel i folketrygdloven § 5-22 første ledd kan det ytes bidrag til dekning av utgifter til helsetjenester når utgiftene ikke ellers dekkes etter denne loven eller andre lover.

Det er et vilkår for å få bidrag at utgiftene til det enkelte bidragsformål overstiger 1000 kroner i kalenderåret.

Det foreslås at minstebeløpet heves fra 1000 kroner til 1200 kroner fra 1. juli 2000. Dette medfører en mindreutgift på 5 mill. kroner i 2000 og bevilgningen foreslås redusert tilsvarende.

3.7 Barne- og familiedepartementet

Kap. 844 Kontantstøtte*Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning, kan nyttes under kap. 856
post 60*

Regjeringen foreslår at støtteperioden for kontantstøtte forkortes fra 24 til 23 måneder med virkning fra 1. juli 2000. Forkortingene gjennomføres ved at aldersvilkåret for rett til kontantstøtte endres. Dette slik at kontantstøtte ytes til og med måneden før barnet fyller 3 år. Etter dagens regler gis det kontantstøtte til og med den måneden barnet fyller 3 år.

Bruken av kontantstøtte avtar med barnets alder, samtidig som barneha-gebruken øker tilsvarende.

Totalbevilgningen til kontantstøtte utgjør i 2000 kroner 2 787 100 000. Av denne bevilgningen utbetales om lag 45 prosent til 2-åringene. Det forutsettes at om lag 75 prosent av de som mottar kontantstøtte som 2-åringer mottar støtte helt fram til de fyller 3 år. Det finnes ikke tall for hvor mange 2-åringer som mottar kontantstøtte helt fram til de fyller 3 år. Det er grunn til å tro at

bruken av kontantstøtte avtar fram til barnet fyller 3 år på grunn av at mange barn etter hvert begynner i barnehage. Helårsvirkning av en forkorting av støtteperioden blir en innsparing på om lag 80 millioner kroner. Samlet innsparing i 2000 blir da om lag 40 millioner kroner.

Barne- og familiedepartementet vil fremme en Ot.prp. med forslag til de nødvendige endringer i kontantstøtteloven. Aldersvilkåret i kontantstøtteloven § 2 vil måtte endres. Den nye regelen må også tas inn som en presisering i bestemmelsen om støtteperiode i lovens § 8.

Den praktiske gjennomføringen av endringene i regelverket vil skje i regi av Rikstrygdeverket. Trygdeetaten vil måtte sende ut informasjonsbrev til alle mottakere av kontantstøtte (ca. 90 000 tilfeller). Det må videre foretas nødvendige omlegginger av trygdeetatens datasystemer. Det må påregnes enkelte administrative merkostnader for trygdeetaten i forbindelse med endringene i regelverket. Dette dekkes innenfor bevilgningen på kap. 2600 Rikstrygdeverket.

På bakgrunn av ovennevnte fremmes det forslag om å redusere bevilgningen på kap. 844 post 70 med 40 mill kroner.

Kap. 845 Barnetrygd

Post 70 Tilskudd

Regjeringen foreslår endringer i stønadperioden for barnetrygd og for småbarnstillegget i barnetrygden.

Regjeringen foreslår at stønadperioden for barnetrygd forkortes med en måned med virkning fra 1. juli 2000. Dette innebærer at aldersvilkåret for rett til barnetrygd endres slik at barnetrygd ytes til og med måneden før barnet fyller 18 år. Etter dagens regler gis det barnetrygd til og med den måneden barnet fyller 18 år. På samme måte foreslås det at perioden for rett til småbarnstillegg i barnetrygden forkortes fra 24 til 23 måneder med virkning fra 1. juli 2000. Forkorting gjennomføres ved at aldersvilkåret for rett til småbarnstillegg endres. Dette slik at småbarnstillegget ytes til og med måneden før barnet fyller 3 år. Etter dagens regler gis det småbarnstillegg til og med den måneden barnet fyller 3 år.

Budsjettvirkningen i 2000 av at barnetrygden ikke utbetales den måneden barnet fyller 18 år, er anslått til om lag 25 millioner kroner. Tilsvarende er provenyet ved å endre aldersvilkåret for rett til småbarnstillegget om lag 20 millioner kroner.

Barne- og familiedepartementet vil fremme en Ot.prp. med forslag til nødvendige endringer i barnetrygdloven. Aldersvilkåret i barnetrygdloven § 1 første ledd tredje punktum vil måtte endres. Den nye regelen må også tas inn som en presisering i bestemmelsen om stønadperiode i lovens § 3 tredje ledd. Småbarnstillegget i barnetrygden er hjemlet i budsjettvedtak.

Den praktiske gjennomføringen av endringene i regelverket vil skje i regi av Rikstrygdeverket. Trygdeetaten vil måtte sende ut informasjonsbrev til alle mottakere som berøres av regelendringene. Det må videre foretas nødvendige omlegginger av trygdeetatens datasystemer. Det må påregnes enkelte administrative merkostnader for trygdeetaten i forbindelse med endringene i

regelverket. Dette dekkes innenfor bevilgningen på kap. 2600 Rikstrygdeverket.

På denne bakgrunn gjøres det framlegg om å redusere bevilgningen under kap. 845 post 70 med 45 mill. kroner.

Kap. 854 Tiltak til barne- og ungdomsvernet

Post 71 Utvikling og opplysningsarbeid mv.

Det vises til tekst under kap. 858 Statens ungdoms- og adopsjonskontor.

Kap. 857 Barne- og ungdomstiltak

Post 75 Frivillig barne- og ungdomsarbeid lokalt

Som ledd i oppfølging av St. meld. nr. 44 (1997-98) foreslås det opprettet en ny tilskuddsordning over Barne- og familiedepartementets budsjett til frivillig barne- og ungdomsarbeid lokalt, jf. også forslag under kap. 320 post 80 under Kulturdepartementets budsjett. Midlene skal benyttes til frivillige organisasjoners lokale lag og foreninger, med formål å bedre rammebetingelsene for frivillige organisasjoners medlemsbaserte virke på lokalt nivå. Midlene skal kanaliseres via Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner.

På denne bakgrunn gjøres det framlegg om å avsette 12,4 mill. kroner på kap. 857 post 75.

Kap. 858 Statens ungdoms- og adopsjonskontor

Post 01 Driftsutgifter

Siden Statens ungdoms- og adopsjonskontor (SUAK) ble opprettet 1. januar 1998 har kontorets oppgaver økt i omfang, samtidig som nye oppgaver er kommet til. SUAK fikk i 1999 bl.a. ansvaret for utredningen av billighetserstatningssøknader og arbeidet med norske adopsjonssaker. I tillegg har det kommet ny arkivlov, og adopsjonsforeningenes arkiver har blitt overført til SUAK. For at etaten skal kunne håndtere sakene på en forsvarlig måte, og samtidig ha mulighet til å få redusert saksbehandlingstiden, må SUAK styrkes med fire nye stillinger.

Økt aktivitetsnivå gjør at man også har behov for større lokaler enn det etaten i dag disponerer.

Det følger av adopsjonslovens § 16 d at departementet skal føre tilsyn med adopsjonsforeningenes virksomhet både i Norge og i utlandet. Dette ansvaret er delegert til SUAK. Faglig utvalg har etter endringen i adopsjonsloven som ble iverksatt i desember 1999, fått flere viktige og arbeidskrevende oppgaver. Utgiftene for å ivareta disse oppgavene vil være større enn tidligere lagt til grunn.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det at bevilgningen under kap. 858 Statens ungdoms- og adopsjonskontor post 01 Driftsutgifter økes med kr 1 440

000 mot tilsvarende innsparing under kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet post 71 Utvikling og opplysningsarbeid.

Kap. 2530 Fødsels- og adopsjonspenger

Post 70 Fødselspenger

Sterkere vekst i fødselspengegrunnlaget fra 1998 til 1999 enn beregnet lønnsvekst på 5 pst. førte i 1999 til en overskridelse på post 70 med 7 mill. kroner til tross for et betydelig lavere fødselstall enn forutsatt.

Basert på bokførte utgifter i 1999, foreløpige fødselstall for 1999 fra SSB, omtrent uendret fødselstall fra 1999 til 2000 på 59 000 og en lønnsvekst på 3³_4 pst. i 2000 anslås utgiftsbehovet i 2000 til 6 941 mill kroner. Merutgiften i forbindelse med iverksettelsen av selvstendig opptjeningsrett for fedre fra 1.7.2000 på 12 mill kroner er da regnet med. Det er i revidert anslag lagt til grunn en reduksjon i fødselstallet i 2000 på 1 000 i forhold til tidligere lagt til grunn.

Merbehovet på 356 mill. kroner i forhold til årets bevilgning på 6 585 mill. kroner skyldes hovedsakelig at det ikke var tatt hensyn til forventet lønnsutvikling i bevilgningen.

På denne bakgrunn gjøres det framlegg om å øke bevilgningen under kap. 2530, post 70 med 356 mill. kroner.

3.8 Nærings- og handelsdepartementet

Endring i ansvarsområder mellom departementene

Ved tiltredelsen besluttet Regjeringen at det skulle utredes og gjennomføres en prosess for å styrke næringspolitikken ved overføring av oppgaver fra andre departementer til Nærings- og handelsdepartementet (NHD). Mer konkret skulle det vurderes en styrking innenfor handelspolitikken, forskningspolitikken og IT-politikken. På denne bakgrunn legger Regjeringen til grunn at følgende arbeidsoppgaver skal overføres pr. 1. juli 2000:

Fra Utenriksdepartementet (UD), handelspolitikken

EØS:

1. Nasjonal referansegruppe for TBT (tekniske handelshindringer).
2. EFTAs TBT komite.
3. EU Kommisjonens arbeidsgruppe for standardisering og sertifiserings-spørsmål.
4. Informasjonsprosedyren for tekniske forskrifter.
5. Spesialutvalget for tekniske handelshindre.
6. EFTA/EØS ekspertgruppen for tekniske handelshindre.
7. Gjennomføring av det indre marked, herunder International Market Advisory Committee (IMAC), Nordisk gruppe for det indre marked og nasjonal gruppe for det indre marked.

EFTA:

EFTAs forhandlinger med tredjeland og EFTAs tredjelandskomite. Andre saker:

1. Importkontroll av tekstiler.
2. Den norsk-tyske kommisjon.

Fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF), forskning

Koordineringsansvaret for EUs rammeprogram for forskning med tilhørende budsjett (ca. 485 mill. kroner). KUF beholder samordningsansvaret for forskningspolitikken og for administreringen av Norges forskningsråd. Videre overføres Teknologirådet med tilhørende budsjett (ca. 6,1 mill. kroner). For å styrke de regionale forskningsinstituttene innsats for næringsutvikling i regionene foreslås at ansvaret for basisbevilgninger til alle de regionale instituttene legges til NHD. I dag ligger ansvaret for 8 av de regionale instituttene under KUF og 2 under NHD. Midlene for alle instituttene skal fortsatt kanaliseres gjennom Forskningsrådet og fordeles av rådet. Årsbevilgningen for instituttene (basisbevilgningen) som nå ligger under KUF er ca. 32 mill. kroner.

IT-området.

Det legges ikke opp til noen generell endring i dagens ansvarsfordeling mellom berørte departementer, men det forutsettes at NHDs samordningsfunksjon vedrørende Regjeringens IT-politikk styrkes. NHD vil blant annet koordinere arbeidet med bredbåndspolitikken, hvor det nå foreligger innstilling fra en interdepartemental arbeidsgruppe. For å legge forholdene til rette for dette, foreslås overført ressurser tilsvarende 1 årsverk pr. departement fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD), Samferdselsdepartementet (SD) og Kulturdepartementet (KD), til sammen 3 årsverk.

Videre vil ansvaret for EUs direktiv om visse rettslige sider ved elektronisk handel overføres fra Justisdepartementet (JD) til NHD.

De budsjettmessige konsekvenser (for 2000, 2. halvår) av ovennevnte oppgaveoverføringer oppsummeres som følger (i 1000 kroner):

Fra				Til			
Kap.	Post	Benevning	Beløp	Kap.	Post	Benevning	Beløp
100		UD		900		NHD	
	01	Driftsutgifter	1 650		01	Driftsutgifter	1 650
200		KUF		900		NHD	
	01	Driftsutgifter	200		01	Driftsutgifter	280
	21	Spesielle driftsutgifter	80				
300		KD		900		NHD	
	01	Driftsutgifter	200		01	Driftsutgifter	200
1300		SD		900		NHD	
	01	Driftsutgifter	200		01	Driftsutgifter	200
1500		AAD		900		NHD	
	01	Driftsutgifter	200		01	Driftsutgifter	200

						Sum overføres til kap. 900, 01	2 530
287		Forskningsinst. og andre tiltak		921 (ny)		Øvrige forskningsformål	
	54	Forsknings-stiftelser	13 396		50	Regionale forskningsstiftelser	13 396
	55	Teknologirådet	3 063		51	Teknologirådet	3 063
288		Internasjonale samarbeidstiltak		924		Internasjonale samarbeid og utviklingsprogrammer	
	73	EUs ramme-program for forskning, kan overføres	242 848		71 (ny)	EUs ramme-program for forskning, <i>kan overføres</i>	242 848

Det er gitt omtale under de aktuelle kapitlene/postene under de respektive departementene. Når det gjelder SD er det forutsatt at NHD skal overta forvaltnings- og eieransvaret for Telenor etter at selskapet er børsnotert. Regjeringen vil komme tilbake med forslag om overføring av ressurser og bevilgninger i endringsproposisjonen i høstsesjonen.

Nærmere omtale av budsjettmessige konsekvenser ved overføring av arbeidsoppgaver til NHD fra andre departementer:

Kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med oppgaveoverføring fra UD foreslår Regjeringen overført midler til dekning av administrative utgifter knyttet til ca. 5 årsverk fra UD til NHD. Midlene til de overførte oppgavene er beregnet til ca. 3 mill. kroner på årsbasis. For 2. halvår 2000 overføres 1,65 mill. kroner fra kap. 100, post 01 til kap. 900, post 01. Som følge av endret ansvarsfordeling mellom KUF og NHD, foreslår Regjeringen overført midler til dekning av administrative utgifter benyttet til ett rådgiverårsverk, fra KUF til NHD. Midlene til disse formålene er beregnet til ca. kr 425 000 på årsbasis. I tillegg kommer ca. kr 100 000 i utgifter knyttet til forskningsråden i Brussel. De midlene som ikke er utbetalt pr. 1. juli foreslås overført til NHD, og Regjeringen foreslår derfor at bevilgningen på kap. 900 post 01 økes med kr 280 000 mot reduksjon av kr 200 000 på kap. 200, post 01 og kr 80 000 på kap. 200, post 21.

For å styrke IT-samordningen i NHD foreslås overført ressurser knyttet til 3 årsverk fra AAD, SD og KD. Tilknyttede midler er anslått til 1,2 mill. kroner på årsbasis (kr 400 000 pr. årsverk). For 2. halvår 2000 overføres kr 600 000 (kr 200 000 pr. departement). I tråd med dette foreslås NHDs driftsbevilgning under kap. 900, post 01 økt med kr 600 000 mot reduksjon av bevilgningene under kap. 300, post 01 (KD) med kr 200 000, kap. 1300, post 01 (SD) med kr 200 000 og kap. 1500, post 01 (AAD) med kr 200 000.

Oppsummert foreslås bevilgningen under kap. 900, post 01 økt med kr 2 530 000,

Kap. 921 (ny) Øvrige forskningsformål

Post 50 Forskningsstiftelser og post 51 Teknologirådet

Som følge av endret ansvarsfordeling mellom KUF og NHD foreslår Regjeringen at den delen av bevilgningen på kap. 287 post 54 som går til regionale forskningsinstitutter (basisbevilgning) og hele bevilgningen på kap. 287 post 55 til Teknologirådet overføres til NHD. Basisbevilgningen til de regionale forskningsinstituttene utgjør kr 32 150 000 og bevilgningen til Teknologirådet kr 6 126 000 i 2000. Midlene bevilges gjennom Norges forskningsråd. De midlene som ikke er utbetalt til disse tiltakene pr. 1. juli foreslås overført til NHD. Regjeringen foreslår derfor at bevilgningen på kap. 921 postene 50 og 51 økes med hhv. kr 13 396 000 og kr 3 063 000 mot tilsvarende reduksjon av bevilgningen på henholdsvis kap. 287 postene 54 og 55 på KUFs budsjett.

Kap. 924 Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer

Post 71 (ny) EUs rammeprogram for forskning, kan overføres

Som følge av endret ansvarsfordeling mellom KUF og NHD, foreslår Regjeringen at bevilgningen til norsk kontingent til EUs rammeprogram for forskning overføres fra KUF til NHD fra 1. juli. Bevilgningen til norsk kontingent utgjør kr 485 695 000 i 2000. Kontingenten til EUs rammeprogram for forskning utbetales i to terminer, en første halvår og en andre halvår. Det er foreløpig uklart hvor stor første utbetaling til EU vil være i 2000. Regjeringen foreslår derfor å overføre halve bevilgningen for 2000 fra KUF til NHD, ved å øke bevilgningen på kap. 924 ny post 71 med kr 242 848 000 og å redusere bevilgningen på kap. 288 post 73 tilsvarende.

Andre forslag til bevilgningsendringer under NHD

Regjeringen legger vekt på å øke verdi- og nyskapingen i næringslivet. En aktiv, fleksibel og tidsriktig næringspolitikk med satsing på forskning, utvikling og innovasjon vil være viktige elementer for å gjøre norsk næringsliv mer konkurransedyktig. Regjeringen vil understreke at en sterk og stabil økonomi basert på en ansvarlig finanspolitikk er en nødvendig forutsetning og et sentralt rammevilkår for å få ønsket effekt av næringspolitikken. Når det gjelder gjennomføringen av næringspolitikken, blir det stadig viktigere og ha et fleksibelt virkemiddelapparat som kan tilpasse seg de utfordringer og raske endringer som skjer i markedene, både nasjonalt og globalt. I denne forbindelse er det nødvendig at virkemiddelapparatet er omstillingsdyktig og kan arbeide mer mål- og prosjekttrett enn i dag.

Regjeringen vil løpende evaluere organiseringen av virkemiddelapparatet. Det vil bli lagt vekt på tilpassing til framtidens behov med økt vekt på bl.a. teknologi og kompetanse.

Økt satsing på forskning og utvikling

Det er tvingende nødvendig å utvikle kompetanse som vårt næringslivs fremste konkurransefortrinn. For å generere en mer kunnskapsbasert næringsstruktur og å øke teknologiinnhold og kunnskapsinnhold i produkter og tjenester er det nødvendig å satse sterkere på både kortsiktige og langsiktige FoU-virkemidler. Stortinget har ved behandlingen av Forskningsmeldingen gått inn for en betydelig opptrapping av de offentlige forskningsbevilgninger. Regjeringen mener det allerede i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett er nødvendig å øke denne innsatsen. Innsatsen foreslås spesielt rettet inn mot å styrke kompetansegrunnlaget for de nye næringene og mot økt anvendelse av nye IT-baserte verktøy og løsninger i små og mellomstore virksomheter. Samlet foreslås en økning av de IT- og SMB-rettede forskningsmidler over Nærings- og handelsdepartementets budsjett økt med 20 mill. kroner under kap. 920 Norges forskningsråd, kap. 922 Norsk Romsenter og kap. 926 Spesielle IT-tiltak.

Disse endringene er en del av den kommende opptrappingsplanen for FoU. Vi viser for øvrig til omtale på annet sted av denne planen. Denne inneholder også en foreløpig omtale av forslagene fra utvalget som har vurdert tiltak for økt FoU i næringslivet (Hervik-utvalget).

Investeringsfond for Sentral- og Øst-Europa

Investeringsfondet for Sentral- og Øst-Europa ble etablert i 1997. Formålet med fondet er å styrke samarbeidet mellom norsk næringsliv og bedrifter i virkeområdet. Det har vært stor aktivitet og investeringslyst fra norsk næringslivs side til å etablere virksomhet innen fondets virkeområde, og bedriftene påpeker at det er enklere å foreta investeringer i dette området når man har med et statlig fond som medinvestor. Regjeringen vil ved å tilføre fondet ytterligere 50 mill. kroner bidra til at flere norske investeringer blir gjennomført i Sentral- og Øst-Europa.

Kap. 901 Styret for det industrielle rettsvern

Post 01 Driftsutgifter

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgingen under kap. 901, post 01 med 2 mill. kroner. Dette vil medføre noe redusert aktivitet i 2. halvår 2000.

Kap. 902 Justervesenet

Post 01 Driftsutgifter

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgingen under kap. 902, post 01 med 1 mill. kroner. Dette vil medføre noe redusert aktivitet i 2. halvår 2000.

Kap. 903 Standardisering

Post 70 Tilskudd

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgingen under kap. 903, post 70 med 2 mill. kroner, fra 36 til 34 mill. kroner. Dette vil medføre redusert aktivitet i 2. halvår 2000 både i Norges Standardiseringsforbund og de tilknyttede fagstandardiseringsorganisasjonene.

Kap. 911 Bedriftsrettet kompetanseoverføring

Post 70 Teknologisk Institutt

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgingen under kap. 911, post 70 med 10 mill. kroner, fra 45 til 35 mill. kroner. Dette vil medføre redusert aktivitet ved Teknologisk Institutt i 2. halvår 2000.

Post 71 Veiledningsinstituttet i Nord-Norge, kan overføres

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgingen under post 71 med 5 mill. kroner, fra 24,5 til 19,5 mill. kroner. Dette vil medføre redusert aktivitet ved veiledningsinstituttet i 2. halvår 2000. Det forutsettes at reduksjonen ikke vil berøre virksomheten ved Narviktelefonene/Bedin.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Post 50 Tilskudd

Det foreslås en økning på budsjettet til Norges forskningsråd med 11 mill. kroner til tiltak innen næringsrettet brukerstyrt forskning og næringsrettet strategisk forskning:

Næringsrettet brukerstyrt forskning: IT-områdets veksttakt og satsingsnivået i andre land gjør det påkrevd med nye større satsinger i Norge, blant annet med pilotprosjekter. Det foreslås satt av 6 mill. kroner til iverksetting av nye IT-prosjekter innen tjenesteytende næringer med basis i næringslivets behov. Midlene skal blant annet bidra til å delfinansiere gjennomføringen av et forprosjekt for et nytt program for elektronisk handel og forretningsdrift rettet mot små og mellomstore bedrifter i tjenesteytende sektor. Forprosjektet startes med utgangspunkt i et nytt initiativ fra Handel- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH) rettet mot strategisk forretningsutvikling i virksomheter gjennom anvendelse av elektronisk handel.

Næringsrettet strategisk forskning: Det foreslås avsatt 5 mill. kroner til næringsrettet strategisk forskning. De strategiske midlene skal rettes inn mot grunnleggende kompetanseoppbygging innen kommunikasjonsteknologi, neste generasjon Internett og mikroteknologi. Innsatsen på disse områdene må forseres for å holde tritt med utviklingen internasjonalt. Disse strategiske

initiativene skal koples nærmere til den brukerstyrte forskning for å sikre relevans i forhold til nye behov og initiativ fra næringslivet.

Satsingen under næringsrettet brukerstyrt forskning og næringsrettet strategisk forskning vil også imøtekomme blant annet NHOs ønsker om sterkere innsats på bredbåndsområdet.

På denne bakgrunn fremmer Regjeringen forslag om å øke bevilgningen under kap. 920 Norges forskningsråd, post 50 Tilskudd med 11 mill. kroner, fra 847,8 til 858,8 mill. kroner på statsbudsjettet 2000.

Kap. 922 Norsk Romsenter

Post 70 Tilskudd, kan overføres

Bevilgningen til Norsk Romsenter, Kap 922, foreslås økt med 5 mill. kroner. Økningen forutsettes knyttet til økt norsk deltakelse i ESAs programmer for bredbånd og multimedia via satellitt og for utvikling av teknologi og systemkomponenter innen satellittkommunikasjon. NERA ASA, Alcatel Space Norway A/S og TSAT AS er blant norske bedrifter som har et godt utgangspunkt for å ta del i markedsveksten som forventes, men da er det avgjørende at de får ta del i europeiske utviklingsprogrammer på området.

På denne bakgrunn fremmer Regjeringen forslag om å øke bevilgningen under kap. 922 Norsk Romsenter, post 70 Tilskudd, *kan overføres*, med 5 mill. kroner, fra 235,3 til 240,3 mill. kroner på statsbudsjettet 2000.

Kap. 926 Spesielle IT-tiltak

Post 22 (ny) Spesielle IT-prosjekter, kan overføres

Det foreslås bevilget 4 mill. kroner over kap. 926 post 22 Spesielle IT-prosjekter. Styrkingen av NHDs koordineringsansvar i IT-politikken gjør det påkrevd med egen budsjettpost for strategiske tiltak og spesielle prosjekter. IT-utviklingen skjer svært raskt og nye problemstillinger manifesterer seg hurtig. Blant de områder hvor det er behov for at NHD umiddelbart setter inn spesielle tiltak er IT-sikkerhet og -sårbarhet og elektronisk handel og forretningsutvikling. Det er behov for planlegging og iverksetting av tiltak for å redusere samfunnets sårbarhet i lys av den økte avhengighet av datateknologi. Det skal videre iverksettes en handlingsplan for elektronisk handel og forretningsdrift rettet mot små og mellomstore bedrifter. Gjennomføring av et antall større pilotprosjekter vil være en viktig del av denne satsingen. Bevilgningen vil også gå til å starte en handlingsplan i Norge, eNorge, som nasjonal oppfølging av EUs Europe-handlingsplan.

På denne bakgrunn fremmer Regjeringen forslag om å bevilge 4 mill. kroner under kap. 926 Spesielle IT-tiltak, (ny) post 22 Spesielle IT-prosjekter, *kan overføres* på statsbudsjettet 2000.

Kap. 943 Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk*Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning*

Det er behov for innstramminger på statsbudsjettets utgiftsside for å dempe presset i økonomien. Som ledd i Regjeringens innstrammingsopplegg vurderes blant annet nedbygging av spesielle tiltak rettet mot enkelt næringer. På denne bakgrunn foreslås en avvikling av tilskuddet til sysselsetting av norske sjøfolk med virkning fra 1. juli 2000.

På denne bakgrunn fremmes forslag om å redusere bevilgningen under kap. 943, post 70 med 110 mill. kroner, fra 330 til 220 mill. kroner.

Kap. 946 IT-senter Fornebu*Post 90 Aksjekapital*

Stortinget har bevilget 260 mill. kroner som aksjekapital til IT-senteret på Fornebu på statsbudsjettet for 2000, jf. Budsjett-innst. S. nr. 8 for 1999-2000. Regjeringen har besluttet at Selskapet for industrivekst (SIVA) skal forvalte statens eierandel både i visjonsselskapet IT Fornebu AS og eiendomsselskapet IT Fornebu Eiendom AS. Ovennevnte bevilgede statlige aksjekapital på 260 mill. kroner overføres derfor fra NHD til KRD. På denne bakgrunn fremmer Regjeringen forslag om å redusere bevilgningen under kap. 946 IT-senter Fornebu, post 90 Aksjekapital med 260 mill. kroner til 0. Tilsvarende beløp foreslås bevilget på KRDs budsjett under kap. 552, ny post 91.

Kap. 947 (Ny) Norsk Vekst ASA (jf. kap. 3947)*Post 01 Driftsutgifter*

I forbindelse med salget av aksjer i Norsk Vekst ASA i januar i år ble det utbetalt kurtasje på 3,3 mill. kroner til meglerfirmaene som foresto salget. Det foreslås på denne bakgrunn at 3,3 mill. kroner bevilges på nytt kap. 947 Norsk Vekst ASA, post 01 Driftsutgifter. Det vises for øvrig til omtale under kap. 3947 Norsk Vekst ASA, post 90 Salg av aksjer.

Kap. 951 Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S*Post 70 Tilskudd, kan overføres*

I St.prp. nr. 67 (1998-99) har NHD redegjort for undersøkelsesstollen i Svea Nord som utføres av Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S (SNSK). Stortinget ga sin tilslutning til å bevilge 140 mill. kroner til arbeidet med undersøkelsesstollen som en del av tilskuddet til SNSK i perioden 1999-2001. Det ble videre lagt til grunn at SNSK, etter at arbeidet med prøvestollen var avsluttet i 2001, skal avgi en innstilling til NHD om en eventuell permanent drift i Svea Nord. Deretter vil Regjeringen måtte bruke noe tid til å vurdere saken og ta stilling til om det skal igangsettes drift på forekomsten. Regjerin-

gens tilråding vil tidligst kunne legges fram i en tilleggsproposisjon til statsbudsjettet 2001 eller i en egen proposisjon i løpet av vinteren 2001.

SNSK har informert NHD om at arbeidene med undersøkelsesstollen i Svea Nord er kommet vesentlig lenger enn opprinnelig planlagt. Selskapet regner nå med å kunne fullføre prøvestollen og avgi innstilling til NHD med hensyn til eventuell regulær produksjonsdrift i Svea Nord allerede i september/oktober 2000, dvs. ett år tidligere enn planlagt. Forseringen av arbeidene med undersøkelsesstollen og en mer effektiv driftsform medfører at kullproduksjon i inneværende år ventes å utgjøre ca. 770 000 tonn. Dette betyr at produksjonstaket på 400 000 tonn vil bli overskredet i inneværende år.

Stortinget har forutsatt en samlet bevilgning på 140 mill kroner over perioden 1999-2001 til arbeidet med undersøkelsesstollen som en del av tilskuddet til SNSK. For 1999 og 2000 er det bevilget totalt 96 mill. kroner. Forseringen av arbeidet med stollen medfører et behov for å øke tilskuddet til SNSK i 2000. Selskapet har beregnet behovet til 43 mill. kroner. Regjeringen foreslår at det over statsbudsjettet for 2000 gis en netto tilleggsbevilgning til SNSK på 28 mill. kroner på kap. 951, post 70, hvorav 43 mill. kroner er knyttet til undersøkelsesstollen, mens det ordinære tilskuddet reduseres med 15 mill. kroner. Den beløpsmessige ramme på 140 mill. kroner til arbeidet med stollen anses dermed å være tilført.

For å få til en rasjonell og kostnadseffektiv håndtering av den økte produksjonsmengden av kull har selskapet planlagt investert i et nytt lasteanlegg til utskipningshavnen i Svea til ca. 70 mill. kroner. I følge SNSK er dette en rentabel investering uavhengig av om det blir videre drift. Det skyldes at anlegget vil ha lastekapasitet til å skipe ut høyere volum på større skip, og at anlegget ved avhending etter ett års bruk vil være lett omsettelig med en betydelig annenhåndsverdi. Selskapet har foreslått privat lånefinansiering av anlegget. NHD foreslår at selskapet gis anledning til å finansiere lasteanlegget gjennom et slikt låneopptak. Det forutsettes at oppgradering av utskipningshavn og lasteanlegg skjer innenfor de rammer som miljøvernmyndighetene setter. Det legges til grunn at produksjonstaket på 400 000 tonn kull i gjennomsnitt pr. år for perioden 1999-2001 oppheves.

På denne bakgrunn fremmer Regjeringen forslag om at bevilgningen under kap. 951 Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S, post 70 Tilskudd, *kan overføres* økes med 28 mill. kroner fra 126 til 154 mill. kroner på statsbudsjettet 2000.

Delprivatisering av A/S Olivin

A/S Olivin er verdens ledende produsent av mineralet olivin. Virksomheten er basert på en av verdens reneste og største olivinforekomster lokalisert i Vanøyen kommune på Sunnmøre. Selskapet ble stiftet i 1948 av staten. Aksjekapitalen er på 48 mill. kroner. Staten ved NHD eier 99,99 pst. av aksjene, mens Fellesforbundet er eier av de resterende 0,01 pst. Selskapet hadde i 1999 driftsinntekter på ca. 370 mill. kroner og en bemanning på ca. 230 ansatte. Hovedproduktet er olivinsand anvendt som slaggdanner for råjernsindustrien. Dessuten produseres tørkede sandprodukter, samt ildfast stein og masse. Over 90 pst. av produksjonen eksporteres.

De økonomiske resultatene til A/S Olivin har i mange år vært svært gode og selskapets finansielle stilling er sterk. Bokført egenkapital var på 289 mill. kroner ved utgangen av 1999, hvilket utgjør 68 pst. av totalkapitalen. Aksjeutbyttet har de siste årene ligget på rundt 16 - 17 mill. kroner pr. år. Videre ble det tatt ut et ekstraordinært utbytte i 1999 på 100 mill. kroner.

A/S Olivin har to heleide datterselskaper; Industrimineraler AS og Moxy Trucks AS. Industrimineraler med anlegg i Norddal kommune er i likhet med morselskapet produsent av mineralet olivin. Moxy Trucks i Fræna kommune produserer rammestyrte anleggsdumpere for verdensmarkedet. Olivin har også drevet en viss prosjektutviklingsvirksomhet. Videre har Olivin etablert en avdeling på Åheim for mekanisk produksjon, som blant annet produserer og selger fremrammer til Moxy Trucks AS.

Moxy Trucks AS ble stiftet i juni 1991 med japanske Komatsu og A/S Olivin som eiere av henholdsvis 1/3 og 2/3 av aksjekapitalen på 30 mill. kroner. Bedriften er lokalisert ved Elnesvågen ved Molde. I forbindelse med en utvidelse av aksjekapitalen til 40 mill. kroner i 1996 økte A/S Olivins eierandel i bedriften til 75 pst. I 1997 solgte Komatsu sine aksjer til A/S Olivin. Moxy Trucks AS ble dermed et heleiet datterselskap av A/S Olivin. I de seneste årene har markedet for anleggsdumpere vært preget av hard konkurranse og prispress. For 1999 oppnådde bedriften et resultat etter skatt på ca. 13 mill. kroner. Antall ansatte var 296 ved utgangen av 1999.

I februar 1999 anmodet NHD styret i A/S Olivin om at det ble gjennomført en verdsettelse av Olivin og datterselskapene. Videre bad departementet om styrets synspunkter på en mulig/ønsket eierstruktur som måtte være i samsvar med bedriftens interesser.

North Cape Minerals AS (NCM), som eies av et større internasjonalt mineralselskap, har i flere år vist interesse for å kjøpe seg inn i Olivin. NCM ga i februar 2000 et tilbud om å kjøpe A/S Olivins mineralvirksomhet. NCM har signalisert at de er villige til å diskutere eventuelle alternativer til den overdragsmåten som er lagt til grunn i tilbudet. De er også eventuelt interessert i deleierskap. NHD har også mottatt henvendelser fra andre som er interessert i å kjøpe seg inn i A/S Olivin.

Styret i A/S Olivin har på departementets anmodning vurdert tilbudet fra NCM. Ut fra selskapets interesser rådet styret departementet til ikke å akseptere tilbudet.

NHD vil peke på at A/S Olivin er en veldrevet og lønnsom bedrift med god inntjening og en solid finansiell plattform. Etter NHDs vurdering foreligger det ingen tungtveiende grunner for at staten fortsatt skal eie tilnærmet samtlige aksjer i dette selskapet. Forholdene ligger nå vel til rette for at staten kan redusere sitt eierengasjement i A/S Olivin og slippe andre til på eiersiden, fortrinnsvis aktører som har et langsiktig og industrielt perspektiv på sine investeringer. Et naturlig første mål vil være at staten selger seg ned til en eierandel på 51 pst.

Styret i A/S Olivin har overfor NHD anbefalt at man i utgangspunktet søker medeiere som er industrielt eller kommersielt rettet og som over tid vil styrke selskapets stilling og muligheter. Styret går derfor inn for at det legges opp til en strukturert salgsprosess mot utvalgte interessenter der det anmodes om bud på inntil 49 pst. av aksjene i mineralvirksomheten i Olivinkonsernet.

NHD vil engasjere et meglerfirma til å utarbeide et salgsprospekt og til å stå for selve salgsprosessen, der et viktig mål for staten vil være å få en best mulig pris for aksjene. Samtidig må man forsøke å finne fram til nye eiere som har forutsetninger for å kunne videreutvikle og styrke olivinvirksomheten, og dessuten har interesse av å utvikle andre norske mineralressurser med utgangspunkt i A/S Olivins kompetanse.

På denne bakgrunn foreslås det at Regjeringen gis fullmakt til å gjennomføre en delprivatisering av A/S Olivin med sikte på å redusere statens eierandel i selskapet ned mot 51 pst., jf. forslag til vedtak.

Olivins datterselskap Moxy Trucks AS er et viktig element i denne saken. Moxy Trucks AS er inne i en periode med vanskelige markedsforhold, samtidig som man introduserer nye modeller. Bedriften vil trenge noen år til å konsolidere virksomheten og fremvise bedre resultater før de underliggende verdiene i bedriften blir mer synlige. Moxy Trucks AS bør derfor etter departementets syn holdes utenfor det salget som nå skal gjennomføres. Dette kan gjøres ved at Moxy Trucks AS skilles ut fra A/S Olivin og at aksjene i en tid framover forvaltes direkte av NHD og Fellesforbundet i samme forhold som deres nåværende eierengasjement i A/S Olivin, jf. forslag til vedtak.

Kap. 961 Reiselivstiltak

Post 70 Tilskudd til internasjonal markedsføring

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgingen under kap. 961, post 70 med 10 mill. kroner, fra 93,5 til 83,5 mill. kroner. Dette vil medføre redusert aktivitet i Norges Turistråds virksomhet i 2. halvår 2000.

Kap. 966 Støtte til skipsbygging

Post 50 Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter

På bakgrunn av de store svingningene i ordreinngangen i skipsbyggingsindustrien de siste årene har det vært vanskelig å anslå behovet for bevilgning til de enkelte årgangene. Foreløpige tall fra Eksportfinans indikerer at bevilgningen for 1999 på 507,5 mill. kroner vil gi en underdekning på rundt 100 mill. kroner. For de foregående årgangene ser det ut til at det på bakgrunn av store overskridelser i enkelte prosjekter, vil kunne bli en underdekning i størrelsesorden 50 - 100 mill. kroner. Foreløpig er tallene for usikre til at det er hensiktsmessig å fremme bevilgningsforslag. Bevilgningen kan overføres mellom de enkelte årgangene som dermed kan ses under ett. NHD vil i løpet av høsten få en bedre oversikt over totalbehovet for tilleggsbevilgninger fram til og med 1999-årgangen.

Stortingets vedtok i forbindelse med statsbudsjettet for 2000 å endre utbetalingsrutinene slik at 50 pst. av tilskuddet kunne utbetales ved kjølstrekking. Nedenfor er gitt en omtale av hvordan delutbetalingssystemet er lagt opp. Denne ordningen vil ikke kreve økte bevilgninger, men fordi en del utbetalinger nå flyttes fram i tid, vil dette sammen med eventuell større ordreinngang

enn forventet, kunne føre til behov for økte midler på et tidligere tidspunkt enn tidligere forutsatt.

Regjeringen vil komme tilbake med eventuelle bevilgningsmessige konsekvenser i forbindelse med framleggelsen av høstens proposisjon om endringer på statsbudsjettet 2000.

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2000 vedtok Stortinget at byggetilskuddet skal utbetales med 50 pst. ved kjølstrekking og 50 pst. ved ferdigstillelse. De første delutbetalingene antas å skje i mai/juni i år, og følgende er lagt til grunn for delutbetalingsordningen:

- Alle kontrakter med kjølstrekking etter 31.12.99, vil i utgangspunktet gi grunnlag for delutbetaling.
- Verftene kan velge om de ønsker delutbetaling eller ikke.
- Ombygging skal omfattes av ordningen på lik linje med nybygg.
- Leveranser betalt direkte av reder omfattes ikke av ordningen, dvs. reder får ingen utbetaling før levering.
- For å fange opp noe av risikoen for tap i den forstand at beløp utbetales ved kjølstrekking uten at tilsvarende arbeid blir gjennomført, vil det stilles krav om bankgaranti for det beløp som overstiger 10 mill. kroner ved 1. delutbetaling. Dette innebærer at alle kan få inntil 10 mill. kroner uten garanti ved 1. delutbetaling. Opplegget innebærer en viss småbedriftsprofil, og det antas at bare rundt femteparten av antall saker vil kreve garanti. Beløpsmessig utgjør dette imidlertid rundt to tredeler.
- Kontrakter som ikke er innrapportert i samsvar med EØS-regelverket, vil ikke gi grunnlag for delutbetaling.

Kap. 970 Internasjonaliseringstiltak

Post 70 Eksportfremmende tiltak, kan overføres

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgingen under kap. 970, post 70 med 10 mill. kroner, fra 193 til 183 mill. kroner. Reduksjonen er fordelt på de ulike tiltak som dekkes av posten, og vil innebære en svekkelse av blant annet virksomheten til Norges Eksportråd og en kraftig reduksjon i eksportfremmemidlene til utenriksstasjonene.

Post 71 Internasjonalt teknologisamarbeid

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgingen under kap. 970, post 71 med 1 mill. kroner, fra 18 til 17 mill. kroner. Dette vil medføre noe redusert aktivitet i 2. halvår 2000.

Kap. 972 Internasjonale investeringstiltak

Post 91 (ny) Investeringsfond for Øst-Europa

Investeringsfond for Sentral- og Øst-Europa ble etablert i 1997 som ledd i Utenriksdepartementets program for Øst-Europa med en kapital på 70 mill. kroner. Ansvar for fondet ble overført til NHD i forbindelse med omorganiseringen av departementene i 1997. Driften av fondet er lagt til Russland- og

Øst-Europadivisjonen i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). Investeringsfondet dekker landene i Sentral- og Øst-Europa, Baltikum og land innenfor tidligere Sovjetunionen med unntak av Nordvest-Russland. Formålet med investeringsfondet er å styrke samarbeidet mellom norsk næringsliv og bedrifter i virkeområdet. Midlene skal anvendes innen rammen av gjeldende hovedlinjer for norsk politikk overfor disse landene.

Det har vært stor aktivitet og investeringslyst fra norsk næringslivs side til å etablere virksomhet innen fondets virkeområde. De fleste henvendelser til SND har omhandlet prosjekter i Baltikum, Russland, Polen og Tsjekkia. Fondet har inngått engasjement i 15 prosjekter med samlet innvilget beløp på 71,5 mill. kroner. På grunn av rammesituasjonen blir nye prosjekter kun vurdert dersom tidligere besluttede prosjekter faller bort.

Norske bedrifter med erfaring fra investeringer i tidligere statshandelsland melder at investeringene er atskillig lettere å gjennomføre når man fra norsk side har med et statlig fond som medinvestor. Fondets medvirkning er enda mer sentral for selskaper uten tidligere erfaring fra slike investeringer.

På dette grunnlag foreslår Regjeringen å styrke investeringsfondet for Sentral- og Øst-Europa med 50 mill. kroner ved bevilgning over kap. 972 Internasjonale investeringstiltak, ny post 91 Investeringsfond for Øst-Europa på statsbudsjettet 2000. Utbytteregulene for fondet vil bli sammenfallende med de som gjelder for SND Invest A/S. Fondet kan med dette opprettholde et reelt tilbud til norske bedrifter.

Kap. 2420 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Integrering av Statens Landbruksbank i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND)

Statens Landbruksbank (SLB) og deler av fylkesmennenes landbruksavdelinger (FMLA) ble formelt integrert i SND fra 01.01.2000. Det ble i statsbudsjettet for 2000 bevilget 52 mill. kroner til omstillingstiltak som del av en anslått totalkostnad på 76 mill. kroner. Arbeidet med å slå sammen organisasjonene har høyt fokus i SND og berører de fleste ansatte og arbeidsfelter.

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (1999-2000) ble det anslått en langsiktig årlig besparelse på 15-20 mill. kroner i SND som følge av sammenslåingen. Det er ennå for tidlig å si hva som vil bli resultatet av prosessen. De vesentligste gevinstene var beregnet på personalsiden, og der går effektiviseringsarbeidet etter planen. På sikt vil man i tillegg til de konkrete økonomiske innsparinger også få effekter av at organisasjonen nå får bredere kompetanse, arbeider innenfor større deler av verdikjedene og generelt kan samordne virkemidler på en bedre måte. Det er overført i alt 151 årsverk fra landbrukssiden til SND.

Det ble ved budsjettbehandlingen for år 2000 ikke bevilget midler til full lønnsharmonisering med nivået i SND for de tidligere ansatte i SLB og FMLA. Det vises til nærmere omtale under post 70 nedenfor.

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 (1999-2000) ble det anslått en mulig samordningsgevinst på 46 årsverk, hvorav 6 ikke ville være realistisk å ta ut på kort sikt. Ved utgangen av april måned var det allerede tatt ut en effektiviseringsgevinst på 27 årsverk. Dette skjer ved en kombinasjon mellom ulike tiltak for å stimulere til pensjon/AFP, sluttvederlag, studier, flytting og førtidspensjon.

Post 50 Utviklingstilskudd, fond

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgningen til SNDs utviklingstilskudd med 19 mill. kroner, fra 194 til 175 mill. kroner. Dette vil medføre at SND i 2. halvår 2000 bare i begrenset grad kan gi nye tilsagn under ordningen.

Post 51 Tapsfond for lån og garantier innvilget i budsjetterminen

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgningen til SNDs tapsfond for lån og garantier med 30 mill. kroner, fra 60 til 30 mill. kroner. Tapsprosenten for både låne- og garantiordningen er satt til 25 pst. Det innebærer at aktivitetsnivået under ordningen vil bli redusert med 120 mill. kroner. Dette innebærer at SND i 2. halvår 2000 bare i begrenset grad kan gi nye låne- og garantitilsagn under ordningen.

Post 54 Prosjektutviklingstilskudd, fond

På bakgrunn av behovet for omprioriteringer på statsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgningen til SNDs prosjektutviklingstilskudd med 5 mill. kroner, fra 15 til 10 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten på 50 mill. kroner opprettholdes på uendret nivå. Dette vil medføre en mindre nedgang i aktivitetsnivået under ordningen 2. halvår 2000.

Post 70 Administrasjon, kan overføres

Ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 for 1999-2000 om integrering av Statens landbruksbank mv. i SND i desember 1999 ble det ikke tatt budsjettmessig høyde for en lønnsharmonisering mellom ansatte i SND og tidligere ansatte i Statens Landbruksbank og fylkesmennenes landbruksavdelinger. Lønnsnivået i Statens Landbruksbank og fylkesmennenes landbruksavdelinger lå noe lavere enn i SND, blant annet på grunn av at de ansatte her var statstjenestemenn. Ved integrering av ansatte fra fylkeskommunene og Statens Fiskarbank i SND ble lønnsharmonisering gjennomført fra første dag.

Innhentede juridiske betenkninger tilsier at SND er forpliktet av avtaler mellom arbeidspartene til å oppjustere lønnsnivået til de gjeldende lønnsrammene. Det foreslås at en slik tilpasning gjennomføres fra 01.01.2000. Ifølge beregninger fra SND vil dette beløpe seg til 6 mill. kroner.

På denne bakgrunn fremmes det forslag om å øke bevilgningen under kap. 2420 SND, post 70 Administrasjon, med 6 mill. kroner, fra 178,118 til 184,118 mill. kroner på statsbudsjettet for 2000 for å sikre lønnsharmonisering mellom ansatte i SND og tidligere ansatte i Statens Landbruksbank og fylkesmennenes Landbruksavdelinger.

Post 72 (ny) Tilskudd til dekning av tap på risikolån

Tapsfondsbevilgningen under kap. 2420, post 51 er i 2000 knyttet til den landsdekkende risikolåneordningen og en landsdekkende garantiordning. Dersom alle lånene for en tilsagnsårgang er avsluttet med et overskudd, kan SND dis-

ponere inntil 10 pst. av ubenyttede tapsfondsmidler til å dekke tap på andre låneårganger. Dersom SND får høyere tap enn det som er fastsatt, kan inntil 10 pst. av tapene dekkes av overskudd på tapsfondet for andre årganger. Eventuelle tap større enn 10 pst. er forutsatt dekket ved særskilte bevilgninger over statsbudsjettet. Et eventuelt overskudd utover 10 pst. av tapsfondet skal på den annen side tilbakeføres statskassen.

For landsdekkende risikolån som SND ga tilsagn om i 1996, er en kommet i den situasjonen at de realiserte tapene er så store at det bevilgede tapsfondet ikke er tilstrekkelig for å dekke tapene. Årsaken til dette er blant annet at en har hatt to store tap knyttet til enkeltengasjementer.

Kapitalbehovet er beregnet som følger:

Bevilget tapsfond knyttet til utbetalte lån som det ble gitt tilsagn om i 1996	95 935 933,00
10 pst. av opprinnelig tapsfond	9 593 593,30
Overskridelse av tapsfond	52 148 077,19
Tilleggsbevilgningsbehov	42 600 000,00

Flere av de opprinnelige tilsagnene i 1996 ble annullert i og med at lånetilsagnene ikke ble konvertert til lån - noe som har fått betydning for risikoprofilen i porteføljen som helhet. Denne endringen i porteføljens sammensetning er noe som SND har liten styring med. For 1996-årgangen utgjør tilbakeføring fra tapsfondet knyttet til annullerte lånetilsagn i alt kr 41 559 442, jf. omtale under kap. 5320, post 51 nedenfor. I alt vil SND tilbakebetale kr 43 701 317 under denne posten i 2000. Resten av beløpet er knyttet til annullerte garanti-tilsagn fra 1996 og ubenyttet tilsagnsramme for landsdekkende risikolån i 1999.

På denne bakgrunn foreslås det gitt en tilleggsbevilgning for å øke tapsfondet for 1996 med 42,6 mill. kroner til dekning av tap utover 10 pst. av 1996-fondet.

Kap. 2460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt

Post 24 Driftsresultat

Finansdepartementet har gitt GIEK utsatt frist for tilpasning av sitt økonomisystem til kravene i det statlige økonomiregelverket fram til utgangen av 2002. GIEK har igangsatt et stort prosjekt som foruten nytt økonomisystem omfatter utvikling av nytt saksbehandlingssystem. Instituttet har nå kommet til at det vil være ønskelig å framskynde prosjektet med sikte på at det skal være ferdigstilt ved utgangen av 2001. Konsekvensen er at en større andel av de budsjetterte utgifter vil komme i 2000.

På denne bakgrunn foreslås det at post 24 Driftsresultat, underpost 1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond, økes med 2 mill. kroner, mens underpost 2 Driftsutgifter, *overslagsbevilgning*, økes tilsvarende med 2 mill. kroner, fra 34,5 til 36,5 mill. kroner. Post 24 Driftsresultat vil dermed fortsatt gå i balanse.

GIEKs forretningsdel

Norge har på generelt grunnlag godtatt innholdet i EUs nye retningslinjer for kortsiktige eksportkredittforsikringer og forpliktet seg til å foreta tilpasninger til disse innen 1. januar 1999. I brev fra NHD til EFTA Surveillance Authority (ESA) av 30. desember 1998 er det redegjort for hvordan Norge har tilpasset seg de nye retningslinjene. ESA uttrykker i brev av 13. mars 2000 alvorlig tvil om Norges tilpasning av GIEKs kortsiktige eksportforsikringsvirksomhet tilfredsstiller retningslinjenes bestemmelser. I Nærings og handelsdepartementets svarbrev til ESA av 14. april 2000 er følgende anført:

- Imperfeksjoner i det norske markedet for kortsiktige eksportkredittforsikringer gjør at staten ønsker å opprettholde tilbudet av denne typen forsikringer. Norge vil tilpasse seg retningslinjene fra EU ved å skille ut den kortsiktige eksportforsikringsvirksomheten som et eget aksjeselskap underlagt GIEK.
- Den nye enheten vil bli tilført kapital slik at kravene i nasjonalt og internasjonalt regelverk for forsikringsselskaper oppfylles.
- Det legges opp til å etablere den nye enheten fra 1. januar 2001.

Videreføring av et statlig tilbud av kortsiktige eksportkredittforsikringer er i samsvar med anbefalingen gitt i St.meld. nr. 41 (1997-98) Næringspolitikk inn i det 21. århundret. Det nye selskapet vil kunne få behov for en egenkapitaltilførsel fra staten. Denne kapitalen kommer i tillegg til allerede opparbeidede midler under GIEKs forretningsdel etter 1. januar 1994. Regjeringen vil komme tilbake til spørsmålet om evt. bevilgning av midler til egenkapital i løpet av høsten 2000.

Kap. 3947 (ny) Norsk Vekst ASA (jf. kap. 947)***Post 90 Salg av aksjer***

Ved etableringen av Norsk Vekst ASA i 1989 gikk staten inn med 294 mill. kroner. Staten har ved tre anledninger solgt aksjer i Norsk Vekst ASA. Til sammen har dette innbrakt statskassen 608 mill. kroner. I tillegg har staten fått utbetalt 168 mill. kroner i utbytte fra selskapet.

I januar i år solgte staten seg helt ut av Norsk Vekst ASA. Salget av aksjeposten innbrakte 338,3 mill. kroner. På dette grunnlag foreslår Regjeringen at det fremmes en inntektsbevilgning på 338,3 mill. kroner under nytt kapittel 3947 Norsk Vekst ASA, post 90 Salg av aksjer, på statsbudsjettet for 2000. Meglerselskapenes honorar utgjør 3,3 mill. kroner og er foreslått bevilget og utgiftsført under kap. 947, post 01.

Kap. 3958 (ny) Kapital, diverse ventureselskap***Post 90 Salg av aksjer***

I statsbudsjettet for 1989 og 1992 ble det bevilget henholdsvis 100 og 80 mill. kroner til statlige kapitalinnskudd i regionale venturefond. 154 mill. kroner ble investert, mens 26 mill. kroner ble tilbakeført statskassen. Målsettingen med det såkalte Venturefondet var å styrke private ventureselskaper slik at disse kunne tilføre nødvendig egenkapital og kompetanse til små og mellomstore

bedrifter. Venturefondet forvaltes av SND Invest AS etter retningslinjer fastsatt i avtale med NHD. Venturefondet var gjenstand for en ekstern evaluering i 1998 og en verdivurdering i 1999. Det ble i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 1999 bestemt at porteføljen skulle *«legges ut for salg i markedet på en slik måte at en sikrer avhending av hele porteføljen til en høyest mulig pris»*. Samtidig anslo NHD *«at salget ville innbringe minimum 100 mill. kroner»*, jf. St.prp. nr. 67 (1998-99).

Venturefondet består i dag av 6 eierandeler i regionale ventureselskap. En av eierandelene er i et selskap som skal avvikles i løpet av 2000. Dette selskapet ble derfor holdt utenfor da NHD, i november 1999, engasjerte et meglerfirma for å selge Venturefondet. Interessen for eierandelene i Venturefondet viste seg å være relativt liten. Etter at det ble klart at det ikke var mulig å finne private kjøpere til samtlige eierandeler i Venturefondet, la SND Invest AS inn et skriftlig bud 3. mai 2000 på 85 mill. kroner på hele fondet. NHD godtok dette budet 4. mai 2000. Budet fra SND Invest AS innebærer at NHD oppretter et aksjeselskap, hvor de fem aktuelle eierandelene i Venturefondet inngår. Dette aksjeselskapet kjøpes så av SND Invest AS for 85 mill. kroner, og vil på denne måten bli et datterselskap til SND Invest AS. Det foreslås derfor en inntektsbevilgning på 85 mill. kroner under nytt kap. 3958 Kapital, diverse ventureselskap, post 90 Salg av aksjer på statsbudsjettet 2000.

Kap. 5320 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Post 50 Tilbakeføring av utviklingstilskudd

Bevilgninger til SNDs utviklingstilskudd overføres i budsjetterterminen til en særskilt opprettet konto i Norges Bank. Samtidig med at midler overføres til kontoen, belastes SNDs utgiftskapittel 2420, post 50 i statsregnskapet. Opplegget er basert på at den del av bevilgningen for ett år som ikke er bundet opp i tilsagn ved utgangen av året, skal tilbakeføres til statskassen påfølgende år når endelig tilsagnsoversikt foreligger. Likeledes skal de tilsagn om tilskudd som ikke er utbetalt innen utgangen av det tredje året etter at tilsagnet er gitt, annulleres og midlene tilbakeføres til statskassen. Rammen for SNDs landsdekkende utviklingstilskudd i 1999 ble disponert fullt ut, men tilsagn fra 1996 på til sammen ca. 28,3 mill. kroner er annullert. Dette utgjør om lag 10 pst. av rammen for landsdekkende utviklingstilskudd, som var på 284,6 mill. kroner i 1996. Tilbakeføringen skyldes prosjekter som ikke ble gjennomført eller er gjennomført i redusert omfang i forhold til planene som lå til grunn for tilsagnene.

På dette grunnlag fremmes forslag om å øke bevilgningen under kap. 5320 SND, post 50 Tilbakeføring av utviklingstilskudd, med 23,3 mill. kroner fra 5 mill. kroner til 28,3 mill. kroner på statsbudsjettet for 2000.

Post 51 Tilbakeføring fra tapsfond

Bevilgningene til tapsfond for SNDs landsdekkende risikolåne- og garantiordning overføres i budsjetterterminen til en særskilt opprettet konto i Norges Bank. Samtidig med at midler overføres til kontoen, belastes SNDs utgiftskapittel 2420, post 51 og 52 i statsregnskapet. Opplegget er basert på at tapsfondsmidler som refererer seg til den del av låne- og garantirammen som det ikke er gitt

tilsagn om ved utgangen av året, skal tilbakeføres til statskassen det påfølgende år etter at endelig oversikt over låne- og garantitilsagn foreligger. Endelig oppgjør på tapsfondsmidler knyttet til annullerte låne- og garantitilsagn ved utgangen av det tredje året etter at tilsagnene er gitt, tilbakeføres til statskassen i samme operasjon. Dette innebærer at den del av tapsfondene for 1996 som gjelder låne- og garantitilsagn som ikke var utbetalt eller stilt garanti for innen utgangen av 1999, skal tilbakeføres til statskassen i 2000.

Det er budsjettet med en tilbakeføring på 5 mill. kroner i 2000. Den faktiske tilbakeføringen ble på kr 43 701 317, dvs. kr 38 701 317 høyere enn budsjettet. Den betydelige tilbakeføringen refererer seg til låne- og garantitilsagn fra 1996 som ble annullert fordi prosjektene aldri ble realisert eller bedriftene fant alternativ og billigere finansiering. Lånerammen for 1999 ble på det nærmeste utnyttet fullt ut.

På dette grunnlag fremmes forslag om å øke bevilgningen under kap. 5320 SND, post 51 Tilbakeføring av tapsfond, med 38,7 mill. kroner, fra 5 mill. kroner til 43,7 mill. kroner.

Post 54 (ny) Tilbakeføring av prosjektutviklingstilskudd

Prosjektutviklingstilskuddet er en ny ordning som ble opprettet i 1999 med en ramme på 100 mill. kroner over 4 år. I statsbudsjettet for 1999 ble det gitt en bevilgning på 25 mill. kroner og en tilsagnsfullmakt på 75 mill. kroner. EFTAs overvåkningsorgan (ESA) godkjente ikke regelverket for ordningen i første omgang, og ordningen ble ikke gjort operativ før i november 1999. SND hadde derfor bare mulighet til å behandle søknader og gi tilsagn om tilskudd i mindre enn to måneder av 1999. Det ble kun gitt ett tilsagn på kr 500 000 i 1999. Bevilgningen ble i sin helhet overført til fondskonto i Norges Bank og utgiftsført i statsregnskapet 1999. Den del av bevilgningen for ett år som ikke er bundet opp i tilsagn ved utgangen av året, skal i følge regelverket tilbakeføres til statskassen påfølgende år når endelig tilsagnsoversikt foreligger, dvs. tilsvarende som for SNDs ordinære utviklingstilskudd. Det vil si at den ubenyttede del av bevilgningen på 24,5 mill. kroner skal tilbakeføres til statskassen.

På dette grunnlag fremmer Regjeringen forslag om å bevilge 24,5 mill. kroner under kap. 5320 SND, ny post 54 Tilbakeføring av prosjektutviklingstilskudd.

Kap. 5460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK)

Post 50 Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikumordningen

Det gis årlig bevilgning til risikoavsetningsfond for SUS/Baltikumordningen over kap. 2460, post 50. For hvert av årene 1999 og 2000 er det bevilget 35 mill. kroner. Erfaring viser at deler av bevilgningen ofte ikke blir helt bundet opp i tilsagn i løpet av budsjettåret. Ikke oppbundet bevilgning tilbakeføres statskassen påfølgende år over kap. 5460, post 50 Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikumordningen når endelig tilsagnsoversikt foreligger. For 2000 ble det i St.prp. nr. 1 for 1999-2000 anslått at tilbakeføringen ville bli om lag 5 mill. kroner. Endelig tilsagnsoversikt fra GIEK viser at det totalt kan tilbakeføres 64 299 460 kroner til statskassen. Bakgrunnen for det høye

nivået på tilbakeføring er at garantitilsagn gitt i tidligere budsjettår er bortfalt, hovedsakelig som følge av manglende motgarantier på mottakersiden.

På dette grunnlag fremmes forslag om å øke bevilgningen under kap. 5460 Garanti-Instituttet for Eksportkreditt, post 50 Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen, med 59,3 mill. kroner fra 5 mill. kroner til 64,3 mill. kroner på statsbudsjettet for 2000.

Kap. 5620 Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Post 81 Renter, risikolåneordningen

Post 86 Renter, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen

SND kan foreta innlån fra staten til valgfri løpetid og en rentesats som tilsvarer rente på statspapir med tilsvarende løpetid. Med bakgrunn i nye renteforutsetninger for SNDs innlånsordninger foreslås bevilgningen under post 81 økt med 36 mill. kroner, fra 104 mill. kroner til 140 mill. kroner. Bevilgningen under post 86 foreslås økt med 92 mill. kroner, fra 268 mill. kroner til 360 mill. kroner.

Post 83 Utbytte, grunnfinansieringsordningen og lavrisikolåneordningen

Årsresultatet for ordningene for 1999 viser at bevilgningen kan økes med 2,8 mill. kroner, fra 30 mill. kroner til 32,8 mill. kroner. Utbyttet tilsvarer grunnkapitalen multiplisert med statens gjennomsnittlige innlånsrente i løpet av året beregnet på bakgrunn av renten på 5-års statsobligasjoner. Dette er maksimalt utbytte som staten kan ta etter gjeldende retningslinjer.

Post 84 Utbytte, egenkapitalordningen

Det er budsjettet med et utbytte for 1999 på 30 mill. kroner med utbetaling i 2000. Årsresultatet til SND Invest AS for 1999 viser at bevilgningen kan økes med 9,6 mill. kroner, fra 30 mill. kroner til 39,6 mill. kroner. Dette utgjør 75 pst av årsresultatet.

Post 85 Rentemargin risikolåneordningen

Det er budsjettet med netto rentemargin på 40 mill. kroner. SNDs innlån for å finansiere utlån under risikolåneordningen ble tidligere gitt ved utstedelse av 5 års obligasjoner med fast rente. Dette opplegget opphørte i 1998. Nå følger SNDs innlån renter på statspapirer med tilsvarende løpetid. Med det nye innlånssystemet skal SND normalt oppnå en positiv rentemargin. I 1999 ble det tilbakeført i overkant av 66 mill. kroner for regnskapsåret 1998. 1998 er imidlertid ikke å anse som et normalår da den høye rentemarginen skyldes stor likviditet og høy forrentning. For regnskapsåret 1999 med innbetaling i 2000 ble det likevel budsjettet med et anslag på 40 mill. kroner, mens regnskapet for SNDs risikolåneordning for 1999 viser at det skal tilbakeføres om

lag 16,2 mill. kroner. På dette grunnlag foreslås bevilgningen for 2000 redusert med 23,8 mill. kroner, fra 40 mill. kroner til 16,2 mill. kroner.

Kap. 5656 Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning

Post 80 Utbytte

I saldert budsjett for 2000 er det ført opp 796 mill. kroner i samlet aksjeutbytte fra selskap under NHDs forvaltning. Etter de opplysninger NHD har fått fra de aktuelle selskapene, kan det samlede utbytteanslaget for regnskapsåret 1999, med utbetaling i 2000, økes til 982 mill. kroner. Økningen skyldes høyere utbytte fra Hydro ASA og Kongsberg Gruppen ASA enn tidligere antatt. Utbytteanslaget i St.prp. nr. 1 for 1999-2000 reduseres imidlertid for lavere utbytte fra A/S Olivin og ved at det ikke blir utbetalt utbytte fra Norsk Medisinaldepot ASA. På dette grunnlag foreslås inntektsbevilgningen under kap. 5656 Aksjer i andre selskaper under NHDs forvaltning, post 80 Utbytte, økt med 186 mill. kroner, fra 796 mill. kroner til 982 mill. kroner.

Om håndtering av år 2000-problemet

År 2000-problemet skyldes at datorelaterte systemer ikke takler overgangen fra et århundre til det neste korrekt. Det ble iverksatt forebyggende tiltak for i størst mulig grad å forhindre eventuelle alvorlige konsekvenser av år 2000-problemet. Høsten 1999 ble det antatt at landet generelt ville være godt forberedt til tusenårsskiftet. Det ble likevel i nyttårshelgen iverksatt beredskap for å kunne håndtere eventuelle kritiske situasjoner. Det oppstod imidlertid ingen alvorlige år 2000-problemer, men det var en del mindre småfeil som raskt kunne rettes opp. Det grundige forebyggende arbeidet var en forutsetning for et fredelig tusenårsskifte. Feilene som oppsto viser at problemet var reelt og tyder på at prioriteringene som er gjort underveis i arbeidet har vært riktige. Det oppsto heller ingen alvorlige feil i forbindelse med skuddår, 29. februar 2000.

År 2000-arbeidet i *statsforvaltningen* var organisert i samsvar med den regulære formen for ansvarsdeling i statsforvaltningen. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har hatt ansvaret for å samordne det forebyggende arbeidet i departementer og statlige etater, på tvers av sektorene. Det ble iverksatt sentrale tiltak med etatene som målgruppe, blant annet nettverk av år 2000 kontaktpersoner, nettsted, workshops, informasjonspakker etc. Departementer og etater gir generelt samordningen og organiseringen av forebyggende statlig år 2000-arbeid et godt skussmål.

En kartlegging viste at i oktober 1999 hadde 29 etater opplevd år 2000-feil. Det viste seg at disse feilene raskt kunne rettes på, og at de ulempene de medførte var minimale for virksomheten. En kartlegging i januar 2000 oppsummerte blant annet hvilke år 2000-feil statsforvaltningen opplevde under selve årsskiftet og i tiden etterpå. Generelt kan det sies at få feil er oppdaget. Totalt var det innrapportert 32 feil, og ingen av en slik art at de kunne karakteriseres som alvorlig for virksomhetens ytelse. Av problemer oppstått kan nevnes at kystvakten opplevde en mindre funksjonsfeil i databasene for fiskerioppsyn som satte disse ute av drift, rundt 40.000 personer over vernepliktig alder mot-

tok i januar feilaktig krigstjenestekort, og det oppstod feil ved lønns- og trekkoppgaver. Statlig virksomhet hadde opplevd svært alvorlige problemer hvis det forebyggende år 2000-arbeidet ikke hadde vært gjennomført.

År 2000-problemets akutte og sektorovergripende natur har skapt nye former for samarbeid i statsforvaltningen, samtidig som enkelte gråsoner har blitt bedre avklart. År 2000-arbeidet har styrket forståelsen av IT-sårbarhet og ledelsesforankringen av virksomhetskritisk IT-utvikling på alle nivåer. Samtidig har beredskapsarbeidet fått økt oppmerksomhet og blitt bedre integrert med resten av virksomheten. Virksomhetene har styrket sin inventarkontroll på IT-området, styrket samarbeidet med sine IT-leverandører, og til dels fått nye erfaringer med prosjektorganisering, kvalitetssikring og kvalitetsrevisjoner.

I følge en måling Norsk Gallup utførte for Aksjon 2000 i slutten av januar 2000, og som omfattet 90 kommuner i Norge, hadde alle *kommunene* forberedt seg på tusenårsskiftet. 7 prosent av kommunene hadde opplevd problemer ved tusenårsskiftet, men det dreide seg om mindre problemer. 66 prosent av kommunene oppga at de unngikk problemer som følge av forberedelsene, og 77 prosent mente det hadde vært nødvendig å forberede seg. De fleste av dem oppgir at de har hatt noe igjen for innsatsen utover å avverge at år 2000-problemer skulle oppstå. De mener å ha fått bedre oversikt over sine IT-systemer og bedre beredskapsplaner. 64 prosent av dem mener de nå er bedre rustet til å håndtere kriser eller uforutsette situasjoner enn de var før årsskiftet.

En tilsvarende måling omfattet nærmere 900 *bedrifter*. Vel halvparten (58 prosent) av bedriftene oppga at de hadde forberedt seg på å møte år 2000-problemet. 6 prosent av alle bedriftene oppga at de opplevde problemer ved årsskiftet, men det dreide seg om små problemer. Av de som hadde forberedt seg, oppgir 55 prosent at de unngikk problemer som følge av forberedelsene, og 64 prosent mente det hadde vært nødvendig å forberede seg.

Nærings- og handelsdepartementet har hatt ansvar for koordinering av Regjeringens håndtering av år 2000-problemet. *Aksjon 2000* var et pådriverprosjekt under dette departementet. Aksjon 2000 trappet raskt ned sitt arbeid etter årtusenskiftet og prosjektperioden utløp 31. mars 2000. Aksjon 2000 har hatt en betydningsfull rolle som informasjonsformidler. De jevnlige statusmålingene var nyttige som ledesnor for Aksjon 2000 sine egne kampanjeaktiviteter, og var et godt virkemiddel for å fange mediernes oppmerksomhet. Aksjon 2000 gjennomførte flere prosjekter og formidlet blant annet «verktøy» for håndtering av problemet overfor kommuner og små og mellomstore bedrifter. Aksjon 2000 fungerte som en katalysator og «brobygger». Dette har stimulert til samarbeid og nye nettverk mellom aktører og bidratt til raskt å identifisere sentrale problemstillinger. Modellen Aksjon 2000 bygget på synes vellykket.

Innenfor *beredskapsområdet* var hver enkelt virksomhet ansvarlig for arbeid med beredskap, sikkerhet og informasjonshåndtering. Justisdepartementet hadde en pådriver- og samordningsrolle. Dette er tilsvarende den arbeidsdeling som man har til vanlig innenfor beredskapsområdet. Risikokartlegging og kriseplanlegging innenfor samfunnskritiske sektorer ble utført innenfor hvert departements ansvarsområde. Dette ble ansett som nyttig, og generelt har man innenfor alle sektorer fått en kvalitetsforbedring når det gjel-

der beredskap. Justisdepartementet etablerte også en egen Koordineringsgruppe for publikumsrettet informasjon og informasjonsberedskap.

Manglende plikt til å utføre beredskapsarbeid i kommuner og i mange virksomheter førte til at det måtte opprettholdes en høy pådriveraktivitet for å få prioritert arbeidet. Sluttresultatet var en meget god oppslutning i kommunene og innenfor samfunnskritisk virksomhet om beredskapsoppgavene. Årtusenproblemet ble innledningsvis sett på som et isolert IT-problem, og en vesentlig innsats ble derfor nedlagt for å få en større bevissthet om problemets samfunnsmessige karakter og behovet for et samarbeid.

En undersøkelse Asplan Viak utførte på oppdrag fra Direktoratet for sivilt beredskap, viser at selv om over halvparten av kommunene hadde god beredskap også før årtusenskiftet, førte årtusenskiftet til at 25 pst. flere utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyser, kriseplaner, øvelser og informasjonsplaner.

3.9 Fiskeridepartementet

Kap. 1020 Havforskningsinstituttet

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Havforskningsinstituttets utgifter knyttet til eksterne oppdrag blir postert på kapitlene 1020 og 1021 mot tilsvarende inntekter på kapitlene 4020 og 4021. For å dekke opp for manglende innbetalte oppdragsinntekter i 1999 ble det i forbindelse med ny saldering av statsbudsjettet 1999 gitt en tilleggsbevilgning på 15 mill. kroner på kap. 1020 post 21 i 1999, mot tilsvarende økning av kap. 4020 post 01 i 2000.

På grunn av en budsjetteknisk inkurie ble imidlertid en del av utgiftene som skulle vært postert på kap. 1020 post 21 ført på kap. 1020 post 01. Dette medførte at netto mindreforbruk på kap. 1020 post 21 i 1999 ble 3,2 mill. kroner høyere enn det som er tillatt overført til 2000 (5 pst. av postens bevilgning). Det foreslås derfor å gjenbevilge disse midlene.

Det fremmes forslag om å bevilge 3,2 mill. kroner på kap. 1020 Havforskningsinstituttet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Kap. 1023 Fiskeri- og havbruksforskning

Post 01 Driftsutgifter (Ernæringsinstituttet)

Gjennom fôrvareforskriften settes en av de viktigste rammebetingelsene for fôrprodusentene, men også for norsk oppdrettsnæring. Gjennom fôrvareforskriften er det offentlige påkrevd å analysere og overvåke ulike metaller og stoffer i norsk fiskefôr for å sikre kvaliteten. Dette arbeidet finansieres gjennom en avgift pålagt fôrprodusentene.

Arbeidet med dioksin og dioksinliknende stoffer er imidlertid i en mer innledende fase, hvor EU vurderer om det skal settes grenseverdier og hvilket nivå disse eventuelt skal ligge på. Dette arbeidet kan ikke finansieres gjennom fôrvareavgiften. Fiskerimyndighetenes innsats går i denne omgang derfor på

å dokumentere nivået av dioksin i norske fiskebestander og vurderinger i forhold til mulige grenseverdier i fôr. Arbeidet har medført og vil medføre ekstraarbeid og ekstrakostnader ved Ernæringsinstituttet både i 1999 og 2000. Merkostnadene for 2000 er anslått til om lag 1,4 mill. kroner.

Det fremmes forslag om at kap. 1023 Fiskeri- og havbruksforskning, post 01 Driftsutgifter økes med 1,4 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon av kap. 2415 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, post 72 Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten.

Kap. 1030 Fiskeridirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Stortinget vedtok 17. desember 1998 å samtykke i godkjenning av EØS-komitebeslutning nr 69/98 om endring av EØS-avtalens vedlegg I (veterinære og plantesanitære forhold). Som følge av dette er Norge fra 1. januar 1999 blant annet EUs yttergrense for veterinærkontroll. I utgangspunktet satset fiskeriforvaltningen på en enkel og rimelig modell for grensekontroll av fisk og fiskeprodukter. Fiskerivirksomheter som etablerer et såkalt kontrollsenter, kan fortsette å importere fisk og fiskeprodukter direkte fra 3. land til virksomheten. Slike kontrollsentra finansieres av næringen og er underlagt en grensekontrollstasjon etablert av det offentlige.

For at ESA skal godkjenne en slik grensekontrollstasjon, må imidlertid næringen ha ferdigstilt minst et kontrollsenter i området. Per i dag har ESA godkjent 12 grensekontrollstasjoner under Fiskeridirektoratet. I tillegg kommer 4 grensekontrollstasjoner under Landbruksdepartementet som også kontrollerer fisk, men hvor driftsutgiftene dekkes over Landbruksdepartementets budsjett.

Det er tidligere bevilget midler til etablering og drift av grensekontrollstasjoner under Fiskeridirektoratet, hvorav 7 mill. kroner er driftsutgifter som er videreført i budsjettet for 2000. Det viser seg nå at bevilgningen til drift og vedlikehold på 7 mill. kroner ikke er tilstrekkelig for å dekke de nødvendige aktiviteter i 2000. Dette skyldes krav fra ESA om ytterligere kompetanseheving hos personalet, og krav om økning av ressursene som brukes på veterinær grensekontroll. For å imøtekomme kravene fra ESA må Fiskeridirektoratet tilføres veterinærkompetanse regionalt. Samtidig må det tilføres veterinærkompetanse og juridisk kompetanse sentralt for å takle alle forhold omkring faglige direktiver og juridiske problemstillinger. Dette vil medføre at direktoratets samlede personellbehov vil økes fra 10 til 19 årsverk. Dersom området ikke styrkes nå, vil en rekke av Fiskeridirektoratets grensekontrollstasjoner kunne miste godkjenningen, eventuelt ikke bli godkjent.

Det totale behovet for midler til løpende drift og vedlikehold av grensekontrollstasjonene er anslått til 13,6 mill. kroner årlig, dvs. en økning på 6,6 mill. kroner. For 2000 er det behov for en økt bevilgning på 4,6 mill. kroner. Det er da tatt høyde for at ESA vil godkjenne 13 grensekontrollstasjoner under Fiskeridirektoratet i 2000. Hvis næringen etablerer nye kontrollsentra, vil det kunne bli behov for å etablere ytterligere grensekontrollstasjoner.

Det fremmes forslag om at kap. 1030 Fiskeridirektoratet, post 01 Driftsutgifter økes med 4,6 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon av kap. 2415 Sta-

tens nærings- og distriktsutviklingsfond, post 72 Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten.

Kap. 1064 Havnetjenesten

Post 30 Fiskerihavneanlegg, kan overføres, kan nyttes under kap. 1064 postene 24, 33 og 45

På bakgrunn av budsjettsituasjonen fremmes det forslag om at kap. 1064 Havnetjenesten, post 30 Fiskerihavneanlegg reduseres med til sammen 6 mill. kroner.

Kap. 2415 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

Post 72 Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten

På bakgrunn av budsjettsituasjonen og behov for inndekning av økte utgifter til veterinær grensekontroll og Ernæringsinstituttet, fremmes det forslag om at kap. 2415 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, post 72 Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten reduseres med til sammen 20 mill. kroner.

Avskrivning av uavklarte differanser på mellomregnskapskonti i Kystverket

Høsten 1999 ble det avdekket nye uavklarte differanser på til sammen 10.544.493,86 kroner på mellomregnskapskonti i Kystverkets regnskap. Dette forholdet ble også omtalt av Riksrevisjonen i Dokument nr. 1 Tillegg nr. 1 (1999-2000) fra Riksrevisjonen, og var en medvirkende årsak til at Riksrevisjonen ikke fant å kunne godkjenne Kystverkets regnskap for 1998.

Kystverket har nå gjennomgått mellomregnskapskonti for perioden 1994-1997, og har korrigert og ompostert differanser på til sammen 1.470.309,44 kroner. Det gjenstår dermed 9.074.184,42 kroner i uavklarte differanser fra perioden før 1994.

Når det gjelder perioden før 1994, er regnskapsdata lagret på microfiche. Dette medfører at en gjennomgang vil være mer tidkrevende og kostbar enn den gjennomgangen som så langt er utført. I tillegg er det sannsynlig at en vesentlig del av differansen strekker seg tilbake til tidlig på 80-tallet. Det eksisterer ikke bilag for denne perioden. Ut fra en helhetsvurdering tilrår Fiskeridepartementet at det ikke brukes ytterligere ressurser på å oppklare gjenstående differanser på 9.074.184,42 kroner, og at gjenstående differanser korrigeres i det sentrale statsregnskapet mot konto for forskyvninger i balansen. Det vises i den forbindelse til St.prp. nr. 1 (1999-2000):

«Det oppstår fra tid til annen differanser i regnskapet hos regnskapsførerne. Enkelte av disse differansene blir ikke oppklart til tross for en betydelig innsats i å finne ut av hva de kan skyldes. Oppretting av slike feil ved motsatt postering i et senere års regnskap vil pga. ett-årsprinsippet medføre at også senere års regnskap blir feil. Etter Finansdepartementets vurdering er det mest korrekt at uoppklarte

differanser og andre feil korrigeres i det sentrale statsregnskapet ved posteringer over konto for forskyvninger i balansen. Da vil disse posteringene ikke påvirke bevilgningsregnskapet det året korrigeringen gjøres. Det forutsettes at det skjer etter posteringsanmodning fra vedkommende departement og etter at det i) er gjort det som er mulig for å oppklare differansen og ii) når feilposteringen ikke kan korrigeres på annen måte.

Det må innhentes hjemmel fra Stortinget i den enkelte sak før posteringsanmodning kan sendes Finansdepartementet. For mindre beløp bør Finansdepartementet ha fullmakt....»

På bakgrunn av dette ber Regjeringen om Stortingets samtykke til at gjenstående uavklarte differanser på 9.074.184,42 kroner på mellomregnskapskonti i Kystverkets regnskap kan korrigeres i det sentrale statsregnskapet ved postering over konto for forskyvninger i balansen, jf. forslag til vedtak.

Orienteringssaker under Fiskeridepartementet

Overskridelse på kap. 1067 Trafikksentraler

Det er de senere år avdekket betydelige mangler ved økonomistyringen i Kystverket. Det er gjort mye for å styrke økonomiforvaltningen i Kystverket, og Fiskeridepartementet driver en tett og planmessig oppfølging. Gjennom budsjettet er etaten tilført midler øremerket dette området. Ved en bemanningsøkning er feltet tilført kompetanse og kapasitet til å skape en økonomiforvaltning med høy kvalitet og profesjonalitet. I utviklingsarbeidet er det lagt stor vekt på systemer, instruksjoner og rutiner. I tillegg er det tatt organisatoriske grep for å effektivisere, unngå dobbeltarbeid og redusere risikoen for feil. Dette har medført en betydelig styrking av økonomiforvaltningen i Kystverket.

I forbindelse med årsavslutningen av regnskapet for 1999 ble det likevel avdekket nok et uheldig forhold omkring Kystverkets økonomistyring. Som følge av manglende oppfølging og kontroll av bevilgninger på prosjektnivå, ble bevilgningen til Oslofjorden trafikksentral overskredet med om lag 9,5 mill. kroner og bevilgningen til etablering av meldings- og informasjonssystem overskredet med om lag 3 mill. kroner. Overskridelsene er belastet kap. 1067 Trafikksentraler, post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold, og innebærer at om lag 12,5 mill. kroner av bevilgningen til bygging av Kvitsøy trafikksentral er benyttet til andre formål enn forutsatt.

Regjeringen vil vurdere konsekvenser for prosjektet, herunder inndekning av overskridelser, i forbindelse med statsbudsjettet for 2001.

Oppgradering av standarden på anlegg i fiskeindustrien

Fiskeridepartementet viser til Næringskomiteens anmodning i Innst. S. nr. 48 (1999-2000) om å framlegge en oversikt over aktive fiskerisamfunn og hvordan disse skal sikres et funksjonelt mottaksanlegg. Det vises også til kommunalministerens svar på spørsmål 7 i Stortingets spørretime 12. april.

Stadig flere bedrifter oppgraderes nå til den hygienemessige standard som forutsettes for global markedsadgang. De fleste av de bedrifter som av råstoffårsaker eller økonomiske årsaker ikke er i stand til å etterkomme dagens hygienekrav, er etter departementets oppfatning lokalisert til steder

som har alternative fiskebruk eller som ikke er aktive fiskerisamfunn. For enkelte samfunn vil imidlertid de distriktsmessige konsekvensene være betydelige dersom bedriften ikke klarer å opprettholde virksomheten.

Samlet sett har norsk fiskeindustri fortsatt overkapasitet i forhold til resurstilgangen. Tatt i betraktning at ressurssituasjonen spesielt for torsk ikke er særlig lovende for de nærmeste år, bør det vises stor varsomhet med ytterligere kapasitetsoppbygging.

Når det gjelder avgrensning av begrepet aktive fiskerisamfunn påpeker Fiskeriforskning i en rapport til Fiskeridepartementet at dette som regel brukes uten nærmere definisjon. Videre heter det:

«Det er etter vår oppfatning avgjørende at begrepet fiskerisamfunn defineres i forhold til en kontekst. I problemstillingen rundt å sikre alle fiskerisamfunn et mottaksanlegg vil det etter vår vurdering være nødvendig å se både på flåtestrukturen i det bestemte lokalsamfunn, geografiske forhold i betydningen alternative leveringssteder for kystflåten, og næringsstruktur ellers, det vil si om øvrig infrastruktur er til stede.»

Fiskeridepartementet deler denne oppfatningen og mener at en vurdering av hva som er «aktive fiskerisamfunn», bør bero på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle. I konkrete vurderinger om offentlig finansiell støtte til oppgradering av mottaksanlegg, bør det etter departementets syn legges vekt på en del kriterier i tillegg til de nevnte. Det bør finnes en egnet entreprenør/interessent med seriøse planer for å drive mottak på stedet, og lokale/regionale myndigheter bør prioritere utviklingen av det aktuelle lokalsamfunn, blant annet gjennom å forplikte seg til å besørge tilstrekkelige grunnlagsinvesteringer. I tillegg må offentlige lån og støtte til oppgradering av mottak holdes innen rammen av internasjonale forpliktelser.

Fiskeridepartementet har tidligere redegjort for Fiskeridirektoratets rapport fra høsten 1998 om oppgradering av fiskeindustrien. En oppdatert beskrivelse viser at listen over anlegg som står i fare for å måtte nedlegge virksomheten består av svært ulike typer virksomheter, fra de største filéfabrikkene til de minste mottaksanlegg. Tallmaterialet viser også at flere av bedriftene hadde negativ eller lav egenkapital ved inngangen til 1999. Årsaken til at disse bedrifter ikke har greid å oppgradere anleggene til nødvendig standard antas å skyldes økonomiske forhold. Med et lavt aktivitetsnivå og svak egenkapital er bedriftene ikke i stand til å forsvare investeringer i nye eller å oppgradere eksisterende anlegg.

Det er et mål å finne fram til løsninger for mottak av fisk i fiskerisamfunn der et eget fiskemottak er av avgjørende betydning for sysselsetting og bosetting, men der fiskemottaket selv vil ha vanskelig for å tilpasse seg nye hygiene- og kvalitetskrav. Kommunal- og regionaldepartementet har således i sitt tildelingsbrev til SND i år henstilt til SND om å bidra til dette innenfor de generelle retningslinjer som gjelder for virkemiddelbruken i SND. Tilsvarende anmodning er tatt inn i Fiskeridepartementets fiskeripolitiske retningslinjer til SND for inneværende år.

Fiskeridepartementet registrerer at SND har fulgt opp anmodningen bl.a. ved at fiskebruket i Akkarfjord i Finnmark har fått tilsagn om lån og tilskudd til etablering av nytt fiskebruk. Anlegget på Ingøy, også i Finnmark, fikk avslag på sin søknad, men SND er villig til å drøfte et mindre prosjekt for mot-

tak av fisk der det samarbeides om videreforedling med andre aktører i regionen.

Det er Fiskeridepartementets oppfatning at dagens ordinære virkemiddelapparat og de tiltak som allerede er iverksatt, er tilstrekkelig til at langt de fleste av de viktigste mottak av fisk blir hygienemessig oppgradert. Imidlertid tilsier situasjonen at utviklingen må følges nøye. Fiskeridepartementet tar derfor sikte på å ha jevnlig kontakt med SND.

3.10 Landbruksdepartementet

Reduksjon i driftsutgifter

Som ledd i gjennomføringen av Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslår Landbruksdepartementet at driftsbevilgningene til virksomheter under landbruksforvaltningen reduseres. Landbruksdepartementet foreslår følgende fordeling av budsjettreduksjonen i 2000:

Tabell 3.11: Forslag til trekkfullmakter 1999 (1 000 kr)

Kap.	Post	Virksomhet	Kroner
110 0	01	Landbruksdepartementet	198 000
110 2	01	Fylkesmannens landbruksavdeling	1 000 000
111 0	01	Statens Landbrukstilsyn	163 000
111 2		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m	
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, VI	178 000
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsutvikling, Planteforsk	78 000
	52	Støtte til fagsentra	24 000
111 4	01	Statens næringsmiddeltilsyn	3 000 000
114 0		Miljø- og næringstiltak i jordbruket	
114 0	50	Driftsøkonomiske analyser	35 000
114 5	01	Jordskifteverket	248 000
114 6	01	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging	1 500 000
114 7	01	Reindriftsforvaltningen	44 000
116 1	70	Statskog SF - forvaltningsdrift	
		Tilskudd til forvaltningsdrift (Statskog)	32 000
Sum			6 500 000

Kap. 1137 Forskning og utvikling*Post 50 Forskningsprogrammer*

Som ledd i Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslås bevilgningen redusert med 3 mill. kroner, fra 116,302 mill. kroner til 113,302 mill. kroner. Forslaget innebærer at planlagt aktivitet må reduseres eller utsettes.

Kap. 1140 Miljø- og næringstiltak i jordbruket*Post 77 Miljørettet prosjektarbeid m.m., kan overføres*

Som ledd i Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslås bevilgningen redusert med 3 mill. kroner, fra 31,182 mill. kroner til 28,182 mill. kroner. Forslaget innebærer at planlagt aktivitet må reduseres eller utsettes.

Kap. 1142 Miljø- og næringstiltak i skogbruket*Post 52 Omstillingstiltak - NISK*

Norsk institutt for skogforskning (NISK) ble f.o.m. 1.1.1997 omorganisert til forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. NISK har gått med underskudd de siste 3 årene, og hadde ved utgangen av 1999 en egenkapital på 1,4 mill. kroner. Budsjettforslaget uten ekstraordinære tiltak for 2000 viser et underskudd på 5 mill. kroner i 2000. For å oppnå samsvar mellom utgifts- og inntektssiden ved NISK har styret ved NISK i samarbeid med departementet vurdert det som nødvendig med nedbemanning ved instituttet. Tiltakene som iverksettes forutsettes utformet og gjennomført i samsvar med bestemmelsene i gjeldende lov og regelverk. For å gjennomføre nedbemanningen vil det være behov for omstillingstilskudd til å dekke sluttvederlag, ventelønnskostnader og tilskudd til kompetanseutvikling mv. Tilskuddet må også gå til dekning av forventet underskudd i 2000. Landbruksdepartementet har beregnet at kostnader knyttet til nødvendig omstilling ved NISK vil beløpe seg til om lag 5 mill. kroner.

Regjeringen foreslår at det bevilges 5 mill. kroner over (ny) post 52 til omstilling ved NISK.

Post 71 Tilskudd til langsiktige investeringer og næringstiltak i skogbruket, kan overføres

Som ledd i Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslås posten redusert. Dette vil medføre redusert aktivitet i oppbygging og stell av skogressursene, utbygging av skogsveier samt utbygging av infrastruktur for tømmertransport. Departementet har vært innstilt på å likestille alle skogeierkategorier fra 2000. Den foreslåtte reduksjonen vil innebære at tidligere praksis med lavere tilskuddssatser til skogkultur på store eiendommer opprettholdes i tillegg til lavere tilskuddssatser til samtlige skogeiere. Verdiskapingsprogrammet vil ikke bli berørt av reduksjonen.

Regjeringen foreslår at bevilgningen på kap. 1142 post 71 reduseres med 18 mill. kroner, fra 123,862 mill. kroner til 105,862 mill. kroner.

Post 76 Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, kan overføres

Som ledd i Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslås bevilgningen redusert med 2 mill. kroner, fra 23,174 mill. kroner til 21,174 mill. kroner. Dette vil innebære redusert aktivitet knyttet til kartlegging og registrering av miljøkvaliteter.

Kap. 1143 Sentral landbruksforvaltning*Post 70 Tilskudd til beredskap i kornsektoren*

Som ledd i Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslås bevilgningen redusert med 2,5 mill. kroner, fra 19 mill. kroner til 16,5 mill. kroner. Posten foreslås samtidig gjort overførbar, jf. forslag til vedtak.

Post 71 Omstillingsstøtte til slakteri

Som ledd i Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslås bevilgningen redusert med 5 mill. kroner, fra 19,006 mill. kroner til 14,006 mill. kroner. Posten foreslås samtidig gjort overførbar, jf. forslag til vedtak.

Post 72 Erstatninger, overslagsbevilgning

Frostating avhjemlet overskjønn i Trollheimensaken 2. september 1999. Skjønnnet ble rettskraftig 20. november 1999 og forutsetter utbetalinger over flere år. Posten foreslås økt med 3 mill. kroner for å dekke erstatningsutbetalinger i 2000 i henhold til Lagmannsrettens avgjørelse.

Kap. 1146/4146 Norsk institutt for jord- og skogkartlegging*Post 01 Driftsutgifter/Post 02 Driftsinntekter*

Utgiftene og inntektene ved Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (NIJOS) har vært for lavt budsjettet. For å oppnå realistisk budsjettering foreslår Regjeringen at bevilgningen på kap. 1146 og kap. 4146 økes med 6 mill. kroner. Forslaget gir samlet sett en økning av kap. 1146 post 01 med 4,5 mill. kroner, jf. nærmere omtale av reduserte driftsbevilgninger.

Kap. 1147 Reindriftsforvaltningen*Post 71 Omstillingstiltak i Indre Finnmark, kan overføres*

Som ledd i Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslås posten redusert med 3 mill. kroner.

Kap. 1148 Naturskade - erstatninger og sikring

Post 71 Naturskade, erstatninger, kan overføres

Bevilgningen til naturskadeerstatninger er tilpasset år med gjennomsnittlig skadeomfang og en tilsagnsfullmakt på 10 mill. kroner. Som følge av en gunstig skadesituasjon i fjor foreslår Regjeringen at bevilgningen reduseres med 15 mill. kroner. Forslaget baseres på uendret tilsagnsfullmakt og budsjetterte tilsagn i 2000 på om lag 50 mill. kroner.

Kap. 1163/4163 Avslutning av Statens Kornforretning

Regnskapsmessig avslutning av Statens Kornforretning

Stortinget har vedtatt at Statens Kornforretning, Omsetningsrådet, Fraktkontoret for slakt og deler av Landbruksbanken skal samordnes, jf. Innst. S. nr. 89 (1998-99). Det er lagt opp til at den nye virksomheten blir et ordinært statlig forvaltningsorgan underlagt departementet. Som ledd i samordningen ble budsjetteringen av Statens Kornforretning lagt om f.o.m. 1.1.2000, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000). Den regnskapsmessige avslutningen av Statens Kornforretning som forretningsvirksomhet pr. 31.12.99 medfører at eiendeler og gjeld i Statens Kornforretning pr. 31.12.99 overføres til staten. Eiendeler og gjeld i Statens Kornforretning som gjelder markedsordningen for korn overføres Kornfondet, mens øvrige poster gjøres opp mot kapitalbalansen i statsregnskapet.

På bakgrunn av revisorbekreftet sluttbalanse for Statens Kornforretning pr. 31.12.99 foreslår Regjeringen følgende bevilgninger på (nytt) kapittel 1163/4163 Avslutning av Statens Kornforretning:

kap. 1163 post 90 Overføring av gjeld bevilges med 122 mill. kroner,

kap. 4163 post 90 Overføring av eiendeler bevilges med 122 mill. kroner.

I tillegg vises det til forslag til vedtak om overføring av eiendeler og gjeld til Kornfondet.

Kap. 4110 Landbrukstilsynet

Post 01 Gebyr og analyseinntekter m.m.

Som ledd i Regjeringens reviderte budsjettopplegg for 2000 foreslås at gebyr på planter/plantedeler øker fra 0,8% til 1,8%. Dette vil gi en årlig inntektsøkning på 15 mill. kroner. Regjeringen foreslår derfor at kap. 4110 post 01 økes med 7,5 mill. kroner i 2000.

Kap. 4164 Avvikling av Statens Landbruksbank

Post 40 Salg av eiendom

Etter avviklingen av Statens Landbruksbank som egen virksomhet har lokalene i Nedre Vollgt. 11 stått ledige. Byggebransjens kompetansesenter (OPAK) har på oppdrag fra Landbruksdepartementet vurdert ulike sider av lokalene i Nedre Vollgt. 11, bl.a. kostnadene ved å oppgradere eiendommen

for framtidig bruk, markedsleie for eiendommen og verdi ved salg. Eiendommen har behov for betydelig oppgradering/renovering for å kunne benyttes som tidsmessige kontorlokaler. OPAK har beregnet slike kostnader til om lag 50 mill. kroner. Antatt salgsverdi er vurdert til 112 mill. kroner. Landbruksdepartementet har etter en samlet vurdering kommet til at det er mest hensiktsmessig å selge eiendommen.

Regjeringen foreslår derfor at (nytt) kap. 4164 post 40 Salg av eiendom bevilges med 112 mill. kroner. Regjeringen vil komme tilbake til bevilgningsendringer knyttet til den regnskapsmessige avslutningen av Statens Landbruksbank til høsten.

Kap. 5311 Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål

Post 90 Avdrag

Med renteforutsetning på 6,2 pst. på flytende rente foreslår Regjeringen at bevilgningen på kap. 5311 post 90 Avdrag økes med 20 mill. kroner.

Kap. 5614 Renter av lån til landbruksformål

Post 80 Renter

Med renteforutsetning på 6,2 pst. på flytende rente foreslår Regjeringen at bevilgningen på kap. 5614 post 80 Renter økes med 27 mill. kroner.

Statskog SF

Regjeringen har i St. prp. nr 1 (1999-2000) Tillegg nr. 3 varslet Stortinget om at utbyttepolitikk og avkastningskrav for Statskog SF vil bli vurdert. Regjeringen vil komme tilbake til saken til høsten i forbindelse med statsbudsjettet for 2001.

3.11 Samferdselsdepartementet

Nedenfor følger en beskrivelse av forslag til vedtak om bevilgningsendringer på Samferdselsdepartementets område i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000. For en grundigere beskrivelse av forslagene, vises det til Samferdselsdepartementets egen proposisjon, St.prp. nr. 60 (1999-2000), som legges fram samtidig med proposisjonen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2000.

Kap. 1300 Samferdselsdepartementet (jf. kap. 4300)

Post 01 Driftsutgifter

Som et ledd i Regjeringens vedtak om å overføre ressurser for å styrke Nærings- og handelsdepartementets ansvar for IT-samordning, vil ressurser

tilsvarende et årsverk bli overført fra Samferdselsdepartementet. Dette utgjør 400 000 kroner på årsbasis. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på kap. 1300 Samferdselsdepartementet, post 01 Driftsutgifter med 200 000 kroner, jf. kap. 900 Nærings- og handelsdepartementet.

Kap. 1301 Forskning og utvikling mv.

Post 70 Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport

Det er bevilget 28,9 mill. på posten. Som en del av Regjeringens finanspolitiske opplegg, foreslås det å redusere posten med 5 mill. kroner til 23,9 mill. kroner.

Kap. 1313 Luftfartstilsynet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å redusere kap. 1313, post 01 med 1,0 mill. kroner mot tilsvarende økning av kap. 1314, post 01, jf. omtale nedenfor.

Kap. 1314 Havarikommisjonen for sivil luftfart

Post 01 Driftsutgifter

Havarikommisjonen for sivil luftfart skal fom. 01.01.2000 selv besørge distribusjon av rapporter med undersøkelsesresultater til nasjonale og internasjonale fagmiljøer. Rapportene har tidligere blitt distribuert av Luftfartsinspeksjonen i Luftfartsverket (nå en del av Luftfartstilsynet). Det foreslås derfor å øke kap. 1314, post 01 med 1,0 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon av kap. 1313, post 01.

Kap. 1320 Statens vegvesen (jf. kap. 4320)

Post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m.

Etter at budsjettet for 2000 ble vedtatt, har en del budsjettforutsetninger endret seg for drift av riksvegferjer og drift av riksvegnettet. For ferjedrift gjelder dette bl.a. prisen på råolje. Endringene for drift av riksvegnettet gjelder i første rekke vinterdrift med brøyting, strøing og salting. Det er særlig de uvanlig store snømengdene på Vestlandet og i Nord-Norge som har skapt problemer for vinterdriften. Merkostnadene er beregnet til totalt 340 mill. kroner, fordelt med 145 mill. kroner til ferjedrift og 195 mill. kroner til drift av vegnettet.

Regjeringen foreslår å finansiere merbehovet på 340 mill. kroner ved følgende tiltak/omdisponeringer innenfor vegbudsjettet:

	Mill. kroner
5 pst. økning i ferjetakstene fra 1. mai 2000	35

Omdisponering på post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m.	105
Omdisponering fra post 30 Riksveginvesteringer	110
Omdisponering fra post 32 Legging av fast dekke på riksveger	50
Omdisponering fra post 60 Tilskudd til fylkesvegformål	40
Sum	340

På grunn av økte utgifter i forbindelse med utlån av dagprøvekjennermerker, foreslår Regjeringen å øke gebyret for dagprøvekjennermerker fra 100 kroner til 150 kroner fra 1. juli 2000. Som følge av dette vil kap. 1320, post 23 og kap. 4320 post 02 øke med 8,5 mill. kroner. Det vises til nærmere omtale av dette forslaget under kap. 4320.

Til sammen foreslås en økning under post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m. med 208,5 mill. kroner.

Post 30 Riksveginvesteringer

Det foreslås omdisponert 110 mill. kroner til post 23, jf. omtale ovenfor. Som en del av Regjeringens finanspolitiske opplegg, foreslås en ytterligere reduksjon på posten med 20 mill. kroner. Situasjonen i 2000 er preget av at mange anlegg er i sluttfasen. Det vil bli prioritert å gjennomføre rasjonell anleggsdrift i størst mulig grad. Innsparingen vil bli gjennomført ved å:

- utsette arbeid på større igangsatte prosjekter der dette ikke fører til utsettelse av åpning for trafikk eller økning i kostnadene (etterarbeid som det er mulig å utsette til 2001).
- redusere utbyggingen av mindre investeringstiltak.

Det foreslås å redusere vegpakke Drammen med 10 mill. kroner tilsvarende tildelingen av ekstra midler i forbindelse med Stortingets behandling av budsjettet for 2000. Plansituasjonen for Øvre Sund bru/Kreftingsgate er ikke avklart, slik at det uansett ikke ville være aktuelt å benytte midlene til dette prosjektet i 2000.

Regjeringen foreslår å redusere kap. 1320, post 30 med til sammen 130 mill. kroner.

Post 32 Legging av fast dekke på riksveger

I budsjettet for 2000 er det på denne posten flere prosjekt som ennå ikke har startet opp. Regjeringen foreslår å omdisponere 50 mill. kroner fra denne posten til post 23. Etter dette vil bevilgningen på denne posten være på 50 mill. kroner. Rasjonell anleggsdrift vil bli prioritert også innenfor denne posten.

Post 60 Tilskudd til fylkesvegformål

Det foreslås å omdisponere 40 mill. kroner fra denne posten til post 23. Som en del av Regjeringens finanspolitiske opplegg foreslås det en ytterligere reduksjon på 62 mill. kroner. Reduksjonen vil bli gjennomført innenfor Forsterkningsprogrammet og tilskuddsprogrammene Store prosjekter og Trafikksikkerhetstiltak. Det er overført bevilgninger fra 1999 til 2000 på om lag 79 mill. kroner i tilknytning til trafikksikkerhetstiltak under denne posten. På grunn av plansituasjonen regner Statens vegvesen ikke med å kunne bruke

alle disponible midler i 2000 som til sammen er på vel 190 mill. kroner for tilskuddsprogrammet.

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen under kap. 1320, post 60 med 102 mill. kroner.

Kap. 1330 Særskilte transporttiltak

Post 60 Avgiftskompensasjon rutebiler

Det foreslås å endre fordelingsprinsippet for avgiftskompensasjonen for rutebiler som bevilges over kap. 1330, post 60. Endringsforslaget medfører at kompensasjon tildeles på bakgrunn av faktisk kjørte km i budsjettåret, i stedet for historisk forbruk. For å få en nøyaktig avstemming basert på produksjonen i budsjettåret er det nødvendig å holde av en del av bevilgningen til etter årsslutt. I denne forbindelse fremmes det et forslag om å tilføre stikkordet «kan overføres» til bevilgningen under kap. 1330, post 60, jf. forslag til vedtak. For en nærmere omtale av forslaget, vises det til St.prp. nr. 60 (1999-2000) som fremmes samtidig med proposisjonen om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2000.

Kap. 1350 Jernbaneverket (jf. kap. 4350)

Post 30 Investeringer i linjen

Som en del av Regjeringens finanspolitiske opplegg, foreslås det at posten reduseres med 30 mill. kroner.

Post 90 (ny) Kapitalinnskudd i egne selskap

Jernbaneverkets egen entreprenørenhet BaneService har i samarbeid med et dansk entreprenørfirma fått tildelt et oppdrag fra Banestyrelsen i Danmark. For å håndtere dette oppdraget, fant Jernbaneverket det hensiktsmessig å opprette et eget aksjeselskap som står som kontraktspartner sammen med det danske entreprenørselskapet. Aksjeselskapet, BaneService prosjekt AS, som har en aksjekapital på 100 000 kroner, har ingen eiendeler eller tilsatte.

Jernbaneverket har som statlig forvaltningsorgan ikke fullmakt til å opprette egne aksjeselskap, og trenger derfor Stortingets samtykke til en slik etablering. På denne bakgrunn foreslås det at Jernbaneverket får fullmakt til å opprette et aksjeselskap med aksjekapital tilsvarende minimumskravet i aksjeloven (100 000 kroner). Det foreslås videre at det bevilges 100 000 kroner på kap. 1350, post 90 (ny) til aksjekapital i selskapet.

Kap. 1354 Statens jernbanetilsyn

Post 01 Driftsutgifter

I kjølvannet av Åsta-ulykken har tilsynet fått en kraftig økning i arbeidsbelastningen. Det foreslås derfor å styrke Statens jernbanetilsyns kompetanse ved

en økning i budsjettet med 1,5 mill. kroner. Budsjettøkningen vil i første rekke bli benyttet til å øke bemanningen til jernbanespesifikk kompetanse.

Kap. 1370 Kjøp av posttjenester

Post 70 Betaling for ulønnsomme posttjenester

Det er bevilget 730 mill. kroner på posten. En portoøkning for A-post innenlands på 4,6 pst. fra 1. juni 2000 fører til at behovet for statlig kjøp av posttjenester for 2000 reduseres med 90 mill. kroner. Som en del av Regjeringens finanspolitiske opplegg foreslås det videre å redusere bevilgningen med ytterligere 100 mill. kroner. Bevilgningen på kap. 1370, post 70 foreslås således redusert med totalt 190 mill. kroner til 540 mill. kroner.

Kap. 1371 Etablering av Posten Norge BA

Post 70 Tilskudd til restrukturering

Omstruktureringskostnadene knyttet til omgjøringen av Postverket til Posten BA er beregnet til 1 340 mill. kroner. Det har vært forutsatt at kostnadene skulle dekkes av staten gjennom tilskudd i perioden 1996-1998. Det er hittil bevilget 1 140 mill. kroner. Samferdselskomiteens flertall uttalte i Budsjettinnst. S. nr. 13 (1999-2000) følgende om restruktureringsmidlene:

«Flertallet forutsetter at gjenstående beløp på 200 mill. kroner må tilføres selskapet senest i tilknytning til Revidert nasjonalbudsjett våren 2000.»

På denne bakgrunn foreslås det at det bevilges 200 mill. kroner på kap. 1371, post 70.

Kap. 2450 Luftfartsverket (jf. kap. 5450)

Post 24 Driftsresultat

Det er budsjettet med et driftsresultat på 104 mill. kroner. Som en del av Regjeringens finanspolitiske opplegg foreslås det å øke driftsresultatet med 80 mill. kroner til 184 mill. kroner. Økt overskudd vil tas ut ved å øke trekket på Luftfartsverkets reguleringsfond.

Post 92 Lån Sandefjord Lufthavn AS

Ved behandling av St.prp. nr. 67 / Innst. S. nr. 236 (1998-99) ble det bevilget 15 mill. kroner under kap. 2450 post 92. Beløpet gjelder Luftfartsverkets (LVs) lån til Sandefjord Lufthavn AS til bygging av nytt kontrolltårn. I samsvar med låneavtalen mellom LV og Sandefjord Lufthavn AS ble det i 1999 utbetalt 7,5 mill. kroner. Resterende del av lånet skal etter avtalen utbetales når bygget er ferdigstilt. Bevilgningen i 1999 kan ikke overføres, og 7,5 mill. kroner må følgelig gjenbevilges under post 92. Dette skjer ved at trekket på LVs reguleringsfond, post 24.3 økes tilsvarende. Av hensyn til LVs selvfinansiering må

kap. 2450 post 24.8 og kap. 5450 post 35 økes med 7,5 mill. kroner. Samlet påvirker endringene ikke budsjettbalansen.

Kap. 5450 Luftfartsverket (jf. kap. 2450)

Post 35 Til investeringsformål

Bevilgningen foreslås økt med 7,5 mill. kroner, fra 350,4 mill. kroner til 357,9 mill. kroner, som følge av endringene på kap. 2450, post 92, jf. omtale under denne.

Kap. 4320 Statens vegvesen (jf. kap. 1320)

Post 02 Diverse gebyrer

De to siste årene har det vært en sterk nedgang i utlånet av dagprøvekjennermerker. Årsaken er trolig endring i forskrift om dagprøvekjennermerke fra 1. juli 1998 som har redusert tidligere misbruk vesentlig.

Inngåelse av ny forsikringsavtale, som er i samsvar med EØS-regelverket, har ført til økte kostnader med 10,5 mill. kroner i året. Det foreslås å øke gebyret fra 100 kroner til 150 kroner fra 1. juli 2000. Gebyret ble sist økt 1. juli 1998, jf. St.prp. nr. 42 / Innst. S. nr. 137 (1997-98). For 2000 vil gebyrendringen øke inntektene med om lag 8,5 mill. kr. Inntektsøkningen er basert på et anslag om 340 000 utlån i året. Det er knyttet stor usikkerhet til dette anslaget.

Regjeringen foreslår å øke kap. 4320, post 02 med 8,5 mill. kroner, fra 219,9 mill. kroner til 228,4 mill. kroner, jf. også omtale under kap. 1320, post 23.

Bestillingsfullmakt for rullende materiell i Luftfartsverket

Bestillingsfullmakten for rullende materiell i Luftfartsverket er i 2000 som tidligere år satt til 50 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 1/Budsjett-innst. S. nr. 13 (1999-2000). I forbindelse med Luftfartsverkets planer for oppgradering av det rullende materiellet ved lufthavnene, er det nødvendig å øke fullmakten for 2000. Det legges derfor opp til at fullmakten blir økt til 100 mill. kroner.

Kap. 5618 Innskuddskapital i Posten Norge BA

Post 80 Utbytte

På bakgrunn av et urevidert årsresultat for 1999 og gjeldende utbyttepolitikk, er Posten innforstått med at generalforsamlingen skal vedta et utbytte på 131 mill. kroner for 1999, en økning på 45 mill. kroner i forhold til anslaget i saldert budsjett for 2000. På denne bakgrunn foreslås bevilgningen på kap. 5618 post 80 økt med 45 mill. kroner fra 86 mill. kroner til 131 mill. kroner.

3.12 Miljøverndepartementet

Kap. 1400 Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker Miljøverndepartementets utgifter til lønn og godtgjørelser for faste ansatte og vikarer for disse. Bevilgningen dekker også hoveddelen av departementets ordinære driftsutgifter, herunder kjøp av inventar og utstyr, arkiv, IT-drift, husleie, renovering av departementets bygningsmasse samt deler av reiseutgiftene, kontortjenestene og de faglige utredninger og den konsulentbistand som utføres for departementet.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 1,5 mill. kroner, hvorav 0,3 mill. kroner av disse foreslås omdisponert til kap. 1470 post 71 Internasjonale organisasjoner til finansiering av økte kontingentavgifter. Reduksjonen vil kunne føre til noe lavere aktivitet.

Kap. 1401 Opplysningsvirksomhet, tilskudd til organisasjoner

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker utgifter til Miljøverndepartementets egen informasjonsvirksomhet og lønn til stipendiater og ekstrahjelp innenfor informasjonsvirksomheten. I tillegg benyttes midlene til utvikling av audiovisuelle produkter, elektronisk og papirbasert publikasjonsvirksomhet og nyhetsformidling via ODIN/Internett, og departementets bibliotek og intranettarbeid.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 1 mill. kroner, som vil føre til et generelt lavere aktivitetsnivå på informasjonsvirksomheten.

Kap. 1406 Miljøvernavdelingene ved fylkesmannsembetene (jf. kap. 4406)

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker miljøvernavdelingenes ordinære driftsutgifter, herunder husleie samt konsulentbistand til forvaltningsoppgaver, prosjekterelaterte og øremerkede oppgaver. Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 1,5 mill. kroner, som vil kunne føre til noe lavere aktivitet.

Post 70 Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, kan overføres

Posten dekker hovedsakelig tiltak mot forsuring av vassdrag. I tillegg går en mindre del av bevilgningen til andre prioriterte tiltak for fiskebestandene, i første rekke bekjempelse av lakseparasitten Gyrodactylus salaris.

Bevilgningen på posten er i dag på 110,1 mill. kroner, og denne foreslås redusert med 15 mill. kroner. Budsjetttiltaket vil føre til en reduksjon i kalkingsaktiviteten for innværende år. Budsjetttiltaket vil i første rekke føre til at

gjennomføringen av nye elvekalkingsprosjekter utsettes. Dette gjelder bl.a. prosjekter i Årdalsvassdraget, Høyangervassdraget, Lysevassdraget og Audna. Det vil i tillegg bli vurdert om noen av de pågående elvekalkingsprosjektene kan stanses.

Kap. 1410 Miljøvernforskning (jf. kap. 4410)

Post 51 Forskningsprogrammer m.m.

Posten dekker forskningsprogrammer innenfor en rekke av Miljøverndepartementets ansvarsområder, bl.a. klimaendringer, biologisk mangfold og helse- og miljøfarlige kjemikalier. Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 2 mill. kroner, noe som vil kunne innebære noe lavere forskningsaktivitet.

Kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)

Post 01 Driftsutgifter

Høsten 1999 ble det fattet mistanke om at et valpekull av ulv i Østfold kunne være ulv/hund-hybrider. I påvente av genetiske tester ble det iverksatt et betydelig apparat for å radiomerke valpene. Først i januar 2000 ble det klart at valpene var hybrider. Det ble utstedt fellingstillatelse for hybridene som gikk ut 15. april. De endelige kostnadene av tiltaket - herunder kostnader ifm. innfangning, merking, analyser og avliving av ulvehybridene - utgjør i overkant av 1,0 mill. kroner. Saken kom opp så sent at utgiftene til disse akuttiltakene ikke var mulig å innarbeide i driftsbudsjettet for 2000 til Direktoratet for naturforvaltning.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås en tilleggsbevilgning på 0,2 mill. kroner på kap. 1427 post 01 Driftsutgifter. Øvrig behov på 0,8 mill. kroner dekkes innenfor direktoratets egen ramme.

Post 30 Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, kan overføres

Posten nyttes til å gi økonomisk kompensasjon knyttet til sikring av særskilte friluftsområder av nasjonal og regional betydning, f.eks. skjærgårdsparker.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2 mill. kroner. Det forventes at enkelte tidligere gitte tilsagn vil falle bort i forbindelse med en gjennomgang av gamle tilsagn.

Post 32 Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, kan overføres

I tidsrommet etter framleggelsen av statsbudsjettet for 2000 har det kommet rettslige skjønnsavgjørelser som innebærer at kommende erstatningsutbetalinger for tidligere vedtatt vern som ennå ikke er utbetalt, blir mer kostnadskreven enn tidligere lagt til grunn. Dette gjør at kostnadsanslaget knyttet til tidligere gitte tilsagn på post 32 Statlige erverv, fylkesvise verneplaner må oppjusteres.

Det er behov for å øke tilsagnsfullmakten på post 32 Statlige erverv, fylkesvise verneplaner med 37,839 mill. kroner til totalt 75,113 mill. kroner for 2000.

Post 33 Statlig erverv, barskogvern

Etter framleggelsen av statsbudsjettet for 2000 ble det i forbindelse med nysalderingen for 1999 vedtatt en tilleggsbevilgning under post 33 på 6,4 mill. kroner. Beløpet skulle finansiere deler av erstatningsbeløpet til Oslo kommune for vern av Østmarka naturreservat (jf. St.prp. nr. 12/Innst. S. nr. 65 (1999-2000)). Resten av erstatningsutbetalingen ble dekket av ordinær bevilgning på post 33. Ved utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2000 var det ikke mulig å ta hensyn til at den ordinære bevilgningen på post 33 skulle dekke opp deler av erstatningsutbetalingene til Oslo kommune vedrørende Østmarka naturreservat. Dette har medført at vedtatt tilsagnsfullmakt for 2000 på post 33 er for lav til at planlagt barskogvern i 2000 kan vedtas.

Det er behov for å øke tilsagnsfullmakten på kap. 1427 post 33 Statlige erverv, barskogvern med 5,198 mill. kroner til totalt 70,198 mill. kroner for 2000.

Post 60 Kommunal naturforvaltning, kan overføres

Posten dekker bl.a. tilskudd til tiltak i friluftsområder, midler til Aksjon Vannmiljø og kartlegging og verdiklassifisering av biologisk mangfold.

Det foreslås å redusere bevilgningen for inneværende års budsjett med 1 mill. kroner. Dette vil innebære et noe lavere aktivitetsnivå.

Post 73 Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak, kan overføres

Etterslep fra beitesesongen 1999 som følge av forebyggende tiltak mot ulveskader i Rendalen

Ved Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 1999, jf. Innst. S. nr. 236 (1998-99) ble det bevilget 7,7 mill. kroner til forebyggende tiltak mot rovviltskader, hvorav om lag 6,0 mill. kroner ble anvendt i Rendalen kommune. I nysalderingen 1999 (jf. St.prp. nr. 12/Innst. S. nr. 65 (1999-2000)) ble det bevilget ytterligere 2,0 mill. kroner til forebyggende tiltak mot rovviltskader i Rendalen kommune, slik at total tilleggsbevilgning i 1999 til Rendalen ble 8,0 mill. kroner.

Rendalen kommune har ytterligere et akkumulert underskudd på rundt 1,7 mill. kroner etter tiltakene som ble iverksatt sommeren 1999. Dette skyldes i hovedsak omfattende ulveangrep på sau etter at disse var tatt inn på innmarksbeite. Det måtte derfor gjennomføres ekstraordinære tiltak, bl.a. døgnkontinuerlig vakthold m.m., for å forebygge ulveskader.

Forebyggende tiltak mot rovviltskader i Rendalen, Stor-Elvdal og Alvdal kommuner i 2000, samt dekning av akutte behov knyttet til ulveetablering i Østfold

I dag er det to store ulveflokker med til sammen nesten 20 individer i Rendalen, Stor-Elvdal og Alvdal kommuner. I tråd med praksis fra tidligere år har Direktoratet for naturforvaltning og Fylkesmannen i Hedmark arbeidet aktivt

for å forberede beitesesongen 2000 i disse områdene. Det tas sikte på å inngå avtaler med de berørte kommunene. Avtalene vil bygge på at kommunene utarbeider planer og foreslår tiltak for å hindre ulveskader på sau.

Det er i tillegg etablert flere ulvegrupper i grensestrøkene mot Sverige i Østfold og Akershus fylker. Disse gruppene representerer et betydelig større konfliktpotensial enn forutsatt, til tross for at det er begrenset med beitedyr i de aktuelle områdene. Det er derfor nødvendig å styrke tiltakene mot ulveskader også i disse områdene. I lys av ovennevnte er det allerede disponert 2,0 mill. kroner fra post 73.4 Omstillingstiltak til særskilte tiltak i Østfold inneværende år.

Det er behov for en ytterligere styrking av forebyggende tiltak i disse områdene med til sammen 16,3 mill. kroner. Pga. den uforutsette og akutte situasjonen som har oppstått i de tre fylkene, foreslås det midlertidig utsettelse av omstilling fra sauehold til melkeproduksjon i rovdyrutsatte områder. Dette innebærer at 6,0 mill. kroner som for 2000 er bevilget til langsiktige omstillingstiltak under post 73.4 omdisponeres. Overførte midler fra 1999 på post 73.4 på ca. 1,4 mill. kroner er allerede utbetalt til diverse omstillingstiltak i Lierne kommune.

I tillegg til omdisponeringen på 6,0 mill. kroner, foreslås en tilleggsbevilgning på 10,3 mill. kroner til forebyggende tiltak mot rovviltskader i Hedmark, Østfold og Akershus på kap. 1427 post 73.3 Forebyggende tiltak.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen under kap. 1427 post 73 med 12 mill. kroner.

Kap. 1429 Riksantikvaren (jf. kap. 4429)

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker Riksantikvarens ordinære lønns- og driftsutgifter. Dette gjelder lønn og godtgjørelser til faste og midlertidige ansatte samt faste og variable driftsutgifter som husleie, oppvarming, kontorservice mv. Posten dekker også noe kjøp av tidsbegrensede konsulenttjenester som er nødvendig for Riksantikvarens arbeid.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 0,5 mill. kroner. Reduksjonen vil føre til noe lavere aktivitet i informasjonsvirksomheten samt gjennomføring av færre opplæringstiltak internt hos Riksantikvaren.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under kap. 1429 postene 72 og 73

Posten nyttes i hovedsak til tiltak for fredete og bevaringsverdige bygninger og anlegg.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 1 mill. kroner. Dette vil føre til en noe lavere aktivitet innenfor storbysamarbeidet, kulturlandskapssamarbeidet, arbeidet med sektorvis miljørapportering og FoU-aktiviteten.

Kap. 1441 Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)*Post 01 Driftsutgifter*

Posten dekker lønn til faste og midlertidige ansatte samt øvrige av Statens forurensningstilsyns ordinære driftsutgifter. Midler knyttet til forskning, utredninger, informasjon, IT-utvikling og internasjonalt arbeid budsjetteres også på denne posten.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 1,5 mill. kroner, som vil kunne føre til noe lavere aktivitet.

Post 64 Aksjon Jærvassdraget, kan overføres

Posten dekker midler til å bedre miljøkvaliteten i og ved jærvassdragene. Posten ble i utgangspunktet opprettet for at jærkommunene skulle kunne få muligheten til å utarbeide en handlingsplan for jærvassdragene. Handlingsplanen ble ferdigstilt i 1997, og de siste årene har derfor posten blitt brukt til å gjennomføre tiltak i tråd med handlingsplanen. Mange av tiltakene som nå gjenstår kan gjennomføres ved hjelp av midler fra andre eksisterende tilskuddsposter. På grunn av dette, ved siden av store overføringer på posten fra år til år, foreslås bevilgningen på posten redusert med 2,0 mill. kroner i 2000.

Post 72 Tilskudd til utvikling av mer miljøeffektive produkter og bygg, kan overføres

Tilskuddsposten har en bevilgning på 9,0 mill. kroner for 2000 og skal stimulere til mer miljøeffektivt produksjons- og forbruksmønster, hvor utvikling og bruk av produkter og bygg samt teknologi som forebygger eller reduserer miljøproblemer vektlegges.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 5,0 mill. kroner. Dette vil føre til reduserte bevilgninger til bl.a. bransjeprogrammet «Økobygg» ved GRIP senter noe. I tillegg vil tilskudd til prosjekter i maling og lakkbransjen samt sluttføring av substitusjonsverktøy reduseres.

Kap. 1442 Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet*Post 70 Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, kan overføres*

Tilskuddsposten har for 2000 en bevilgning på 39,1 mill. kroner og omfatter drifts- og prosjekttilskudd til ikke-statlige virksomheter (Stiftelsen for bærekraftig produksjon og forbruk - GRIP senter, Norsk kompetansesenter for avfall og gjenvinning AS - NORSAS, Miljømerking i Norge, Norsk Allmennstandardisering (NAS), og GRID Arendal). Videre skal bevilgningen bidra til å bygge opp kompetanse på prioriterte områder innenfor miljøvennlig produksjon og avfall, bl.a. tilskudd til et program for våtorganisk avfall og støtte til «miljøfyrtårnsordningen».

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 3,0 mill. kroner. Dette vil kunne føre til noe reduserte tilskudd til ovennevnte organisasjoner og formål.

Kap. 1443 Miljøovervåking og akutt forurensning*Post 01 Driftsutgifter**Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres*

I forbindelse med Stortingets behandling av Miljøverndepartementets budsjettproposisjon for 2000 ble Statens forurensningstilsyns kap. 1443 post 01 redusert med 5,5 mill. kroner. Reduksjonen gjør det vanskelig for Statens forurensningstilsyn å opprettholde forsvarlig vedlikehold av oljevernberedskapsutstyret. I tillegg vil Statens forurensningstilsyn måtte redusere i utgifter til øvelsesaktiviteter. Dette vil raskt kunne føre til manglende kompetansevedlikehold for Statens forurensningstilsyns depotstyrker, og for samarbeidspartnere som forurensningstilsynet ved større oljeforurensninger vil være helt avhengig av.

Miljøverndepartementet ønsker, i påvente av ferdigstilling av en beredskapsanalyse av hele oljevernberedskapen, på nåværende tidspunkt å gjennomføre øvelsesaktiviteter framfor å investere i nytt utstyr. Det foreslås derfor en reduksjon av bevilgningen på kap. 1443 post 45 med 2,0 mill. kr, og en økning av bevilgningen på kap. 1443 post 01 med tilsvarende beløp.

Kap. 1463 Regional planlegging*Post 63 Lokal Agenda 21 og bærekraftig by- og tettstedsutvikling*

Midlene over denne posten benyttes til bl.a. kommunesatsingen på feltene klima- og energiplaner, Lokal Agenda 21, tettstedsutvikling i distriktene, og oppfølging av den midlertidige etableringsstoppen for kjøpesentra. Videre ivaretar den utprøving av ulike virkemidler i enkelte kommuner og bedring av miljøpolitikken på en rekke satsingsfelt i bykommunene.

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 6,0 mill. kroner. Dette vil føre til at tilskuddet til kommuner og fylkeskommuner til utvikling av klima- og energiplaner lokalt og regionalt vil bli vesentlig redusert og at det vil bli en reduksjon i oppfølgingen av annen lokal innsats.

Kap. 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens Kartverk*Post 21 Betaling for statsoppdraget*

Betalingen for statens samlede kjøp av karttjenester hos Kartverket utgjør i inneværende år 327,8 mill. kroner.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 4 mill. kroner. Det forutsettes at dette ikke vil få vesentlige konsekvenser for framdriften av utarbeidelsen av digitale kart, og at budsjetttiltaket dermed kan gjennomføres gjennom en effektivisering av den ordinære driften.

Kap. 1470 Internasjonalt samarbeid, klima, nord og polarområdene

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker lønnsutgifter for engasjementer og ekstrahjelp til Miljøverndepartementets arbeid med internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning. I tillegg dekkes bl.a. utgifter til konsulentbistand, utredninger, prosjektvurderinger og utviklingsarbeid.

Det foreslås en bevilgningsreduksjon på 1,0 mill. kroner. Dette vil innebære et noe lavere nivå i utredningsaktiviteten i 2000 samt mindre kjøp av konsulentbistand.

Post 71 Internasjonale organisasjoner

Det har skjedd uforutsette økninger av enkelte kontingenter til internasjonale organisasjoner for 1999 som nå forfaller. Til sammen utgjør dette 0,3 mill. kroner. Dette er kontingenter som Stortinget eller Regjeringen har gjort vedtak om at Norge skal betale.

Det fremmes følgelig forslag om en tilleggsbevilgning på 0,3 mill. kroner i 2000 på kap. 1470 post 71. Beløpet foreslås omdisponert fra kap. 1400 Miljøverndepartementet post 01 Driftsutgifter.

Post 75 Støtte til internasjonale miljøtiltak og nasjonale energitiltak, kan overføres

Målet med tilskuddene er å styrke arbeidet med miljøspørsmål som er av særlig betydning for Norge, og å få gjennomslag for norske miljøvernpolitiske prioriteringer internasjonalt, samt prosjekter for å redusere klimagassutslipp, avgrenset til tiltak for utnyttelse av avfall til energiformål og konvertering fra fyringsolje til fornybare og lokale energikilder.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 3,0 mill. kroner. Reduksjonen fører til at tilskuddene til prosjekter for å redusere klimagassutslipp, avgrenset til tiltak for utnyttelse av avfall til energiformål og konvertering fra fyringsolje til fornybare og lokale energikilder, bortfaller.

Kap. 1471 Norsk Polarinstitut (jf. kap 4471)

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med at Stortinget vedtok å flytte Norsk Polarinstitut til Tromsø, ble det framforhandlet en avtale for de ansatte som ble berørt av flyttevedtaket. En viktig premisse i flytteavtalen er at Polarinstituttet ikke skal dekke ekstraavgifter som følge av flytteavtalen.

I statsbudsjettet for 2000 ble Polarinstituttet tilført 1,1 mill. kroner som flytemidler. Dette viser seg i ettertid å være for lite. Nye anslag viser et merforbruk på 1,0 mill. kroner. For at ikke Polarinstituttet skal bli skadelidende må det tilføres nye midler.

Det fremmes forslag om en økning på 0,5 mill. kroner. Polarinstituttet dekker de øvrige 0,5 mill. kroner innenfor egen ramme.

Kap. 2422 Statens miljøfond

Post 90 Statens miljøfond, lån

Statens miljøfond ble opprettet i 1998 med en utlånskapital på 250 mill. kroner (kap. 2422 post 90) og et grunnfond/tapsfond på 50 mill. kroner (kap. 2422 post 50). Bevilgningen til grunn-/tapsfondet var en engangsbevilgning. I prinsippet var dette også tilfelle med utlånsbevilgningen. Forutsetningen var imidlertid at ikke utbetalte lånemidler skulle gjenbevilges den påfølgende termen inntil hele utlånsrammen var utbetalt.

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond forventer at den totale gjenstående utlånsramme på 195,9 mill. kroner vil bli utbetalt i løpet av 2000, 2001 og 2002. Det er imidlertid en mulighet for at noe ikke blir utbetalt før i 2003. 65,0 mill. kroner av en bevilgning på 150,0 mill. kroner forventes utbetalt i 2000.

Det foreslås at budsjetteringen legges om for å bringe bevilgningen i samsvar med prinsippet om realistisk budsjettering. Dette medfører at bevilgningen på posten reduseres med 85,0 mill. kroner til 65,0 mill. kroner. Samtidig fremmes det forslag om tilsagnsfullmakt på posten på 130,9 mill. kroner for inneværende år, fordi det kan bli utestående tilsagn ved slutten av 2000 i nevnte størrelsesorden. Det knytter seg noe usikkerhet til prognosen for utbetalt beløp. Det foreslås derfor å gi posten stikkordet «*kan overføres*», jf. forslag til vedtak.

Kap. 4410 Miljøvernforskning (jf. kap. 1410)

Post 50 Refusjon av diverse fond

Kap. 4425 Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)

Post 51 Viltfondet

Post 52 Statens fiskefond

De årlige inntektene i Viltfondet og Statens fiskefond inntektsføres på Miljøverndepartementets budsjett på kap. 4410 post 50 og kap. 4425 postene 51 og 52. Inntektene refunderer tilsvarende utgifter til vilt- og fiskeforskning på kap. 1410 post 50, samt vilt- og fiskeforvaltningsutgifter som budsjetteres på diverse poster på kap. 1425 Vilt- og fisketiltak.

I 1999 ble det ved en feil ikke foretatt inntektsføring til statsregnskapet av budsjetterte refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond på til sammen 93,5 mill. kroner på kap. 4410 og kap. 4425. Midlene er ikke tapt for staten, men står på fondenes konti i Norges Bank. Det foreslås at den manglende inntekts-

føringen av refusjoner fra fondene i 1999 rettes opp ved å inntektsføre disse i 2000. Vedtatt inntektsbevilgning på kap. 4410 post 50 vil med det øke med 5,868 mill. kroner, og kap. 4425 postene 51 og 52 med henholdsvis 67 mill. kroner og 20,632 mill. kroner.

3.12.1 Saker til orientering for Stortinget

3.12.1.1 Om fjellrev, jf. Stortingets merknader i Budsjett-innst. S. nr. 9 (1999-2000)

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2000 uttrykte stortingsflertallet bekymring for fjellrevens bestandssituasjon i Norge, og ba om at Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett «skisserer tiltak, tidspunkt og finansieringsordning, slik at dette flertallet kan være sikker på at fjellreven fortsatt er en del av vår fauna».

Miljøverndepartementet har bedt Direktoratet for naturforvaltning utvikle en strategi for forvaltning av fjellrev med sikte på å unngå at fjellreven forsvinner fra Norge. Arbeidet med strategien vil være slutført i løpet av første halvår 2000. Det er derfor for tidlig å redegjøre for eksakte tiltak i Revidert nasjonalbudsjett. Imidlertid er det allerede klart at innfanging, avl og utsetting av fjellrev er ett av tiltakene direktoratet vil gå inn for. Slik utsetting vil tidligst kunne skje om to år. For øvrig vil overvåkingen av fjellrevbestanden og samarbeidet med Sverige og Finland fortsette. En redningsplan for fjellreven vil måtte gå over flere år dersom den skal ha effekt. Direktoratet anslår at det vil ta 5-10 år før eventuelle resultater kan tolkes.

3.12.1.2 Tapsutvikling og evaluering av forebyggende tiltak i rovviltforvaltningen

Tapsutvikling og erstatninger for bufe

Samtidig som antall rovdyr øker, øker også tapene av bufe og tamrein på landsbasis. Skadebildet varierer imidlertid sterkt både geografisk og mellom de ulike rovviltartene. Økning i utbredelsen av rovvilt fører også til at flere brukere med sau og tamrein berøres i de enkelte områder, slik at antall brukere som søker om erstatning øker. De siste par år har det samlede antall beitedyr i de besetninger der eieren søker erstatning vært i overkant av 500.000 sau og lam. Dette utgjør ca 25% av saueholdet i Norge. Innenfor disse besetningene har det samlede tapet vært ca 55.000 sau og lam, hvorav ca 33.000 ble erstattet som rovvilt drept i 1999. Det er både vanskelig og kostbart å dokumentere tapsårsaker. 10% av de erstattede tap er dokumentert tapt på grunn av rovvilt. I 1999 ble det søkt om rovdyrerstatning for ca 50.000 sau og lam. Også i områder med relativt lave gjennomsnittstap kan enkeltbesetninger med sau bli svært sterkt rammet av rovdyrproblemer.

De samlede tap uansett årsak var for hele landet i 1998 på ca 130.000 sau og lam. Hovedtyngden av tapene skyldes sjukdom, skårfeste, alveld og annet. Hovedtyngden av det norske saueholdet (75% eller ca 1,5 millioner sau og lam) er relativt uberørt av rovviltproblemer. Den fylkesvise utviklingen i antall sau og lam som er erstattet som rovviltskade er vist i tabell 3.12.

Tabell 3.12: Fylkesvis oversikt over antall sau og lam som er erstattet pga. rovdyr i perioden 1996-99

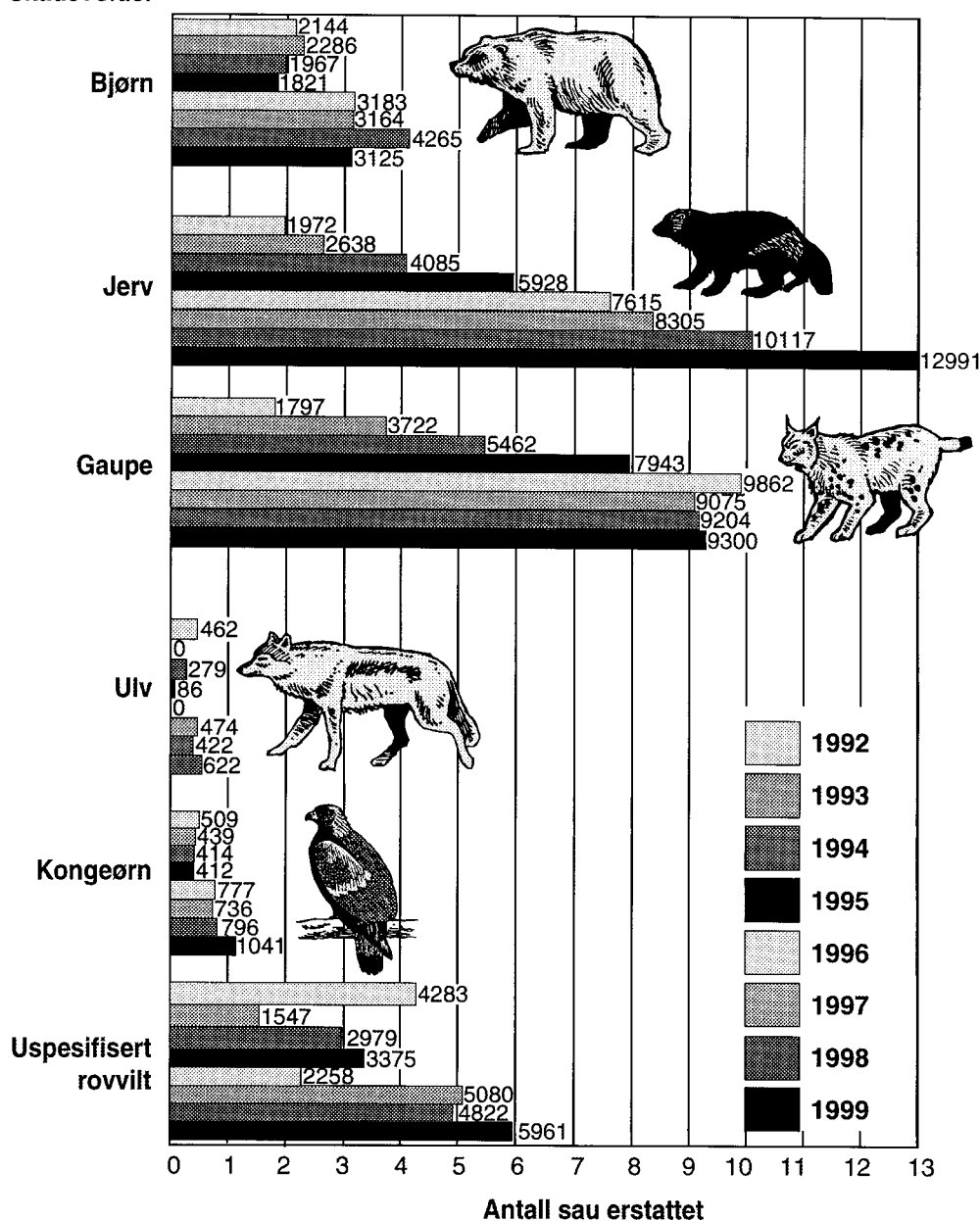
Fylke	1996	1997	1998	1999
Finnmark	544	462	542	585
Troms	3 246	2 928	2 553	3 988
Nordland	2 477	2 864	3 663	4 426
Nord-Trøndelag	2 595	2 047	2 766	2 855
Sør-Trøndelag	1 713	2 290	2 272	3 558
Møre og Romsdal	837	1 027	1 419	1 611
Oppland	3 301	5 092	5 116	5 105
Hedmark	5 797	5 728	6 867	6 283
Buskerud	636	801	770	1057
Akershus	163	117	202	238
Telemark	979	1 382	1 400	837
Aust-Agder	477	888	790	844
Vest-Agder	320	732	728	1 240
Rogaland	157	107	43	105
Hordaland	55	18	118	0
Sogn og Fjordane	353	302	244	148
Vestfold		34	111	16
Østfold			78	143
Sum	23 650	26 819	29 682	33 040

Tabell 3.12 viser at de samlede tapene som er erstattet pga. rovdyr er økt med ca. 9400 sau og lam fra 1996 til 1999. Samtidig framgår det at det er betydelige variasjoner mellom fylkene. Videre dominerer enkelte fylker sterkt. Mellom de enkelte år kan enkelte dramatiske skadetilfeller slå sterkt ut på statistikken. I slike omfattende skadesituasjoner er som regel ikke tilgangen på skadefellingstillatelser en begrensning, men den faktiske mulighet til å få felt skadevolderen.

De enkelte rovviltartene som skadevoldere på sau

De enkelte rovviltartene er ulike både i forhold til områdebruk og biologi/økologi. Dette medfører også at deres rolle som skadevoldere er vidt forskjellig. I tillegg kan det være ulike kjønns- og aldersforskjeller innen en art som også kan påvirke skadeomfang og mønster. De senere år har det særlig vært jerv og gaupe som har hatt stor utbredelse og stor betydning som skadevoldere. For ulv er det klart at potensialet for store skader er tilstede, men en begrenset bestand og begrenset utbredelse kombinert med omfattende forebyggende tiltak har begrenset skadeomfanget for denne arten.

Skadevolder

Figur 3.3 Utviklingen i perioden 1992 til 1999 når det gjelder hvilken rolle de ulike artene oppfattes å ha som skadevoldere

Figur 3.3 viser at jerven de siste to år har overtatt for gaupe som den viktigste skadevolderen målt i antall erstattede dyr. Dette har trolig sammenheng med at gaupebestanden i enkelte fylker har vært forvaltet ut fra den klare målsetting at bestandene skal reduseres.

Tapsutvikling og erstatninger for tamrein

Skadeomfanget på rein har økt på samme måte som for sau. Antallet dokumentasjoner og erstatningsutbetalinger har gått betydelig opp i løpet av 90-tallet.

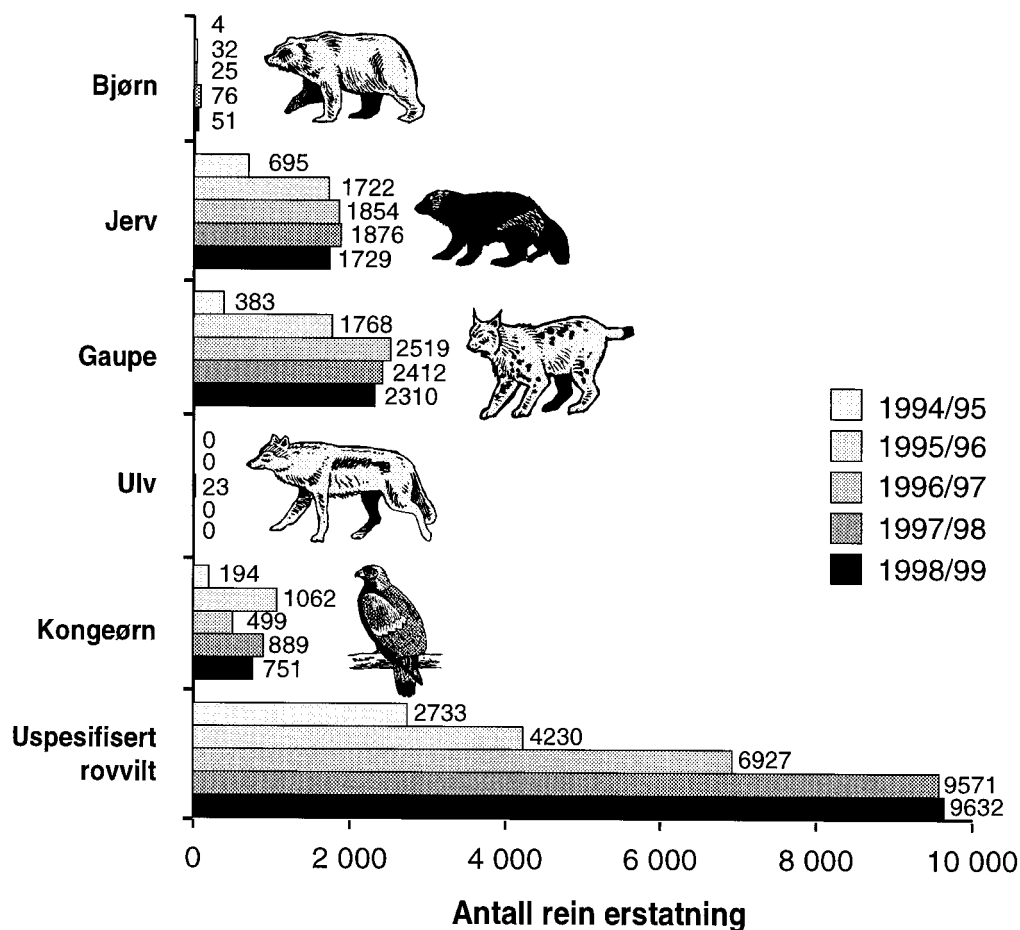
Tabell 3.13: Utviklingen i antall erstattede rein og erstatningsutbetalinger i perioden 1995 - 1999, fordelt på de ulike reinbeiteområder

Reindriftsområde	1995/96		1996/97		1997/98		1998/99	
	Antall	Mill. kr	Antall	Mill. kr	Antall	Mill. kr	Antall	
Øst-Finnmark	1 988	2.7	2 475	3.8	2 843	4.7	3 560	5.4
Vest-Finnmark	1 975	3.2	2 776	3.7	4 598	6.5	4 320	6.2
Troms	613	1.2	1 090	2.1	1 048	2.2	1 071	1.9
Nordland	1 517	2.9	2 065	3.5	2 470	4.9	2 388	5.2
Nord-Trøndelag	1 873	3.1	2 624	4.5	2 599	4.6	2 177	4.6

Tabell 3.13 viser en økning i erstatninger fra 13.8 mill. kroner til 25.2 mill. kroner fra 1996 til 1999. Økningen i erstatninger gir ikke nødvendigvis et riktig bilde av økningen i skadeomfang. Skadedokumentasjonen har blitt bedre, og flere enn tidligere søker om erstatning som følge av økt bevisstgjøring i forhold til egne tap. En stor del av det omsøkte tapet knyttes opp mot tidlig tap av kalv, dvs. tap som oppstår mellom fødsel og merking. Dette tapet er vanskelig å dokumentere, og følgelig er det også vanskelig å kvantifisere hvor stor andel av dette tapet som skyldes rovvilt.

De enkelte rovviltartene som skadevoldere på tamrein

Det er jerv, gaupe og kongeørn som er de største skadevoldere på tamrein. Både ulv og bjørn er potensielt store skadegjørere, men opptrer i mindre grad der rein er på beite. Generelt er skadedokumentasjonen mangelfull. Dette gjør at en stor andel av erstatningsutbetalingene på tamrein kun knyttes til «fredet rovvilt». Dette innebærer igjen at det erstattede tapet ikke fordeles på skadegjørende art. Oversikter over fordeling på ulike arter er derfor heftet med en stor grad av usikkerhet. Det er likevel grunn til å anta at jerv vil være den vesentligste skadegjører. Fordelingen framgår av figur 3.4.

Forebyggende tiltak mot rovviltskader

Figur 3.4 Rovviltartenes rolle som skadevolder på rein

De fleste forvaltningstiltakene i rovviltforvaltningen har forebyggende effekter i form av reduserte tap og konflikter i bufe- og tamrein-næringen. Dette gjelder både fellingspraksis og ulike jaktordninger, administrative tiltak som en sterkere vektlegging av lokal forvaltning eller økt innflytelse fra berørte parter, systemer for bestandsovervåking, og konkrete midler brukt til forebyggende tiltak og omstillingstiltak rettet mot hhv. bufe og rein. Med bakgrunn i tapssituasjonen tas det generelt sikte på å øke uttaket av skadedyr i områder med store tap. Det er videre viktig å øke treffsikkerheten i de tilfeller der uttak er aktuelt.

Tabell 3.14: Oversikt over søknader om skadefellinger på store rovdyr i perioden 1996-1999

Art	Antall søknader	Innvilget	Avslått	Felte dyr
Bjørn	58	37	21	8
Jerv	123	52	71	17
Gaupe	74	50	24	
Ulv	17	3	14	2

Tallene angir de enkelte søknader og ikke søknader om forlengelser eller utvidelser. Tallene for gaupe felt på skadefellingstillatelser er usikre, pga. at en del av disse er belastet gaupekvoten for det enkelte område. Total avgang av gaupe i perioden er 389 dyr.

Det vises videre til forslag til endringer i viltloven, der formålet er å sikre muligheten for en differensiert og fleksibel forvaltning av de store rovdyrene gjennom et hjemmelsgrunnlag som gjør det mulig å hindre etablering av rovvilt i områder med store konflikter. Det tas videre sikte på å forbedre systemene for bestandsovervåking av de store rovdyrene slik at de mest effektive tiltak kan settes inn for å regulere bestandene innenfor de mål Stortinget har satt.

Kapitlet under tar ikke sikte på en gjennomgang av alle tiltak som kan ha en forebyggende effekt, men søker å evaluere effekten av de konkrete midlene som benyttes til forebyggende tiltak og omstillingstiltak. I forkant av behandlingen av St.meld. nr. 35 (1996-97) ble det utført en omfattende evaluering av midler brukt til konkrete forebyggende tiltak. Resultatene av denne evalueringen og anbefalinger for videre tiltak ble nedfelt i St.meld. nr. 35 (1996-97). Etter dette er det ikke gjennomført en samlet vitenskapelig evaluering av utførte tiltak og effekten av disse. Imidlertid er det for enkeltprosjekter sammenstilt resultater som viser at en del tiltak har tapsreducerende virkning.

Vurdering av gjennomførte forebyggende tiltak mot rovviltskader på sau

Generelt er det svært vanskelig å sette opp en oversikt over de mest effektive forebyggende tiltak i et kostnads- og nytteperspektiv. I praksis vil et tiltak kunne ha lave kostnader og stor nytte i et tilfelle, og store kostnader og liten nytte i et annet tilfelle. Videre vil et tiltak kunne være mer kostnadseffektivt dersom det gjennomføres i en større målestokk (fellesgjeting, felles nattkve etc.) enn kun i en enkelt eller noen få besetninger. Generelt er det også slik at tiltak med stor og sikker tapsreducerende effekt ofte også er kostbare tiltak (eksempelvis flytting til nytt beiteområde).

Tilsyn

Isolerte tilsynsprosjekter vurderes ikke å ha noen direkte tapsreducerende effekt. Det er derfor satt som krav i regelverk for tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader at tiltak som bare omfatter utvidet tilsynsaktivitet ikke skal støttes økonomisk.

Ekstraordinært tilsyn

Den tapsforebyggende effekten av tiltaket vurderes å være begrenset, men ekstraordinært tilsyn kan virke forebyggende enten ved at skadegjørere skyr området på grunn av stor menneskelig aktivitet, eller indirekte ved at en oppdager flere skader som gjør at andre tiltak kan iverksettes. Tiltaket vurderes å ha best effekt i akutte skadesituasjoner, og da særlig i tilfeller med store bjørne- eller jerveskader på slutten av beitesesongen.

Uroprosjekt

Formålet er å skape mest mulig uro i beiteområdet i form av menneskelig aktivitet for dermed å få rovdyr til å sky området. Erfaringene med denne type tiltak er variable, men hovedkonklusjonen synes å være at den tapsforebyggende effekten er begrenset.

Forsinket slipp på utmarksbeite

Tiltaket kan føre til bedre kondisjon og dermed bedre overlevelsessevne for lam på beite. Tiltaket vurderes å ha størst positivt utslag i forholdt til predasjon fra rødvov og kongeørn på lam rett etter beiteslipp.

Tidligere sanking

Tap blir redusert når sau flyttes fra utmarksbeite hvor de er eksponert for rovdyr til annet areal hvor det sjelden eller aldri oppstår skade. Det er bred enighet blant fylkesmennene om at tidligere sanking vil redusere tapet til rovvilt dersom det er rovvilt i området. Dette gjelder særlig i situasjoner med store bjørne- eller jerveskader på slutten av beitesesongen. Det er til dels motstand mot framskutt nedsanking blant enkeltbrukere, beitelag og i næringen generelt. I en del tilfeller har dette ført til at det ikke har vært mulig å gjennomføre stort omfang av framskutt nedsanking ved akutte skadesituasjoner. I andre områder har en fra næringen arbeidet målrettet med tilrettelegging av beiteareal for slike tiltak, som dermed gjennomføres rutinemessig når skader oppstår.

Flytting av sau til alternative beiteområder

En har foreløpig begrenset erfaring med dette tiltaket i Norge, men erfaringene er gode i forhold til tap til rovvilt i de tilfeller sau er flyttet fra områder med høy tetthet av rovdyr og årlige store skader til områder med få/ingen rovdyr. Tiltaket vurderes å ha stort tapsreduserende potensial siden rovdyrtettheten varierer regionalt. Samtidig vil det være lettere og mer kostnadseffektivt å iverksette forebyggende tiltak i områder med konsentrert beitebruk. Kostnadene med flytting til alternative beiteområder er imidlertid også svært høye, særlig de første årene da det også er behov for omfattende gjeting for at sauene skal holde seg i det nye området.

Inngjerding av beiteområdet

Det er mest vanlig å gjerde inn innmarksbeite, og tapene av sau på inngjerdet innmarksbeite er meget lave. Inngjerding av utmarksbeite, og kombinasjoner av disse, har en begrenset erfaring med i Norge annet enn i intensive jordbruksområder. Erfaringer fra sammenliknbare land er at inngjerding av begrensede beiteområder også er meget effektivt for å forebygge rovviltsskader. Tiltaket vurderes å ha et visst potensial også i Norge, særlig knyttet til innmark og mindre utmarksområder i intensive jordbruksområder. Det har imidlertid stor betydning at kvaliteten på inngjerdingen er god, og at gjerdene som benyttes er tilpasset formålet. Inngjerdingen skal både holde sau og lam innenfor beiteområdet og rovvilt utenfor beiteområdet. Samtidig skal inngjerdingen ikke være til hindre for annet vilt eller for alminnelig ferdsel.

Vokterhund/gjeterhund (i kombinasjon med gjeter)

Det er så langt begrenset erfaring med dette tiltaket i Norge, men bruk av vokterhund er vurdert å ha en tapsreduserende effekt i områder der dette er prøvd. Fra en del andre land har en meget gode erfaringer med bruk av vokterhunder sammen med gjeter. Menneske og hund hver for seg har liten effekt, men kombinasjonen kan ha meget god forebyggende effekt. Det er gjennomført forskning i Norge hvor sau er gjett av vokterhunder sammen med gjeter, og også her var den tapsreduserende effekten meget god. Foreløpig har imidlertid slaktevektene vært noe lave i disse forsøkene. Også dette er imidlertid kostbare tiltak, særlig dersom de gjennomføres i liten målestokk.

Halsklaver på sau og lam

Erfaringene med bruk av halsklaver for å forebygge gaupeskader er variable, og resultatene kan variere mellom år og mellom områder. Hovedkonklusjonen er imidlertid at halsklaver er godt egnet som forebyggende tiltak mot gaupeskader, men at tap ikke forhindres helt. Halsklavene som hittil er benyttet er konstruert for å forebygge gaupeskader, og klavene forebygger derfor ikke skader fra andre store rovdyr. Videre er det registrert at halsklavene selv kan føre til dyrelidelser ved at dyret på grunn av klaven setter seg fast, stikker et bein inn i klaven etc.

Kodemerking

Kodemerking er et virkemiddel for tidlig å kunne oppdage tap for på den måten å kunne sette inn andre tapsforebyggende tiltak. Tiltaket har ingen direkte tapsreduserende effekt, men kan indirekte bidra til å redusere tap.

Vurdering av gjennomførte forebyggende tiltak mot rovviltskader på rein*Kalving i gjerde*

Kalving innenfor inngjerdet område har vist seg å ha meget god tapsforebyggende effekt. Dette er utprøvd i to påfølgende kalvingssesonger i et reinbeitedistrikt, og det er ikke tapt rein til rovvilt innenfor innhegningen disse årene. Konklusjonen er at tiltaket uten tvil har tapsforebyggende effekt, men at det er en del andre forhold som må vurderes nærmere i forhold til tiltaket. Dette gjelder for eksempel kostnader ved tiltaket, spredning av parasitter og sykdom, skade på dyr på grunn av gjerde og liknende.

Intensiv reingjeting

Effekten av dette tiltaket er vanskelig å måle, men reineiere rapporterer tilbake om at tiltaket har tapsreduserende virkning ved at reinflokken gjetes intensivt i spesielle perioder hvor reinen kan være særlig utsatt for predasjon fra rovvilt. Eksempler kan være under kalvingsperioden eller ved situasjoner om vinteren med vanskelige vær- og beiteforhold og mye rovdyr i området.

Ekstraordinær fôring/tilskuddsforing

Fôring av rein under spesielt vanskelige perioder om vinteren gir driftsmessige fordeler som kan virke tapsforebyggende. Det blir lettere å holde flokken samlet, og en har mulighet til å holde flokken i områder hvor dyrene er mindre utsatt for tap. Fôring i seg selv kan virke tapsforebyggende ved at dyrene blir i bedre hold og dermed mindre tapsutsatt. En kombinasjon av ekstraordinær fôring og intensiv gjeting er vanlig.

Aktuelle nyutviklinger av forebyggende tiltak

Det pågår en stadig videreutvikling og nyutvikling av forebyggende tiltak. Eksempler kan være elektroniske innretninger/systemer som virker skremmende på rovdyr, opprettelse av større fellesbeiter, utvikling av teknikk for bedre inngjerding av beitemark og liknende. Tilsvarende utvikling foregår også i andre land, eksempelvis gjennom Viltskadecenteret i Sverige. Departementet vil derfor fortsatt prioritere både nyutvikling av metoder og evaluering av tidligere brukte metoder for å målrette disse bedre. For sikre nødvendig kompetanseoverføring vil det internasjonale samarbeid om disse forhold videreføres.

Omstillingstiltak

De senere år har det blitt et økt fokus på omstillingstiltak som virkemiddel i rovviltpolitikken. Med omstilling menes iverksetting av tiltak som sikrer at konfliktpunktene mellom sau og rovvilt fjernes i sin helhet, eller reduseres til et minimum. Alle omstillingsordninger er frivillige for brukeren. Omstilling er et kostbart tiltak på kort sikt, men kan være et svært kostnadseffektivt tiltak på lengre sikt. Støtte til omstilling grunnet rovviltskader kan enten skje gjennom BU-ordningen eller gjennom egne midler over Miljøverndepartementets budsjett. Omstilling av rovdyrutsatte bruk med BU-midler ble først gjennomført fra 1999/2000, og det er behov for å komme tilbake til Stortinget med erfaringer når det gjelder omfang og effekter av denne ordningen.

Midlene over Miljøverndepartementets budsjett har i hovedsak vært rettet mot omstilling fra sau til melkeproduksjon. Det er ved jordbruksforhandlingene i 1998 og 1999 avsatt inntil to millioner liter melk til dette formålet. Mjølkekvoten må kjøpes av Miljøverndepartementet til en kvotepris på kr 5,50 pr. liter kumelk (8 kr pr. liter geitemelk). Tildeling av melkekvote til den enkelte bruker foretas i dag ikke av miljøforvaltningen, men av et særskilt styringsorgan for melkekvoteordningen. I tillegg til melkekvoteordningen har det med Miljøverndepartementets omstillingsmidler vært gjennomført ulike andre former for omstilling, slik som flytting av beite, bytte fra sau til andre husdyrslag (bl.a. lama, ammeku), overgang til kraftfôrbaserte produksjoner (gris) eller sauebeiting på innmark. I de aller fleste tilfeller har det vært lagt opp til løsninger som fører til permanent opphør av saueholdet på det aktuelle bruk gjennom en avtale mellom vedkommende fylkesmann og den aktuelle brukeren. På bakgrunn av den begrensede bevilgning og høye kostnader ved enkelttiltak, har bruken av omstillingstiltak vært avgrenset geografisk. Departementet har de siste år prioritert Lierne kommune i Nord-Trøndelag og deler av Hedmark fylke. Gjennom denne geografiske prioriteringen har departementet søkt å legge til rette for at enkeltbrukere i områder med høy konfliktgrad og

forventet økning i rovviltbestandene skal sikres mulighet til permanent endring av driftsformene. Samtidig arbeides det med å utvikle ordninger som hindrer at eksisterende eller nye brukere utvider eller etablerer sauedrift i de samme områder hvor det med statlige midler drives frivillig omstillingsarbeid for å redusere konfliktene. Ut fra det svært begrensede omfanget av tiltaket har det så langt ikke vært mulig å slå fast om omstillingstiltakene i seg selv har ført til redusert konfliktpotensial.

Konklusjoner og vurderinger

Ordningen med iverksetting av forebyggende tiltak har så langt ikke ført til tapsreduksjon dersom man utelukkende vurderer tiltakene opp mot de samlede rovvilttap. Det er imidlertid viktig at slike vurderinger også tar hensyn til at rovviltbestandene har økt i perioden siden St.meld. nr. 35 (1996-97) ble behandlet, og at både praktiske og økonomiske begrensinger finnes i forhold til hvilke tiltak det er mulig eller ønskelig å iverksette. Sett i lys av de økte rovviltbestandene, samt den store interesse som finnes blant brukere for å søke om prosjekter, er det sannsynlig at tapene ville økt ytterligere dersom ikke tiltakene hadde vært iverksatt.

All erfaring fra Norge og andre land viser at *tiltak som skiller bufe/rein og rovdyr i tid og rom har meget god effekt*. Erfaringer fra andre typer av tiltak kan variere noe mellom år og mellom områder. Hovedkonklusjonen er likevel at tiltakene bidrar til å forebygge skader, selv om effekten kan variere fra svært liten til meget god. Bruken av gjeter kombinert med hunder er et eksempel på tiltak som viser seg å gi sterkt reduserte tap. Tiltaket vurderes derfor å ha et visst potensial i Norge. Tiltakets begrensing ligger først og fremst på den økonomiske siden, og i forhold til gjeter- og hundekompetanse. I områder der det ikke er aktuelt med endringer i produksjonsform kan større beitedrifter og mer organisert felles gjeting være aktuelle tiltak.

Departementet mener en i tiden framover *bør satse enda sterkere på tiltak som skiller bufe og rovdyr i tid og rom*. Dette er ofte kostbare tiltak på kort sikt, mens tiltaket på lang sikt vil være vesentlig rimeligere enn årlige utbetalinger til erstatning og forebyggende tiltak. Slike tiltak er også aktuelle i forhold til reindrift f.eks. i perioder med kalving. For områder med bare en aktuell rovviltart som skadevolder kan det iverksettes generelle forebyggende tiltak med dokumentert effekt. Eksempelvis kan tidlig nedsanking være aktuelt på etter-sommeren der jerv er den viktigste skadevolder. For områder med flere aktuelle rovviltarter vil imidlertid slike tiltak ikke kunne målrettes tilstrekkelig. Dermed må antallet kontaktpunkter mellom rovvilt og bufe reduseres dersom man skal få til den ønskede tapsreduksjon. Det er under utarbeiding konkrete krav til bufeholdet i forhold til utmarksbeiting. Slike krav må omfatte bl.a. tilsynsomfang og frekvens, slik at det blir tydeligere hva som er den enkeltes ansvar, og hva som er ekstraordinære tiltak eller situasjoner der offentlige myndigheter må inn med tiltak og virkemidler.

Ordningen med omstilling fra sau til melkeproduksjon på ku eller geit har vært praktisert unødig tungrodd i forhold til det begrensede antall brukere det gjelder og i forhold til den begrensede mengde melk det dreier seg om. Miljøverndepartementet har derfor i samarbeid med Landbruksdepartementet tatt skritt for å forenkle prosedyrene ved at berørte fylkesmenn får et større ansvar

som kontaktledd både til brukeren og til sentrale myndigheter og styringsgruppen. Det er viktig å sikre større nærhet til brukeren og mulighet for sterkere samordning med andre landbrukspolitiske virkemidler på fylkesnivå, særlig med BU-midlene i jordbruket. Erfaringene fra årets sesong vil vise om disse hensynene i tilstrekkelig grad blir ivaretatt. Departementet tar sikte på å videreføre prinsippet om en sterk geografisk prioritering av denne type virkemidler til områder der slike virkemidler antas å ha stor og varig effekt.

3.13 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Kap. 11 Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall

Post 01 Driftsutgifter

Det vises til omtale i St.prp. nr. 1 (1999-2000) hvor det legges opp til at deler av Slottet åpnes for omvisninger fra sommeren 2000. For å dekke utgifter i forbindelse med omvisningsprosjektet og andre driftsutgifter i Slottsforvaltningen, foreslås det at bevilgningen på kap. 11 post 01 økes med 2,060 mill. kroner.

Kap. 3011 Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall

Post 01 Oscarshall, billettinntekter

Det foreslås at inntektene på kap. 3011 post 01 økes med 800 000 kroner som følge av billettinntekter i forbindelse med omvisninger på Slottet.

Kap. 1500 Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Korreksjon av differanser i statsregnskapet

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har en differanse i inngående balanse for 2000 på kr 1 116 971,76. Differansen har sin opprinnelse så langt tilbake som 1996, og hadde sin årsak blant annet i implementering av nytt regnskapssystem.

I løpet av 1998 ble regnskapssystemet brakt opp på et tilfredsstillende kvalitetsmessig nivå og det ble mulig å verifisere korrekt mellomværende med Finansdepartementet pr. 31.12.1998.

Departementet hadde ved utgangen av 1999 et reellt mellomværende på kr 323 282,12. Dette stemmer med differansen mellom Finansdepartementets føringer i kapitalregnskapet for 1999 og den uavklarte differansen på kr 1 116 971,76. Det bes om samtykke fra Stortinget for å kunne korrigere feilen i det sentrale statsregnskapet ved posteringer over konto for forskyvning i balansen.

Post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter

I forbindelse med satsingen på omstilling og fornyelse i offentlig sektor foreslår Regjeringen å øke bevilgningen under kap. 1500 med 5,0 mill. kroner fordelt med 1,4 mill. kroner på post 01 og 3,6 mill. kroner på post 21. Midlene skal blant annet anvendes til:

- Å utarbeide status for kunnskapsgrunnlaget innenfor aktuelle programområder/sektorer.
- Oppstartmidler til program for lederutvikling under fornyelsesprogrammet.
- Omstillingsmidler til departementer eller virksomheter til igangsetting av prosjekter som blir prioritert av det regjeringsutvalget som nå er under oppnevning, i form av konsulentbistand, frikjøp av lokale ansatte, og annen bistand i en overgangsfase.
- Drift av statsrådutvalget og programarbeidet, spesielt med tanke på konferanser, kommunikasjon, informasjon, web-side, lansering av programmet mv.

Det foreslås å overføre 200 000 kroner fra kap. 1500 post 21 til Nærings- og handelsdepartementets kap. 900 post 01, jf. omtale under kap. 900 post 01.

Kap. 1502 Tilskudd til kompetanseutvikling***Post 01 Driftsutgifter***

Ved lønnsoppgjøret våren 1999 ble partene enige om at inntil 3 mill. kroner av bevilgningen under kap. 1502 skulle kunne disponeres av Arbeids- og administrasjonsdepartementet til lønn for prosjektmedarbeidere og til driftsutgifter for å utvikle etter- og videreutdanningsreformen. Det ble derfor opprettet en ny post 01 og det ble overført 3 mill. kroner fra kap. 1502 post 70 til post 01. Midlene ble ikke benyttet i 1999, og kun kroner 150 000 ble overført til 2000.

Bevilgningen på kap. 1502 er avtalefestet. Det foreslås derfor en bevilgning på post 01 med 2,85 mill. kroner.

Kap. 1510 Fylkesmannsembetene***Post 01 Driftsutgifter******Statens hus - Sør-Trøndelag***

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag flytter inn i nytt Statens hus våren 2000. Fylkesmannen har tidligere fått dekket 75 pst. av utgiftene til engangsinvesteringer i felles lokaler, men det ble ikke tatt hensyn til fylkesmannens investeringer i egne lokaler. Det foreslås derfor at fylkesmannen i Sør-Trøndelag kompenseres med 2,2 mill. kroner som er 75 pst. av merutgiftene til engangsinvesteringer i eget lokale.

Informasjonssikkerhet

Fylkesmannsembetene, fylkeslegene og utdanningsdirektørene har ikke tekniske løsninger som ivaretar kravene i Datatilsynets retningslinjer for informa-

sjonssikkerhet, gitt i medhold av personregisterloven § 8b. Det er avsatt 4 mill. kroner over kap. 1510 på inneværende års budsjett til å bedre informasjonssikkerheten. Bevilgningen til formålet foreslås i 2000 økt med 7 mill. kroner til dekning av fylkesmannsembetenes andel av utgifter i forbindelse med prosjektet.

Bevilgningen på kap. 1510 post 01 foreslås økt med totalt 9,2 mill. kroner.

Kap. 1522 Statens forvaltningstjeneste

Post 01 Driftsutgifter

Totalt styrkes posten med 5,5 mill. kroner, hvorav om lag 1,2 mill. kroner knytter seg til Statens forvaltningstjenestes interne drift og 4,3 mill. kroner til tjenester for departementsfellesskapet. Dette knytter seg blant annet til følgende oppgaver:

- Styrket rammeavtaleforvaltning.
- Programpakke til sikringssystemet i regjeringskvartalet og Utenriksdepartementet.
- Større renholdsarealer.
- Innredning av diverse fellesområder i regjeringskvartalet.
- Videreutvikling av nye Odin.
- Forfatterverktøy (it-verktøy for produksjon av stortingsproposisjoner).

Kap. 1540 Statens Pensjonskasse

Korreksjon av differanser i statsregnskapet vedrørende Statens Pensjonskasses fond, herunder Statsbanenes pensjonskasses fond

Statens pensjonskasse bokførte i 1999 renter av Statens Pensjonskasses fond inntestående i statskassen, samt nettoavkastning utlån Statsbanenes fond på totalt kr 1 311 475,17 på bakgrunn av brev fra Norges Bank. Kopi av brevet fra Norges Bank ble sendt Finansdepartementet, noe som medførte at også Finansdepartementet foretok posteringen på Statens Pensjonskasses regnskapsførernummer. Statens Pensjonskasse forsto dette som om at beløpet ble bokført to ganger, og har i eget brev til Arbeids- og administrasjonsdepartementet bedt om at beløpet reverseres. Senere har det vist seg at posteringen til Finansdepartementet korrekt utlignet posteringen til Statens Pensjonskasse.

Det bes om Stortingets samtykke til korrigerende i det sentrale statsregnskapet på kr 1 311 475,17 med postering over konto for forskyvninger i balansen.

Post 01 Driftsutgifter

Det vises til Stortingets vedtak om å innføre netto etterlattepensjoner fra 1.1.2001 ved endringer i lov om statens pensjonskasse og samordningsloven, jf. Ot.prp. nr. 94 (1998-99) og Innst. O. nr. 57 (1998-99). Omleggingen medfører ekstra utgifter til informasjon og programmeringsarbeider. Bevilgningen på kap. 1540 post 01 foreslås i denne forbindelse økt med 2,95 mill. kroner i 2000.

Kap. 1542 Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten

Post 72 For lærere i grunnskolen, overslagsbevilgning

Posten omfatter differansen mellom premieinntekter og pensjonsutbetalinger for tidligere opptjente rettigheter for undervisningspersonell i grunnskolen. På grunn av korreksjoner i beregningsgrunnlaget, foreslås det å redusere kap. 1542 post 72 med 36,209 mill. kroner. Bevilgningen under kap. 571 Rammetilskudd til kommunene, post 60 foreslås samtidig økt med 41,2 mill. kroner. Det vises til omtale under dette kapitlet.

Kap. 1560 Pristilskudd

Post 70 Til regulering av forbrukerprisene

Frakttilskudd for bensin og autodiesel, samt særtilskudd til Nord-Norge

For 2000 er det bevilget 145 mill. kroner under denne posten, som omfatter frakttilskudd for bensin og autodiesel og særtilskudd til Nord-Norge. Beta-lingstekniske problemer ved årsskiftet 1999/2000 førte til at 11,5 mill. kroner som skulle ha kommet til utbetaling under posten i 1999, først ble utbetalt 3.1.2000. Det viste seg dessuten at det ikke var budsjettmessig dekning for en del av kravene fra oljeselskapene for november 1999, krav som normalt utbeta-les i løpet av desember. Disse kravene utgjorde om lag 6,5 mill. kroner.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen under kap. 1560, post 70 økes med 18 mill. kroner i 2000, fra 145 mill. kroner til 163 mill. kroner.

Nærmere om konkurranseforholdene i drivstoffmarkedet

Regjeringen Bondevik fremmet i Ot.prp. nr. 22 (1998-99) *Om lov om selvfinansierende fraktutjevningsordning for drivstoff* forslag om en selvfinansierende fraktutjevningsordning for drivstoff. Forslaget ble avvist, jf. Innst. O. nr. 95 (1998-99). Det ble samtidig besluttet å gjeninnføre den opprinnelige fraktutjev-ningsordningen som er finansiert over statsbudsjettet.

I finanskomiteens Innst. O. nr. 95 (1998-99) sier flertallet at det i Norge er vesentlige prisforskjeller på drivstoff, og at dette skyldes varierende grad av konkurranse i ulike områder av landet. Det fremheves at nye aktører står overfor en konkurranseulempa ved at de ikke har tilgang til de såkalte depoter for mellomlagring av drivstoff.

På side 4 i innstillingen heter det:

«Flertallet forutsetter derfor at departementet bidrar til at også nye ak-tører får adgang til slike lager. Det forutsettes at dette skjer på forret-ningsmessige vilkår, eller at det på annen måte kan gis grunnlag for nye aktører. Flertallet mener dette kan være et viktig bidrag til ytterli-gere styrking av landsdekkende konkurranse på drivstoffmarkedet (...).»

De etablerte oljeselskapene (Esso, Fina, Hydro, Shell, Statoil og Texaco) har depotanlegg på til sammen om lag 20 steder langs kysten, som forsynes ad sjø-veien. Fra depotene frakter oljeselskapene drivstoffet ut til sine bensinstasjo-

ner med tankbil. De etablerte selskapene har inngått avtaler om gjensidig bruk av hverandres depoter. De har imidlertid ikke vært villige til å gi tilgang til nye selskaper. Disse må derfor benytte seg av dyrere transportløsninger, som å forsyne sine bensinstasjoner via depoter i Sverige. I de områder hvor de såkalte automatiske bensinstasjonene (blant annet Jet og Rema Bensin) har etablert seg, har konkurransen økt og prisene gått ned.

Konkurransetilsynet vurderte i 1997 konkurransen i markedet for drivstoff i forbindelse med en klage fra oljeselskapet Du Pont Jet AS (Jet). Jet hevdet at de selskapene som eier depoter, viser en manglende vilje til å gå inn i forhandlinger om tilgang til disse. Selskapet har gjentatte ganger siden etableringen i Norge i 1992 forsøkt å få i stand slike forhandlinger.

Ervervsdrivende står i utgangspunktet fritt til å velge hvem de vil inngå forretningsforbindelse med. Dersom konkurransemyndighetene finner at en forretningsnektelse begrenser konkurransen i strid med konkurranselovens målsetting om effektiv bruk av samfunnets ressurser, kan det gripes inn. Jet ber i sin klage til Konkurransetilsynet om at eierne av de eksisterende depotanleggene, i henhold til konkurranselovens § 3-10, pålegges å gi Jet en trekkavtale for bensin på de samme vilkår som de etablerte selskapene.

En forutsetning for å kunne foreta konkurransebegrensende handlinger er at bedriften har *markedsrett*. Konkurransetilsynet vil således normalt ikke gripe inn mot forretningsnektelser med mindre den eller de leverandører som foretar nektelsen har markedsrett. Tilsynet fant det i den aktuelle saken ikke godtgjort at oljeselskapene generelt sett utøver markedsrett, verken samlet eller hver for seg. En kan dermed ikke si at konkurransen er begrenset i forhold til lovens formål. Etter tilsynets vurdering er det virksom konkurranse i det avgrensede markedet for bensin. Jet antas videre å ha tilstrekkelige alternative etableringsmuligheter. Adgang til de omtalte depotene er ikke en forutsetning for å kunne etablere seg i sluttbrukermarkedet for drivstoff. Det faktum at Jet er etablert over store deler av Østlandet, ved bruk av depoter i Sverige, underbygger dette. Når det gjelder Sørlandet og Vestlandet har Jet ikke dokumentert at kostnadene forbundet med å bygge egne depoter er urimelig store og hindrer etablering. Det er etter Konkurransetilsynets oppfatning således ikke grunn til å tro at forretningsnektelsene knyttet til depottjenester overfor Jet bidrar til en begrensning av konkurransen i forhold til lovens formål. Etter at Innst. O. nr. 95 (1998-99) ble avgitt, har Arbeids- og administrasjonsdepartementet bedt tilsynet om å foreta en ny vurdering av saken. Tilsynet kom ikke til noen annen konklusjon.

Konkurransetilsynet har foretatt sin faglige vurdering av saken, og det foreligger ikke vesentlig ny informasjon. Arbeids- og administrasjonsdepartementet har ikke merknader til tilsynets vurdering om at det, med hjemmel i konkurranseloven, neppe er grunnlag for å gripe inn og pålegge oljeselskapene å inngå trekkavtaler med nye selskaper på samme vilkår som de etablerte selskapene.

Det understrekes at Konkurransetilsynet i denne saken har vurdert spørsmålet om en skal pålegge de etablerte selskapene å gi Jet en *generell* tilgang til deres depoter. En har ikke funnet grunnlag for å vedta pålegg om dette. Konkurransetilsynet vil imidlertid kunne behandle enkeltsaker som blir brakt inn. Dersom Jet eller et annet selskap skal etablere seg for eksempel i Bergen,

kan de ta en eventuell leveringsnektelse knyttet til et konkret depotanlegg opp med Konkurransetilsynet.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har vurdert om en alternativt kan styrke konkurransen i markedet for drivstoff ved å utvide ordningen for fraktutjevningstilskudd. Under denne ordningen gis det i dag støtte til alle oljeselskaper - også de som ikke har tilgang til depoter i Norge. Støtten beregnes på grunnlag av avstanden til nærmeste sone. Ved å øke transportstøtten til de selskapene som ikke har tilgang til depoter i Norge, for derigjennom å utjevne kostnadene knyttet til transport av drivstoff fra depot til forhandler, vil en kunne få flere etableringer og økt konkurranse. Det er imidlertid mest sannsynlig at slike etableringer først og fremst vil komme i tilknytning til større sentra. Det er derfor usikkert i hvilken grad tiltaket vil bidra til utjevning av bensinprisene mellom sentrale og grissgrendte strøk.

Generelt fører ordningen til at oljeselskapene ikke dekker de fulle kostnadene ved transport av drivstoff med tankbil. Det blir derfor fraktet for mye bensin på landeveien, i stedet for å investere i flere depotanlegg. Det å gi støtte til transport av drivstoff fra utlandet vil ytterligere redusere incentivene til effektiv lagring og transport. Videre vil en slik utvidelse av ordningen kunne gi betydelige økte utgifter over statsbudsjettet, samt vesentlige kontroll- og avgrensingsproblemer.

På dette grunnlaget finner Arbeids- og administrasjonsdepartementet ikke grunn til nærmere å vurdere en utvidelse av Fraktutjevningsordningen.

Kap. 1580 Bygg utenfor husleieordningen

Fullmakt til å overskride byggebevilgninger

Statsbygg fikk i 1999 overskridelsesfullmakt på fremmedkapitler mot tilsvarende innsparing på Statsbyggs kapitler, jf. St.prp. nr. 67 (1998-99) *Omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet 1999* og Innst. S. nr. 236 (1998-99). Det foreslås at tilsvarende fullmakt også gis for 2000, jf. forslag til vedtak.

Post 31 Videreføring av byggeprosjekt, kan overføres

Nytt Rikshospital

Stortinget fastsatte i desember 1999 en kostnadsramme på 5 713 mill. kroner, prisjustert per juli 1999, jf. St.prp. nr. 5 (1999-2000) *Om utvidelse av kostnadsrammen for Nytt Rikshospital - økning av bevilgningen for 1999*, for prosjektet Nytt Rikshospital (NRH). Per desember 1999 gir dette en kostnadsramme på 5 744,5 mill. kroner, inkludert en reserve på 105 mill. kroner. Flytteprosessen startet i februar 2000, og vil være gjennomført i juni 2000. Hovedinnflytting vil finne sted i månedsskiftet mai/juni 2000. Utvidelsene vedtatt i 1996 (U-96) skal etter planen være ferdige ved årsskiftet 2000/2001.

Det er i løpet av våren gjennomført en ny gjennomgang av fremdrift og økonomi i prosjektet. Fremdriften er nå som planlagt. Det er imidlertid konstatert en økning i forventet sluttkostnad for de bygningstekniske arbeidene. På denne bakgrunn har Finansdepartementet i brev til Arbeids- og administrasjonsdepartementet av 15.3.2000 godkjent utløsning av 35 mill. kroner av reserven på 105 mill. kroner som er bevilget i 2000 (jf. St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8 (1999-2000) *Om økning av bevilgningen til Nytt Rikshospital*). Det vil etter

hovedinnflytting være behov for å utløse den resterende reserven på 70 mill. kroner for å dekke tidligere uforutsette utgifter som er oppstått etter flytting startet, og som påløper etter hovedinnflytting. I tillegg er det identifisert behov for tiltak knyttet til både hovedprosjektet og utvidelsen i 1996 som beløper seg til 102 mill. kroner. Disse tiltakene omfatter nødvendige utbedringer og justeringer av eksisterende bygninger og anlegg, samt tiltak som må gjennomføres for å sikre sykehuset tilfredsstillende funksjonalitet. Tiltakene omfatter utbedring av varme- og kjøleanlegg, ventilasjon, elektriske arbeider og komplettering av sentralt driftsanlegg. Ut over de nevnte områdene er det behov for en rekke mindre modifikasjons- og utbedringsarbeider.

Det er usikkerhet omkring behovet for ytterligere tiltak ut over de som nå er identifisert. På grunnlag av erfaringene så langt, må man regne med å avdekke nye forhold i forbindelse med innflytting, idriftssetting og opptrapping til full drift ved sykehuset. Usikkerheten knytter seg særlig til varme-, kjøle- og ventilasjonssystemene. Videre er det fortsatt usikkerhet knyttet til valutaendringer i forbindelse med kjøp av medisinsk utstyr. Det er derfor behov for å avsette en ny reserve på 80 mill. kroner.

På denne bakgrunn foreslås prosjektets kostnadsramme, inkludert den foreslåtte reserven, økt med 182 mill. kroner til 5 926,5 mill. kroner (prisjustert per desember 1999). Bevilgningen under kap. 1580, post 31 i 2000 foreslås økt med 142 mill. kroner. Bevilgningsbehovet i 2001 tas opp i forbindelse med statsbudsjettet for 2001. I tillegg er det behov for å styrke Rikshospitalets budsjett med 40 mill. kroner for at Rikshospitalet skal kunne gjennomføre egne prosjekter i forbindelse med driftsmessige tilpasninger i det nye sykehusbygget. Det vises til omtale under kap. 731.

Post 32 Prosjektering av nybygg, kan overføres

Prosjektering av nytt operahus

I St.prp. nr. 48 (1998-1999) *Om nytt operahus (II)* er det anslått et behov på 50 mill. kroner til gjennomføring av arkitektkonkurranse og prosjektering frem til og med forprosjekt. På denne bakgrunn ble det satt av 15 mill. kroner til dette formålet i statsbudsjettet for 2000. Anslaget var basert på arbeidsrutiner og erfaringer fra Statsbyggs gjennomføringsmodell, der blant annet kostnadene til byggeadministrasjon ble forskuttert av Statsbygg frem til byggebevilgning ble gitt.

For å sikre et best mulig beslutningsunderlag, og for å redusere risikoen for forsinkelser og fordyrende arbeider i detaljprosjektering og byggefase, foreslås det nå lagt større ressurser i prosjektets tidligfase enn forutsatt i St.prp. nr. 48 (1998-99). Budsjettmessig innebærer dette en vektforskyvning mellom forprosjekt og detaljprosjekt, og ikke en økning i de samlede utgifter ved byggeprosjektet. Målsettingen er å avklare alle prinsippløsninger og valg av hovedløsninger i forprosjektfasen. Modellen innebærer redusert risiko for endringer, forsinkelser og fordyrende arbeid i byggefasen, og reservepåslaget i kostnadsrammen forutsettes å bli mindre. Omleggingen av belastningen av internadministrasjon til de faser hvor de hører hjemme, som følger av St.prp. nr. 84 (1998-99) *Om ny strategi for Statsbygg og etablering av Statens utleiebygg AS*, samt en viss økning i de internadministrative kostnadene, medfører et økt

bevilgningsbehov i fasen frem til godkjent forprosjekt. I forhold til opprinnelig anslag er det videre en kostnadsøkning i forbindelse med arkitektkonkurransen. Til sammen gir dette et samlet bevilgningsbehov for planfasen på om lag 90 mill. kroner. Det er da lagt til grunn at planarbeidet gjennomføres innen den tidsrammen som er skissert og at ingen spesielle problemer oppstår. Det er imidlertid fortsatt usikkerhet knyttet til bevilgningsbehovet for planfasen, ikke minst fordi prosjekt ennå ikke er valgt. En av hovedforutsetningene for bevilgningsbehovet på 90 mill. kroner frem til godkjent forprosjekt, er at arkitektkonkurransens vinnerutkast kan legges til grunn for skisseprosjektet uten konseptuelle endringer av betydning, og at kontrahering av arkitekt og oppstart skisseprosjekt går som planlagt.

Som planleggingsramme for prosjektet legges fortsatt til grunn 1 800 mill. kroner (per januar 1999) som forutsatt i St.prp. nr. 48 (1998-1999), inklusive økningen på 40 mill. kroner til prosjektering. Merbehovet på kap. 1580, post 32 i 2000, tilsvarende om lag 6 mill. kroner, dekkes innenfor bevilgningen på kap. 1580, post 32 i 2000. Det foreslås at Stortinget samtykker i at Statsbygg innenfor kostnadsoverslaget på 90 mill. kroner i løpet av 2000 kan inngå kontrakter om prosjekteringsarbeider, jf. forslag til vedtak.

Post 36 Kunstnerisk utsmykking

Flere bygg som overføres til Statens utleiebygg AS inneholder utsmykkinger som enten er avsluttet eller fortsatt er under utarbeidelse. I St.prp. nr. 84 (1998-99) *Om ny strategi for Statsbygg og etablering av Statens utleiebygg AS* heter det:

«Når det gjelder kunstnerisk utsmykking som allerede befinner seg i bygg som skal overføres Statens utleiebygg AS, vil Statsbygg i samråd med Utsmykkingsfondet for offentlige bygg vurdere hvorledes denne skal håndteres.»

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 10 (1999-2000) *Om etablering av Statens utleiebygg AS* heter det:

«Regjeringen legger til grunn at alle vesentlige forhold knyttet til den kunstneriske utsmykkingen må være avklart før eiendommene overføres Statens utleiebygg AS»

I Innst. S. nr. 81 (1999-2000) sier familie-, kultur og administrasjonskomiteen:

«Flertallet viser til proposisjonens omtale av forholdet til arkitektur, estetikk og kunstnerisk utsmykking. Flertallet vil påpeke viktigheten av at Statsbygg og Statens Utleiebygg A/S, som statlige selskap har et spesielt ansvar for utsmykking av offentlige bygg.»

For å ivareta dette legges det opp til følgende prosedyre:

- Utsmykkingen følger med de bygg som overføres til Statens utleiebygg AS ved etableringen 1.7.2000.
- Utsmykking som er integrert i bygningskroppen, og som ikke lar seg skille fra bygningen uten vesentlige inngrep og kostnader, er å betrakte som del av bygningen og således selskapets eiendom.
- Statens utleiebygg AS gis en vederlagsfri disposisjonsrett til den løse utsmykkingen så lenge bygningen er i selskapets eie og staten eier flertal-

- let av aksjene i selskapet.
- Løs utsmykking tilbakeføres staten (v/Utsmykkingsfondet for offentlige bygg) ved et eventuelt framtidig salg av eiendommen, eller dersom det skulle skje et salg av flertallet av aksjene i Statens utleiebygg AS.
 - Det vil ikke bli betalt vederlag til Utsmykkingsfondet for offentlige bygg for integrert utsmykking.
 - Statens utleiebygg AS utarbeider avtaler om vedlikehold m.m. av utsmykkingene (gjelder både løs og integrert utsmykking) med sine leietakere etter modell av Utsmykkingsfondets brukeravtale. Det vil i avtalen refereres til reglene i Lov om opphavsrett til åndsverk av 12. mai 1961.
 - Statens utleiebygg AS kan bruke Utsmykkingsfondet som rådgivende instans mot vederlag i spørsmål som angår håndteringen av utsmykkingen i byggene.
 - Når det gjelder integrert utsmykking, plikter Statens utleiebygg AS å gjøre eventuell ny eier oppmerksom på opphavsrettslige forhold.
 - Når det gjelder utsmykkingssaker under utarbeidelse i bygg som overføres Statens utleiebygg AS, følger disse vanlig prosedyre under Utsmykkingsfondet.

Kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

De administrative utgifter for arbeidet med etterbruk av Fornebuområdet er anslått til 75 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 1 (1995-96). Til og med 2000 er det bevilget 66,9 mill. kroner, hvorav 3,9 mill. kroner er bevilget i 2000. Prosjektets forberedelser til praktisk gjennomføring er blitt annerledes enn forutsatt, og som en følge av dette vil kostnadene øke ut over den tidligere anslåtte rammen. Det foreslås at bevilgningen i statsbudsjettet for 2000 under kap. 1582 post 21 økes med 7,1 mill. kroner til 11 mill. kroner.

Post 30 Investeringer på Fornebu, kan overføres

I statsbudsjettet for 2000 er det bevilget 149,4 mill. kroner til oppryddingstiltak og til nødvendige investeringer i infrastruktur mv. På bakgrunn av framdriften i arbeidet er det totale bevilgningsbehovet i 2000 nå beregnet til å utgjøre 70 mill. kroner. Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen under kap. 1582 post 30 settes ned med 79,4 mill. kroner til 70 mill. kroner i 2000.

Kap. 1583 Utvikling av Pilestredet park

Post 30 Investeringer i Pilestredet Park, kan overføres

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) er det opplyst at en vil komme tilbake til bevilgningsbehovet for å foreta opprydding av forurenset grunn og bygningsmasse i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2000.

Til nå er det ikke avdekket forhold som gjør det nødvendig med større opprensninger i Pilestredet Park. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det kan være forurensninger i grunnen under eksisterende bygningsmasse som foreløpig ikke er avdekket. Salgskontraktene inngått i 1999 pålegger kjøperne å

dekke deler av utgiftene til eventuell opprydding. I den grad kostnadene forbundet med en eventuell slik opprydding blir større enn det som dekkes av salgsavtalene, vil det være behov for å stille midler til rådighet fra statens side. Når det gjelder 2000 forventes det imidlertid ikke å påløpe ekstraordinære utgifter til slik opprydding.

Kap. 4583 Salg av eiendom i Pilestredet park

Post 39 Salg av eiendom

Eiendommene Patologibygget og F1 i Pilestredet Park er tidligere vedtatt overført til Statens utleiebygg AS pga. planer om å innplassere Rikstrygdeverket (RTV) i lokaler på disse eiendommene. Det er nå klart at RTV ikke flytter til disse lokalene, som derfor kan selges. Det foreslås å selge disse eiendommene, og verdien av dem er anslått til 128 mill. kroner. Det vil bli foretatt en korrigering av åpningsbalansen for Statens utleiebygg som følge av at eiendommene ikke overføres til selskapet. Kap. 4583 post 39 foreslås økt med 128 mill. kroner.

Kap. 2445 Statsbygg

Post 24 Driftsresultat

Det foreslås at Statsbygg selger eiendom for 14 mill. kroner. Kap. 2445 post 24 Driftsresultat foreslås økt med 14 mill. kroner gjennom en økning av underpost 01 Driftsinntekter med samme beløp.

Post 30 Igangsetting av byggeprosjekter, kan overføres

Det er i 2000 bevilget 150 mill. kroner til prosjektering og byggestart av enkeltprosjekter som skal eies og forvaltes av Statsbygg. Bevilgningen for 2000 relaterer seg i sin helhet til kurante byggeprosjekter. Dette er byggeprosjekter der leietaker eller overordnet departement ikke har behov for husleiekompensasjon (rammetilskudd) for å dekke prosjektets medfølgende husleiekostnad. På bakgrunn av framdriften i aktuelle prosjekter foreslås det å redusere bevilgningen med 15 mill. kroner i 2000.

I statsbudsjettet for 2000 er det gitt en startbevilgning på 4 mill. kroner til Tromsø Tinghus over kap. 410, ny post 30 Nybygg, Tromsø Tinghus. Kostnadsrammen er per 1.6.2000 beregnet til 128,4 mill. kroner eksklusive tomtekostnader. Tromsø Tinghus skal forvaltes av Statsbygg og bevilgningen til prosjektet foreslås derfor overført til kap. 2445, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter. Regjeringen vil vurdere framdriften for prosjektet i forbindelse med statsbudsjettet for 2001.

På bakgrunn av de nevnte forslagene foreslås kap. 2445, post 30 redusert med 11 mill. kroner.

Post 31 Videreføring av byggeprosjekter, kan overføres

Det er bevilget 1 404 mill. kroner til videreføring av byggeprosjekter i 2000. På grunnlag av framdriften i byggeprosjektene foreslås det å redusere bevilgningen med 100 mill. kroner.

Kap. 5446 Salg av eiendom, Fornebu*Post 01 Leieinntekter*

I statsbudsjettet for 2000 er det lagt til grunn at inntekten fra leie eller bortfeste av statlig grunn vil utgjøre 3 mill. kroner. Etter at staten overtok SAS' eiendom på Kokså er det nå lagt opp til at deler av eiendommen i en overgangsfase leies ut til SAS. Som følge av dette forventes inntektene fra leie/bortfeste av statlige eiendommer å øke med om lag 2,6 mill. kroner. Bevilgningen under kap. 5446 post 01 foreslås på denne bakgrunn økt med 2,6 mill. kroner til 5,6 mill. kroner.

Post 40 Salgsinntekter, Fornebu

I statsbudsjettet 2000 er inntektene fra salg på Fornebu satt til 710,2 mill. kroner. Inntektene fra salg av Kokså-området var beregnet til å utgjøre 668,2 mill. kroner.

I henhold til Innst. S. nr. 8 (1999-2000) skal statens arealer ved Terminalbygget og Kokså selges til den private samarbeidspart for det nasjonale IT- og kunnskapssenteret. I henhold til overslag fra takstkommisjonen forventes en slik binding å medføre at salgssummen reduseres med om lag 5 pst. i forhold til takst for salg på det åpne markedet uten binding til IT- og kunnskapsformål. Inntektene fra salg i Kokså-området forventes på denne bakgrunn redusert 33,4 mill. kroner, fra 668,2 mill. kroner til 634,8 mill. kroner. Bevilgningen under kap. 5446, post 40 foreslås derfor redusert med 33,4 mill. kroner.

Kap. 1590 Arbeidsmarkedsetaten og kap. 1592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede*Post 01 Driftsutgifter og post 71 Integrering i ordinært arbeidsliv**Psykiatrisatsingen*

I forbindelse med opptrappingsplanen for psykiatri er tiltaksnivået under kap. 1592 økt både i 1999 og 2000. Økningen i tiltaksnivå har også medført noe økning i de administrative ressursene.

Erfaringene med utvidelsen av tilbudet til personer med psykiske problemer viser at det er behov for å øke antall personer i arbeidsmarkedsetaten som har som hovedoppgave å tilrettelegge for kvalifiseringsopplegg i samarbeid med helsesektoren og representanter fra andre deler av støtteapparatet. Mange yrkeshemmede arbeidssøkere i denne gruppen har sammensatte lidelser, ofte uten utsikt til bedring på kort sikt. Dette innebærer at det ofte er behov for langvarig avklaring og opptrening av mestringsevnen. I tillegg er det behov for omfattende oppfølging mens de deltar i yrkesrettede kvalifise-

ringsopplegg. Dette gjelder også de andre gruppene med sammensatte lidelser som personer med muskel- og smertelidelser. Dette viser at innsats av personell er en avgjørende faktor når en skal nå svakere grupper med alvorlige psykiske lidelser og andre med sammensatte problemer.

På bakgrunn av dette foreslås 3,72 mill. kroner omdisponert til kap. 1590, post 01 fra kap. 1592, post 71. Dette medfører en reduksjon i antall tiltaksplasser for yrkeshemmede på om lag 30 plasser. Måltallet for 2000 blir med dette 20 070 tiltaksplasser.

Samarbeidsprosjekter

Endringer i situasjonen på arbeidsmarkedet de siste årene har medført endringer i arbeidsmarkedsetatens oppgaver med færre arbeidsmarkedstiltak, men økt innsats knyttet til formidling. Dette har ført til et økt behov for samarbeidsprosjekter mellom arbeidsmarkedsetaten og bedrifter/kommuner. Disse samarbeidsprosjektene har som formål å utvikle nye former for samarbeid mellom arbeidsmarkedsetaten og bedrifter/kommuner. Innholdet i de ulike prosjektene varierer noe, men alle er ulike typer formidlingsrettede prosjekter. Som eksempler på samarbeidsprosjekter som allerede er satt i gang, kan blant annet følgende prosjekter nevnes:

- samarbeidsavtalen mellom Ringsaker kommune og Arbeidskontoret i Brumunddal, der arbeidsmarkedsetaten i samarbeid med kommunen skal dekke vikarbehovet til pleie- og omsorgstjenesten i hele kommunen
- samarbeidsavtalen mellom Kristiansand kommune og Vikartjenesten i Kristiansand, der Vikartjenesten skal dekke behovet for vikarer i undervisningssektoren i hele kommunen.

Samarbeidsprosjektene har i seg elementer av de nye betalingstjenestene som forutsettes innført i arbeidsmarkedsetaten, (jf. Ot.prp. nr. 70 (1998-99)). Disse prosjektene vil bli avviklet etter at betalingstjenestene er innført.

På bakgrunn av dette foreslås kap. 1590, post 21 og kap. 4590, post 02 begge økt med 25 mill. kroner. Bruk av midler under kap. 1590, post 21, vil være avhengig av tilsvarende inntekter under kap. 4590 post 02.

I og med at det er usikkerhet knyttet til omfanget av samarbeidsprosjekter, vil det også være behov for en merinntektsfullmakt knyttet til kap. 1590, post 21 og kap. 4590, post 02. Arbeidsmarkedsetaten har i dag fullmakt til å overskride kap. 1590, post 21 mot tilsvarende inntekter på kap. 4590, post 02 med inntil 3,5 mill. kroner. Merinntektsfullmakten er knyttet til refusjon av utgifter etaten har hatt i forbindelse med samarbeidsprosjekter med EU og Statskonsult, samt refusjon fra forskningsinstitusjoner som får utarbeidet statistikk av etaten. Som følge av ovennevnte foreslås denne merinntektsfullmakten utvidet med 8 mill. kroner til 11,5 mill. kroner til også å omfatte formidlingsrettede samarbeidsprosjekter.

Kap. 1592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede

Ordningen med tilsagnsfullmakter ble innført i forbindelse med budsjettet for 1999. Det har derfor vært begrenset bakgrunnsmateriale for beregning av størrelse på tilsagnsfullmakter. Som følge av ajourført informasjon ble tilsag-

nsfullmakten for regnskapsmessig etterslep for aktivitet i 1999 med utbetaling i 2000 redusert med 100 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 16 (1999-2000) *Endringer på statsbudsjettet 1999 under Arbeids- og administrasjonsdepartementet* og Innst. S. nr. 79 (1999-2000). Bevilgningen i 1999 ble økt tilsvarende. Ved å legge til grunn samme fordeling mellom bevilgning og tilsagnsfullmakt i 2000 som i 1999, og å ta hensyn til virkningen av endret tilsagnsfullmakt i 1999 på bevilgningen i 2000, gir dette totalt sett grunn for å redusere tilsagnsfullmakten med 100 mill. kroner, jf. forslag til vedtak.

Dette gir også grunnlag for følgende tekniske omdisponering fra postene 70 og 71 til post 72:

- Post 70 Formidlingstiltak foreslås redusert med 0,827 mill. kroner til 211,393 mill. kroner.
- Post 71 Integrering i ordinært arbeidsliv foreslås redusert med 61,068 mill. kroner til 585,478 mill. kroner.
- Post 72 Skjermede tiltak, drift, foreslås økt med 61,895 mill. kroner til 1 641,186 mill. kroner.

Kap. 2543 Yrkesrettet attføring

Post 70 Attføringspenger og post 71 Attføringsstønader

Bevilgning for 2000 under kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring er på 4 667 mill. kroner, fordelt med 3 632 mill. kroner under post 70 Attføringspenger og 1 035 mill. kroner under post 71 Attføringsstønad.

Hittil i år har tallet på mottakere av attføringspenger og attføringsstønader vært vesentlig høyere enn hva som er lagt til grunn for bevilgningen. Økningen har blant annet sammenheng med at flere som søker uføretrygd får prøve attføring. På denne bakgrunn foreslås bevilgningen for 2000 økt med hhv. 418 mill. kroner på post 70 og 165 mill. kroner på post 71 under kap. 2543.

Kap. 5705 Lønnsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger

På bakgrunn av endringer i lønnsgarantiordningen m.m. (Ot.prp. nr. 38 (1997-98)), skal folketrygden fra 1.1.1999 få tilbakeført lønnsgarantimidler som er forskuttert i form av dagpenger.

For inntektsføring av disse midlene er det behov for å opprette et nytt kapittel 5705 Lønnsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger, med ny post 01 Refusjon dagpenger. I 1999 ble midlene som en overgangsordning ført på kap. 5704, post 02 Dividende under Kommunal- og regionaldepartementet.

På bakgrunn av erfaringstall fra 1999 er refusjonene av dagpenger anslått til 15 mill. kroner i 2000. Det foreslås derfor at kap. 5705, post 01 bevilges med 15 mill. kroner i 2000.

3.14 Finansdepartementet

Kap. 20 Statsministerens kontor

Post 01 Driftsutgifter

Det er oppstått et merbehov på 3,1 mill. kroner blant annet på grunn av økte administrative utgifter og økt behov for kompetanseheving. Videre har Verdikommisjonen et merbehov for 2000 på om lag 0,6 mill. kroner til dekning av utgifter til trykking og distribusjon av «midtveis-rapporten».

Som følge av dette foreslås kap. 20 Statsministerens kontor post 01 Driftsutgifter økt med 3,7 mill. kroner.

Kap. 21 Statsrådet

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med regjeringsskiftet har det oppstått et merbehov på 11 mill. kroner. Merutgiftene er blant annet knyttet til etterlønn, boutgifter, bilhold m.v. Det er i tillegg et merbehov på om lag 6,7 mill. kroner til økte utgifter til reising.

Som følge av dette foreslås kap. 21 Statsrådet post 01 Driftsutgifter økt med 17,7 mill. kroner.

Kap. 1600 Finansdepartementet

Post 21 Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1600 Finansdepartementet post 21 Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag med 4,5 mill. kroner. Tilleggsbevilgningen vil bli benyttet til arbeid med å styrke den statlige økonomistyringen i alle departementer, jf. Stortingets tilleggsbevilgning på 3,0 mill. kroner i ny saldering av statsbudsjettet 1999. Riksrevisjonen har i tilknytning til antegnelsene for statsregnskapet 1998 i brev av 3. september 1999 til statsministeren og finansministeren pekt på svakheter i den statlige regnskapsføring og økonomistyring. Tiltakene vil blant annet omfatte utredning av behov for og organisering av felles tilretteleggingstiltak for å styrke den statlige økonomistyringen, styrking av Statens forvaltningstjenestes oppfølging av rammeavtalene for økonomisystemer og avholdelse av kurs for regnskapsførere og ledere i statlige virksomheter.

Stortinget vedtok under behandlingen av St.prp. nr. 30 (1999-2000) Ny saldering av statsbudsjettet 1999, jf. Innst. S. nr. 87 (1999-2000) å øke bevilgningen på kap. 1600 post 21 med 3,0 mill. kroner. Økningen var knyttet til tiltak for å styrke den statlige økonomistyringen. Posten ble samtidig gjort overførbar, da en del av tiltakene vil kunne strekke seg ut over tid. På tilsvarende måte foreslås det at stikkordet «kan overføres» tilføyes posten i budsjettet for 2000. Det vises til forslag til bevilgningsvedtak.

Kap. 1602 Kredittilsynet

Post 01 Driftsutgifter

Kredittilsynet har behov for å utvide eksisterende lokaler i Oslo på grunn av økt bemanning som følge av nye tilsynsoppgaver, deriblant tilsyn med regnskapsførere. Bevilgningen under kap. 1602 Kredittilsynet post 01 Driftsutgifter foreslås derfor økt med 8,5 mill. kroner. Utgiftene dekkes av innbetalinger fra tilsynsenhetene, jf. omtale under kap. 4602 Kredittilsynet.

Kap. 1610 Toll- og avgiftsdirektoratet - toll- og avgiftsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Kap. 1610 Toll- og avgiftsdirektoratet post 01 Driftsutgifter foreslås redusert med 2 mill. kroner som en del av det samlede inndekningsopplegget. Reduksjonen tas ved noe redusert aktivitet og utsettelse av enkelte anskaffelser.

Sammenslåing av to tolldistrikter

Toll- og avgiftsdirektoratet har på nytt foreslått å slå sammen Buskerud tolldistrikt med Telemark og Vestfold tolldistrikt.

Forslag om sammenslåing av de to tolldisdriktene framkom første gang i 1995 som en del av en større utredning om organiseringen av tollvesenet som etaten selv gjennomførte, kalt Ny Organisering av tollvesenets Distriktsforvaltning - NOD. Utredningen ble sendt på en bred høring til næringsliv og næringslivsorganisasjoner, sentrale-, regionale- og lokale offentlige myndigheter, internt i toll- og avgiftsetaten, samt til tjenestemannsorganisasjonene.

I denne høringen var alle høringsinstanser, med unntak av den lokale foreringen av Norsk Tollerforbund i Telemark og Vestfold, enige i forslaget om sammenslåing av Buskerud tolldistrikt med Telemark og Vestfold tolldistrikt. Den uenighet som ellers framkom, gjaldt plassering av distriktstollstedet.

På bakgrunn av utredningen og høringen fremmet Toll- og avgiftsdirektoratet forslag for Finansdepartementet om sammenslåing av Oslo tolldistrikt og Akershus tolldistrikt, sammenslåing av Buskerud tolldistrikt med Telemark og Vestfold tolldistrikt, nedlegging av flere tollsteder og forenklinger i administrasjonen på distriktstollstedene og tollstedene.

Regjeringen Jagland la fram forslagene for Stortinget i St.prp. nr. 1 (1996-1997). Stortinget sluttet seg til de fleste av forslagene, men når det gjaldt spørsmålet om sammenslåing av Buskerud tolldistrikt med Telemark og Vestfold tolldistrikt til ett tolldistrikt, ba Stortinget regjeringen om inntil videre å opprettholde de to distriktene.

Forslaget om sammenslåing av Buskerud tolldistrikt med Telemark og Vestfold tolldistrikt ble på nytt fremmet for Stortinget i St.prp. nr. 1 (1998-1999) (sammen med et forslag om å slå sammen Østfold tolldistrikt med Hedmark og Oppland tolldistrikt). Resultatet av behandlingen ble at Stortinget ba regjeringen foreta en ytterligere vurdering av forslaget til strukturendring i Buskerud og Telemark/Vestfold tolldistrikter.

Toll- og avgiftsdirektoratet satte i den forbindelse ned en arbeidsgruppe bestående av representanter for direktoratet, de berørte tolldistrikter og representanter for tjenestemannsorganisasjonene i etaten for å utrede spørsmålet på nytt. Arbeidsgruppen konkluderte med at både gevinstpotensialet og behovet for å frigjøre ressurser til prioritert kontrollvirksomhet i det aktuelle området hadde styrket seg siden forrige utredning (1995/96). Gevinstpotensialet ble vurdert til å ha gått opp fra 11 til 15 årsverk netto. Toll- og avgiftsdirektoratet konkluderte på denne bakgrunn med at det var sterkt ønskelig å gjennomføre denne endringen og fremmet forslaget på nytt overfor Finansdepartementet.

Finansdepartementet redegjorde for direktoratets forslag i forbindelse med framleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett 1999 og konkluderte med at det var grunnlag for å arbeide videre med saken.

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) uttalte regjeringen at den tok sikte på å komme tilbake til spørsmålet i forbindelse med framleggelsen av Revidert nasjonalbudsjett 2000. Som grunnlag for dette ble saken sendt på ny høring.

Også denne høringsrunden ga et nokså entydig bilde for så vidt gjelder spørsmålet om sammenslåing av de to tolldistriktene. Tyve høringsinstanser avga uttalelse. Ingen av høringsinstansene går imot forslaget til sammenslåing. Syv instanser har ingen merknad, mens de øvrige 13 eksplisitt støtter forslaget. Vurderingene er imidlertid delte med hensyn til plasseringen av distriktstollsted - Drammen, Sandefjord eller Skien.

Etaten så allerede i 1995 et behov for å gjennomføre en sammenslåing av de aktuelle distriktene for å kunne frigjøre ressurser fra administrative oppgaver til høyt prioriterte kontrolloppgaver. I perioden fram til i dag har etatens oppgavevolum i dette området økt enda mer enn forventet. Dette skyldes i hovedsak økt ferge- og flytrafikk i Vestfold, som kommer i tillegg til fortsatt sterk trafikk i Drammensregionen. Innenfor dagens organisering har etaten derfor ikke tilstrekkelig ressurser til å utføre en så omfattende kontrollvirksomhet som ønskelig.

Som følge av økt oppgavevolum og ressursituasjonen i etaten, anser Toll- og avgiftsdirektoratet det ikke for mulig å overføre tilstrekkelige ressurser fra andre deler av etaten til dette området. Et slikt tiltak vil dessuten etter direktoratets oppfatning bare innebære å flytte problemer.

Buskerud tolldistrikt og Telemark og Vestfold tolldistrikt omfatter et område hvor det vesentligste omfanget av den tollmessige trafikken er konsentrert i et relativt begrenset geografisk område; kyststrekningen fra Drammen i nord til Grenland i sør. Disse to tolldistriktene omfatter tre fylker som hver for seg har for begrenset tollmessig virksomhet til å forsvare å opprettholde selvstendige tolldistrikter. En sammenslåing av distriktene vil medføre et sterkt og bærekraftig tolldistrikt med betydelig større muligheter for å tilpasse seg endringer i arbeidsmengde og oppgaver enn dagens organisering gjør.

Sammenslåingen vil medføre at de anslagsvis 15 årsverk som frigjøres fra administrative oppgaver og intern drift på relativt kort sikt kan omdisponeres til prioriterte kontrolloppgaver, samtidig som et tilfredsstillende servicenivå overfor næringslivet kan opprettholdes. Sammenslåingen av disse to distriktene vil i utgangspunktet kun være en administrativ forenkling, i og med at for-

slaget ikke innebærer nedleggelse av noe tollsted. Etaten vil være lokalisert ved de samme stedene som i dag, med tilnærmet fullt tjenestetilbud til næringsliv og publikum. Tollstedene vil ha kompetanse og ressurser til å foreta ekspedisjon av varer ved inn- og utførsel på samme måte og nivå som et distriktstollsted. I tillegg vil ordinære saksbehandlingsoppgaver bli utført ved tollstedene. Direktoratet peker i denne sammenheng på at tolldeklarerer i all hovedsak foregår gjennom næringslivets direkte tilknytning til etaten ved det elektroniske TVINN-systemet og således ikke er avhengig av fysisk nærhet. Tollstedene vil også ha en kassefunksjon, slik at publikum, som i dag, kan foreta kontante innbetalinger av toll og avgifter.

Det er i utgangspunktet kun de arbeidsoppgavene som utelukkende blir utført ved distriktstollstedet som vil bli berørt av sammenslåingen, ved at de vil bli samlet ett sted i distriktet. Dette er i all hovedsak tale om funksjoner som er relatert til distriktets interne drift. På grunn av små avstander kan etaten tilby berørte tjenestemenn tjeneste innenfor funksjoner som gjør at de ikke må bytte bosted.

Oppgaver som kun vil bli utført ved distriktstollstedet og som berører næringsliv og publikum vil være klagebehandling, behandling av refusjons-søknader, kredittadministrasjon og innfordring. Dette er oppgaver som også i dag betinger skriftlig saksbehandling. Dette bør således ikke bety noen vesentlig endring for etatens kunder.

Samarbeid med andre myndigheter, i hovedsak politi og skatteetat, vil bli som i dag. Tollstedene har sitt daglige samarbeid med myndighetene innenfor det området de dekker, mens det overordnede samarbeidet foregår mellom tolldistriktssjefen og ledelsene for de lokale myndighetene i regionen.

Toll- og avgiftsdirektoratet anfører at det er sammenslåingen av de to toll-distriktene som er det vesentlige i denne saken, ikke plasseringen av distriktstollstedet. Direktoratet har i lokaliseringsspørsmålet vurdert flere hensyn opp mot hverandre og lagt vekt på følgende hovedforhold: trafikkvolum og trafikk-mønster, samt økonomiske og administrative konsekvenser.

Det kan argumenteres for Sandefjord som distriktstollsted i det nye distriktet. En plassering av distriktstollstedet i området med sterkest trafikkvekst i det nye distriktet kan være strategisk gunstig. Å etablere Sandefjord som distriktstollsted krever imidlertid oppbygging av et helt nytt administrasjonssenter i distriktet, med store personalflytninger fra de andre etatskontorene i distriktet. Dette vil være tidkrevende og også forbundet med en viss usikkerhet, både med hensyn til økonomi og når et slikt alternativ vil være fullt ut operativt.

Direktoratet foreslår at Drammen, som har en samlet inn- og utførselstrafikk på linje med hele Vestfold og som allerede har status som distriktstollsted, blir distriktstollsted i det nye distriktet. Drammen som distriktstollsted vil gi etaten muligheten til å etablere det nye distriktet i løpet av kortere tid, til lavere engangskostnader og med mindre personalmessige konsekvenser - og samtidig vil det gi muligheten til å styrke kontrollvirksomheten i distriktet raskt.

Direktoratet anser Skien, det andre av dagens to distriktstollsteder, som et mindre aktuelt alternativ, fordi mesteparten av arbeidsoppgavene og res-

sursforbruket i det nye tolldistriktet vil være i Vestfold og Drammensregionen.

Så vel Toll- og avgiftsdirektoratet som flere av høringsinstansene understreker betydningen av at det nå fattes en beslutning i saken. Finansdepartementet har merket seg at direktoratets ønske om en sammenslåing av de to tolldistriktene har vært konsekvent over fem år og at forslaget har bred tilslutning hos alle berørte instanser. Valg av distriktstollsted for det nye tolldistriktet bør i denne sammenheng være underordnet. Her vil dessuten endrede forutsetninger, blant annet endring i trafikkmønsteret i regionen, over tid kunne medføre at etaten finner det hensiktsmessig å endre lokalisering av distrikts-tollstedet. Regjeringen slutter seg til direktoratets forslag.

Kap. 1618 Skattedirektoratet - skatteetaten

Det er behov for å omdisponere mellom bevilgninger på driftsposter og investeringsposter til en del større prosjekter innenfor Skattedirektoratet. Det samme gjelder mellom driftspostene 01 og 22. På denne bakgrunn foreslås en omdisponering fra post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold til postene 01 og 22 på til sammen 71,5 mill. kroner. Post 01 Driftsutgifter foreslås økt med 49,2 mill. kroner, mens post 22 Større IT-prosjekter foreslås økt med 22,3 mill. kroner. Forslagene til omdisponeringer innebærer ikke endringer i aktivitetene som Stortinget tidligere har vedtatt.

Post 01 Driftsutgifter

Post 01 Driftsutgifter foreslås økt med 49,2 mill. kroner som følge av omdisponering. I tillegg foreslås post 01 redusert med 3,0 mill. kroner som en del av det samlede inndekningsopplegget. Reduksjonen tas ved noe redusert aktivitet og utsettelse av enkelte anskaffelser. Netto foreslås kap. 1618 Skattedirektoratet post 01 Driftsutgifter økt med 46,2 mill. kroner.

Post 22 Større IT-prosjekter, kan overføres

Post 22 foreslås økt med 22,3 mill. kroner som følge av omdisponering. I tillegg foreslås posten redusert med 5 mill. kroner som en del av det samlede inndekningsopplegget. Reduksjonen på posten vil blant annet gjelde prosjektet «System for ligning av næringsdrivende» (SLN). Reduksjonen vil føre til mindre forskyvninger i prosjektet. Netto foreslås kap. 1618 Skattedirektoratet post 22 Større IT-prosjekter, *kan overføres*, økt med 17,3 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Kap. 1618 Skattedirektoratet post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, foreslås redusert med 71,5 mill. kroner.

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå*Post 01 Driftsutgifter*

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå post 01 Driftsutgifter foreslås redusert med 1 mill. kroner som en del av det samlede inndekningsopplegget.

Folke- og boligtellingsen 2000/Boligadresseregisteret

I forbindelse med Stortingets behandling av St.prp. nr. 1 (1999-2000), ble det vedtatt at GAB-registeret (grunneiendom, adresser og bygninger) og Det sentrale folkeregister (DSF) skulle utvides og tilpasses hverandre. Dette skulle gjøres i forbindelse med gjennomføringen av Folke- og boligtellingsen 2000 (FoB 2000) for å benytte grunnlagsdata fra denne tellingsen. Kostnadene for dette arbeidet ble beregnet til 75 mill. kroner.

Som følge av utvidelsen av registrene ble FoB 2000 utsatt til 2001. Denne utsettelsen og samordningen av prosjektene har imidlertid ført til at utgiftene er blitt 9 mill. kroner høyere enn tidligere meddelt. Kostnadsrammen for prosjektet foreslås derfor økt fra 75 mill. kroner til 84 mill. kroner.

Kap. 1650 Statsgjeld, renter m.m.*Post 01 Driftsutgifter*

Under post 01 Driftsutgifter føres blant annet utgiftene til Norges Banks tjenester overfor Finansdepartementet. Disse antas å bli noe lavere enn tidligere forutsatt. Kap. 1650 Statsgjeld, renter m.m. post 01 Driftsutgifter foreslås derfor redusert med 4 mill. kroner.

Kap. 4602 Kredittilsynet*Post 01 Bidrag fra tilsynsenhetene*

Det foreslås å øke kap. 4602 Kredittilsynet post 01 Bidrag fra tilsynsenhetene med 8,5 mill. kroner for å dekke nødvendige lokalutvidelser og ombygging, jf. omtale under kap. 1602 Kredittilsynet.

Kap. 4610 Toll- og avgiftsdirektoratet - toll- og avgiftsetaten*Post 11 Gebyr på kredittdeklarasjoner*

Gebyret på kredittdeklarasjoner foreslås økt fra 29 til 35 kroner fra 1. juli 2000. Satsen på gebyret har vært uendret siden 1994. Som følge av forslag til gebyrøkning, foreslås det å øke bevilgningen under kap. 4610 Toll- og avgiftsdirektoratet post 11 Gebyr på kredittdeklarasjoner med 9 mill. kroner (halvårsvirkning).

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå*Post 01 Salgsinntekter*

Salg av publikasjoner fra Statistisk sentralbyrå har vært synkende på grunn av at disse nå legges ut på Internett. Prognosen for salgsinntekter er ca. 2 mill. kroner lavere enn vedtatt budsjett. Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå post 01 Salgsinntekter foreslås derfor redusert med 2 mill. kroner.

Kap. 5350 Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond*Ny post 51 Utbytte og renter m.v.*

Kap. 5350 Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond post 51 Utbytte og renter m.v. foreslås bevilget med 182 mill. kroner som følge av utbetalt utbytte på kr 1,75 per aksje i DnB. Statens Banksikringsfond eier 104 mill. aksjer i DnB.

Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift*Post 80 Renter av statens faste kapital*

Renter av statens kapital i forvaltningsbedriftene tas samlet til inntekt under kapittel 5603. Rentesatsen for lån til forvaltningsbedriftene skal være lik gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i en 12-månedersperiode fram til 30. september året før budsjettåret. Rentesatsen for 2000 for statens kapital i statens forretningsdrift er nå fastsatt til 5,0 prosent. Den nye rentesatsen medfører at rentene fra forvaltningsbedriftene reduseres med 4 359 000 kroner i forhold til saldert budsjett.

Orientering om forhøyelse av grunnkapitalen i Statens Bankinvesteringsfond

I forbindelse med behandlingen av Budsjett-innst. S. nr. 2 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000) Tillegg nr. 11, samtykket Stortinget i «at Finans- og tolldepartementet etter ikrafttreddelsen av fusjonen mellom Den norske Bank ASA og Postbanken AS kan overføre 138 157 895 aksjer i Den norske Bank ASA som staten mottar som fusjonsvederlag for statens aksjer i Postbanken, til Statens Bankinvesteringsfond, og at grunnkapitalen i Bankinvesteringsfondet forhøyes tilsvarende markedsverdien av aksjene på transaksjonstidspunktet, jf. lov om Statens Bankinvesteringsfond § 2 første ledd.».

Markedsverdi på transaksjonstidspunktet ble satt til sluttkurs på DnB-aksjer på Oslo Børs 31. januar 2000, og var på kr 4 158 552 639,50. Med hjemmel i lov av 29. november 1991 nr. 78 om Statens Bankinvesteringsfond § 3 siste ledd, endret departementet 17. februar 2000 § 1-2 i Bankinvesteringsfondets vedtekter, slik at grunnkapitalen er økt med kr 4 158 552 639,50 fra kr 4 500 000 000,- til ny grunnkapital kr 8 658 552 639,50.

Salg av statens aksjer - fullmakt

Stortinget ga i juni 1998 regjeringen fullmakt til å selge aksjer i 1998 for inntil 500 mill. kroner, under forutsetning av at salg kunne skje til en akseptabel pris. Disse skulle komme i tillegg til salg som regjeringen tidligere hadde varslet (aksjer i DnB, Kreditkassen, Norsk Medisinaldepot og Statkorn Holding). Fullmakten til å selge aksjer ble ved stortingsvedtak 30.11.98 forlenget til 31.12.99, jf. St.prp. nr. 1 og Budsjett-innst. S. nr. 1 (1998-99).

Fullmakten kan, slik den er utformet, innebære beskrankninger som i enkelte situasjoner ikke nødvendigvis gir de beste løsninger for selskaper som er involvert og staten som eier/selger. Fullmakten kan f.eks. bidra til å begrense prisen på aksjer, enten ved at en selger aksjer på et ugunstig tidspunkt eller ved at en må holde seg innenfor fullmakten.

Det har vært ulike tolkninger knyttet til fullmakten både når det gjelder begrepet «*inntil* 500 mill. kroner», samt hvilke aksjesalg som faller innenfor fullmakten. Fullmakten kan oppfattes som en begrensning på salget av aksjer, men den har også blitt tolket slik at regjeringen er pålagt å selge aksjer for 500 mill. kroner, og ikke et mindre beløp.

Regjeringen mener på denne bakgrunn at en slik fullmakt ikke er hensiktsmessig, og foreslår ikke at fullmakten for 1999 på 500 mill. kroner for salg av statens aksjer videreføres for 2000.

Statsgaranterte fiskelån

Ordningen med lån i Norges Bank av statsgaranterte midler til tilvirkning og omsetning av fisk ble etablert i 1921. Formålet med ordningen er å bidra til at det tilføres driftskapital til bedrifter som er kredittverdige, men som av ulike årsaker ikke får kreditt i det private bankvesen. Statsbankutvalget (NOU 1995: 11) vurderte ordningen med statsgaranterte fiskelån i 1995, og foreslo at ordningen ble avviklet. I forbindelse med statsbudsjettet for 1996 og Budsjett-innst. S. nr. 6 (1995-96) vedtok Stortinget å avvikle ordningen for Nordland og Sør-Troms innen 5 år. Videre skulle ordningen for Finnmark og Nord-Troms gjennomgås på nytt etter utløpet av en 5-års periode. Det er i dag ikke utestående kreditter til bedrifter i Nordland og Sør-Troms under ordningen.

Bakgrunnen for etablering av ordningen med statsgaranterte fiskelån i 1921 var vanskelige økonomiske forhold innen fiskeriene, og et dårlig utbygd bankvesen i distriktene som gjorde det vanskelig å få finansiert tilvirkning og omsetning av fisk. Regjeringen vil vise til at det har vært store strukturendringer i næringen siden den gang. De større enhetene bør nå ha bedre forutsetninger for å skaffe seg driftsfinansiering gjennom det ordinære bankvesenet.

På grunn av manglende etterspørsel etter lånene er ordningen sterkt redusert i omfang de senere årene. Garantirammen er redusert fra 300 mill. kroner i 1995 til 50 mill. kroner i 2000. Statens samlede garantiansvar knyttet til ordningen var bare om lag 13 mill. kroner ved utgangen av 1999. Det er bare 2 engasjementer i ordningen. Begge disse bedriftene inngår i konsern der andre deler av konsernet har driftskreditt i det private bankvesen. Det burde således være mulig også for disse to bedriftene å oppnå annen driftsfinansiering. Regjeringen vil videre vise til at Norges Bank har bedt seg fritatt fra administreringen av ordningen fra 2001. Norges Bank har ikke lenger noe fagmiljø i banken for behandling av lån til næringslivet. Fortsatt administrasjon

etter 2000 vil kreve oppbygging av kompetanse og oppgradering av systemer i Norges Bank. Kostnadene knyttet til en fortsatt opprettholdelse av ordningen anses som høyere enn det evt. fordeler av en slik beredskapsordning kan forsvare.

Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2001 foreslå at ordningen med statsgaranterte fiskelån opphører fra og med 2001. En avvikling av garantiordningen vil ikke ha store økonomiske konsekvenser for staten. Tap på garantien har vært dekket av tapsfond uten at staten har bevilget midler til fondet. Fondet utgjør ved utgangen av 1999 om lag 29 mill. kroner. Regjeringen vil komme tilbake til dette, herunder de budsjettmessige konsekvensene i forbindelse med budsjettet for 2001.

Styring av statlige investeringer

I Gul bok for 2000, avsnitt 7.4, er det omtalt tiltak for å forbedre styringen med store statlige investeringer. Det ble orientert om at det fra 1.1.2000 ville bli stilt krav om ekstern kvalitetssikring av alle investeringer med kostnadsoverslag over 500 mill. kr. Finansdepartementet ville inngå rammeavtaler med et begrenset antall kvalifiserte, eksterne kvalitetssikrere. Det ble videre orientert om at det ville bli utarbeidet et standardisert kontoplanoppsett til bruk også for prosjekter under 500 mill. kroner i kostnadsoverslag. Det ble tatt sikte på å innføre denne fra 1.7.2000. Komiteen hadde under sin behandling av proposisjonen ingen merknader til opplegget.

Arbeidet med inngåelse av rammeavtaler er blitt forsinket. Finansdepartementet er i ferd med å avslutte sitt arbeid med dette nå. Fagdepartementene er gitt anledning til i mellomtiden å utføre kvalitetssikring gjennom direkte kjøp av enkeltoppdrag i konsulentmarkedet dersom det av hensyn til rasjonell framdrift ville bli problematisk å vente til rammeavtalene er på plass. Det tas således fortsatt sikte på å gjennomføre kvalitetssikringen for det samme antall prosjekter som var forutsatt høsten 1999. Finansdepartementet vil, så snart rammeavtalene er inngått, prioritere arbeidet med standardisert kontoplanoppsett.

Folketrygdfondet

Etablering av risikostyringssystem for Folketrygdfondet

Finansdepartementet er ansvarlig for oppfølgingen av Folketrygdfondet. Oppfølging av fondets resultater er en sentral del av dette ansvaret. Finansdepartementet har i denne forbindelse arbeidet med sikte på at det etableres et betryggende risikostyringssystem for fondet. I Nasjonalbudsjettet 1999 står det at «Finansdepartementet vil komme tilbake til Stortinget med et konkret opplegg (risikostyringssystem) i Revidert nasjonalbudsjett 2000». Flertallet i Stortingets finanskomité sluttet seg til dette.

Folketrygdfondet skal ut fra retningslinjer fastsatt av Stortinget opptre som en finansiell investor og investere på bakgrunn av forventet avkastning og risiko. I denne sammenhengen er det ønskelig og naturlig at det utvikles mer systematiske retningslinjer for hvor stor risiko fondet kan ta. Dette kan for eksempel gjøres ved at det settes en grense for hvor store avvik det kan være mellom fondets faktiske plasseringer og en nærmere bestemt referanseporte-

følge. Et slikt mål, relativ volatilitet, er også satt for Statens petroleumsfond og er nærmere beskrevet i Nasjonalbudsjettet 1998.

Vurderingen av ulike referanseporteføljer og risikomål må ha en faglig forankring i Folketrygdfondet. Det institusjonelle rammeverket mellom Finansdepartementet og Folketrygdfondet gjør det naturlig at Finansdepartementets oppgave er å påse at Folketrygdfondets styre etablerer et risikostyringssystem. Et slikt pålegg bør også tas inn i reglementet for Folketrygdfondet som vedtas av Stortinget. I § 5, første ledd i reglementet for Folketrygdfondet heter det bl.a. følgende om styrets ansvar:

«Styret har ansvaret for at fondets midler anbringes med sikte på best mulig avkastning under hensyntaken til betryggende sikkerhet og den nødvendige likviditet.»

Regjeringen foreslår følgende tilføyelse til denne bestemmelsen, jf. forslag til vedtak:

«Styret skal påse at det er etablert et betryggende risikostyringssystem for fondets forvaltning.»

Det vises til en nærmere omtale av forslaget i kapittel 3.5 i Revidert nasjonalbudsjett 2000.

3.15 Forsvarsdepartementet

Regjeringen varslet i forbindelse med St.prp. nr. 44 (1999-2000) Om deltakelse og finansiering av norsk militært bidrag på Balkan for 2000 at en ville komme tilbake til spørsmålet om inndekning av merutgiftene til deltakelse i internasjonale operasjoner, herunder eventuell inndekning innenfor ordinær forsvarsramme, i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.

Behovet for tilleggsbevilgning på 1 289 mill. kroner utgjør en relativt stor andel av inndekningsbehovet for å få statsbudsjettet i balanse. Videre forutsetter politikken fastsatt i St.meld. nr. 38 (1998-99) at Forsvaret trinnvis skal bygge opp kompetanse og struktur som gjør oss i stand til raskt å kunne sende styrker for å delta i internasjonale operasjoner, uten at vi ved hver operasjon må foreta store nyinvesteringer/lang opplæring. Dette, i tillegg til den gevinsten Forsvaret får i form av kompetanseheving ved å delta i KFOR-operasjonen, tilsier at Forsvaret bør ta en forholdsmessig høy andel av det totale inndekningsbehovet. Regjeringen foreslår derfor en reduksjon på 500 mill. kroner i form av et generelt kutt i ordinær forsvarsramme.

Med tanke på at første halvdel av budsjettåret snart er gjennomført og aktiviteten for resten av året i stor utstrekning er planlagt, er det begrenset rom for tiltak på driftssiden av budsjettet. Reduksjonen er således i sin helhet foreslått dekket over investeringsbudsjettet (kap. 1760, post 45 Store nyanskaffelser), hvor det på kort sikt er størst rom for å kunne dekke reduksjoner i denne størrelsesorden. Imidlertid vil dette medføre at oppfylling av struktur målsettingen satt i St.meld. nr. 22 (1997-98) ytterligere skyves ut i tid.

Forslaget til rammereduksjonen underbygger behovet for prioriteringer som foreslås i egen proposisjon om Forsvarets investeringer, jf. St.prp. nr. 58 (1999-2000) med nærmere omtale og forslag til vedtak.

Etter en gjennomgang av mål og planer på investeringssiden, tilpasset Forsvarets økonomiske situasjon, og en vurdering av behovet for å skaffe handlefrihet for prioriteringer som skal gjøres i neste langtidsmelding, foreslår Regjeringen at anskaffelsen av 20 nye kampfly, vedtatt ved Innst. S. nr. 207 (1998-99), jf. St.prp. nr. 65 (1998-1999), ikke blir gjennomført. Til tross for at kampfly fortsatt vil være høyt prioritert i det norske Forsvaret, vil det ikke være riktig å anskaffe nye fly de nærmeste årene. Dette på bakgrunn av fornyet vurdering av hvilke roller kampflyvåpenet bør fylle bl.a i lys av erfaringene fra Kosovo. Forsvarsdepartementet er innstilt på å videreutvikle kapasiteten til de oppdaterte F-16 (MLU) («midt-livs-oppdaterede») fly slik at norske jagerflyavdelinger vil være mer anvendelige i bl.a. internasjonale operasjoner.

Vedrørende spørsmålet om anskaffelse av Skjold-klasse missiltorpedobåter (MTBer), viser Regjeringen videre til vedtak ved Innst. S. nr. 207 (1998-1999), jf. St.prp. nr. 65 (1998-1999), der Regjeringen Bondevik ble bedt om å forberede bevilgning til produksjonsstart i budsjettet for år 2000 med framleggelse av bevilgningsforslag i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000, forutsatt en vellykket prøveperiode for forseriefartøyet. I lys av det pågående arbeid med neste langtidsmelding vil det være nødvendig med ytterligere vurderinger av MTB-våpenets plass i fremtidig forsvarsstruktur. Endelig avklaring av spørsmålet om oppstart av serieproduksjon vil måtte utestå til fremlegging av ny langtidsmelding, alternativt tidligst ved fremlegging av forsvarsbudsjettet for 2001. I påvente av en endelig beslutning, er det nødvendig å opprettholde engineeringkapasitet og tilknyttet virksomhet ved UMOE Mandal. Forsvarsdepartementet er innstilt på å disponere inntil 25 mill. kroner av investeringsrammen på kap. 1760 post 45 til dette formål.

3.16 Olje- og energidepartementet

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

I St.meld. nr. 37 (1998-1999), tillegg til St.meld. nr. 46 (1997-98), ble det informert om at Olje- og energidepartementet hadde igangsatt en vurdering av statens engasjement i petroleumsvirksomheten, herunder statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) og Den norske stats oljeselskap a.s. (Statoil).

I St.prp. nr. 80 (1998-99) Om bevilgning til særlig rådgivning i forbindelse med utforming av statens engasjement i petroleumsvirksomheten, ble det gjort rede for at departementet planla å utvide prosjektet betydelig, og at det på den bakgrunn var behov for en tilleggsbevilgning i 1999.

Stortinget bevilget i juni 1999 15 mill. kroner over Olje- og energidepartementets budsjett øremerket dette arbeidet.

Olje- og energidepartementet har knyttet til seg rådgivere med høy kompetanse i finansielle, strategiske og juridiske spørsmål. Dette har vært av avgjørende betydning for å kunne etablere et best mulig beslutningsgrunnlag for regjering og Storting.

Det har vært nødvendig å drøfte en rekke spørsmål knyttet til delprivatisering og salg/overføring av SDØE. Flere modeller og alternative løsninger er gjennomgått og vurdert. Sakskomplekset er blitt tilnærmet fra ulike innfallsvinkler. Det er gjennomført et omfattende analyse- og beregningsarbeid. Men utredningsarbeidet er svært omfattende og komplekst, og flere viktige forhold står igjen å utrede.

Det er derfor behov for å videreføre prosjektet ut 2000. Det er av særdeles stor betydning at Olje- og energidepartementet i denne perioden opprettholder samme kompetansenivå når det gjelder finansiell, strategisk og juridisk rådgivning.

For å være best mulig forberedt til å gjennomføre eventuelle stortingsvedtak, og for å sikre at prosessen kan videreføres med ønsket kontinuitet, kan det også bli nødvendig å styrke rådgivningskompetansen med geofaglige rådgivere, revisorer og eventuelt markedsføringsrådgivere. Det vil også kunne bli behov for å styrke den juridiske kompetanse ut over det en i dag besitter.

Dersom gjenstående spørsmål skal kunne utredes på en forsvarlig måte, og det eksterne utrednings- og vurderingsarbeidet skal kunne fortsette med samme kompetansenivå som før, er det behov for en tilleggsbevilgning i 2000 knyttet til særlig rådgivning i forbindelse med utforming av statens engasjement innenfor petroleumsvirksomheten.

Basert på erfaringer fra arbeidet som så langt er gjennomført, og forventninger om fremtidig arbeid, anslås bevilgningsbehovet nå til 10 mill. kroner.

Det kan komme til å påløpe ytterligere kostnader i forbindelse med utformingen av det statlige engasjementet innenfor petroleumsvirksomheten. Disse vil en eventuelt komme tilbake til på et senere tidspunkt.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen under kap. 1800, post 21 med 10 mill. kroner, fra 19 til 29 mill. kroner.

Kap. 1810 Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)

Post 21 Spesielle driftsutgifter

I tilknytning til Oljedirektoratets oppdrags- og samarbeidsvirksomhet foreslås det en parallell justering av utgiftene og inntektene. Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1810, post 21 med 15,7 mill. kroner, fra 52,5 til 68,2 mill. kroner, jf. omtale under kap. 4810, post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet.

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Post 01 Driftsutgifter

Ordningen med inntektsregulering av nettselskaper skal sørge for at det ikke tas urimelig høye priser for overføring av elektrisk energi til sluttbrukere. Rapportering av regnskapsdata fra nettselskapene utgjør i denne sammenheng den viktigste delen av NVEs beslutningsgrunnlag for kontroll av virksomheten. Det er nylig avdekket et behov for omfattende endringer i den nå syv år gamle databaseløsningen. Blant annet takler ikke dagens løsning tilpasningene til den nye regnskapsloven. I tillegg er systemet ustabil og tungvint,

både ved bruk av omsetningskonsesjonærene som informanter og NVE og Statistisk sentralbyrå som brukere av statistikken. Regnskapsdatabasen er av avgjørende betydning for NVEs evne til å drive effektiv monopolkontroll. Omlegging til en web-løsning vil innebære betydelig effektivisering, både for NVE og e-verkene. Kostnadene for prosjektet er beregnet til 6,5 mill. kroner, hvorav 3,5 mill. kroner påløper i 2000. Det forutsettes at Statistisk sentralbyrå bidrar til gjennomføring og medfinansiering av prosjektet.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å øke bevilgningen for 2000 med 3,5 mill. kroner. Tilleggsbevilgningen foreslås inndekket gjennom en tilsvarende reduksjon av bevilgningen til forbygningsarbeider og oppryddingstiltak, jf. omtalen under kap. 1820, post 30.

Post 30 Forbygningsarbeider og oppryddingstiltak, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen for 2000 med 3,5 mill. kroner. Reduksjonen har sammenheng med den foreslåtte tilleggsbevilgningen på 3,5 mill. kroner til ny regnskapsdatabase i NVE, jf. omtalen under kap. 1820, post 01.

Post 34 Utbedring ved Solbergfoss dam, kan overføres

Det ble i statsbudsjettet for 1998 bevilget til sammen 53 mill. kroner i forbindelse med utbedring av Solbergfoss dam. Dette prosjektet ble igangsatt på bakgrunn av flommen i 1995, og skulle sikre flomavløpet i Øyeren. Anlegget vil stå ferdig i 2000 og vil bli gjennomført til en lavere kostnad enn opprinnelig budsjettet. Gjenværende midler vil bli benyttet til å fullføre ekstraordinære flomtiltak i vassdraget hvor Solbergfoss dam ligger og som ikke ble fullført etter flommen i 1995.

Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon

Post 72 Tilskudd, kan overføres

Som et budsjetttiltak for å dekke inn nødvendige utgiftsøkninger under andre budsjettområder i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000, foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 1825, post 72 med 57 mill. kroner, fra 280 til 223 mill. kroner.

Det vises for øvrig til Regjeringens forslag om fritak for investeringsavgift ved investeringer i vannkraftanlegg fra 1. januar 2000. Et avgiftsfritak for vannkraftinvesteringer vil styrke den innenlandske produksjonen av fornybar energi, bidra til å redusere Norges behov for å importere elektrisitet og bidra til økt aktivitet i leverandørindustrien.

Kap. 1830 Energiforskning (jf. kap. 4829)

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Etablering av Labro Teknologisenter er igangsatt på bakgrunn av behov definert av vannkraft- og el-forsyningsrelaterte virksomheter, og skjer i samarbeid med regionale og sentrale høyskoler og universiteter. Bakgrunnen for etablering av senteret er et økende behov for bevaring og videreutvikling av nødven-

dig kompetanse innen vassdragsrelaterte teknologiområder. Bransjen har ved flere anledninger uttrykt bekymring over at kompetansen er i ferd med å forsvinne. Skolen skal være et opplæringscenter for videre- og etterutdanning av personell knyttet til vannkraftproduksjon, vassdragsdrift og elektrisitetsdistribusjon. Senteret skal også benyttes av andre institusjoner til undervisning, informasjon og FoU knyttet til elforsyning. Olje- og energidepartementet støttet oppstart og planlegging av prosjektet med 0,7 mill. kroner i 1999.

Næringen vil selv eie og ha en aktiv deltagelse i senteret, samt sørge for at erfaringsoverføring og kompetansespredning får en sentral plass. Det er forutsatt at finansieringsbehovet for 2000 fordeles mellom bransjen og myndigheter etter samme mønster som i 1999. Etableringsfasen vil avsluttes i løpet av 2000. Når senteret settes i drift, forutsettes det at løpende driftsutgifter i sin helhet dekkes av inntekter fra kursvirksomhet. Det totale finansieringsbehovet i 2000 er anslått til 9,4 mill. kroner, hvorav egenfinansiering fra næringen og tilskudd fra Buskerud fylkeskommune, Norges forskningsråd og andre utgjør henholdsvis 4,4 og 1,9 mill. kroner.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det en tilleggsbevilgning på 3,1 mill. kroner til statlig støtte ved etablering av Labro Teknologisenter. Det settes som forutsetning for utbetaling av støttebeløpet at det foreligger tilsagn om støtte fra de øvrige aktørene i henhold til oppsatt budsjett. Bevilgningen under kap. 1830, post 21 øker med 3,1 mill. kroner, fra 12,5 til 15,6 mill. kroner, i 2000. Tilleggsbevilgningen foreslås inndeckt gjennom økt uttak fra Konsejonsavgiftsfondet, jf. omtalen under kap. 4829, post 50.

Post 50 Norges forskningsråd, kan overføres

På bakgrunn av økte utgifter knyttet til deltakelse i Nordisk energiforsknings nærområdevirksomhet og ETAP, foreslås det omdisponert 0,8 mill. kroner fra kap. 1830, post 50 til post 70, jf. omtalen under sistnevnte post.

Som et budsjetttiltak for å dekke inn nødvendige utgiftsøkninger under andre budsjettområder i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett, foreslås det videre å redusere bevilgningen til Norges forskningsråd med 5 mill. kroner. Kuttet vil hovedsakelig ramme brukerstyrt forskning. Totalt sett reduseres dermed bevilgningen under kap. 1830, post 50 med 5,8 mill. kroner, fra 176,5 til 170,7 mill. kroner.

Post 70 Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, kan overføres

Gjennom vedtak i den Nordiske Embetsmannskomiteé for energi, er det besluttet å bevilge 2,5 mill. kroner til Nordisk energiforsknings nærområdevirksomhet. Norges andel av utvidelsen utgjør om lag 0,55 mill. kroner. Nåværende bevilgning under kap. 1830, post 70, som blant annet dekker utgifter til Nordisk energiforskningsprogram, er ikke tilstrekkelig til å dekke denne utvidelsen.

EØS-komiteen har nå besluttet å delta i EUs program for studier, analyser, prognoser og annet tilknyttet arbeid i energisektoren (ETAP). ETAP er et av seks delprogrammer under det såkalte rammeprogrammet for tiltak innenfor energisektoren. Formålet med delprogrammet er etablering av et program for

regulær overvåkning av utviklingen i energimarkeder, slik at energirelaterte policy-beslutninger kan treffes på grunnlag av en felles analyse.

Norge er en stor energileverandør til Europa. Vår deltakelse i ETAP er viktig da det gir god innsikt i indre energimarkedsspørsmål, herunder politiske rammer for drøftelser av blant annet energiforsyningsikkerhet og energirelaterte miljøspørsmål. Vinklingen i delprogrammet sammenfaller godt med norske aktiviteter og interesser på området, og vil være et godt tillegg til aktivitetene innenfor forskning og deltakelsen i programmene SAVE og ALTENER, som er to andre delprogrammer i rammeprogrammet for tiltak innenfor energisektoren.

Beslutningen i EØS-komiteen innebærer at EØS/EFTA-landene har plikt til å ta del i finansieringen av delprogrammet som for Norges del anslås å utgjøre 0,25 mill. kroner i 2000.

Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det å omdisponere 0,8 mill. kroner fra kap. 1830, post 50 til post 70. Dette innebærer at bevilgningen under kap. 1830, post 70 øker fra 7,4 til 8,2 mill. kroner.

Kap. 2441 Petroleumsrettet teknologiutvikling

Post 50 Prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumsvirksomheten, kan overføres

Som et budsjetttiltak for å dekke inn nødvendige utgiftsøkninger under andre budsjettområder i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000, foreslås det å redusere bevilgningen under kap. 2441, post 50 med 20 mill. kroner, fra 70 til 50 mill. kroner.

Kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det er til sammen bevilget 9 mill. kroner over statsbudsjettet i perioden 1996-98 til et utredningsprogram som skal gi myndighetene et bedre beslutningsgrunnlag i spørsmål om disponering av rørledninger. Dette programmet vil bli avsluttet i løpet av inneværende år innenfor en lavere ramme enn tidligere forutsatt. Det foreslås at gjenværende midler benyttes til programmet «Forurensninger - kilder, spredning og effekter» i regi av Norges forskningsråd. Programmet dekker prioriterte forskningsoppgaver på forurensningsfeltet. Det overordnede målet for programmet er å frembringe ny kunnskap, samt styrke kompetansen på området forurensningskilder, spredning, eksponering og virkninger av forurensninger på naturmiljøet. Forskningen skal gi grunnlag for forvaltningens beslutninger om tiltak for å avbøte eksisterende og forebygge nye forurensningsproblemer. Fra Olje- og energidepartementets side er det sentralt å identifisere utslipp av kjemikalier og oljekomponenter som kan gi langtidseffekter. I tillegg søkes det å identifisere organismer som kan rammes av slike effekter.

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Bevilgningen under posten dekker statens andel av påløpte fjerningsutgifter i henhold til fjerningsutgiftsloven. På bakgrunn av oppdaterte anslag for aktuelle fjerningssaker, foreslås det å redusere bevilgningen for 2000 med 40 mill. kroner, fra 110 til 70 mill. kroner. Endringen medfører en netto økning av statens kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten med 40 mill. kroner.

Kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE)

Tabell 3.15: Endring av bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 under kap 2440 og kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (i mill kroner):

Kap/post/underpost		Vedtatt budsjett 2000	Forslag til ny bevilgning for 2000	Endring
Kap 2440				
22	Fjerningsutgifter	20	20	
30	Investeringer	19 700	21 900	2 200
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	600	592	-8
Sum kap 2440		20 320	22 512	2 192
Kap 5440				
24.0 1	Driftsinntekter	88 600	118 300	29 700
24.0 2	Driftsutgifter	-18 400	-18 200	200
24.0 3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000	-1 500	500
24.0 4	Avskrivninger	-15 500	-15 100	400
24.0 5	Renter	-8 300	-8 600	-300
24	Driftsresultat	44 400	74 900	30 500
30	Avskrivninger	15 500	15 100	-400
80	Renter	8 300	8 600	300
Sum kap 5440		68 200	98 600	30 400
Kontantstrømmen til SDØE:				
Innbetalinger		88 600	118 300	29 700
Utbetalinger		40 720	42 212	1 492
Nettoinntekt fra SDØE		47 880	76 088	28 208

Kap. 2440, post 30 Investeringer foreslås økt med 2 200 mill. kroner, fra 19 700 til 21 900 mill. kroner. Dette skyldes økte anslag på investeringer for flere prosjekter.

Anslaget for overføring til Statens petroleumsforsikringsfond under kap. 2440, post 50 er redusert med 8 mill. kroner som følge av justering for avvik mellom antatt og faktisk premiebesparelse for 1999.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.01 Driftsinntekter er økt med 29 700 mill. kroner, fra 88 600 til 118 300 mill. kroner. Dette skyldes hovedsakelig høyere oljepris enn forventet. Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på 190 kroner pr. fat i forhold til 125 kroner pr. fat i vedtatt budsjett for 2000.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.02 Driftsutgifter er redusert med 200 mill. kroner, fra 18 400 til 18 200 mill. kroner. Dette skyldes hovedsakelig lavere tariffkostnader som følge av lavere gassproduksjon.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.03 Lete- og feltutviklingsutgifter er redusert med 500 mill. kroner, fra 2 000 til 1 500 mill. kroner. Dette skyldes lavere leteaktivitet enn forventet.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.04 og post 30 Avskrivninger er redusert med 400 mill. kroner, fra 15 500 til 15 100 mill. kroner. Dette skyldes lavere produksjon enn forventet.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.05 og post 80 Renter er økt med 300 mill. kroner, fra 8 300 til 8 600 mill. kroner. Dette skyldes høyere investeringer.

Ovennevnte endringer i underposter medfører at SDØEs anslåtte driftsresultat under kap 5440, post 24 Driftsresultat er økt med 30 500 mill. kroner, fra 44 400 til 74 900 mill. kroner.

Netto kontantstrøm fra SDØE er økt fra 47 880 til 76 088 mill. kroner. Dette er en økning på 28 208 mill. kroner i forhold til vedtatt budsjett for 2000. Følgelig økes kap. 2800, post 50 isolert sett med 28 208 mill. kroner.

Kap. 4810 Oljedirektoratet (jf. kap. 1810)

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 4810, post 02 med 15,7 mill. kroner, fra 14,0 til 29,7 mill. kroner, jf. omtale under kap. 1810, post 01.

Post 05 Salg av publikasjoner

Inntektene under posten er knyttet til Oljedirektoratets salg av publikasjoner. Som følge av overgang fra papirutgave til CD-rom for ODs største salgsobjekt, reduseres inntektene i 2000 med 2 mill. kroner, fra 4 til 2 mill. kroner.

Kap. 4829 Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)

Post 50 Overføring fra fondet

Det foreslås å øke uttaket fra Konsesjonsavgiftsfondet med 3,1 mill. kroner for å dekke inn tilleggsbevilgningen på 3,1 mill. kroner til etablering av Labro Teknologisenter på Kongsberg, jf. omtalen under kap. 1830, post 21.

For å skaffe inndekning for nødvendige utgiftsøkninger i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett, foreslås videre et ekstraordinært uttak fra fondet på 113 mill. kroner. Totalt sett vil dermed uttaket fra fondet øke med 116,1 mill.

kroner, fra 113,5 til 229,6 mill. kroner. Fondskapitalen pr. 31.12.2000 anslås til om lag 80 mill. kroner.

Kap. 4860 Statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 80 Inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det budsjettetert med 90 mill. kroner i inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft. Inntektene fra ordningen blir inntektsført på statsbudsjettet året etter at de har påløpt, det vil si at inntekter påløpt i 1999 blir inntektsført i 2000. Ordningen er knyttet til utveksling av kraft mot Sverige, Finland og Russland, jf. St.prp. nr. 37 (1994-95). Årsresultatet fra Statnett SF viser at de faktiske inntektene for 1999 knyttet til ordningen var på om lag 83 mill. kroner. Inntektene skal trekkes fra det akkumulerede underskuddet for ordningen, jf. St.prp. nr. 1 (1994-95). Pr. 1. januar 2000 var den nominelle fordringen på om lag 117 mill. kroner.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås bevilgningen under kap. 4860, post 80 redusert med 7 mill. kroner, fra 90 til 83 mill. kroner.

Kap. 5608 Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 80 Renter, Statnett SF

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det budsjettetert med 128 mill. kroner i renteinntekter fra Statnett SF i 2000. Renteinntektene under denne posten er knyttet til Statnetts serielån, som pr. 01.01.2000 hadde en saldo på 2,001 mrd. kroner.

Renteinntektene knyttet til dette lånet beregnes med utgangspunkt i renten på ulike statspapirer. Lånet er delt opp i flere transjer/avdrag som hver for seg knyttes opp mot et statspapir med en bestemt løpetid og kupongrente. Det er opp til Statnett å avgjøre hvilket statspapir den enkelte transjen skal knyttes til.

Usikkerhet rundt Statnetts valg av statspapir og størrelsen på den tilhørende kupongrenten, gjør det vanskelig å gi gode anslag ved budsjetteringstidspunktet. Pr. i dag anslås renteinntektene for 2000 til 100 mill. kroner, det vil si 28 mill. kroner lavere enn tidligere antatt.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det å redusere bevilgningen for 2000 med 28 mill. kroner, fra 128 til 100 mill. kroner. Det understrekes at det fremdeles er knyttet usikkerhet til dette anslaget.

Kap. 5680 Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet

Post 80 Utbytte, Statnett SF

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det budsjettet med 211 mill. kroner i utbytte fra Statnett SF i 2000 for regnskapsåret 1999. Det ble understreket at endelig vedtak om utbytte fattes av Statnetts foretaksmøte våren 2000 basert på gjeldende utbyttepolitikk og faktisk resultat for 1999.

Endelig vedtak om utbytte er nå fattet i ordinært foretaksmøte. Konsernets realiserte overskudd etter skatt for 1999 ble 415 mill. kroner. Gjeldende utbyttepolitikk for Statnett tilsier at utbyttet skal tilsvare 50 pst. av konsernets overskudd etter skatt, jf. St.prp. nr. 1 og Budsjett-innst. S. nr. 1 (1999-2000). På denne bakgrunn nedjusteres utbyttet fra Statnett for regnskapsåret 1999 med 3 mill. kroner, fra 211 til 208 mill. kroner.

Kap. 5685 Aksjer i den norske stats oljeselskap a.s

Post 80 Utbytte

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det budsjettet med 2 250 mill. kroner i utbytte fra Statoil i 2000 for regnskapsåret 1999. Det ble understreket at endelig vedtak om utbytte fattes av Statoils generalforsamling våren 2000 basert på gjeldende utbyttepolitikk og faktisk resultat for 1999.

Konsernets realiserte årsoverskudd for 1999 ble 3 403 mill. kroner. Gjeldende utbyttepolitikk for Statoil tilsier at utbyttet skal tilsvare 50 pst. av resultatet etter skatt, jf. St.prp. nr. 1 og Budsjett-innst. S. nr. 1 (1997-98). På denne bakgrunn ble utbyttet fra Statoil for regnskapsåret 1999 fastsatt til 1 702 mill. kroner i Statoils ordinære generalforsamling 2000. Dette er en reduksjon på 548 mill. kroner i forhold til vedtatt budsjett for 2000. Endringen medfører en netto reduksjon av statens kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten med 548 mill. kroner.

Endringer i Statnett SFs brukerråd

Statnett SF ble etablert i 1992. Statnett eier ca 80 prosent av sentralnettsanleggene, deler av regionalnettet og i hovedsak alle overføringsforbindelsene til utlandet. Selskapet er systemansvarlig for det norske kraftsystemet og har ansvaret for å utvikle og drive sentralnettet. Videre har Statnett også ansvaret for tilretteleggingen av kraftutvekslingen med utlandet.

Som et av foretakets styringsfunksjoner ble det opprettet et brukerråd der de viktigste gruppene som bruker sentralnettet deltar. Målet med brukerrådet er å sikre brukerne reelt innsyn i foretakets virksomhet, samt være et supplement til myndighetenes monopolkontroll. Brukerrådet skal primært ta opp og behandle saker som er av stor økonomisk betydning for brukerne av sentralnettet. Brukerrådet er nærmere beskrevet i St.prp. nr. 100 (1990-91) Omorganisering av Statkraft.

Det har vært en betydelig utvikling i kraftmarkedet siden 1992. Olje- og energidepartementet ser det nå som hensiktsmessig å foreta en nærmere pre-

sisering av brukerrådets arbeidsområde, samt gjennomføre mindre endringer av virkemåte og sammensetning i forhold til hva som er beskrevet i St.prp. nr. 100 (1990-91).

Brukerrådet har i dag fem medlemmer, og oppnevnes av foretaksmøtet for perioder på to år. Tre medlemmer oppnevnes etter innstilling fra Energiforsyningens Fellesorganisasjon (Enfo), ett medlem oppnevnes etter innstilling fra Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og ett medlem oppnevnes etter innstilling fra Forbrukerrådet. NHO innstiller normalt sin representant fra Prosessindustriens Landsforening (PIL).

Statnettkundenes Fellesorganisasjon (SFO) ble opprettet i 1993 av Statnetts direkte kunder for å ivareta medlemmenes felles forretningsmessige interesser overfor foretaket. SFO representerer de fleste produsentene og regionalnettseierne som er direkte tilknyttet sentralnettet. Til sammen står SFOs medlemmer i dag for om lag 80 prosent av sentralnettets inntekter. De øvrige direkte kundene representeres av PIL eller er uorganiserte. Olje- og energidepartementet legger nå opp til at SFO skal bli representert i brukerrådet.

Det er i dag ikke klare grenser for hvilke saker brukerrådet skal behandle. Olje- og energidepartementet ser det som hensiktsmessig å presisere de oppgavene som det er naturlig at brukerrådets arbeid skal omfatte. Målsetningen med brukerrådet er blant annet å bidra til effektiv kontroll av Statnetts monopolvirksomhet, jf. St.prp. nr. 100 (1990-91).

Etter Olje- og energidepartementets vurdering bør brukerrådet gis anledning til å uttale seg om saker av prinsipiell betydning for foretakets ansvar for sentralnettsordningen, kraftsystemplanleggingen og systemansvaret slik disse er regulert i myndighetenes rammevilkår overfor foretaket. Dette er oppgaver som er tillagt Statnett, og som er regulerte monopoloppgaver. Prinsippet om at brukerrådet primært skal ta opp og behandle saker som er av stor økonomisk betydning for brukerne av sentralnettet legges fortsatt til grunn.

Brukerrådets leder har i dag møte- og talerett i Statnetts styre. Styret behandler imidlertid også saker som ligger utenfor hva som etter Olje- og energidepartementets oppfatning er å anse som brukerrådets arbeidsområde. Styret bør ha anledning til å diskutere saker uten at brukerrådets leder er til stede. Olje- og energidepartementet legger derfor opp til å erstatte leders møte- og talerett med andre former for kontakt og informasjonsutveksling mellom brukerrådet og Statnetts styre. Dette skal sikre en tilfredsstillende dialog mellom brukerrådet og styret. Det skal også legges vekt på at eventuelle avvikende syn mellom flertall og mindretall i brukerrådet skal komme fram.

Statnett skal være en nøytral servicebedrift for brukerne av det norske kraftsystemet. Olje- og energidepartementet legger til grunn at foretakets brukerråd skal ha en aktiv og effektiv påvirkning på foretakets beslutninger knyttet til områdene som er nevnt ovenfor, samt fortsatt være et supplement til myndighetenes monopolkontroll. Den direkte klageadgangen til departementet opprettholdes.

Endringene som skissert over krever små endringer av Statnetts vedtekter. Det legges opp til at vedtektene endres og nytt brukerråd oppnevnes på foretaksmøtet i juni 2000.

Regjeringen legger opp til at Olje- og energidepartementet innenfor de skisserte prinsipper kan foreta endringer knyttet til brukerrådet i framtiden.

Utbyttepolitikk for Statkraft SF

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det varslet at forslag om langsiktig utbyttepolitikk for Statkraft SF ville bli fremmet på et senere tidspunkt.

I Budsjett-innst. S. I (1999-2000) ba flertallet i finanskomiteen om at forslag til langsiktig utbyttepolitikk for Statkraft SF blir fremlagt senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000. I Budsjett-innst. S. nr. 9 (1999-2000) ga flertallet i energi- og miljøkomiteen sin tilslutning til dette.

Regjeringen ser det som viktig å fastsette langsiktig utbyttepolitikk for Statkraft SF, men har så langt ikke fått utredet og behandlet denne saken grundig nok på grunn av stort saksomfang. Regjeringen vil derfor komme tilbake med forslag til langsiktig utbyttepolitikk for Statkraft SF i St.prp. nr. 1 (2000-2001).

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet medregnet folketrygden 2000.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre omprioriteringer og tilleggsbevilgninger på statsbudsjettet medregnet folketrygden 2000 i samsvar med et fremlagt forslag.

Tilråding fra Finansdepartementet ligger ved.

Forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2000

I

Utgifter:

Kap	Pos t	Formål	Kroner
11		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 3011):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 060 000
		fra kr 35 632 000 til kr 37 692 000	
20		Statsministerens kontor (jf. kap. 3020):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 700 000
		fra kr 43 321 000 til kr 47 021 000	
21		Statsrådet (jf. kap. 3021):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	17 700 000
		fra kr 71 200 000 til kr 88 900 000	
100		Utenriksdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 650 000
		fra kr 308 865 000 til kr 307 215 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 700 000
		fra kr 722 353 000 til kr 724 053 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	300 000
		fra kr 137 947 000 til kr 138 247 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	5 000 000
		fra kr 109 400 000 til kr 114 400 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 148 250 000 til kr 149 250 000	
150		Bistand til prioriterte land og regioner:	
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	76 600 000
		fra kr 1 630 000 000 til kr 1 553 400 000	
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	20 000 000
		fra kr 380 000 000 til kr 360 000 000	
	72	Bistand til Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	25 000 000

		fra kr 137 000 000 til kr 112 000 000	
(NY)	73	Bistand til det palestinske området, <i>kan overføres</i> , bevilges med	135 000 000
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 13 000 000 til kr 11 000 000	
	50	Fredskorpset, nedsettes med	7 000 000
		fra kr 10 400 000 til kr 3 400 000	
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	3 000 000
		fra kr 54 000 000 til kr 51 000 000	
155		Miljø og naturressursforvaltning:	
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	10 000 000
		fra kr 310 000 000 til kr 300 000 000	
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157):	
	72	Tilskudd for å bedre rammebetingelsene for næringslivet, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	10 000 000
		fra kr 277 000 000 til kr 267 000 000	
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring:	
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 700 000
		fra kr 47 500 000 til kr 44 800 000	
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak:	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	35 100 000
		fra kr 48 350 000 til kr 13 250 000	
161		Generelle bidrag - FN-organisasjoner:	
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner, forhøyes med	5 000 000
		fra kr 1 662 000 000 til kr 1 667 000 000	
163		Generelle bidrag - finansinstitusjoner:	
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	140 000 000
		fra kr 922 500 000 til kr 782 500 000	
165		Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi):	
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 000 000
		fra kr 342 250 000 til kr 337 250 000	
190		Humanitær bistand ved naturkatastrofer:	
(NY)	70	Tilskudd ved naturkatastrofer, <i>kan overføres</i> , bevilges med	140 000 000
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak:	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	325 000 000
		fra kr 1 528 000 000 til kr 1 203 000 000	
192		Fred, forsoning og demokrati:	

	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 700 000
		fra kr 70 000 000 til kr 64 300 000	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	40 000 000
		fra kr 530 000 000 til kr 490 000 000	
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	431 100 000
		fra kr 629 200 000 til kr 1 060 300 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak:	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	1 800 000
		fra kr 44 700 000 til kr 42 900 000	
200		Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	200 000
		fra kr 142 577 000 til kr 142 377 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	80 000
		fra kr 7 369 000 til kr 7 289 000	
202		Nasjonalt senter for læring og utvikling:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 203 post 1, kap. 239 post 1 og kap. 244 post 1</i> , forhøyes med	4 500 000
		fra kr 24 768 000 til kr 29 268 000	
221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221):	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen, forhøyes med	72 300 000
		fra kr 599 635 000 til kr 671 935 000	
228		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228):	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	14 000 000
		fra kr 259 032 000 til kr 245 032 000	
229		Andre formål i grunnskolen:	
	62	Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	53 000 000
		fra kr 80 000 000 til kr 27 000 000	
234		Tilskudd til lærebedrifter og læringer:	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn læringer, nedsettes med	10 000 000
		fra kr 345 000 000 til kr 335 000 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254):	
	60	Tilskudd til norskopplæring for innvandrere, forhøyes med	48 600 000
		fra kr 319 211 000 til kr 367 811 000	
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 55 325 000 til kr 53 325 000	
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274):	

	1	Driftsutgifter, nedsettes med	2 500 000
		fra kr 5 126 271 000 til kr 5 123 771 000	
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279):	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	6 700 000
		fra kr 1 018 000 til kr 7 718 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	7 000 000
		fra kr 438 176 000 til kr 431 176 000	
	30	Fellesmidler, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 000 000
		fra kr 44 900 000 til kr 42 900 000	
	60	Tilskudd RIT 2000, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	25 800 000
		fra kr 119 700 000 til kr 93 900 000	
	90	Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser, forhøyes med	300 000
		fra kr 208 000 til kr 508 000	
286		Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 3286):	
(NY)	90	Fondskapital, bevilges med	1 000 000 000
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak:	
(NY)	21	Spesielle driftsutgifter, bevilges med	500 000
	54	Forskningsstiftelser, nedsettes med	13 396 000
		fra kr 63 184 000 til kr 49 788 000	
	55	Teknologirådet, nedsettes med	3 063 000
		fra kr 6 126 000 til kr 3 063 000	
	72	Til disposisjon for departementet, nedsettes med	500 000
		fra kr 1 928 000 til kr 1 428 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak:	
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	242 848 000
		fra kr 485 695 000 til kr 242 847 000	
294		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294):	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene, nedsettes med	25 000 000
		fra kr 110 000 000 til kr 85 000 000	
299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	500 000
		fra kr 12 445 000 til kr 12 945 000	
300		Kulturdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	200 000
		fra kr 65 635 000 til kr 65 435 000	
320		Allmenne kulturformål:	
	50	Norsk kulturfond, nedsettes med	4 000 000
		fra kr 220 887 000 til kr 216 887 000	
	60	Lokale og regionale kulturbygg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	14 000 000

		fra kr 49 312 000 til kr 35 312 000	
	77	Bergen som europeisk kulturby, forhøyes med	2 000 000
		fra kr 12 000 000 til kr 14 000 000	
(NY)	80	Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner, bevilges med	7 600 000

328		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328):	
	72	Knutepunktinstitusjoner, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 14 744 000 til kr 15 744 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 600 000
		fra kr 239 190 000 til kr 241 790 000	
410		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	3 345 000
		fra kr 755 692 000 til kr 752 347 000	
	30	Nybygg - Tromsø tinghus, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	4 000 000
		fra kr 4 000 000 til kr 0	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 600 000
		fra kr 28 508 000 til kr 25 908 000	
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	3 000 000
		fra kr 1 309 015 000 til kr 1 306 015 000	
440		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440):	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i> , forhøyes med	5 785 000
		fra kr 4 536 621 000 til kr 4 542 406 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	20 000 000
		fra kr 10 311 000 til kr 30 311 000	
443		Oppfølging av innsynsloven:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	700 000
		fra kr 6 000 000 til kr 5 300 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	2 300 000
		fra kr 4 000 000 til kr 1 700 000	
449		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 3449):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	4 500 000
		fra kr 122 523 000 til kr 127 023 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455):	
(NY)	22	Søk etter omkomne på havet, <i>kan overføres</i> , bevilges med	8 000 000
	73	Fond for søk etter omkomne på havet, nedsettes med	8 000 000
		fra kr 8 000 000 til kr 0	
461		Særskilte ulykkeskommisjoner:	

(NY)	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , bevilges med	15 000 000
464		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 3464):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	10 000 000
		fra kr 20 000 000 til kr 10 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	2 500 000
		fra kr 7 500 000 til kr 10 000 000	
465		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3465):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 23 792 000 til kr 24 792 000	
480		Svalbardbudsjettet:	
	50	Tilskudd, forhøyes med	5 800 000
		fra kr 59 363 000 til kr 65 163 000	
490		Klagenemnd for utlendingssaker (jf. kap. 3490):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	5 900 000
		fra kr 29 900 000 til kr 24 000 000	
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 900 000
		fra kr 135 322 000 til kr 139 222 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	36 300 000
		fra kr 213 149 000 til kr 249 449 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, forhøyes med	489 000 000
		fra kr 761 000 000 til kr 1 250 000 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521):	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	290 000 000
		fra kr 1 591 700 000 til kr 1 301 700 000	
	71	Kunnskapsutvikling, forhøyes med	3 000 000
		fra kr 21 500 000 til kr 24 500 000	
550		Lokal næringsutvikling:	
	60	Tilskudd til utkantkommuner, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 200 000
		fra kr 26 000 000 til kr 20 800 000	
(NY)	63	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, bevilges med	50 000 000
551		Regional næringsutvikling i fylker og kommuner:	
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 51</i> , nedsettes med	12 900 000
		fra kr 239 000 000 til kr 226 100 000	
	55	Etablererstipend, fond, , nedsettes med	4 900 000
		fra kr 108 000 000 til kr 103 100 000	
	57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond, nedsettes med	2 800 000
		fra kr 60 000 000 til kr 57 200 000	
	58	Regionale samordningstiltak, fond, nedsettes med	3 100 000

		fra kr 66 000 000 til kr 62 900 000	
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling:	
	53	Programmer for kompetanseutvikling, fond, nedsettes med	6 200 000
		fra kr 94 000 000 til kr 87 800 000	
	54	Program for vannforsyning, fond, nedsettes med	3 100 000
		fra kr 45 000 000 til kr 41 900 000	
	55	SIVA, fond, nedsettes med	1 600 000
		fra kr 36 000 000 til kr 34 400 000	
	56	Omstilling og nyskaping, fond, nedsettes med	4 200 000
		fra kr 92 000 000 til kr 87 800 000	
(NY)	91	Aksjekapital IT Fornebu, bevilges med	260 000 000
571		Rammetilskudd til kommuner:	
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning, forhøyes med	41 850 000
		fra kr 29 441 758 000 til kr 29 483 608 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner:	
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning, forhøyes med	43 900 000
		fra kr 15 408 643 000 til kr 15 452 543 000	
614		Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmisbrukere m.v.:	
	63	Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	6 000 000
		fra kr 162 100 000 til kr 156 100 000	
673		Tiltak for funksjonshemmede:	
	65	Psykisk utviklingshemmede med sikringsdom, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	6 000 000
		fra kr 29 000 000 til kr 35 000 000	
700		Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3700):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	7 300 000
		fra kr 216 630 000 til kr 223 930 000	
701		Forsknings- og forsøksvirksomhet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med	17 800 000
		fra kr 114 400 000 til kr 96 600 000	
703		Helsetjenesten for innsatte i fengsel:	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan nyttes under post 1</i> , forhøyes med	600 000
		fra kr 61 100 000 til kr 61 700 000	
704		Giftinformasjonssentralen (jf. kap. 3704):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 9 570 000 til kr 10 570 000	
705		Kursvirksomhet og stipendier:	
	60	Rekruttering m.m. av helsepersonell, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 32 100 000 til kr 33 100 000	
	61	Utdanningstiltak, turnustjeneste m.m., nedsettes med	1 000 000
		fra kr 48 400 000 til kr 47 400 000	

	71	Tilskudd til kurs og stipendier til personell innen helsevesenet m.m., forhøyes med	700 000
		fra kr 12 900 000 til kr 13 600 000	
711		Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 3711):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	5 800 000
		fra kr 52 933 000 til kr 47 133 000	
712		Statens helseundersøkelser (jf. kap. 3712):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	6 200 000
		fra kr 38 940 000 til kr 45 140 000	
715		Statens strålevern (jf. kap. 3715):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	900 000
		fra kr 45 000 000 til kr 45 900 000	
716		Kreftregisteret (jf. kap. 3716):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 600 000
		fra kr 26 950 000 til kr 30 550 000	
718		Rehabilitering:	
	60	Rehabilitering, nedsettes med	5 000 000
		fra kr 103 300 000 til kr 98 300 000	
730		Fylkeskommunenes helsetjeneste:	
	61	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus m.v., nedsettes med	28 500 000
		fra kr 3 025 500 000 til kr 2 997 000 000	
	62	Tilskudd til regionsykehus, nedsettes med	430 000
		fra kr 1 781 900 000 til kr 1 781 470 000	
	64	Tilskudd til utstyr på sykehus, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	540 000 000
		fra kr 764 000 000 til kr 224 000 000	
731		Rikshospitalet:	
	50	Statstilskudd, forhøyes med	62 430 000
		fra kr 1 162 400 000 til kr 1 224 830 000	
739		Andre utgifter (jf. kap. 3739):	
	60	Tilskudd til helsepersonellbemanning i luftambulansetjenesten, forhøyes med	2 700 000
		fra kr 59 000 000 til kr 61 700 000	
	66	Mammografiscreening, nedsettes med	10 700 000
		fra kr 71 900 000 til kr 61 200 000	
	72	Tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning, forhøyes med	1 400 000
		fra kr 35 400 000 til kr 36 800 000	
743		Statlige stimuleringsiltak for psykisk helsevern:	
	65	Utbygging av psykisk helsevern for barn og ungdom, <i>kan overføres, kan nyttes under post 64</i> , nedsettes med	38 000 000
		fra kr 126 000 000 til kr 88 000 000	
751		Apotekvesenet (jf. kap. 3751 og 5577):	
	70	Tilskudd til apotek, nedsettes med	9 500 000
		fra kr 81 870 000 til kr 72 370 000	

844		Kontantstøtte:	
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under kap. 856 post 60, overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	40 000 000
		fra kr 2 787 114 000 til kr 2 747 114 000	
845		Barnetrygd:	
	70	Tilskudd, nedsettes med	45 000 000
		fra kr 12 474 000 000 til kr 12 429 000 000	
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet:	
	71	Utvikling og opplysningsarbeid m.v., <i>kan nyttes under post 50</i> , nedsettes med	1 440 000
		fra kr 22 139 000 til kr 20 699 000	
857		Barne- og ungdomstiltak:	
(NY)	75	Frivillig barne- og ungdomsarbeid lokalt, bevilges med	12 400 000
858		Statens ungdoms- og adopsjonskontor (jf. kap. 3858):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 440 000
		fra kr 13 333 000 til kr 14 773 000	
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 530 000
		fra kr 98 710 000 til kr 101 240 000	
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 142 750 000 til kr 140 750 000	
902		Justervesenet (jf. kap. 3902):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 71 255 000 til kr 70 255 000	
903		Standardisering:	
	70	Tilskudd, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 36 000 000 til kr 34 000 000	
911		Bedriftsrettet kompetanseoverføring:	
	70	Teknologisk Institutt, nedsettes med	10 000 000
		fra kr 45 000 000 til kr 35 000 000	
	71	Veiledningsinstituttet i Nord-Norge, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 000 000
		fra kr 24 500 000 til kr 19 500 000	
920		Norges forskningsråd:	
	50	Tilskudd, forhøyes med	11 000 000
		fra kr 847 800 000 til kr 858 800 000	
921		Øvrige forskningsformål:	
(NY)	50	Regionale forskningsstiftelser, bevilges med	13 396 000
(NY)	51	Teknologirådet, bevilges med	3 063 000
922		Norsk Romsenter:	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	5 000 000

		fra kr 235 300 000 til kr 240 300 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:	
(NY) 71		EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i> , bevilges med	242 848 000
926		Spesielle IT-tiltak:	
(NY) 22		Spesielle IT-prosjekter, <i>kan overføres</i> , bevilges med	4 000 000
943		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	110 000 000
		fra kr 330 000 000 til kr 220 000 000	
946		IT-senter Fornebu:	
	90	Aksjekapital, nedsettes med	260 000 000
		fra kr 260 000 000 til kr 0	
947		Norsk Vekst ASA (jf. kap. 3947):	
(NY) 1		Driftsutgifter, bevilges med	3 300 000
951		Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S:	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	28 000 000
		fra kr 126 000 000 til kr 154 000 000	
961		Reiselivstiltak:	
	70	Tilskudd til internasjonal markedsføring, nedsettes med	10 000 000
		fra kr 93 500 000 til kr 83 500 000	
970		Internasjonaliseringstiltak:	
	70	Eksportfremmende tiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	10 000 000
		fra kr 193 000 000 til kr 183 000 000	
	71	Internasjonalt teknologisamarbeid, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 18 000 000 til kr 17 000 000	
972		Internasjonale investeringstiltak:	
(NY) 91		Investeringsfond for Øst-Europa, bevilges med	50 000 000
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020):	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	3 200 000
		fra kr 115 000 000 til kr 118 200 000	
1023		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 400 000
		fra kr 13 530 000 til kr 14 930 000	
1030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	4 600 000
		fra kr 243 700 000 til kr 248 300 000	
1064		Havnetjenesten (jf. kap. 4064):	
	30	Fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 24, 33, 45 og 60</i> , nedsettes med	6 000 000
		fra kr 159 500 000 til kr 153 500 000	
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	198 000
		fra kr 102 849 000 til kr 102 651 000	

1102		Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 4102):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 236 179 000 til kr 235 179 000	
1110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	163 000
		fra kr 84 605 000 til kr 84 442 000	
1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.:	
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet, nedsettes med	178 000
		fra kr 91 988 000 til kr 91 810 000	
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling, Plante-forsk, nedsettes med	78 000
		fra kr 38 894 000 til kr 38 816 000	
	52	Støtte til fagsentrene, nedsettes med	24 000
		fra kr 12 655 000 til kr 12 631 000	
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	3 000 000
		fra kr 163 137 000 til kr 160 137 000	
1137		Forskning og utvikling:	
	50	Forskningsprogrammer, nedsettes med	3 000 000
		fra kr 116 302 000 til kr 113 302 000	
1140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket:	
	50	Driftsøkonomiske analyser m.m., nedsettes med	35 000
		fra kr 17 814 000 til kr 17 779 000	
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i> , nedsettes med	3 000 000
		fra kr 31 182 000 til kr 28 182 000	
1142		Miljø- og næringstiltak i skogbruket:	
(NY)	52	Omstillingstiltak NISK, bevilges med	5 000 000
	71	Tilskudd til langsiktige investeringer og næringstiltak i skogbru- ket, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	18 000 000
		fra kr 123 862 000 til kr 105 862 000	
	76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 000 000
		fra kr 23 174 000 til kr 21 174 000	
1143		Sentral landbruksforvaltning:	
	70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 500 000
		fra kr 19 000 000 til kr 16 500 000	
	71	Omstillingsstøtte til slakteri, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 000 000
		fra kr 19 006 000 til kr 14 006 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	3 000 000
		fra kr 100 000 til kr 3 100 000	
1145		Jordskifteverket (jf. kap. 4145):	

	1	Driftsutgifter, nedsettes med	248 000
		fra kr 128 792 000 til kr 128 544 000	
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	4 500 000
		fra kr 57 866 000 til kr 62 366 000	
1147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	44 000
		fra kr 22 941 000 til kr 22 897 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	3 000 000
		fra kr 12 287 000 til kr 9 287 000	
1148		Naturskade - erstatninger og sikring:	
	71	Naturskade, erstatninger, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	15 000 000
		fra kr 39 100 000 til kr 24 100 000	
1161		Statskog SF - forvaltningsdrift:	
	70	Tilskudd til forvaltningsdrift, nedsettes med	32 000
		fra kr 16 561 000 til kr 16 529 000	
1163		Avslutning av Statens Kornforretning:	
(NY)	90	Overføring av gjeld, bevilges med	122 000 000
1300		Samferdselsdepartementet (jf. kap 4300):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	200 000
		fra kr 104 969 000 til kr 104 769 000	
1301		Forskning og utvikling m.v.:	
	70	Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 000 000
		fra kr 28 900 000 til kr 23 900 000	
1313		Luftfartstilsynet (jf. kap 4313):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 108 800 000 til kr 107 800 000	
1314		Havarikommisjonen for sivil luftfart:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 000 000
		fra kr 8 500 000 til kr 9 500 000	
1320		Statens vegvesen (jf. kap. 4320):	
	23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i> , forhøyes med	208 500 000
		fra kr 5 440 100 000 til kr 5 648 600 000	
	30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i> , nedsettes med	130 000 000
		fra kr 4 124 500 000 til kr 3 994 500 000	
	32	Legging av fast dekke på riksveger, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	50 000 000
		fra kr 100 000 000 til kr 50 000 000	
	60	Tilskudd til fylkesvegformål, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	102 000 000

		fra kr 250 900 000 til kr 148 900 000	
--	--	---------------------------------------	--

1350		Jernbaneverket (jf. kap. 4350):	
	30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i> , nedsettes med	30 000 000
		fra kr 1 187 980 000 til kr 1 157 980 000	
(NY)	90	Kapitalinnskudd i egne aksjeselskaper, bevilges med	100 000
1354		Statens jernbanetilsyn:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 500 000
		fra kr 10 100 000 til kr 11 600 000	
1370		Kjøp av posttjenester:	
	70	Betaling for ulønnsomme posttjenester, nedsettes med	190 000 000
		fra kr 730 000 000 til kr 540 000 000	
1371		Etablering av Posten Norge BA:	
(NY)	70	Tilskudd til restrukturering, bevilges med	200 000 000
1400		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 500 000
		fra kr 121 745 000 til kr 120 245 000	
1401		Opplysningsvirksomhet, tilskudd til organisasjoner:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 9 829 000 til kr 8 829 000	
1406		Miljøvernavdelingene ved fylkesmannsembetene (jf. kap. 4406):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 500 000
		fra kr 171 082 000 til kr 169 582 000	
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	15 000 000
		fra kr 110 100 000 til kr 95 100 000	
1410		Miljøvernforskning (jf. kap. 4410):	
	51	Forskningsprogrammer m.m., nedsettes med	2 000 000
		fra kr 101 752 000 til kr 99 752 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	200 000
		fra kr 88 938 000 til kr 89 138 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 000 000
		fra kr 12 785 000 til kr 10 785 000	
	60	Kommunal naturforvaltning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	1 000 000
		fra kr 7 212 000 til kr 6 212 000	
	73	Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	12 000 000
		fra kr 28 000 000 til kr 40 000 000	
1429		Riksantikvaren (jf. kap. 4429):	

	1	Driftsutgifter, nedsettes med	500 000
		fra kr 68 766 000 til kr 68 266 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i> , nedsettes med	1 000 000
		fra kr 17 021 000 til kr 16 021 000	
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 500 000
		fra kr 177 652 000 til kr 176 152 000	
	64	Aksjon Jærvassdraget, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 000 000
		fra kr 3 462 000 til kr 1 462 000	
	72	Tilskudd til utvikling av mer miljøeffektive produkter og bygg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 000 000
		fra kr 9 000 000 til kr 4 000 000	
1442		Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet:	
	70	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	3 000 000
		fra kr 39 100 000 til kr 36 100 000	
1443		Miljøovervåking og akutt forurensning:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 000 000
		fra kr 81 850 000 til kr 83 850 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	2 000 000
		fra kr 7 743 000 til kr 5 743 000	
1463		Regional og lokal planlegging:	
	63	Lokal Agenda 21 og bærekraftig by- og tettstedsutvikling, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	6 000 000
		fra kr 19 456 000 til kr 13 456 000	
1465		Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:	
	21	Betaling for statsoppdraget, nedsettes med	4 000 000
		fra kr 323 530 000 til kr 319 530 000	
1470		Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 19 882 000 til kr 18 882 000	
	71	Internasjonale organisasjoner, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	300 000
		fra kr 30 585 000 til kr 30 885 000	
	75	Støtte til internasjonale miljøtiltak og nasjonale energitiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	3 000 000
		fra kr 6 781 000 til kr 3 781 000	
1471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	500 000
		fra kr 111 777 000 til kr 112 277 000	
1500		Arbeids- og administrasjonsdepartementet (jf. kap. 4500):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	1 400 000

		fra kr 113 121 000 til kr 114 521 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	3 400 000
		fra kr 51 936 000 til kr 55 336 000	
1502		Tilskudd til kompetanseutvikling:	
(NY)	1	Driftsutgifter, bevilges med	2 850 000
1510		Fylkesmannsembetene:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	9 200 000
		fra kr 327 637 000 til kr 336 837 000	
1522		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	5 500 000
		fra kr 258 535 000 til kr 264 035 000	
1540		Statens Pensjonskasse (jf. kap. 4540):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 950 000
		fra kr 102 577 000 til kr 105 527 000	
1542		Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten:	
	72	For lærere i grunnskolen, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	36 209 000
		fra kr 218 309 000 til kr 182 100 000	
1560		Pristilskudd:	
	70	Til regulering av forbrukerprisene, forhøyes med	18 000 000
		fra kr 145 000 000 til kr 163 000 000	
1580		Bygg utenfor husleieordningen:	
	31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	142 000 000
		fra kr 1 480 040 000 til kr 1 622 040 000	
1582		Utvikling av Fornebuområdet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	7 100 000
		fra kr 3 900 000 til kr 11 000 000	
	30	Investeringer på Fornebu, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	79 400 000
		fra kr 149 400 000 til kr 70 000 000	

1590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 4590):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 720 000
		fra kr 1 558 150 000 til kr 1 561 870 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	25 000 000
		fra kr 1 402 000 til kr 26 402 000	
1592		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede:	
	70	Formidlingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i> , nedsettes med	827 000
		fra kr 212 220 000 til kr 211 393 000	
	71	Integrering i ordinært arbeidsliv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70 og kap. 1591 post 71</i> , nedsettes med	64 788 000
		fra kr 646 546 000 til kr 581 758 000	

	72	Skjermede tiltak, drift, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71</i> , forhøyes med	61 895 000
		fra kr 1 579 291 000 til kr 1 641 186 000	
1600		Finansdepartementet (jf. kap. 4600):	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	4 500 000
		fra kr 16 600 000 til kr 21 100 000	
1602		Kredittilsynet (jf. kap. 4602):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	8 500 000
		fra kr 94 600 000 til kr 103 100 000	
1610		Toll- og avgiftsdirektoratet - toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 747 000 000 til kr 745 000 000	
1618		Skattedirektoratet - skatteetaten (jf. kap. 4618):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	46 200 000
		fra kr 2 567 100 000 til kr 2 613 300 000	
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	17 300 000
		fra kr 206 700 000 til kr 224 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	71 500 000
		fra kr 169 200 000 til kr 97 700 000	
1620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	1 000 000
		fra kr 302 200 000 til kr 301 200 000	
1650		Statsgjeld, renter m.m. (jf. kap. 5606):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	4 000 000
		fra kr 16 000 000 til kr 12 000 000	
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760):	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	500 000 000
		fra kr 5 630 745 000 til kr 5 130 745 000	
1800		Olje- og energidepartementet (jf. kap. 4800):	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	10 000 000
		fra kr 19 000 000 til kr 29 000 000	
1810		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810):	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med	15 700 000
		fra kr 52 500 000 til kr 68 200 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	3 500 000
		fra kr 186 725 000 til kr 190 225 000	
	30	Forbygningsarbeider og oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	3 500 000

		fra kr 41 750 000 til kr 38 250 000	
1825		Omlægging av energibruk og energiproduksjon:	
	72	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	57 000 000
		fra kr 280 000 000 til kr 223 000 000	
1830		Energiforskning (jf. kap. 4829):	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	3 100 000
		fra kr 12 500 000 til kr 15 600 000	
	50	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	5 800 000
		fra kr 176 500 000 til kr 170 700 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	800 000
		fra kr 7 400 000 til kr 8 200 000	
2410		Statens lånekassee for utdanning (jf. kap. 5310):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	450 000
		fra kr 227 211 000 til kr 227 661 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	350 000
		fra kr 4 227 400 000 til kr 4 227 750 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	100 000
		fra kr 703 100 000 til kr 703 200 000	
	72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	150 000 000
		fra kr 1 044 500 000 til kr 1 194 500 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	2 550 000
		fra kr 403 000 000 til kr 405 550 000	
	74	Tap på utlån, forhøyes med	261 000 000
		fra kr 155 000 000 til kr 416 000 000	
2415		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak:	
	72	Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	20 000 000
		fra kr 50 000 000 til kr 30 000 000	

2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620):	
	50	Utviklingstilskudd, fond, nedsettes med	19 000 000
		fra kr 194 000 000 til kr 175 000 000	
	51	Tapsfond for lån og garantier innvilget i budsjetterminen, nedsettes med	30 000 000
		fra kr 60 000 000 til kr 30 000 000	
	54	Prosjektutviklingstilskudd, fond, nedsettes med	5 000 000
		fra kr 15 000 000 til kr 10 000 000	
	70	Administrasjon, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	6 000 000
		fra kr 178 118 000 til kr 184 118 000	
(NY)	72	Tilskudd til dekning av tap på risikolån, bevilges med	42 600 000

2422		Statens miljøfond:	
	90	Statens miljøfond, lån, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	85 000 000
		fra kr 150 000 000 til kr 65 000 000	
2425		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene:	
	51	Distriktsutviklingstilskudd, fond, <i>kan nyttes under kap. 551 post 51</i> , nedsettes med	39 000 000
		fra kr 819 000 000 til kr 780 000 000	
	53	Tilskudd til dekning av tap på lån, nedsettes med	5 000 000
		fra kr 105 000 000 til kr 100 000 000	
(NY)	74	Dekning av tap på risikolån og garantier, bevilges med	4 000 000
	75	Dekning av tap på låneårganger uten tapsavsetninger, nedsettes med	4 000 000
		fra kr 4 000 000 til kr 0	
2426		SIVA:	
	90	Lån til SIVA, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	90 000 000
		fra kr 340 000 000 til kr 250 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440):	
	30	Investeringer, forhøyes med	2 200 000 000
		fra kr 19 700 000 000 til kr 21 900 000 000	
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond, nedsettes med	8 000 000
		fra kr 600 000 000 til kr 592 000 000	
2441		Petroleumsrettet teknologiutvikling:	
	50	Prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumsvirksomheten, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	20 000 000
		fra kr 70 000 000 til kr 50 000 000	
2442		Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	40 000 000
		fra kr 110 000 000 til kr 70 000 000	
2445		Statsbygg (jf. kap. 5445):	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-2 141 986 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	836 937 000
		3 Avskrivninger	255 459 000
		4 Renter av statens kapital	100 390 000
		5 Til investeringsformål	885 000 000
		6 Til reguleringsfondet	40 200 000
			-24 000 000
	30	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	11 000 000
		fra kr 150 000 000 til kr 139 000 000	

	31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med	100 000 000
		fra kr 1 349 450 000 til kr 1 249 450 000	
2450		Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603):	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter	-2 346 300 000
		2 Inntekter regionale flyplasser	-209 900 000
		3 Fra reguleringsfondet	-89 500 000
		4 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 535 700 000
		5 Driftsutgifter regionale flyplasser, <i>overslagsbevilgning</i>	192 200 000
		6 Avskrivninger	338 600 000
		7 Renter av statens kapital	37 300 000
		8 Til investeringsformål	357 900 000
			-184 000 000
(NY)	92	Lån Sandefjord Lufthavn AS, bevilges med	7 500 000
2460		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 5460):	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond	-36 500 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	36 500 000
			0
2530		Fødselspenger og adopsjonspenger:	
	70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	356 000 000
		fra kr 6 585 380 000 til kr 6 941 380 000	
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring:	
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	418 000 000
		fra kr 3 632 000 000 til kr 4 050 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	165 000 000
		fra kr 1 035 000 000 til kr 1 200 000 000	
2600		Trygdeetaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	22 000 000
		fra kr 3 418 800 000 til kr 3 440 800 000	
2650		Sykepenger:	
	70	Sykepenger for arbeidstakere m.v., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med	787 000 000
		fra kr 17 629 000 000 til kr 18 416 000 000	
2660		Uførhet:	

	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	300 000 000
		fra kr 12 095 000 000 til kr 11 795 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	370 000 000
		fra kr 17 063 000 000 til kr 16 693 000 000	
2663		Medisinsk rehabilitering m.v.:	
	72	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med	150 000 000
		fra kr 357 000 000 til kr 207 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, tekniske hjelpemidler, nedsettes med	100 000 000
		fra kr 2 634 000 000 til kr 2 534 000 000	
2711		Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten m.v.:	
	70	Refusjon spesialisthjelp, nedsettes med	25 000 000
		fra kr 770 000 000 til kr 745 000 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt, nedsettes med	56 000 000
		fra kr 433 500 000 til kr 377 500 000	
2750		Syketransport m.v.:	
	77	Syketransport, nedsettes med	110 000 000
		fra kr 1 173 000 000 til kr 1 063 000 000	
2751		Medisiner m.v.:	
	70	Legemidler, forhøyes med	142 500 000
		fra kr 5 385 000 000 til kr 5 527 500 000	
2752		Refusjon av egenbetaling:	
	70	Refusjon av egenbetaling, forhøyes med	50 000 000
		fra kr 1 400 000 000 til kr 1 450 000 000	
2790		Andre helsetiltak:	
	70	Bidrag, lokalt, nedsettes med	5 000 000
		fra kr 363 000 000 til kr 358 000 000	

Inntekter:

Kap	Pos t	Formål	Kroner
3011		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 11):	
	1	Billettinntekter, forhøyes med	800 000
		fra kr 33 000 til kr 833 000	
3221		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221):	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, forhøyes med	31 900 000
		fra kr 5 914 000 til kr 37 814 000	
3254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254):	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, forhøyes med	41 600 000
		fra kr 28 568 000 til kr 70 168 000	
3286		Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 286):	
	80	Avkastning, nedsettes med	4 402 000

		fra kr 90 000 000 til kr 85 598 000	
3299		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299):	
	54	Overføring fra Opplysningsvesenets fond, forhøyes med	500 000
		fra kr 37 445 000 til kr 37 945 000	
3449		Statens innkrevingssentral (jf. kap. 449):	
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m., forhøyes med	12 500 000
		fra kr 41 000 000 til kr 53 500 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse, forhøyes med	7 500 000
		fra kr 75 000 000 til kr 82 500 000	
3464		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 464):	
	1	Gebyrer, nedsettes med	7 500 000
		fra kr 27 500 000 til kr 20 000 000	
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520):	
	4	Diverse inntekter, forhøyes med	357 600 000
		fra kr 533 000 000 til kr 890 600 000	
3947		Norsk Vekst ASA (jf. kap. 947):	
(NY)	90	Salg av aksjer, bevilges med	338 300 000
3958		Kapital, diverse ventureselskap (jf. kap. 958):	
(NY)	90	Salg av aksjer, bevilges med	85 000 000
4110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110):	
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m., forhøyes med	7 500 000
		fra kr 62 078 000 til kr 69 578 000	
4146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146):	
	2	Driftsinntekter, forhøyes med	6 000 000
		fra kr 15 786 000 til kr 21 786 000	
4163		Avslutning av Statens Kornforretning:	
(NY)	90	Overføring av eiendeler, bevilges med	122 000 000
4164		Avvikling av Statens Landbruksbank:	
(NY)	40	Salg av eiendom, bevilges med	112 000 000
4320		Statens vegvesen (jf. kap. 1320):	
	2	Diverse gebyrer, forhøyes med	8 500 000
		fra kr 219 900 000 til kr 228 400 000	
4410		Miljøvernforskning (jf. kap. 1410):	
	50	Refusjon av diverse fond, forhøyes med	5 868 000
		fra kr 5 868 000 til kr 11 736 000	
4425		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425):	
	51	Viltfondet, forhøyes med	67 000 000
		fra kr 66 500 000 til kr 133 500 000	
	52	Statens fiskefond, forhøyes med	20 632 000
		fra kr 24 000 000 til kr 44 632 000	
4583		Salg av eiendom i Pilestredet Park:	
	39	Salg av eiendom, forhøyes med	128 000 000

		fra kr 134 000 000 til kr 262 000 000	
4590		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 1590):	
(NY)	2	Refusjoner m.m., bevilges med	25 000 000
4602		Kredittilsynet (jf. kap. 1602):	
	1	Bidrag fra tilsynsenhetene, forhøyes med	8 500 000
		fra kr 94 700 000 til kr 103 200 000	
4610		Toll- og avgiftsdirektoratet - toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610):	
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner, forhøyes med	9 000 000
		fra kr 83 700 000 til kr 92 700 000	
4620		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620):	
	1	Salgsinntekter, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 6 600 000 til kr 4 600 000	
4810		Oljedirektoratet (jf. kap. 1810):	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, forhøyes med	15 700 000
		fra kr 14 000 000 til kr 29 700 000	
	5	Salg av publikasjoner, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 4 000 000 til kr 2 000 000	
4829		Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830):	
	50	Overføring fra fondet, forhøyes med	116 100 000
		fra kr 113 500 000 til kr 229 600 000	
4860		Statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
	80	Inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft, nedsettes med	7 000 000
		fra kr 90 000 000 til kr 83 000 000	
5310		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 2411):	
	91	Tap og avskrivninger, forhøyes med	176 000 000
		fra kr 465 000 000 til kr 641 000 000	
5311		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 2411):	
	90	Avdrag, forhøyes med	20 000 000
		fra kr 300 000 000 til kr 320 000 000	
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):	
	90	Avdrag, forhøyes med	1 000 000 000
		fra kr 4 240 000 000 til kr 5 240 000 000	

5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):	
	50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd, forhøyes med	23 300 000
		fra kr 5 000 000 til kr 28 300 000	
	51	Tilbakeføring fra tapsfond, forhøyes med	38 700 000
		fra kr 5 000 000 til kr 43 700 000	
(NY)	54	Tilbakeføring av prosjektutviklingstilskudd, bevilges med	24 500 000
5350		Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond:	

(NY)	51	Utbytte og renter mv., bevilges med	182 000 000
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440):	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter	118 300 000 000
		2 Driftsutgifter	-18 200 000 000
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500 000 000
		4 Avskrivninger	-15 100 000 000
		5 Renter	-8 600 000 000
			74 900 000 000
	30	Avskrivninger, nedsettes med	400 000 000
		fra kr 15 500 000 000 til kr 15 100 000 000	
	80	Renter, forhøyes med	300 000 000
		fra kr 8 300 000 000 til kr 8 600 000 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu:	
	1	Leieinntekter, Fornebu, forhøyes med	2 600 000
		fra kr 3 000 000 til kr 5 600 000	
	40	Salgsinntekter, Fornebu, nedsettes med	33 400 000
		fra kr 710 200 000 til kr 676 800 000	
5450		Luftfartsverket (jf. kap. 2450):	
	35	Til investeringsformål, forhøyes med	7 500 000
		fra kr 350 400 000 til kr 357 900 000	
5460		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 2460):	
	50	Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen, forhøyes med	59 300 000
		fra kr 5 000 000 til kr 64 300 000	
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.:	
	70	Avgift, forhøyes med	3 200 000 000
		fra kr 115 100 000 000 til kr 118 300 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer:	
	70	Avgift, forhøyes med	8 000 000
		fra kr 7 380 000 000 til kr 7 388 000 000	
5536		Avgift på motorvogner m.m.:	
	71	Engangsavgift på motorvogner m.m., forhøyes med	883 000 000
		fra kr 7 898 000 000 til kr 8 781 000 000	
	73	Vektårsavgift, nedsettes med	2 000 000
		fra kr 290 000 000 til kr 288 000 000	
	75	Omregistreringsavgift, forhøyes med	65 000 000

		fra kr 1 465 000 000 til kr 1 530 000 000	
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift), nedsettes med	95 000 000
		fra kr 4 745 000 000 til kr 4 650 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter m.v.:	
	70	CO ₂ -avgift, nedsettes med	202 000 000
		fra kr 4 325 000 000 til kr 4 123 000 000	
	71	Svovelavgift, nedsettes med	55 000 000
		fra kr 235 000 000 til kr 180 000 000	
5583		Særskilte avgifter mv. i telesektoren:	
	70	Inntekter fra frekvenser mv., forhøyes med	400 000 000
		fra kr 36 000 000 til kr 436 000 000	
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481):	
	80	Renter av statens faste kapital, nedsettes med	4 359 000
		fra kr 141 470 000 til kr 137 111 000	
5608		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
	80	Renter, Statnett SF, nedsettes med	28 000 000
		fra kr 128 000 000 til kr 100 000 000	
5614		Renter av lån til landbruksformål (jf. kap. 2411):	
	80	Renter, forhøyes med	27 000 000
		fra kr 235 000 000 til kr 262 000 000	
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):	
	80	Renter, forhøyes med	356 000 000
		fra kr 4 829 000 000 til kr 5 185 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):	
	80	Renter, forhøyes med	472 000 000
		fra kr 3 583 000 000 til kr 4 055 000 000	
5618		Innskuddskapital i Posten Norge BA:	
	80	Utbytte, forhøyes med	45 000 000
		fra kr 86 000 000 til kr 131 000 000	
5620		Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420):	
	81	Renter, risikolåneordningen, forhøyes med	36 000 000
		fra kr 104 000 000 til kr 140 000 000	
	83	Utbytte, grunnfinansieringsordningen og lavrisikolåneordningen, forhøyes med	2 800 000
		fra kr 30 000 000 til kr 32 800 000	
	84	Utbytte, egenkapitalordningen, forhøyes med	9 600 000
		fra kr 30 000 000 til kr 39 600 000	
	85	Rentemargin risikolåneordningen, nedsettes med	23 800 000
		fra kr 40 000 000 til kr 16 200 000	
	86	Renter, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen, forhøyes med	92 000 000

		fra kr 268 000 000 til kr 360 000 000	
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning:	
	80	Utbytte, forhøyes med	186 000 000
		fra kr 796 000 000 til kr 982 000 000	
5680		Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet:	
	80	Utbytte, Statnett SF, nedsettes med	3 000 000
		fra kr 211 000 000 til kr 208 000 000	
5685		Aksjer i Den norske stats oljeselskap a.s:	
	80	Utbytte, nedsettes med	548 000 000
		fra kr 2 250 000 000 til kr 1 702 000 000	
5705		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger:	
(NY)	1	Refusjon dagpenger, bevilges med	15 000 000

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å gi tilsagn ut over bevilgning i 2000 med følgende beløp:

Kap. .	Pos t	Benevnelse	Beløp i kroner
150		Bistand til prioriterte land og regioner	
	70	Bistand til Afrika	250 000 000
	71	Bistand til Asia	100 000 000
	72	Bistand til Mellom-Amerika	40 000 000
	73	Bistand til det palestinske området	10 000 000
197		Bistand til ikke ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, forhøyes med	50 000 000
		fra kroner 250 000 000 til kroner 300 000 000	

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 2000 kan overskride bevilgninger under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap. 202 post 01	Kap. 3202 post 02
Kap. 260 post 21	Kap. 3260 post 03
Kap. 261 post 21	Kap. 3261 post 03
Kap. 281 post 01	Kap. 3281 post 02

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 2000 kan gi tilsagn for inntil kroner 8 000 000 utover gitt bevilgning på kap. 210 Tilskudd til trosamfunn m.m. og privateide skole- og kirkebygg, post 75.
2. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 2000 kan gi tilsagn for inntil 143 mill. kroner utover gitt bevilgning på kap. 229 Andre formål i grunnskolen, post 62.

V

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. avviket i forhold til det sentrale statsregnskapet per 31. desember 1998 for Høgskolen i Stavanger korrigeres over konto for forskyvninger i balansen.
2. Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 2000 kan inngå kontrakt om evaluering av Norges forskningsråd for inntil kroner 7 000 000, jf. kap. 287 post 21.

VI

Stortinget samtykker i at:

1. Kulturdepartementet kan overskride bevilgningen i 2000 til driftsutgifter under post 01 under kap. 301, 322, 323, 324, 326, 328, 329 og 334 mot tilsvarende merinntekter under post 01 under kap. 3301, 3322, 3323, 3324, 3326, 3328, 3329 og 3334.
2. Fond for stipend til audiovisuell utdanning i Frankrike oppløses i inneværende budsjettermin, og at midlene heretter bevilges som ordinært tilskudd under kap. 334, post 78.
3. overføring av forvaltningsoppgaver fra Kulturdepartementet til Norsk kulturråd utsettes inntil videre.

VII

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen under kap. 430, post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3430, post 30.

VIII

Endringer på Svalbardbudsjettet

På Svalbardbudsjettet for 2000 blir det gjort følgende endringer:

1. Bevilgningen under kap. 5 Sysselmannen, post 01 Driftsutgifter forhøyes med 0,5 mill. kroner fra kroner 18 663 000 til kroner 19 163 000.
2. Bevilgningen under kap. 6 Sysselmannens transporttjeneste, post 01 Driftsutgifter nedsettes med kroner 735 000 fra kroner 44 500 000 til kroner 43 765 000.
3. Bevilgningen under kap. 7 Tilfeldige utgifter, post 01 Driftsutgifter for-

- høyes med kroner 6 335 000 fra kroner 808 000 til kroner 7 143 000.
4. Bevilgningen under kap. 17 Refusjon til Norsk Polarinstitutt nedsettes med 0,3 mill. kroner fra kroner 2 950 000 til kroner 2 650 000.
 5. Bevilgningen under kap. 20 Statens bygninger i Longyearbyen, post 01 Driftsutgifter forhøyes med 0,5 mill. kroner fra kroner 9 025 000 til kroner 9 525 000. Bevilgningen under kap. 20 Statens bygninger i Longyearbyen, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, *kan overføres*, nedsettes med 0,5 mill. kroner fra kroner 1 875 000 til kroner 1 375 000.
 6. Følgende endringer gjøres under kap. 3006 Sysselmannens transporttjeneste: Benevnelsen på post 01 endres fra Inntekter fartøy til Leieinntekter. Bevilgningen på post 01 økes med kroner 1 200 000 fra kroner 200 000 til kroner 1 400 000. Benevnelsen på post 02 endres fra Inntekter helikopter til Refusjoner. Bevilgningen på post 02 blir redusert med kroner 1 200 000 fra kroner 1 200 000 til kroner 0.
 7. Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2000 kan overskride bevilgningen på Svalbardbudsjettet under kap. 6, post 01 tilsvarende det inntektsførte beløpet i Svalbardbudsjettet under kap. 3006, post 02.

IX

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2000 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 2412 Den Norske Stats Husbank, post 1 Driftsutgifter mot en tilsvarende merinntekt under kap. 5312 Den Norske Stats Husbank, post 1 Gebyrer.
2. overskride bevilgningen under kap. 587 Statens bygningstekniske etat, post 1 Driftsutgifter mot en tilsvarende merinntekt under kap. 3587 Statens bygningstekniske etat, post 4 Gebyrer, godkjenningsordning for foretak for ansvarsrett.

X

Sammenslåingen av Ramnes og Våle kommuner

Stortinget samtykker i at det ikke oppkreves dokumentavgift og omregistreringsavgift som oppstår i direkte tilknytning til sammenslåingen av Ramnes og Våle kommuner.

XI

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at:

1. Bevilgningene under kap. 610 Rusmiddeldirektoratet post 01, 60 og 70 kan nyttes under kap. 612 Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning post 01 Driftsutgifter og kap. 614 Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmisbrukere mv. post 63 Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak. Kapitlet tilføyes stikkordet «*kan nyttes under kap. 612 post 01 og kap. 614 post 63*».
2. Bevilgningen under kap. 670 Tiltak for eldre, post 61 Tilskudd til omsorgstjenester tilføyes stikkordet «*kan overføres*».
3. Bevilgningene under kap. 743 Statlige stimuleringstiltak for psykisk helsevern, post 62 Tilskudd til psykiatri i kommuner og post 63 Tilskudd til styr-

king av psykisk helsevern i fylkene tilføyes stikkordet «*kan overføres*».

XII

Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket med virkning fra 1. juli 2000 i medhold av lov av 24. oktober 1946 nr. 2 om barnetrygd, § 2 første ledd kan utbetale småbarnstillegg i barnetrygden med følgende beløp per år:

For hvert barn mellom 1 og 3 år ytes det et tillegg i barnetrygden, det såkalte småbarnstillegget, på kroner 7 884 per år. Tillegget ytes fra og med måneden etter at barnet fyller 1 år, til og med *måneden før* barnet fyller 3 år.

XIII

Salg av aksjer

1. Nærings- og handelsdepartementet gis fullmakt til å gjennomføre en delprivatisering av A/S Olivin med sikte på å redusere statens eierandel i selskapet ned mot 51 pst. i samsvar med det opplegg som er skissert i proposisjonen.
2. Som ledd i ovennevnte delprivatisering skal aksjene i det heleide datterselskapet Moxy Trucks A/S overføres fra A/S Olivin til henholdsvis Nærings- og handelsdepartementet og Fellesforbundet i samme forhold som deres nåværende eierengasjement i A/S Olivin.

XIV

Korreksjon av differanse i statsregnskapet -- Fiskeridepartementet

Fiskeridepartementet gis fullmakt til å korrigere gjenstående uavklarte differanser på 9 074 184,42 kroner i Kystverkets regnskap i det sentrale statsregnskapet mot konto for forskyvninger i balansen.

XV

Fullmakt til at staten overtar eiendeler og gjeld

Stortinget samtykker i at eiendeler og gjeld til Statens Kornforretning som gjelder markedsordningen for korn overføres Kornfondet pr. 1.1.2000.

XVI

Tilføyelse av stikkord

Stortinget samtykker i at kap. 1143, postene 70 og 71 får stikkordet «*kan overføres*».

XVII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Luftfartsverket i 2000 kan bestille rullende materiell, avgrenset til 100 mill. kroner utover gitte bevilgninger på kap. 2450, post 30 Flyplassanlegg.

XVIII

Opprettelse av aksjeselskap

Stortinget samtykker i at Jernbaneverket får fullmakt til å opprette aksjeselskap, med aksjekapital tilsvarende minimumskravet i aksjeloven.

XIX

Tilføydelse av stikkord

Stortinget samtykker i at kap. 1330 Særskilt transporttiltak, post 60 Avgiftskompensasjon rutebiler får stikkordet «*kan overføres*».

XX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. rammen for tilsagn utover bevilgning for 2000 blir økt med 37,839 mill. kroner fra 37,274 mill. kroner til 75,113 mill. kroner under kap. 1427 post 32 Statlig erverv, fylkesvise verneplaner.
2. rammen for tilsagn utover bevilgning for 2000 blir økt med 5,198 mill. kroner fra 65,0 mill. kroner til 70,198 mill. kroner under kap. 1427 post 33 Statlig erverv, barskogvern.
3. Miljøverndepartementet i 2000 gis en tilsagnsfullmakt på 130,9 mill. kroner under kap. 2422 miljøfond post 90 Statens miljøfond, lån. Tilsagnene skal gis innenfor en samlet gjenstående utlånsramme for ordningen på 195,9 mill. kroner.

XXI

Statens miljøfond

Stortinget samtykker i at kap. 2422 post 90 Statens miljøfond, lån får stikkordet «*kan overføres*».

XXII

Fullmakt som vedrører Statsbygg direkte

Stortinget samtykker i at Statsbygg i 2000 kan overskride bevilgninger til byggeprosjekter under andre departementers budsjettkapitler, mot tilsvarende innsparing under kap. 1580 eller kap. 2445, post 33 Reserve for byggeprosjekter.

XXIII

Merinntektsfullmakt arbeidsmarkedsetaten

Stortinget samtykker i at arbeidsmarkedsetaten i 2000 kan overskride kap. 1590, post 21 med 8,0 mill. kroner utover eksisterende fullmakt på 3,5 mill. kroner, mot tilsvarende merinntekter under kap. 4590, post 02.

XXIV

Tilsagnsfullmakt

Stortingets samtykke til at Arbeids- og administrasjonsdepartementet kan gi tilsagn for inntil 990 mill. kroner ut over gitt bevilgning under kap. 1592, post 70, 71 og 72, reduseres med 100 mill. kroner til 890 mill. kroner.

XXV

Fullmakt til å inngå avtaler for prosjektering av nytt operabygg

Stortinget samtykker i at Statsbygg i budsjetterminen 2000 kan slutte avtaler om kjøp av prosjekteringstjenester innenfor den anslåtte utgiftsrammen på 90 mill. kroner i forbindelse med forprosjektet for nytt operabygg.

XXVI

Endret kostnadsramme for Nytt Rikshospital

Stortinget samtykker i at kostnadsrammen for Nytt Rikshospital settes til 5 926,5 mill. kroner, prisjustert per desember 1999.

XXVII

Korreksjon av differanse i statsregnskapet - Statens Pensjonskasse

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2000 kan korrigere det sentrale statsregnskapet med kroner 1 311 475,17 med postering over konto for forskyvninger i balansen.

XXVIII

Korreksjon av differanse i statsregnskapet - Arbeids- og administrasjonsdepartementet

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2000 kan korrigere det sentrale statsregnskapet med kroner 1 116 971,76 med postering over konto for forskyvninger i balansen.

XXIX

Kap. 5521 Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om merverdiavgift og avgift på investeringer m.v. for budsjetterminen 2000:

A.

Vedtaket kapittel II § 7 skal lyde:

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte miljøinvesteringer i avfalls- håndteringsanlegg. Det skal heller ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i lokale mottaks- og lagringsanlegg og de sentrale behandlingsanlegg for spesialavfall. *Fritaket i første punktum gjelder også for anlegg for håndtering av ombruksemballasje til bruk ved distribusjon av drikkevarer.*

B.

Vedtaket kapittel II § 12 skal lyde:

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer mv. i vindkraftanlegg, bioenergianlegg og varmepumper. Det samme gjelder for fjernvarmeanlegg, tidevannsanlegg, *vannkraftanlegg*, solenergianlegg og geovarmeanlegg.

C.

Vedtaket kapittel II § 15 skal lyde:

Det skal ikke betales avgift av ombruksemballasje til bruk ved distribusjon av drikkevarer. Det samme gjelder for slike driftsmidler anskaffet for utleie til slik bruk.

D.

Nåværende § 15 blir ny § 16 og skal lyde:

Departementet kan

1. gi nærmere forskrifter om avgrensning, utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 1- 15 og kan herunder bestemme at visse driftsmidler skal avgiftsberegnes etter den sats som er nevnt i § 1, selv om driftsmidlet er til bruk som nevnt i § 2,
2. når særlige forhold foreligger bestemme at visse driftsmidler skal være fritatt for avgiftsberegning, selv om driftsmidlet ikke er til bruk som nevnt i § 2.

XXX

Kap. 5531 Avgift på tobakkvarer, post 70 Avgift

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om avgift på tobakkvarer for budsjetterterminen 2000:

§ 1 første ledd bokstav a skal lyde:

Fra 1. juli 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

- a) *S i g a r e r*: kr 1,62 pr. gram av pakningens nettovekt. Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.

XXXI

Kap. 5536 Avgift på motorvogner m.m., post 71 Engangsavgift på motorvogner m.m.

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om engangsavgift på motorvogner m.m. for budsjetterterminen 2000:

A.

§ 1 Avgiftsgruppe d skal lyde:

Avgiftsgruppe d:

1. Kombinerte biler med totalvekt inntil 5 000 kg og
2. understell med motor for slike motorvogner: 55 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

B.

§ 1 Avgiftsgruppe j skal lyde:

Avgiftsgruppe j:

1. Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen og
2. understell med motor for slike motorvogner: 35 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

XXXII

Kap. 5536 Avgift på motorvogner m.m., post 73 Vektårsavgift

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om vektårsavgift for budsjetterterminen 2000:

A.

§ 1 skal lyde:

Fra 1. juli 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 til statskassen betales årsavgift på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 12 000 kg, etter følgende satser:

1. Vektgradert årsavgift**a. Motorkjøretøyer**

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjæringssystem
2 aksler		
12 000 - 12 999 kg	0	254
13 000 - 13 999 kg	254	705
14 000 - 14 999 kg	705	992
15 000 - og over	992	2 247
3 aksler		
12 000 - 14 999 kg	0	0
15 000 - 16 999 kg	254	443
17 000 - 18 999 kg	443	910
19 000 - 20 999 kg	910	1 181
21 000 - 22 999 kg	1 181	1 820
23 000 - og over	1 820	2 829
minst 4 aksler		
12 000 - 24 999 kg	1 181	1 197
25 000 - 26 999 kg	1 197	1 870
27 000 - 28 999 kg	1 870	2 968
29 000 - og over	2 968	4 403

b. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjæringssystem
2 + 1 akse		
12 000 - 13 999 kg	0	0
14 000 - 15 999 kg	0	0

16 000 - 17 999 kg	0	115
18 000 - 19 999 kg	115	262
20 000 - 21 999 kg	262	615
22 000 - 22 999 kg	615	795
23 000 - 24 999 kg	795	1 435
25 000 - 27 999 kg	1 435	2 517
28 000 kg og over	2 517	4 415
2 + 2 aksler		
16 000 - 24 999 kg	246	574
25 000 - 25 999 kg	574	943
26 000 - 27 999 kg	943	1 386
28 000 - 28 999 kg	1 386	1 673
29 000 - 30 999 kg	1 673	2 747
31 000 - 32 999 kg	2 747	3 813
33 000 kg og over	3 813	5 789
2 + minst 3 aksler		
16 000 - 37 999 kg	3 034	4 223
38 000 - 40 000 kg	4 223	5 740
Over 40 000 kg	5 740	7 798
minst 3 + 1 aksel		
16 000 - 24 999 kg	246	574
25 000 - 25 999 kg	574	943
26 000 - 27 999 kg	943	1386
28 000 - 28 999 kg	1386	1673
29 000 - 30 999 kg	1673	2747
31 000 - 32 999 kg	2747	3813
33 000 kg og over	3813	5789
minst 3 + 2 aksler		
16 000 - 37 999 kg	2 681	3 723
38 000 - 40 000 kg	3 723	5 150
Over 40 000 kg	5 150	7 618
minst 3 + minst 3 aksler		
16 000 - 37 999 kg	1 525	1 845
38 000 - 40 000 kg	1 845	2 755
Over 40 000 kg	2 755	4 387

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektklasser	Avgasskravnivå			
	Ikke EURO	EURO I	EURO II	EURO III

12 000 - 19 999 kg	5 400	3 000	2 100	0
20 000 kg og over	9 600	5 500	3 900	0

B.

§ 4 første ledd skal lyde:

Grunnlaget for avgiften er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret, for semitrailere den del av vekten som faller på semitrailerens aksler. Avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt etter forskrift fastsatt av departementet.

C.

§ 5 første ledd første setning skal lyde:

Følgende kjøretøy er på vilkår fastsatt av departementet fritatt fra *vektgradert- og miljødifferensiert årsavgift*:

D.

§ 6 andre ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårgift *med et fastsatt minstebeløp*.

XXXIII

Kap. 5536 Avgift på motorvogner m.m., post 75 Omregistreringsavgift

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om omregistreringsavgift for budsjetterminen 2000:

§ 1 skal lyde:

Fra 1. juli 2000 skal det i henhold til lov av 19. juni 1959 nr. 2 betales avgift til statskassen ved omregistrering av etternevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

		Registreringsår				
		2000 og 1999	1998	1997	1996 til 1989	1988 og eldre
		kr	kr	kr	kr	kr
a	Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler.					
	1. Mopeder	505	505	505	505	505
	2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum	1 440	1 440	1 440	1 440	1 255
	3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum	2 400	2 400	2 400	2 400	1 255
b	Personbiler. Busser.					
	Egenvekt (typegodkjent):					
	1. t.o.m. 800 kg	7 050	5 340	4 025	2 690	1 255
	2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	9 625	7 485	5 540	3 840	1 255
	3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	13 840	10 750	7 860	5 340	1 255

	4. over 1 600 kg	17 925	13 840	10 120	6 908	1 255
c.	Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler. Campingbiler. Beltebiler.					
	Egenvekt (typegodkjent):					
	1. t.o.m. 1 000 kg	5 725	4 405	3 455	2 200	1 255
	2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	8 740	7 100	5 285	3 650	1 255
	3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	14 390	11 510	8 545	5 845	1 255
	4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	19 810	15 840	11 880	7 980	7 980
	5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	25 470	20 320	15 275	10 185	10 185
	6. over 5 000 kg	30 750	24 650	18 425	12 390	12 390
d	Biltilhengere, herunder semitrailere og					
	campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg.					
	Egenvekt (typegodkjent):					
	1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	5 720	4 405	3 455	2 200	2 200
	2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	6 605	5 285	4 025	2 580	2 580
	3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	10 000	8 050	6 035	4 025	4 025
	4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	13 300	10 560	8 130	5 285	5 295
	5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	18 745	15 090	11 320	7 485	7 495
	6. over 5 000 kg	24 745	19 430	14 530	9 685	9 695

XXXIV

Kap. 5536 Avgift på motorvogner m.m., post 77 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) for budsjetterterminen 2000:

§ 1 første ledd skal lyde:

Fra 1. juli 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales avgift til statskassen med kr 3,54 øre pr. liter mineralolje til framdrift av motorvogn.

XXXV

Kap. 5541 Forbruksavgift på elektrisk kraft, post 70 Forbruksavgift

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endring i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om forbruksavgift på elektrisk kraft for budsjetterterminen 2000:

§ 2 ny bokstav h skal lyde:

Leveres til bruk i driften av verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

XXXVI

Kap. 5542 Avgift på mineralolje m.v., post 70 Avgift på mineralolje

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om grunnavgift på fyringsolje for budsjetterterminen 2000:

§ 3 nr. 10 skal lyde:

Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

XXXVII

Kap. 5542 Avgift på mineralolje m.v., post 71 Avgift på smøreolje

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om avgift på smøreolje for budsjetterterminen 2000:

§ 2 bokstav j skal lyde:

Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

XXXVIII

Kap. 5543 Miljøavgift på mineralske produkter m.v., post 70 CO₂-avgift

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om avgift på mineralske produkter m.v. A. CO₂-avgift, for budsjetterterminen 2000:

A.

§ 2 nr.1 skal lyde:

På vilkår departementet kan fastsette skal det betales redusert sats, refunderes eller gis tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 til følgende anvendelsesområder:

1. Mineralolje til bruk i fly som flyr mellom norske flyplasser.

B.

§ 3 nr. 2 bokstav d skal lyde:

Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

C.

§ 3 nr. 4 bokstav c skal lyde:

Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

XXXIX

**Kap. 5543 Miljøavgift på mineralske produkter m.v., post 71
Svovelavgift**

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om avgift på mineralske produkter mv. B. Svovelavgift, for budsjetterterminen 2000:

§ 1 første ledd skal lyde:

Fra 1. juli 2000 skal det i henhold til lov av 19. mai 1933 nr. 11 betales svovelavgift til statskassen på følgende mineralske produkter og utslipp i henhold til følgende satser:

1. Generell sats
 - a) Mineralolje: 7 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i olje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel. For mineralolje til framdrift av motorvogn (umerket autodiesel) som inneholder over 0,005 og under 0,05 pst. vektandel svovel svares avgift med 25 øre pr. liter olje.
 - b) SO₂-utslipp fra bruk av kull og koks m.v.: *kr 6 pr. kg SO₂*
 - c) SO₂-utslipp fra raffineringsanlegg: *kr 6 pr. kg SO₂*
2. Redusert sats, jf. § 2 *2,6 øre pr. liter* mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i oljen. Avgift skal ikke svares for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

§ 3 nr. 1 bokstav e skal lyde:

Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

XXXX

Kap. 5583 Særskilte avgifter m.v. i telesektoren, post 70 Inntekter fra frekvenser

Fra 1. juli 2000 gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak av 26. november 1999 om avgifter på frekvenser for budsjetterterminen 2000:

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2000 kan:

1. fastsette en avgift knyttet til frekvenser ved tildeling av konsesjon for etablering og drift av tredje generasjons system for mobilkommunikasjon (bl.a. UMTS),
2. fastsette en avgift knyttet til disponeringen av frekvenser til drift av DCS 1800,
3. forestå salg av 5-sifrede telefonnummer,
4. fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

XXXXI

Stortinget samtykker i at § 5 første ledd i reglementet for Folketrygdfondet endres til følgende (endret ordlyd er uthevet):

Styret har ansvaret for at fondets midler anbringes med sikte på best mulig avkastning under hensyntaken til betryggende sikkerhet og den nødvendige

likviditet. **Styret skal påse at det er etablert et betryggende risikostyringssystem for fondets forvaltning.**

Vedlegg 1

Foreslåtte tilleggsbevilgninger hittil i år

Utgifter

1 000 kroner

Ka p.	P os t	Formål	Sal- dert bud- sjett	Endrin- ger fore- slått etter sal- dert bud- sjett i andre propo- sisjo- ner	Kutt i bevilg- ninge- grun- net direkte refu- sjon av syke- penger	Endrin- ger fore- slått i denne propo- sisjo- nen	Status etter revidert budsjett
11		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 3011)					
	1	Driftsutgifter	36 350	-	-718	2 060	37 692
Sum endringer Det kongelige hus og Slottsforvaltningen-					-718	2 060	
20		Statsministerens kontor (jf. kap. 3020)					
	1	Driftsutgifter	43 700	-	-379	3 700	47 021
21		Statsrådet (jf. kap. 3021)					
	1	Driftsutgifter	71 200	-	-	17 700	88 900
Sum endringer Regjering-					-379	21 400	
51		Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)					
	1	Driftsutgifter	241 700	-	-2 988	-	238 712
Sum endringer Stortinget og underliggende institusjoner-					-2 988	-	
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)					
	1	Driftsutgifter	44 899	-	-380	-	44 519
Sum endringer Høyesterett-					-380	-	
100		Utenriksdepartementet					
	1	Driftsutgifter	310 395	-	-1 530	-1 650	307 215
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)					
	1	Driftsutgifter	723 789	-	-1 436	1 700	724 053
102		Særavtale i utenrikstjenesten					
	1	Driftsutgifter	137 947	-	-	300	138 247

14 0		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen					
	1	Driftsutgifter	109 940	-	-540	5 000	114 400
14 1		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)					
	1	Driftsutgifter	149 450	-	-1 200	1 000	149 250
14 2		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene					
	1	Driftsutgifter	180 060	-	-235	-	179 825
15 0		Bistand til prioriterte land og regioner					
	70	Bistand til Afrika	1 630 000	-	-	-76 600	1 553 400
	71	Bistand til Asia	380 000	-	-	-20 000	360 000
	72	Bistand til Mellom-Amerika	137 000	-	-	-25 000	112 000
	73	Bistand til det palestinske området	-	-	-	135 000	135 000
15 4		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid					
	1	Driftsutgifter	13 000	-	-	-2 000	11 000
	50	Fredskorpset	10 400	-	-	-7 000	3 400
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid	54 000	-	-	-3 000	51 000
15 5		Miljø og naturressursforvaltning					
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning	310 000	-	-	-10 000	300 000
15 7		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)					
	72	Tilskudd for å bedre rammebetingelsene for næringslivet	277 000	-	-	-10 000	267 000
15 8		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring					
	70	Tilskudd til forskning om utviklings-spørsmål	47 500	-	-	-2 700	44 800
15 9		Tilskudd til ymse hjelpetiltak					
	70	Tilskudd	48 350	-	-	-35 100	13 250
16 1		Generelle bidrag - FN-organisasjoner					
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	1 662 000	-	-	5 000	1 667 000
16 3		Generelle bidrag - finansinstitusjoner					
	70	Innskudd i finansinstitusjoner	922 500	-	-	-140 000	782 500

16 5		Bilateral bistand administrert av inter- nasjonale organisasjoner (multi-bi)					
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid	342 250	-	-	-5 000	337 250
19 0		Humanitær bistand ved naturkatastro- fer					
	70	Tilskudd ved naturkatastrofer	-	-	-	140 000	140 000
19 1		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak					
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	1 528 000	-	-	-325 000	1 203 000
19 2		Fred, forsoning og demokrati					
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, for- soning og demokrati	70 000	-	-	-5 700	64 300
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Bal- kan og andre ODA-godkjente OSSE- land	530 000	-	-	-40 000	490 000
19 5		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)					
	21	Spesielle driftsutgifter	629 200	-	-	431 100	1 060 300
19 7		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak					
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	44 700	-	-	-1 800	42 900
Sum endringer Utenriksdepartementet-					-4 941	8 550	
20 0		Kirke-, utdannings- og forskningsdepar- tementet (jf. kap. 3200)					
	1	Driftsutgifter	145 747	-1 104	-2 066	-200	142 377
	21	Spesielle driftsutgifter	7 369	-	-	-80	7 289
20 2		Nasjonalt senter for læring og utvikling					
	1	Driftsutgifter	-	24 768	-	4 500	29 268
	21	Spesielle driftsutgifter	-	5 416	-	-	5 146
	70	Tilskudd til læremidler	-	13 968	-	-	13 968
20 3		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)					
	1	Driftsutgifter	134 558	-8 567	-2 184	-	123 807
20 4		Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 3204)					
	1	Driftsutgifter	4 830	-	-26	-	4 804
20 6		Samisk utdanningsadministrasjon (jf. kap. 3206)					
	50	Tilskudd til Sametinget	23 525	-	-136	-	23 389

22 1		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221)					
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	599 635	-	-	72 300	671 935
22 2		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)					
	1	Driftsutgifter	47 392	-	-57	-	47 335
22 8		Kvalitetsutvikling i grunnskolen (jf. kap. 3228)					
	21	Spesielle driftsutgifter	259 032	-	-	-14 000	245 032
22 9		Andre formål i grunnskolen					
	62	Kompensasjon for merutgifter i forbindelse med midlertidige lokaler	80 000	-	-	-53 000	27 000
23 2		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)					
	1	Driftsutgifter	126 050	-	-1 176	-	124 874
23 4		Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger					
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger	345 000	-	-	-10 000	335 000
23 9		Andre formål i videregående opplæring					
	1	Driftsutgifter	80 031	-532	-	-	79 499
24 3		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)					
	1	Driftsutgifter	712 852	-	-7 117	-	705 735
24 4		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244)					
	1	Driftsutgifter	35 074	-14 565	-117	-	20 392
	21	Spesielle driftsutgifter	13 000	-5 416	-	-	7 584
	70	Tilskudd til lærebøker m.v.	33 522	-13 968	-	-	19 554
25 4		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254)					
	60	Tilskudd til norskopplæring for innvandrere	319 211	-	-	48 600	367 811
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år	55 325	-	-	-2 000	53 325
25 6		Statlige voksenopplæringsinstitusjoner (jf. kap. 3256)					
	1	Driftsutgifter	47 835	-	-843	-	46 992
26 0		Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260)					
	1	Driftsutgifter	2 009 415	-	-22 401	-	1 987 014
26 1		Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261)					

	1	Driftsutgifter	1 144 644	-	-13 564	-	1 131 080
26 2		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262)					
	1	Driftsutgifter	1 546 765	-	-20 070	-	1 526 695
26 3		Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263)					
	1	Driftsutgifter	709 966	-	-5 398	-	704 568
26 4		Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264)					
	1	Driftsutgifter	155 442	-	-651	-	154 791
26 5		Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265)					
	1	Driftsutgifter	38 988	-	-441	-	38 547
26 8		Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268)					
	1	Driftsutgifter	77 354	-	-955	-	76 399
26 9		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)					
	1	Driftsutgifter	86 404	-	-774	-	85 630
27 3		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)					
	1	Driftsutgifter	137 614	-	-1 013	-	136 601
27 4		Statlige høgskoler (jf. kap. 3274)					
	1	Driftsutgifter	5 177 761	-	-51 490	-2 500	5 123 771
27 8		Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278)					
	1	Driftsutgifter	331 988	-	-4 522	-	327 466
27 9		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)					
	1	Driftsutgifter	151 285	-	-2 154	-	149 131
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 018	-	-	6 700	7 718
28 1		Fellesutgifter for universiteter og høgskoler (jf. kap. 3281)					
	1	Driftsutgifter	438 556	-	-380	-7 000	431 176
	30	Fellesmidler	44 900	-	-	-2 000	42 900
	60	Tilskudd RIT 2000	119 700	-	-	-25 800	93 900
	90	Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser	208	-	-	300	508
28 3		Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283)					

	1	Driftsutgifter	222 914	-	-2 858	-	220 056
28 6		Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 3286)					
	90	Fondskapital	-	-	-	1 000 000	1 000 000
28 7		Forskningsinstitutter og andre tiltak					
	21	Spesielle driftsutgifter	-	-	-	500	500
	50	NOVA	19 335	-	-498	-	18 837
	52	Norsk Utenrikspolitisk Institutt	14 067	-	-104	-	13 963
	54	Forskningsstiftelser	63 184	-	-	-13 396	49 788
	55	Teknologirådet	6 126	-	-	-3 063	3 063
	72	Til disposisjon for departementet	1 928	-	-	-500	1 428
28 8		Internasjonale samarbeidstiltak					
	73	EUs rammeprogram for forskning	485 695	-	-	-242 848	242 847
29 4		Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294)					
	1	Driftsutgifter	81 972	-	-1 043	-	80 929
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	110 000	-	-	-25 000	85 000
29 5		Presteskapet (jf. kap. 3295)					
	1	Driftsutgifter	564 041	-	-8 895	-	555 146
29 7		Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297)					
	1	Driftsutgifter	23 136	-	-106	-	23 030
29 9		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299)					
	1	Driftsutgifter	12 445	-	-	500	12 945
Sum endringer Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet-					-151 039	732 013	
30 0		Kulturdepartementet					
	1	Driftsutgifter	66 538	-	-903	-200	65 435
30 1		Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301)					
	1	Driftsutgifter	4 584	-	-52	-	4 532
32 0		Allmenne kulturformål					
	1	Driftsutgifter	30 946	-	-294	-	30 652
	50	Norsk kulturfond	220 887	-	-	-4 000	216 887
	60	Lokale og regionale kulturbygg	49 312	-	-	-14 000	35 312
	77	Bergen som europeisk kulturby	12 000	-	-	2 000	14 000

	80	Tilskuddsordning for frivillige organisasjoner	-	-	-	7 600	7 600
32 2		Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 3322)					
	1	Driftsutgifter	93 251	-	-680	-	92 571
32 3		Musikkformål (jf. kap. 3323)					
	1	Driftsutgifter	97 293	-	-835	-	96 458
32 4		Teater- og operaformål (jf. kap. 3324)					
	1	Driftsutgifter	79 570	-	-838	-	78 732
32 6		Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326)					
	1	Driftsutgifter	199 386	-	-1 964	-	197 422
32 8		Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328)					
	1	Driftsutgifter	37 489	-	-323	-	37 166
	72	Knutepunktinstitusjoner	14 744	-	-	1 000	15 744
32 9		Arkivformål (jf. kap. 3329)					
	1	Driftsutgifter	136 797	-	-1 184	-	135 613
33 4		Film- og medieformål (jf. kap. 3334)					
	1	Driftsutgifter	87 028	-	-788	-	86 240
Sum endringer Kulturdepartementet-					-7 861	-7 600	
40 0		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)					
	1	Driftsutgifter	241 420	-	-2 230	2 600	241 790
41 0		Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410)					
	1	Driftsutgifter	768 668	-	-12 976	-3 345	752 347
	30	Nybygg - Tromsø tinghus	4 000	-	-	-4 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	28 508	-	-	-2 600	25 908
43 0		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)					
	1	Driftsutgifter	1 343 887	-	-34 872	-3 000	1 306 015
43 2		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 3432)					
	1	Driftsutgifter	79 374	-	-107	-	79 267
44 0		Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)					
	1	Driftsutgifter	4 584 448	-	-47 827	5 785	4 542 406

	21	Spesielle driftsutgifter	10 311	-	-	20 000	30 311
44 1		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)					
	1	Driftsutgifter	960 900	-	-18 000	-	942 900
44 2		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)					
	1	Driftsutgifter	152 675	-	-239	-	152 436
44 3		Oppfølging av innsynsloven					
	1	Driftsutgifter	6 000	-	-	-700	5 300
	70	Erstatninger	4 000	-	-	-2 300	1 700
44 5		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)					
	1	Driftsutgifter	62 047	-	-466	-	61 581
44 6		Kontrollen med den militære påtale- og disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446)					
	1	Driftsutgifter	3 844	-	-86	-	3 758
44 8		Grensekommissæren					
	1	Driftsutgifter	3 552	-	-32	-	3 520
44 9		Statens innkrevingssentral (jf. kap. 3449)					
	1	Driftsutgifter	124 585	-	-2 062	4 500	127 023
45 0		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)					
	1	Driftsutgifter	231 752	-	-721	-	231 031
45 5		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)					
	1	Driftsutgifter	31 106	-	-190	-	30 916
	22	Søk etter omkomne på havet	-	-	-	8 000	8 000
	73	Fond for søk etter omkomne på havet	8 000	-	-	-8 000	0
46 1		Særskilte ulykkeskommisjoner					
	1	Driftsutgifter	-	-	-	15 000	15 000
46 2		Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 3462)					
	1	Driftsutgifter	124 998	-	-2 057	-	122 941
46 3		Datatilsynet (jf. kap. 3463)					
	1	Driftsutgifter	13 049	-	-96	-	12 953
46 4		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 3464)					
	1	Driftsutgifter	20 000	-	-	-10 000	10 000

	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold	7 500	-	-	2 500	10 000
46 5		Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3465)					
	1	Driftsutgifter	23 936	-	-144	1 000	24 792
48 0		Svalbardbudsjettet					
	50	Tilskudd	59 506	-	-143	5 800	65 163
48 1		Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 3481)					
	1	Driftsutgifter	248 598	-	-1 868	-	246 730
49 0		Klagenemnd for utlendingssaker (jf. kap. 3490)					
	1	Driftsutgifter	29 900	-	-	-5 900	24 000
Sum endringer Justisdepartementet-					-1 24 116	25 340	
50 0		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)					
	1	Driftsutgifter	136 949	-	-1 627	3 900	139 222
52 0		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)					
	1	Driftsutgifter	216 260	-	-3 111	36 300	249 449
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	761 000	-	-	489 000	1 250 000
52 1		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)					
	60	Integreringstilskudd	1 591 700	-	-	-290 000	1 301 700
	71	Kunnskapsutvikling	21 500	-	-	3 000	24 500
53 0		Arbeidstilsynet (jf. kap. 3530)					
	1	Driftsutgifter	232 900	-	-6 000	-	226 900
53 1		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3531)					
	1	Driftsutgifter	54 700	-	-1 400	-	53 300
53 2		Produktregisteret (jf. kap. 3532)					
	1	Driftsutgifter	10 300	-	-100	-	10 200
53 3		Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 3533)					
	1	Driftsutgifter	60 700	-	-1 100	-	59 600
53 5		Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 3535)					
	1	Driftsutgifter	24 900	-	-300	-	24 600
53 7		Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 3537)					

	1	Driftsutgifter	51 100	-	-300	-	50 800
54 0		Sametinget (jf. kap. 3540)					
	50	Sametinget	101 234	-	-124	-	101 110
55 0		Lokal næringsutvikling					
	60	Tilskudd til utkantkommuner	26 000	-	-	-5 200	20 800
	63	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	-	-	-	50 000	50 000
55 1		Regional næringsutvikling i fylker og kommuner					
	51	Tilrettelegging for næringsutvikling, fond	239 000	-	-	-12 900	226 100
	55	Etablererstipend, fond	108 000	-	-	-4 900	103 100
	57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond	60 000	-	-	-2 800	57 200
	58	Regionale samordningstiltak, fond	66 000	-	-	-3 100	62 900
55 2		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling					
	53	Programmer for kompetanseutvikling, fond	94 000	-	-	-6 200	87 800
	54	Program for vannforsyning, fond	45 000	-	-	-3 100	41 900
	55	SIVA, fond	36 000	-	-	-1 600	34 400
	56	Omstilling og nyskaping, fond	92 000	-	-	-4 200	87 800
	91	Aksjekapital IT Fornebu	-	-	-	260 000	260 000
57 1		Rammetilskudd til kommuner					
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	29 441 758	-	-	41 850	29 483 608
57 2		Rammetilskudd til fylkeskommuner					
	60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	15 168 643	240 000	-	43 900	15 452 543
58 7		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)					
	1	Driftsutgifter	25 725	-	-471	-	25 254
Sum endringer Kommunal- og regionaldepartementet					-14 533	593 950	
60 0		Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 3600)					
	1	Driftsutgifter	152 000	-	-2 100	-	149 900
60 4		Etat for rådssekretariat og enkelte helse- og sosialfaglige oppgaver m.v. (jf. kap. 3604)					
	1	Driftsutgifter	40 600	-	-600	-	40 000

61 0		Rusmiddeldirektoratet (jf. kap. 3610)					
	1	Driftsutgifter	49 120	-	-325	-	48 795
61 2		Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (jf. kap. 3612)					
	1	Driftsutgifter	8 160	-	-120	-	8 040
61 4		Utvikling av sosialtjenesten, tiltak for rusmiddelmissbrukere m.v.					
	63	Utvikling av sosialtjenesten og rusmiddeltiltak	162 100	-	-	-6 000	156 100
61 6		Statens klinikk for narkomane (jf. kap. 3616)					
	1	Driftsutgifter	23 130	-	-300	-	22 830
67 3		Tiltak for funksjonshemmede					
	1	Driftsutgifter	10 980	-	-80	-	10 900
	65	Psykisk utviklingshemmede med sikringsdom	29 000	-	-	6 000	35 000
67 5		Tiltak for eldre og funksjonshemmede					
	1	Driftsutgifter	12 600	-	-150	-	12 450
67 6		Kompetansesentra for funksjonshemmede					
	1	Driftsutgifter	11 440	-	-70	-	11 370
70 0		Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3700)					
	1	Driftsutgifter	219 580	-	-2 950	7 300	223 930
70 1		Forsknings- og forsøksvirksomhet					
	21	Spesielle driftsutgifter	114 400	-	-	-17 800	96 600
70 3		Helsetjenesten for innsatte i fengsel					
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	61 100	-	-	600	61 700
70 4		Giftinformasjonssentralen (jf. kap. 3704)					
	1	Driftsutgifter	9 570	-	-	1 000	10 570
70 5		Kursvirksomhet og stipendier					
	60	Rekruttering m.m. av helsepersonell	32 100	-	-	1 000	33 100
	61	Utdanningstiltak, turnustjeneste m.m.	48 400	-	-	-1 000	47 400
	71	Tilskudd til kurs og stipendier til personell innen helsevesenet m.m.	12 900	-	-	700	13 600
71 0		Statens institutt for folkehelse (jf. kap. 3710)					
	1	Driftsutgifter	194 100	-	-2 350	-	191 750

71 1		Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 3711)					
	1	Driftsutgifter	53 333	-	-400	-5 800	47 133
71 2		Statens helseundersøkelser (jf. kap. 3712)					
	1	Driftsutgifter	39 340	-	-400	6 200	45 140
71 3		Statens råd for ernæring og fysisk aktivitet (jf. kap. 3713)					
	1	Driftsutgifter	36 770	-	-170	-	36 600
71 4		Statens tobakksskaderåd (jf. kap. 3714)					
	1	Driftsutgifter	41 690	-	-96	-	41 594
71 5		Statens strålevern (jf. kap. 3715)					
	1	Driftsutgifter	45 400	-	-400	900	45 900
71 6		Kreftregisteret (jf. kap. 3716)					
	1	Driftsutgifter	27 300	-	-350	3 600	30 550
71 8		Rehabilitering					
	60	Rehabilitering	103 300	-	-	-5 000	98 300
73 0		Fylkeskommunenes helsetjeneste					
	60	Innsatsstyrt finansiering av sykehus	10 995 000	638 000	-	-	11 633 000
	61	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus m.v.	2 945 500	80 000	-	-28 500	2 997 000
	61	Tilskudd til regionsykehus	1 531 900	250 000	-	-430	1 781 470
	64	Tilskudd til utstyr på sykehus	764 000	-	-	-540 000	224 000
73 1		Rikshospitalet					
	50	Statstilskudd	1 162 500	40 000	-40 100	62 430	1 224 830
73 4		Det norske Radiumhospital					
	50	Statstilskudd	297 900	-	-13 700	-	284 200
73 5		Statens senter for epilepsi (jf. kap. 3735)					
	1	Driftsutgifter	120 660	-	-2 360	-	118 300
73 7		Barnesykehus (jf. kap. 3737)					
	1	Driftsutgifter	42 293	-	-630	-	41 663
73 8		Helsetjenesten på Svalbard (jf. kap. 3738)					
	1	Driftsutgifter	11 280	-	-170	-	11 110

73 9		Andre utgifter (jf. kap. 3739)					
	21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren	68 500	2 000	-	-	70 500
	60	Tilskudd til helsepersonellbemanning i luftambulansetjenesten	59 000	-	-	2 700	61 700
	66	Mammografiscreening	71 900	-	-	-10 700	61 200
	72	Tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning	35 400	-	-	1 400	36 800
74 3		Statlige stimulerings tiltak for psykisk helsevern					
	65	Utbygging av psykisk helsevern for barn og ungdom	126 000	-	-	-38 000	88 000
75 0		Statens legemiddelkontroll (jf. kap. 3750 og 5578)					
	1	Driftsutgifter	82 210	-	-1 150	-	81 060
75 1		Apotekvesenet (jf. kap. 3751 og 5577)					
	70	Tilskudd til apotek	81 870	-	-	-9 500	72 370
Sum endringer Sosial- og helsedepartementet1 010 000-68 971					-568 900		
80 0		Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800)					
	1	Driftsutgifter	73 886	-	-790	-	73 096
84 4		Kontantstøtte					
	70	Tilskudd	2 787 114	-	-	-40 000	2 747 114
84 5		Barnetrygd					
	70	Tilskudd	12 474 000	-	-	-45 000	12 429 000
84 7		Kompetansesenter for likestilling					
	50	Basisbevilgning	5 150	-	-36	-	5 114
84 8		Likestillingsombudet					
	1	Driftsutgifter	4 703	-	-39	-	4 664
85 0		Barneombudet (jf. kap. 3850)					
	1	Driftsutgifter	6 575	-	-52	-	6 523
85 4		Tiltak i barne- og ungdomsvernet					
	1	Driftsutgifter	57 789	-	-342	-	57 447
	71	Utvikling og opplysningsarbeid m.v.	22 139	-	-	-1 440	20 699
85 7		Barne- og ungdomstiltak					
	75	Frivillig barne- og ungdomsarbeid lokalt	-	-	-	12 400	12 400
85 8		Statens ungdoms- og adopsjonskontor (jf. kap. 3858)					

	1	Driftsutgifter	13 463	-	-130	1 440	14 773
860		Forbrukerrådet (jf. kap. 3860)					
	1	Driftsutgifter	65 934	-	-672	-	65 262
866		Statens institutt for forbruksforskning					
	50	Basisbevilgning	17 026	-	-266	-	16 760
867		Forbrukertvistutvalget					
	1	Driftsutgifter	2 909	-	-30	-	2 879
868		Forbrukerombudet					
	1	Driftsutgifter	8 878	-	-98	-	8 780
Sum endringer Barne- og familiedepartementet-					-2 455	-72 600	
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)					
	1	Driftsutgifter	100 100	-	-1 390	2 530	101 240
	21	Spesielle driftsutgifter	36 700	4 000	-	-	40 700
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)					
	1	Driftsutgifter	144 150	-	-1 400	-2 000	140 750
902		Justervesenet (jf. kap. 3902)					
	1	Driftsutgifter	71 900	-	-645	-1 000	70 255
903		Standardisering					
	70	Tilskudd	36 000	-	-	-2 000	34 000
910		Statens veiledningskontor for oppfinnere					
	1	Driftsutgifter	7 000	-	-55	-	6 945
911		Bedriftsrettet kompetanseoverføring					
	70	Teknologisk Institutt	45 000	-	-	-10 000	35 000
	71	Veiledningsinstituttet i Nord-Norge	24 500	-	-	-5 000	19 500
920		Norges forskningsråd					
	50	Tilskudd	847 800	-	-	11 000	858 800
921		Øvrige forskningsformål					
	50	Regionale forskningsstiftelser	-	-	-	13 396	13 396
	51	Teknologirådet	-	-	-	3 063	3 063
922		Norsk Romsenter					
	70	Tilskudd	235 300	-	-	5 000	240 300

92 4		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer					
	71	EUs rammeprogram for forskning	-	-	-	242 848	242 848
92 6		Spesielle IT-tiltak					
	22	Spesielle IT-prosjekter	-	-	-	4 000	4 000
93 2		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3932)					
	1	Driftsutgifter	94 750	-	-1 470	-	93 280
93 3		Bergvesenet (jf. kap. 3933)					
	1	Driftsutgifter	8 390	-	-91	-	8 299
94 1		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3941)					
	1	Driftsutgifter	183 550	-	-2 065	-	181 485
94 2		Skipsregistrene (jf. kap. 3942)					
	1	Driftsutgifter	6 700	-	-65	-	6 635
94 3		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk					
	70	Tilskudd	330 000	-	-	-110 000	220 000
94 6		IT-senter Fornebu					
	90	Aksjekapital	260 000	-	-	-260 000	0
94 7		Norsk Vekst ASA (jf. kap. 3947)					
	1	Driftsutgifter	-	-	-	3 300	3 300
95 1		Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S					
	70	Tilskudd	126 000	-	-	28 000	154 000
96 0		Raufoss ASA					
	70	Tilskudd til avskrivning av ansvarlig lån	-	80 000	-	-	80 000
	90	Kjøp av aksjer i Nammo AS	-	340 000	-	-	340 000
96 1		Reiselivstiltak					
	70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	93 500	-	-	-10 000	83 500
97 0		Internasjonaliseringstiltak					
	70	Eksportfremmende tiltak	193 000	-	-	-10 000	183 000
	71	Internasjonalt teknologisamarbeid	18 000	-	-	-1 000	17 000

97 2		Internasjonale investeringstiltak					
	91	Investeringsfond for Øst-Europa	-	-	-	50 000	50 000
Sum endringer Nærings- og handelsdepartementet					-7 181	-47 863	
10 00		Fiskeridepartementet (jf. kap.4000)					
	1	Driftsutgifter	55 400	-	-600	-	54 800
10 20		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)					
	1	Driftsutgifter	142 500	-	-1 950	-	140 550
	21	Spesielle driftsutgifter	115 000	-	-	3 200	118 200
10 21		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)					
	1	Driftsutgifter	78 500	-	-950	-	77 550
10 23		Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023)					
	1	Driftsutgifter	13 700	-	-170	1 400	14 930
10 30		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)					
	1	Driftsutgifter	246 800	-	-3 100	4 600	248 300
10 60		Kystadministrasjon (jf. kap. 4060)					
	1	Driftsutgifter	80 430	-	-1 200	-	79 230
10 64		Havnetjenesten (jf. kap. 4064)					
	30	Fiskerihavneanlegg	159 500	-	-	-6 000	153 500
10 65		Fyrtjenesten (jf. kap. 4065)					
	1	Driftsutgifter	182 000	-	-2 401	-	179 599
10 66		Lostjenesten (jf. kap. 4066)					
	1	Driftsutgifter	320 400	-	-5 500	-	314 900
10 67		Trafikksentraler (jf. kap. 4067)					
	1	Driftsutgifter	22 450	-	-350	-	22 100
Sum endringer Fiskeridepartementet					-16 221	3 200	
11 00		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)					
	1	Driftsutgifter	103 912	-	-1 063	-198	102 651
11 02		Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 4102)					

	1	Driftsutgifter	239 044	-	-2 865	-1 000	235 179
11 07		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)					
	1	Driftsutgifter	182 631	-7 500	-1 097	-	174 034
	70	Tilskudd til veterinær beredskap	-	15 000	-	-	15 000
11 10		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)					
	1	Driftsutgifter	85 344	-	-739	-163	84 442
11 12		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.					
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, Veterinærinstituttet	93 368	-	-1 380	-178	91 810
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling, Planteforsk	40 752	-	-1 858	-78	38 816
	52	Støtte til fagsentrene	12 655	-	-	-24	12 631
11 14		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)					
	1	Driftsutgifter	163 575	-	-438	-3 000	160 137
11 37		Forskning og utvikling					
	50	Forskningsprogrammer	116 302	-	-	-3 000	113 302
11 40		Miljø- og næringstiltak i jordbruket					
	50	Driftsøkonomiske analyser m.m.	18 206	-	-392	-35	17 779
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m.	31 182	-	-	-3 000	28 182
11 42		Miljø- og næringstiltak i skogbruket					
	50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket	12 410	-	-813	-	11 597
	52	Omstillingstiltak NISK	-	-	-	5 000	5 000
	71	Tilskudd til langsiktige investeringer og næringstiltak i skogbruket	123 862	-	-	-18 000	105 862
	76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket	23 174	-	-	-2 000	21 174
11 43		Sentral landbruksforvaltning					
	1	Driftsutgifter	115 252	-	-688	-	114 564
	70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren	19 000	-	-	-2 500	16 500
	71	Omstillingsstøtte til slakteri	19 006	-	-	-5 000	14 006
	72	Erstatninger	100	-	-	3 000	3 100
11 45		Jordskifteverket (jf. kap. 4145)					
	1	Driftsutgifter	130 202	-	-1 410	-248	128 544
11 46		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)					

	1	Driftsutgifter	58 594	-	-728	4 500	62 366
11 47		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)					
	1	Driftsutgifter	23 231	-	-290	-44	22 897
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark	12 287	-	-	-3 000	9 287
11 48		Naturskade - erstatninger og sikring					
	71	Naturskade, erstatninger	39 100	-	-	-15 000	24 100
11 50		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)					
	70	Markedsregulering	221 100	-15 000	-	-	206 100
	74	Direkte tilskudd	7 036 459	-91 500	-	-	6 944 959
	77	Utviklingstiltak	612 400	196 500	-	-	808 900
	78	Velferdsordninger	1 874 454	-90 000	-	-	1 784 454
11 61		Statskog SF - forvaltningsdrift					
	70	Tilskudd til forvaltningsdrift	16 561	-	-	-32	16 529
11 63		Avslutning av Statens Kornforretning					
	90	Overføring av gjeld	-	-	-	122 000	122 000
Sum endringer Landbruksdepartementet				7 500	-13 761	78 000	
13 00		Samferdselsdepartementet (jf. kap 4300)					
	1	Driftsutgifter	105 700	-	-731	-200	104 769
13 01		Forskning og utvikling m.v.					
	70	Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport	28 900	-	-	-5 000	23 900
13 13		Luftfartstilsynet (jf. kap 4313)					
	1	Driftsutgifter	108 800	-	-	-1 000	107 800
13 14		Havarikommisjonen for sivil luftfart					
	1	Driftsutgifter	8 500	-	-	1 000	9 500
13 20		Statens vegvesen (jf. kap. 4320)					
	23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m.	5 496 000	-	-55 900	208 500	5 648 600
	30	Riksveginvesteringer	4 154 600	-	-30 100	-130 000	3 994 500
	32	Legging av fast dekke på riksveger	100 000	-	-	-50 000	50 000

	60	Tilskudd til fylkesvegformål	250 900	-	-	-102 000	148 900
13 50		Jernbaneanverket (jf. kap. 4350)					
	23	Drift og vedlikehold	2 727 000	-	-30 880	-	2 696 120
	25	Drift og vedlikehold av Gardermobanen	-	81 000	-	-	81 000
	30	Investeringer i linjen	1 189 100	-	-1 120	-30 000	1 157 980
	90	Kapitalinnskudd i egne aksjeselskaper	-	-	-	100	100
13 52		NSB Gardermobanen AS					
	71	Tilskudd til avskrivning av lån	-	5 787 285	-	-	5 787 285
	72	Tilskudd til avskrivning av ansvarlig lån	-	924 500	-	-	924 500
13 53		NSB BA					
	90	Egenkapital	-	669 500	-	-	669 500
13 54		Statens jernbanetilsyn					
	1	Driftsutgifter	10 100	-	-	1 500	11 600
13 70		Kjøp av posttjenester					
	70	Betaling for ulønnsomme posttjenester	730 000	-	-	-190 000	540 000
13 71		Etablering av Posten Norge BA					
	70	Tilskudd til restrukturering	-	-	-	200 000	200 000
13 80		Post- og teletilsynet (jf. kap. 4380)					
	1	Driftsutgifter	140 100	-	-1 100	-	139 000
Sum endringer Samferdselsdepartementet				7 462 285	-119 831	-97 100	
14 00		Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400)					
	1	Driftsutgifter	123 156	-	-1 411	-1 500	120 245
14 01		Opplysningsvirksomhet, tilskudd til organisasjoner					
	1	Driftsutgifter	9 829	-	-	-1 000	8 829
14 06		Miljøvernavdelingene ved fylkesmannsembetene (jf. kap. 4406)					
	1	Driftsutgifter	172 790	-	-1 708	-1 500	169 582
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål	110 100	-	-	-15 000	95 100

14 10		Miljøvernforskning (jf. kap. 4410)					
	51	Forskningsprogrammer m.m.	101 752	-	-	-2 000	99 752
14 22		Biomangfold, friluftsliv og kulturmin- ner					
	1	Driftsutgifter	12 679	-	-13	-	12 666
14 26		Statens naturoppsyn (jf. kap. 4426)					
	1	Driftsutgifter	40 617	-	-81	-	40 536
14 27		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427)					
	1	Driftsutgifter	89 646	-	-708	200	89 138
	30	Statlige erverv, båndlegging av frilufts- områder	12 785	-	-	-2 000	10 785
	60	Kommunal naturforvaltning	7 212	-	-	-1 000	6 212
	73	Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak	28 000	-	-	12 000	40 000
14 29		Riksantikvaren (jf. kap. 4429)					
	1	Driftsutgifter	69 311	-	-545	-500	68 266
	21	Spesielle driftsutgifter	17 021	-	-	-1 000	16 021
14 41		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441)					
	1	Driftsutgifter	178 988	-	-1 336	-1 500	176 152
	64	Aksjon Jærvassdraget	3 462	-	-	-2 000	1 462
	72	Tilskudd til utvikling av mer miljøeffek- tive produkter og bygg	9 000	-	-	-5 000	4 000
14 42		Miljødata, forurensning og miljøeffekti- vit					
	1	Driftsutgifter	15 487	-	-28	-	15 459
	70	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produk- sjon og forbruk	39 100	-	-	-3 000	36 100
14 43		Miljøovervåking og akutt forurensning					
	1	Driftsutgifter	81 850	-	-	2 000	83 850
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlike- hold	7 743	-	-	-2 000	5 743
14 63		Regional og lokal planlegging					
	1	Driftsutgifter	26 937	-	-59	-	26 878
	63	Lokal Agenda 21 og bærekraftig by- og tettstedsutvikling	19 456	-	-	-6 000	13 456
14 65		Statens kjøp av tjenester i Statens kart- verk					
	21	Betaling for statsoppdraget	326 977	-	-3 447	-4 000	319 530

14 70		Internasjonalt samarbeid, tiltak for luft- miljø og polarforvaltning					
	1	Driftsutgifter	19 947	-	-65	-1 000	18 882
	71	Internasjonale organisasjoner	30 585	-	-	300	30 885
	75	Støtte til internasjonale miljøtiltak og nasjonale energitiltak	6 781	-	-	-3 000	3 781
14 71		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)					
	1	Driftsutgifter	112 288	-	-511	500	112 277
Sum endringer Miljøverndepartementet-					-9 912	-38 000	
15 00		Arbeids- og administrasjonsdeparte- mentet (jf. kap. 4500)					
	1	Driftsutgifter	115 413	-	-2 292	1 400	114 521
	21	Spesielle driftsutgifter	51 936	-	-	3 400	55 336
15 02		Tilskudd til kompetanseutvikling					
	1	Driftsutgifter	-	-	-	2 850	2 850
15 10		Fylkesmannsembetene					
	1	Driftsutgifter	334 267	-	-6 630	9 200	336 837
15 20		Statskonsult - Direktoratet for forvalt- ningsutvikling (jf. kap. 4520)					
	1	Driftsutgifter	78 723	-	-1 333	-	77 390
15 21		Statens informasjonstjeneste					
	1	Driftsutgifter	19 971	-	-408	-	19 563
15 22		Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522)					
	1	Driftsutgifter	262 377	-	-3 842	5 500	264 035
15 40		Statens Pensjonskasse (jf. kap. 4540)					
	1	Driftsutgifter	105 090	-	-2 513	2 950	105 527
15 42		Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten					
	72	For lærere i grunnskolen	218 309	-	-	-36 209	182 100
15 50		Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550)					
	1	Driftsutgifter	65 750	-	-1 446	-	64 304
15 60		Pristilskudd					
	70	Til regulering av forbrukerprisene	145 000	-	-	18 000	163 000

15 80		Bygg utenfor husleieordningen					
	31	Videreføring av byggeprosjekter	1 480 040	-	-	142 000	1 622 040
15 82		Utvikling av Fornebuområdet					
	21	Spesielle driftsutgifter	3 900	-	-	7 100	11 000
	30	Investeringer på Fornebu	149 400	-	-	-79 400	70 000
15 90		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 4590)					
	1	Driftsutgifter	1 588 153	-	-30 003	3 720	1 561 870
	21	Spesielle driftsutgifter	1 402	-	-	25 000	26 402
15 92		Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede					
	70	Formidlingstiltak	212 220	-	-	-827	211 393
	71	Integrering i ordinært arbeidsliv	646 546	-	-	-64 788	581 758
	72	Skjermede tiltak, drift	1 579 291	-	-	61 895	1 641 186
Sum endringer Arbeids- og administrasjonsdepartementet-					-48 467	101 791	
16 00		Finansdepartementet (jf. kap. 4600)					
	1	Driftsutgifter	180 300	-	-1 122	-	179 178
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	16 600	-	-	4 500	21 100
16 02		Kredittilsynet (jf. kap. 4602)					
	1	Driftsutgifter	94 600	-	-	8 500	103 100
16 10		Toll- og avgiftsdirektoratet - toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610)					
	1	Driftsutgifter	759 000	-	-12 000	-2 000	745 000
16 18		Skattedirektoratet - skatteetaten (jf. kap. 4618)					
	1	Driftsutgifter	2 617 100	-	-50 000	46 200	2 613 300
	22	Større IT-prosjekter	206 700	-	-	17 300	224 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	169 200	-	-	-71 500	97 700
16 20		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620)					
	1	Driftsutgifter	306 400	-	-4 200	-1 000	301 200
16 50		Statsgjeld, renter m.m. (jf. kap. 5606)					

	1	Driftsutgifter	16 000	-	-	-4 000	12 000
Sum endringer Finansdepartementet-					-67 322	-2 000	
17 00		Forsvarsdepartementet					
	1	Driftsutgifter	130 529	-	-918	-	129 611
17 10		Fellesinstitusjoner og statsforetak under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4710)					
	1	Driftsutgifter	421 806	-	-2 457	-	419 349
17 20		Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720)					
	1	Driftsutgifter	1 049 142	-	-7 930	-	1 041 212
17 25		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725)					
	1	Driftsutgifter	1 193 177	-	-4 784	-	1 188 393
17 31		Hæren (jf. kap. 4731)					
	1	Driftsutgifter	4 719 977	-	-31 713	-	4 688 264
17 32		Sjøforsvaret (jf. kap. 4732)					
	1	Driftsutgifter	2 869 963	-	-19 573	-	2 850 390
17 33		Luftforsvaret (jf. kap. 4733)					
	1	Driftsutgifter	3 737 113	-	-22 655	-	3 714 458
17 34		Heimevernet (jf. kap. 4734)					
	1	Driftsutgifter	715 273	-	-4 967	-	710 306
17 60		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760)					
	1	Driftsutgifter	343 023	-	-2 956	-	340 067
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 630 745	-	-	-500 000	5 130 745
17 90		Kystvakten (jf. kap. 4790)					
	1	Driftsutgifter	534 497	-	-2 583	-	531 914
17 91		Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791)					
	1	Driftsutgifter	188 301	-	-1 083	-	187 218

17 92		Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792)					
	1	Driftsutgifter	860 000	1 289 000	-6 169	-	2 142 831
17 95		Kulturelle og allmennyttige formål (jf. kap. 4795)					
	1	Driftsutgifter	127 683	-	-910	-	126 773
Sum endringer Forsvarsdepartementet					1 289 000	-108 698	-500 000
18 00		Olje- og energidepartementet (jf. kap. 4800)					
	1	Driftsutgifter	95 425	-	-400	-	95 025
	21	Spesielle driftsutgifter	19 000	-	-	10 000	29 000
18 10		Oljedirektoratet (jf. kap. 4810)					
	1	Driftsutgifter	224 500	-	-2 841	-	221 659
	21	Spesielle driftsutgifter	52 500	-	-	15 700	68 200
18 20		Norges vassdrags- og energidirektorat (jf. kap. 4820 og 4829)					
	1	Driftsutgifter	188 000	-	-1 275	3 500	190 225
	21	Spesielle driftsutgifter	38 000	-	-225	-	37 775
	30	Forbygningsarbeider og oppryddings-tiltak	42 000	-	-250	-3 500	38 250
18 25		Omlegging av energibruk og energi-produksjon					
	72	Tilskudd	280 000	-	-	-57 000	223 000
18 30		Energiforskning (jf. kap. 4829)					
	21	Spesielle driftsutgifter	12 500	-	-	3 100	15 600
	50	Norges forskningsråd	176 500	-	-	-5 800	170 700
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak	7 400	-	-	800	8 200
Sum endringer Olje- og energidepartementet					-4 991	-33 200	
23 09		Tilfeldige utgifter					
	1	Driftsutgifter	3 914 805	-	840 824	-	4 755 629
Sum endringer Ymse utgifter-					840 824	-	
24 10		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)					
	1	Driftsutgifter	229 027	-	-1 816	450	227 661

	70	Utdanningsstipend	4 227 400	-	-	350	4 227 750
	71	Andre stipend	703 100	-	-	100	703 200
	72	Rentestønad	1 044 500	-	-	150 000	1 194 500
	73	Avskrivninger	403 000	-	-	2 550	405 550
	74	Tap på utlån	155 000	-	-	261 000	416 000
24 12		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)					
	1	Driftsutgifter	214 000	-	-3 043	-	210 957
24 15		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak					
	72	Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten	50 000	-	-	-20 000	30 000
24 20		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)					
	50	Utviklingstilskudd, fond	194 000	-	-	-19 000	175 000
	51	Tapsfond for lån og garantier innvilget i budsjetterminen	60 000	-	-	-30 000	30 000
	54	Prosjektutviklingstilskudd, fond	15 000	-	-	-5 000	10 000
	70	Administrasjon	178 118	-	-	6 000	184 118
	72	Tilskudd til dekning av tap på risikolån	-	-	-	42 600	42 600
24 22		Statens miljøfond					
	90	Statens miljøfond, lån	150 000	-	-	-85 000	65 000
24 25		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene					
	51	Distriktsutviklingstilskudd, fond	819 000	-	-	-39 000	780 000
	53	Tilskudd til dekning av tap på lån	105 000	-	-	-5 000	100 000
	74	Dekning av tap på risikolån og garantier	-	-	-	4 000	4 000
	75	Dekning av tap på låneårganger uten tapsavsetninger	4 000	-	-	-4 000	0
24 26		SIVA					
	90	Lån til SIVA	340 000	-	-	-90 000	250 000
Sum endringer Statsbankene-					-4 859	170 050	
24 40		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440)					

	30	Investeringer	19 700 000	-	-	2 200 000	21 900 000
	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	600 000	-	-	-8 000	592 000
24 41		Petroleumsrettet teknologiutvikling					
	50	Prosjektrettet teknologiutvikling i petroleumsvirksomheten	70 000	-	-	-20 000	50 000
24 42		Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen					
	70	Tilskudd	110 000	-	-	-40 000	70 000
Sum endringer Petroleumsvirksomheten-					-	2 132 000	
24 45		Statsbygg (jf. kap. 5445)					
	24	Driftsresultat:	-10 000	-	-	-14 000	-24 000
	30	Igangsetting av byggeprosjekter	150 000	-	-	-11 000	139 000
	31	Videreføring av byggeprosjekter	1 349 450	-	-	-100 000	1 249 450
24 50		Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603)					
	24	Driftsresultat:	-104 000	-	-	-80 000	-184 000
	92	Lån Sandefjord Lufthavn AS	-	-	-	7 500	7 500
24 60		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 5460)					
	24	Driftsresultat:	-	-	-	-	0
Sum endringer Statens forretningsdrift-					-	-197 500	
25 30		Fødselspenger og adopsjonspenger					
	70	Fødselspenger til yrkesaktive	6 585 380	-	-	356 000	6 941 380
25 43		Ytelser til yrkesrettet attføring					
	70	Attføringspenger	3 632 000	-	-	418 000	4 050 000
	71	Attføringsstønad	1 035 000	-	-	165 000	1 200 000
26 00		Trygdeetaten					
	1	Driftsutgifter	3 479 400	-	-60 600	22 000	3 440 800
26 03		Trygderetten					
	1	Driftsutgifter	35 600	-	-600	-	35 000

26 50		Sykepenges					
	70	Sykepenges for arbeidstakere m.v.	17 629 000	-	-	787 000	18 416 000
26 60		Uførhet					
	70	Grunnpensjon	12 095 000	-	-	-300 000	11 795 000
	71	Tilleggs pensjon	17 063 000	-	-	-370 000	16 693 000
26 63		Medisinsk rehabilitering m.v.					
	72	Foreløpig uførestønad	357 000	-	-	-150 000	207 000
	75	Bedring av funksjonsevnen, tekniske hjelpemidler	2 634 000	-	-	-100 000	2 534 000
27 11		Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten m.v.					
	70	Refusjon spesialisthjelp	770 000	-	-	-25 000	745 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitut	433 500	-	-	-56 000	377 500
27 50		Syke transport m.v.					
	77	Syke transport	1 173 000	-	-	-110 000	1 063 000
27 51		Medisiner m.v.					
	70	Legemidler	5 385 000	-	-	142 500	5 527 500
27 52		Refusjon av egenbetaling					
	70	Refusjon av egenbetaling	1 400 000	-	-	50 000	1 450 000
27 90		Andre helsetiltak					
	70	Bidrag, lokalt	363 000	-	-	-5 000	358 000
Sum endringer Folketrygden-					-61 200	824 500	
Sum endringer utgifter					-	3 128 091	
Herav 90 - 99 poster					-		

Inntekter

1 000 kroner

Ka p.	P os t	Formål	Sal- dert bud- sjett	Endrin- ger fore- slått etter sal- dert bud- sjett i andre propo- sisjo- ner	Kutt i bevilg- nin- gene grun- net direkte refu- sjon av syke- penger	Endrin- ger fore- slått i denne propo- sisjo- nen	Status etter revidert budsjett
30 11		Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 11)					
	1	Billettinntekter	33	-	-	800	833
32 02		Nasjonalt senter for læring og utvikling					
	1	Inntekter ved oppdrag	-	2 083	-	-	2 083
	2	Salgsinntekter mv.	-	4 262	-	-	4 262
32 21		Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221)					
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	5 914	-	-	31 900	37 814
32 44		Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244)					
	1	Inntekter ved oppdrag	5 000	-2 083	-	-	2 917
	2	Salgsinntekter m.v.	10 229	-4 262	-	-	5 967
32 54		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254)					
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	28 568	-	-	41 600	70 168
32 86		Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 286)					
	80	Avkastning	90 000	-	-	-4 402	85 598
32 99		Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299)					
	54	Overføring fra Opplysningsvesenets fond	37 445	-	-	500	37 945
34 49		Statens innkrevingssentral (jf. kap. 449)					
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	41 000	-	-	12 500	53 500
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse	75 000	-	-	7 500	82 500
34 64		Statens Lotteritilsyn (jf. kap. 464)					
	1	Gebyrer	27 500	-	-	-7 500	20 000
35 20		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)					
	4	Diverse inntekter	533 000	-	-	357 600	890 600
39 47		Norsk Vekst ASA (jf. kap. 947)					

	90	Salg av aksjer	-	-	-	338 300	338 300
39 58		Kapital, diverse ventureselskap (jf. kap. 958)					
	90	Salg av aksjer	-	-	-	85 000	85 000
39 60		Raufoss ASA					
	90	Tilbakebetaling av ansvarlig lån	-	100 000	-	-	100 000
	91	Avskrivning av ansvarlig lån	-	80 000	-	-	80 000
41 10		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110)					
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	62 078	-	-	7 500	69 578
41 46		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146)					
	2	Driftsinntekter	15 786	-	-	6 000	21 786
41 63		Avslutning av Statens Kornforretning					
	90	Overføring av eiendeler	-	-	-	122 000	122 000
41 64		Avvikling av Statens Landbruksbank					
	40	Salg av eiendom	-	-	-	112 000	112 000
43 20		Statens vegvesen (jf. kap. 1320)					
	2	Diverse gebyrer	219 900	-	-	8 500	228 400
43 50		Jernbaneverket (jf. kap. 1350)					
	7	Til betaling for bruk av Gardermobanen	-	81 000	-	-	81 000
43 52		NSB Gardermobanen AS (jf. kap. 1352)					
	90	Nedbetaling av lån	-	200 000	-	-	200 000
	92	Avskrivning av lån	-	5 787 285	-	-	5 787 285
	93	Avskrivning av ansvarlig lån	-	1 594 000	-	-	1 594 000
44 10		Miljøvernforskning (jf. kap. 1410)					
	50	Refusjon av diverse fond	5 868	-	-	5 868	11 736
44 25		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425)					
	51	Viltfondet	66 500	-	-	67 000	133 500
	52	Statens fiskefond	24 000	-	-	20 632	44 632
45 83		Salg av eiendom i Pilestredet Park					

	39	Salg av eiendom	134 000	-	-	128 000	262 000
45 90		Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 1590)					
	2	Refusjoner m.m.	-	-	-	25 000	25 000
46 02		Kredittilsynet (jf. kap. 1602)					
	1	Bidrag fra tilsynsenhetene	94 700	-	-	8 500	103 200
46 10		Toll- og avgiftsdirektoratet - toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610)					
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	83 700	-	-	9 000	92 700
46 20		Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620)					
	1	Salgsinntekter	6 600	-	-	-2 000	4 600
48 10		Oljedirektoratet (jf. kap. 1810)					
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	14 000	-	-	15 700	29 700
	5	Salg av publikasjoner	4 000	-	-	-2 000	2 000
48 29		Konsesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830)					
	50	Overføring fra fondet	113 500	-	-	116 100	229 600
48 60		Statsforetak under Olje- og energidepartementet					
	80	Inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft	90 000	-	-	-7 000	83 000
53 10		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)					
	91	Tap og avskrivninger	465 000	-	-	176 000	641 000
53 11		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 2411)					
	90	Avdrag	300 000	-	-	20 000	320 000
53 12		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)					
	90	Avdrag	4 240 000	-	-	1 000 000	5 240 000
53 20		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)					
	50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd	5 000	-	-	23 300	28 300
	51	Tilbakeføring fra tapsfond	5 000	-	-	38 700	43 700
	54	Tilbakeføring av prosjektutviklingstilskudd	-	-	-	24 500	24 500
53 50		Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond					
	51	Utbytte og renter mv.	-	-	-	182 000	182 000

Sum endringer Inntekter under departementene				-	2 969 098	
54 40		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440)				
	24	Driftsresultat:	44 400 000	-	- 30 500 000	74 900 000
	30	Avskrivninger	15 500 000	-	- 400 000	15 100 000
	80	Renter	8 300 000	-	- 300 000	8 600 000
Sum endringer Inntekter fra petroleumsvirksomheten-				-	30 400 000	
54 46		Salg av eiendom, Fornebu				
	1	Leieinntekter, Fornebu	3 000	-	- 2 600	5 600
	40	Salgsinntekter, Fornebu	710 200	-	- 33 400	676 800
54 50		Luftfartsverket (jf. kap. 2450)				
	35	Til investeringsformål	350 400	-	- 7 500	357 900
54 60		Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (jf. kap. 2460)				
	50	Tilbakeføring fra risikoavsetningsfond for SUS/Baltikum-ordningen	5 000	-	- 59 300	64 300
Sum endringer Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.-				-	36 000	
55 21		Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.				
	70	Avgift	115 100 000	-	- 3 200 000	118 300 000
55 31		Avgift på tobakkvarer				
	70	Avgift	7 380 000	-	- 8 000	7 388 000
55 36		Avgift på motorvogner m.m.				
	71	Engangsavgift på motorvogner m.m.	7 898 000	-	- 883 000	8 781 000
	73	Vektårsavgift	290 000	-	- 2 000	288 000
	75	Omregistreringsavgift	1 465 000	-	- 65 000	1 530 000
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	4 745 000	-	- 95 000	4 650 000

55 43		Miljøavgift på mineralske produkter m.v.					
	70	CO ₂ -avgift	4 325 000	-	-	-202 000	4 123 000
	71	Svovelavgift	235 000	-	-	-55 000	180 000
55 83		Særskilte avgifter mv. i telesektoren					
	70	Inntekter fra frekvenser mv.	36 000	-	-	400 000	436 000
Sum endringer Skatter og avgifter-					-	4 202 000	
56 03		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481)					
	80	Renter av statens faste kapital	141 470	-	-	-4 359	137 111
56 08		Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet					
	80	Renter, Statnett SF	128 000	-	-	-28 000	100 000
56 14		Renter av lån til landbruksformål (jf. kap. 2411)					
	80	Renter	235 000	-	-	27 000	262 000
56 15		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)					
	80	Renter	4 829 000	-	-	356 000	5 185 000
56 17		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)					
	80	Renter	3 583 000	-	-	472 000	4 055 000
56 18		Innskuddskapital i Posten Norge BA					
	80	Utbytte	86 000	-	-	45 000	131 000
56 20		Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)					
	81	Renter, risikolåneordningen	104 000	-	-	36 000	140 000
	83	Utbytte, grunnfinansieringsordningen og lavrisikolåneordningen	30 000	-	-	2 800	32 800
	84	Utbytte, egenkapitalordningen	30 000	-	-	9 600	39 600
	85	Rentemargin risikolåneordningen	40 000	-	-	-23 800	16 200
	86	Renter, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	268 000	-	-	92 000	360 000
56 56		Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning					
	80	Utbytte	796 000	-	-	186 000	982 000

56 80		Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet					
	80	Utbytte, Statnett SF	211 000	-	-	-3 000	208 000
56 85		Aksjer i Den norske stats oljeselskap a.s					
	80	Utbytte	2 250 000	-	-	-548 000	1 702 000
Sum endringer Renter og utbytte m.v.-					-	619 241	
57 05		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger					
	1	Refusjon dagpenger	-	-	-	15 000	15 000
Sum endringer Folketrygden-					-	15 000	
Sum endringer inntekter					-	38 241 339	
Herav 90 - 99 poster					-	1 741 300	
